

На основу члана 35. став 7. Закона о планирању и изградњи (Службени гласник РС", број 72/09, 81/09-исправка, 64/10-Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-Одлука УС, 50/13-Одлука УС и 98/13-Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019, 37/2019 и 9/2020), члана 32. став 1. тачка 5. Закона о локалној самоуправи ("Сл.гласник РС", бр.129/2007, 83/2014-др.закон 101/2016-др.закон и 47/2018), и члана 40. став 1 тачка 5. Статута општине Неготин ("Службени лист општине Неготин", бр. 4/19), Скупштина општине Неготин, на седници одржаној дана 29.12.2020. године, донела је

**ОДЛУКУ
О ДОНОШЕЊУ ИЗМЕНА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
“ЛУКА ПРАХОВО”**

Члан 1.

Доноси се Измена Плана детаљне регулације “Лука Прахово”.

Члан 2.

Измене Плана детаљне регулације “Лука Прахово” израдило је Предузеће за инжењеринг, консалтинг, пројектовање и изградњу “СЕТ“ д.о.о. Шабац, ул. Браће Недић 1, а одговорни урбаниста је Милорад Обрадовић, дип.инж.арх. (Бр. лиценце ИКС: 200 031403).

Члан 3.

Саставни део ове Одлуке су Измене Плана детаљне регулације “ЛУКА ПРАХОВО”, који се састоји из текстуалног и графичког дела.

Члан 4.

Након доношења, текстуални део плана објавити у “Службеном листу општине Неготин” и на интернет страни Општине Неготин.

Број: 350-256/2020-I/07
Датум: 29.12.2020. године
Неготин

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК,
мр Милан Уруковић, с.р.

Инвеститор:

Еликсир Прахово - Индустрија хемијских производа д.о.о. Прахово

**ИЗМЕНЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
„ЛУКА ПРАХОВО“**

- НАЦРТ ПЛАНА -

Предузеће за инжењеринг, консалтинг,
пројектовање и изградњу
„СЕТ“ д.о.о. Шабац
Директор:

Шабац, новембар, 2020. године

**ИЗМЕНЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
„ЛУКА ПРАХОВО“****ЛЕГЕНДА**

Наручилац плана:	Скупштина општине Неготин
Обрађивач плана:	Предузеће за инжењеринг, консалтинг, пројектовање и изградњу „СЕТ“ д.о.о. Шабац
Одговорни урбаниста:	Милорад Обрадовић, дипл.инж.арх. ИКС Лиценца бр. 200 0314 03
Стручна обрада:	Милорад Обрадовић, дипл.инж.арх. Смиљана Марић, дипл.инж.арх. Дуња Глигорић, маст.инж.арх. Јован Цвјетковић, дипл.инж.арх. Марија Срећковић, маст.инж.арх. Далибор Гавриловић, маст.инж.арх. Милица Поповић, дипл.инж.арх. Миланка Гајчански, дипл.инж.тех. Весна Мијаиловић-Филиповић, дипл.инж.тех. Ненад Марковић, дипл.инж.саоб. Миленца Срећковић, дипл.инж.грађ. Смиљана Анђелов-Митовски, дипл.инж.грађ. Бранко Секулић, маст.инж.грађ. Јелена Квачановић, дипл.инж.ел. Немања Живановић, дипл.инж.маш. Срђан Живковић, дипл.инж.тел. Радмила Пантовић, маст.инж.пејз.арх.
Инвеститор:	Еликсир Прахово - Индустрија хемијских производа д.о.о. Прахово

Одговорни урбаниста:

Директор СЕТ д.о.о. Шабац:

Милорад Обрадовић, дипл.инж.арх.

Миленца Срећковић, дипл.инж.грађ.

ИЗМЕНЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ „ЛУКА ПРАХОВО“

САДРЖАЈ

0. ОПШТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Извод из решења о упису пројектне организације у привредни регистар
Решење о одређивању одговорног урбанисте
Лиценца одговорног урбанисте
Изјава одговорног урбанисте

A. ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ.....	1
I ОПШТИ ДЕО.....	5
1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ.....	5
1.1. Правни основ.....	5
1.2. Плански основ.....	5
2. ОБУХВАТ И ПОВРШИНА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА.....	5
3. ПОДАЦИ, ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ВИШЕГ ХИЈЕРАРХИЈСКОГ НИВОА И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА.....	8
3.1. Закон о просторном плану Републике Србије.....	8
3.2. Регионални просторни план Тимочке крајине.....	8
3.3. Просторни план општине Неготин.....	8
3.4. Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е80 - Дунав - Паневропски коридор VII.....	9
3.5. Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025.године.....	10
4. ИЗВОД ИЗ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ ПРАХОВО.....	12
5. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА.....	22
5.1. Статус и намена земљишта.....	22
5.2. Опис постојећег стања лучког подручја.....	23
5.3. Природне карактеристике подручја у обухвату плана.....	27
5.4. Карактеристике водопривредне инфраструктуре	28
5.5. Преглед евидентираних и заштићених културних добара	28
5.6. Преглед евидентираних и заштићених природних добара	28
5.7. Карактеристике саобраћајне инфраструктуре	28
5.8. Стање и капацитети комуналне инфраструктуре	30
5.9. Управљање отпадом.....	31
5.10. Преглед прикупљених података и услова надлежних институција.....	32
II ПЛАНСКИ ДЕО.....	33
1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗЕМЉИШТА У ОБУХВАТУ ПЛАНА.....	33
1.1. Концепција уређења и типологија карактеристичних	

целина и зона одређених планским документом.....	33
1.2. Подела земљишта на основне категорије	34
1.3. Планирана намена површина.....	34
1.4. Биланс планираних површина у обухвату Плана.....	37
1.5. Подела површина на карактеристичне целине и зоне	38
1.6. Планиране трасе и капацитети саобраћајне инфраструктуре	40
1.7. Хидротехничко уређење и инфраструктура у обухвату Плана.....	45
1.8. Планиране трасе и капацитети комуналне инфраструктуре.....	45
1.9. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина јавне намене, саобраћајне мреже и друге инфраструктуре.....	48
1.10. Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта по зонама, потребан за издавање грађевинске дозволе.....	60
2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРОСТОРА.....	63
2.1. Заштита животне средине	63
2.2. Заштита културних добара	73
2.3. Мере заштите од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и др	73
2.4. Мере енергетске ефикасности изградње	74
2.5. Мере и стандарди приступачности	75
2.6. Инжењерско-геолошки услови	75
3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ПО КАРАКТЕРИСТИЧНИМ ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА	76
3.1. Општа правила уређења и грађења у обухвату Плана.....	77
3.2. Посебна правила уређења и грађења у обухвату Плана.....	85
- Целина А - Лучко подручје	
Зона I – Лучка територија.....	85
- Целина Б – Ванлучко подручје	
Зона I – Логистички центар са складиштима.....	90
Зона II– Железница.....	92
Зона III – Јавни објекти.....	93
4. ИНСТРУМЕНТИ И СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА.....	95
5. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ.....	95

ИЗМЕНЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

"ЛУКА ПРАХОВО"

- Н А Ц Р Т -

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Измене Плана детаљне регулације "Лука Прахово" у Прахову ради се на основу *Одлуке о изради измена Плана детаљне регулације "Лука Прахово" Број: 350-214/2020-І/07*, коју је донела Скупштина општине Неготин на седници одржаној 03.11.2020. године.

Обавеза израде Плана детаљне регулације утврђена је по основу *Плана генералне регулације за насеље Прахово* ("Службени лист општине Неготин " бр. 44/2014 и 7/2019).

Изменама и допунама Плана детаљне регулације "Лука Прахово" биће обухваћене измене које се односе на унутрашњу организацију планираних садржаја и инфраструктурног уређења, као и формирање новог саобраћајног прикључка на државни пут ІБ реда број 400.

На основу члана 35.став 7. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС" бр.72/09, 81/09-исправка, 64/10-Одлука УС, 24/11,121/12, 42/13-одлука УС, 50/13-Одлука УС и 98/13-Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019, 37/2019 и 9/2020), члана 32.тачка 5. Закона о локалној самоуправи ("Сл.гласник РС", бр. 129/2007, 83/2014-др.закон, 101/2016-др.закон и 47/2018), и члана 40.тачка 5. Статута општине Неготин, (Службени лист општине Неготин" број 4/19), Скупштини општине Неготин, на седници одржаној дана 15.06.2020.године, донела је Одлуку о доношењу Плана детаљне регулације "Лука Прахово" под бројем: 350-99/2020-І/07.

На извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Плана детаљне регулације "Лука Прахово", добијена је сагласност одељења за урбанизам, грађевинарство и заштиту животне средине, бр.501-18/2020-ІV/02, од 01.06.2020.год.

У складу са Чланом 7. Одлуке о изради измена плана је и Одлука о неприступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину, која је донета на основу решења Одељења за урбанизам и грађевинарство Општинске управе Неготин, број 501-72/2020-ІV/02 од 18.09.2020 год., будући да се ради о изменама које неће утицати на измене Стратешке процене утицаја на животну средину.

Један од повода за израду Плана је и *Уредба о утврђивању лучког подручја Луке у Прахову* ("Сл. гласник РС", бр. 80/2016).

Генерални - дугорочни циљ и визија развоја подручја обухваћеног Планом, односи се на изградњу и одржив развој Луке Прахово која ће постати један од најважнијих транспортних чворова овог дела Европе – мултимодално чвориште које повезује водни пут са железницом и путном мрежом, логистички центар и потенцијална локација за интермодални терминал.

Основни циљ израде Плана на националном нивоу (међународног значаја) је даља планска и урбанистичка разрада стратешки постављених циљева у области одрживог транспорта, мреже и објеката односно водног транспорта и стварање легислативног оквира за реализацију планских решења планске документације вишег реда – Просторни план Републике Србије, Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е80 - Дунав - Паневропски коридор VII и Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије.

Наведеним Плановима је у коридору међународног водног пута Е80, Лука Прахово дефинисана као једна од 9 постојећих лука отворених за међународни саобраћај (укупно 12 лука од којих су 2 планиране а 1 потенцијална).

Основни циљ у области одрживог транспорта, мреже и објеката односно водног транспорта, је повећање конкурентности и конкурентске способности речног транспорта подизањем нивоа квалитета услуге у лукама. Посебан значај има развој коридора VII. Сви делови мреже унутрашњих пловних путева у Србији су директно или индиректно ослоњени на Дунав, који као стратешки правац треба да постане стетиште највећих транспортних токова Србије. Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих пловних путева, одржавањем, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом лука, и др. У вези са тим, основни циљ израде Плана детаљне регулације је постизање рационалније организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима, и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја.

Основни циљ на локалном нивоу је урбанистичка разрада стратешки постављених циљева у планској

документацији општине Неготин (Просторни план општине Неготин) – ближе дефинисаним генералним решењима у Плану генералне регулације за насеље Прахово, који формално и суштински представља директан плански основ за израду Плана.

Оперативни циљеви израде Плана су препознати у циљу просторно-физичког и функционалног дефинисања планираних садржаја, дефинисања услова, могућности и начина за њихово усаглашавање са осталим постојећим и планираним садржајима у планском обухвату и у ширем окружењу, као и услова за усаглашавање са укупним функционалним контекстом непосредног и ширег окружења.

Оперативни циљеви Плана детаљне регулације су стварање планског основа у оквиру законске регулативе за изградњу и опремање Луке, изградњу и опремање земљишта, дефинисање површина јавне намене, дефинисање праваца и капацитета саобраћајне инфраструктуре, дефинисање коридора и капацитета инфраструктурне мреже, утврђивање мера заштите а у циљу обезбеђивања услова за изградњу и даљи развој планираних делатности.

Овакав положај Луке пружа значајне предности за реализацију ефикасних транспортних операција и претовара, уз пружање комплетних логистичких услова транспорта и услуга на високом нивоу.

Израда Плана заснована је на поставкама важеће стратешке планске документације на вишем хијерархијском - националном нивоу, и то:

- Просторног плана републике Србије, односно Закона о Просторном плану Републике Србије ("Службени гласник РС", број 88/2010);
- Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е80 – Дунав - Паневропски коридор VII, односно Уредбе о утврђивању Просторног плана ("Службени гласник РС", број 14/2015);
- Регионални просторни план Тимочке крајине („Службени гласник РС”, бр.51/11).

На тај начин је обезбеђена вертикална усаглашеност планске документације - један од основних начела планирања, уређења и коришћења простора.

У поступку припреме и израде Плана сагледана је и имплементирана референтна документација националног и међународног нивоа, и то: Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025.године ("Службени гласник РС", број 3/2015), Стратегија развоја транспорта у Републици Србији ("Службени гласник РС", бр. 04/2008), Дунавска стратегија (Заједничка свеобухватна стратегија за земље дунавског слива) - 2011., Акциони план за Дунав, Заједничка изјава о водећим принципима развоја унутрашње пловидбе и заштите животне средине у сливу реке Дунав (Међународна комисија за заштиту Дунава/ICPDR, Дунавска комисија/DC, Међународна комисија за слив реке Саве/ISRBC - 2007.), и др.

Израда Плана заснована је и на планским решењима и смерницама стратешке планске документације на локалном нивоу, и то:

- Просторног плана општине Неготин („Службени лист општине Неготин”, бр.16/11)
- План генералне регулације за насеље Прахово („Службени лист општине Неготин“ број 7/2019)

Такође, од значаја за израду овог Плана у смислу усаглашености и утицаја планских решења на предметни план, разматрани су и важећи Планови детаљне регулације у непосредном окружењу планиране Луке, и то: План детаљне регулације за комплекс хемијске индустрије у Прахову („Службени лист општине Неготин“ 21/2014).

Преузете су и имплементирани одредбе, смернице и ограничења наведених планова који директно или индиректно утичу на концептуални оквир планирања у овом Плану, а све у циљу адекватног решавања пре свега условљености реализације планских решења, координисања заједничких функција и интереса.

Израда Плана је утемељена и на претходним истраживањима, анализама, техничкој и другој документацији и у сарадњи са надлежним министарствима и релевантним институцијама и организацијама.

Израда Плана усаглашена је са законским оквиром Републике Србије, а првенствено са:

- Законом о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019 и 37/2019 - др. Закон)
- Законом о водама ("Сл. гласник РС", бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - др. закон)
- Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама ("Службени гласник РС", бр. 73 /2010, 121/2012, 18 /2015, 96 /2015 - др. закон, 92 /2016, 104/2016 - др. закон, 113/2017 - др. закон, 41/2018, 95/2018 - др. закон)
- Законом о државном премеру и катастру ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 18/2010, 65/2013, 15/2015 - одлука УС, 96/2015, 47/2017 - аутентично тумачење, 113/2017 - др. закон, 27/2018 - др. закон и 41/2018 - др. закон)
- Уредбом о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места(Службени гласник РС, број 33/2015, 86/2016, 54/2019)
- Правилницима на основу законске регулативе и другим прописима и актима републичког и локалног нивоа, који се односе на предмет разматрања Плана детаљне регулације.

I ОПШТИ ДЕО**1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ****1.1 Правни основ**

Правни основ за израду Плана је:

- *Закон о планирању и изградњи* ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 и 9/2020).
- *Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања* ("Службени гласник РС", број 32/2019.)
- *Одлука о изради Плана детаљне регулације луке у Прахову* ("Службени лист општине Неготин", бр. 15/2016).
- *Решење о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Плана детаљне регулације за луку Прахово*, општина Неготин (број: 501-55/2016-IV/02 од 10.06.2016. године).

1.2 Плански основ

Плански основ за израду Плана је:

- *План генералне регулације за насеље Прахово* ("Службени лист општине Неготин" бр. 44/2014 и 7/2019).
- *Измене и допуне плана генералне регулације за насеље Прахово* (У фази израде)

2. ОБУХВАТ И ПОВРШИНА ПЛАНСКОГ ПОДРУЧЈА**2.1 Опис границе Плана детаљне регулације, површина обухвата са пописом катастарских парцела**

Подручје обухваћено праметним Планом детаљне регулације “Лука Прахово“ (у даљем тексту – План детаљне регулације или План) налази се у оквиру катастарске општине Прахово, на десној обали Дунава, на оквирним стационажама од km 859+800 до km 858+800, обухватајући део акваторије и комплетан припадајући део дунавског приобаља.

У оквиру дефинисаних граница Плана детаљне регулације, налази се део лучког подручја проглашеног *Уредбом о утврђивању лучког подручја луке у Прахову* (Службени гласник РС", 80/16), као и земљиште које је у непосредној вези са лучким подручјем.

Попис катастарских парцела и делова катастарских парцела у оквиру К.О. Прахово, које улазе у обухват Плана детаљне регулације:

- Катастарске парцеле: - 388, 389, 390, 391, 392, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433/2, 490 (пут), 491, 492/1, 492/2, 493/2, 493/3, 493/4, 493/5, 493/6, 493/7, 494/1, 494/2, 495, 496, 497, 498, 499, 500/1, 500/2, 501, 502, 503, 504/1, 504/2, 505, 506/1, 506/2, 507, 508/1, 508/2, 508/3, 509 (пут), 510/1, 510/2, 510/3, 511/1, 511/2, 511/3, 511/4, 512, 513/1, 513/2, 544/2, 5810/3, 5810/4, 5810/5, 5810/7, 5814, 5815, 5816, 5817, 5818, 5818/1, 5818/2, 5819, 5820, 5821/1 (пут), 5822/3 (пут), 5852/2 (лучко подручје), 5852/3 (лучко подручје), 5852/4, 5852/5, 5852/6.
- Делови катастарских парцела (према графичком прилогу): - 5810/1, 5852/1 парцела реке Дунав у чијем је саставу подручје зимовника)

Граница обухвата предметног Плана детаљне регулације одређена је према катастарском стању и дефинисана координатама преломних тачака (у свему према графичком прилогу бр. 3 - *Геодетска подлога са границом обухвата ПДР-а*).

Бр.тачке	X	Y
1.	7628668.4862	4906552.0235
2.	7629397.9211	4906421.4655
3.	7629626.9900	4906212.1100
4.	7629666.2200	4906207.0400
5.	7629705.4200	4906201.1600

6.	7629745.2800	4906202.6000
7.	7629745.9800	4906180.7000
8.	7629703.7700	4906178.9500
9.	7629679.7700	4906175.1600
10.	7629674.9400	4906141.2100
11.	7629672.8821	4906126.7449
12.	7629660.5592	4906130.8773
13.	7629645.4668	4906134.3214
14.	7629494.9110	4906160.2327
15.	7629462.4035	4906163.3743
16.	7629347.6832	4906165.9275
17.	7629304.3191	4906171.0495
18.	7629224.8233	4906188.2336
19.	7629176.0138	4906200.1023
20.	7629127.7801	4906214.0998
21.	7629070.8258	4906235.0538
22.	7628722.4186	4906373.1694
23.	7628690.1097	4906384.4892
24.	7628653.0619	4906394.0020
25.	7628624.0906	4906399.0237
26.	7628581.2468	4906402.7192
27.	7628469.8680	4906406.6481
28.	7628433.0608	4906406.6363
29.	7628396.3520	4906400.4994
30.	7628381.9306	4906398.7021
31.	7628362.5570	4906395.6628
32.	7628369.4000	4906400.8100
33.	7628374.1900	4906407.0800
34.	7628390.7900	4906425.1600
35.	7628407.1000	4906436.9600
36.	7628424.8700	4906445.2700
37.	7628444.0000	4906446.4900
38.	7628452.7600	4906444.9000
39.	7628532.0200	4906495.7700
40.	7628569.1300	4906501.0700
41.	7628587.7800	4906503.7400
42.	7628645.7100	4906515.8400
43.	7628662.6229	4906519.2647

Укупна површина обухвата Плана детаљне регулације износи око 23.12.36 ha (око 231 236 m²)

3. ПОДАЦИ, ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ВИШЕГ ХИЈЕРАРХИЈСКОГ НИВОА И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА**3.1. Закон о Просторном плану републике Србије**

("Службени гласник РС", број 88/2010)

Основни општи циљ Просторног плана Републике Србије је постизање рационалније организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима, и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја.

Тематски, ППРС је дефинисао следећа планска решења и пропозиције које представљају смернице и обавезу за даљу планску и урбанистичку разраду:

Одрживи транспорт, мреже и објекти - Унутрашњи пловни путеви - водни транспорт - основни циљ у овој области је повећање конкурентности и конкурентске способности речног транспорта подизањем нивоа квалитета услуге у лукама. Посебан значај има развој коридора VII. Сви делови мреже унутрашњих пловних путева у Србији су директно или индиректно ослоњени на Дунав, који као стратешки правац треба да постане стециште највећих транспортних токова Србије. Унапређење и развој речног транспорта треба планирати рехабилитацијом унутрашњих пловних путева, одржавањем, реконструкцијом, изградњом и модернизацијом лука и увођењем речног информационог система и изградњом марина на дунавској пловној мрежи.

3.2. Регионални просторни план Тимочке крајине

(„Сл. гласник РС „ бр. 51/11)

Узимајући у обзир врсту и карактер овог планског документа, он се сагледава као документ у којем су имплементиране све одредбе и планска решења из планске документације вишег хијерархијског нивоа за комплетно подручје Тимочке крајине. Такође овим планом је заокружена и обједињена укупна планска активност – планска и урбанистичка решења и одредбе из документације на локалном нивоу, и сагледана њихова међусобна условљеност, корелација и интерсекторски односи. У том контексту – планира се развој луке Прахово као интермодалног центра Источне Србије, првенствено кроз њену ревитализацију и модернизацију опреме, пристаништа, претоварно-транспортних, логистичко-складишних капацитета хемијске индустрије, као и опремањем недостајућом инфраструктуром.

3.3. Просторни план општине Неготин

(„Службени лист општине Неготин“, бр.16/11);

Привреда – Планска концепција просторне организације привреде у општини Неготин утемељена је, између осталог, на унапређењу просторне структуре привреде кроз побољшање комуналне опремљености и већи степен искоришћења постојећих индустријских зона (у Неготину и Прахову) и локалитета, реактивирање напуштених, brownfield локација који су ван функције у Неготину и осталим насељима, као и на развоју савремених просторних форми, као што су индустријска зона/парк, предузетничке зоне, слободна зона, дистрибутивни центар и слично. Према моделу полицентричног развоја локалне економије у општини Неготин, Прахово (индустријско-лучки центар) је центар II ранга.

Комплекс Луке Прахово се граничи са јужне стране Радујевачким путем и комплексом ИХП „Елихир Прахово“, који обухвата простор од око 140ха.

Овај комплекс се састоји из више целина, наменски подељених према функционалним садржајима и затеченом стању.

Као најважније целине које се могу издвојити у оквиру Комплекса ИХП „Елихир Прахово“, могу се навести следеће:

1. Производни део индустријског комплекса: Овај простор комплекса је већим делом изграђен и активно се користи, за производњу минералних ђубрива, фосфорне киселине, алуминијумсулфата, складишне објекте сировина и енергената, резервоари киселина, и других пратећих садржаја. Инфраструктурна опремљеност је условљена наменама и технолошким захтевима производних објеката.
2. Део индустријског комплекса без производних функција: У овом делу се налазе сви непроизводни објекти, управна зграда, ресторан друштвене исхране, објекти за ватрогасну службу, лабораторија, а део од ове целине и производног дела је одвојен за производњу фосфатних минералних хранива, fabrika Phosphea, као посебна производна целина.
3. Део индустријског комплекса који је предвиђен за могућа проширења и изградњу нових садржаја. У овом делу се налазе углавном објекти који нису у функцији и предвиђени су за рушење, као и неуређени део. Као могућа изградња компатибилних делатности може се навести изградња постројења за производњу топлотне енергије и термички третман неопасног и опасног отпада, и производњом водене паре за потребе производних погона Комплекса. Као независна целина комплекса формиран је део за складиштење фосфогипса. Планском изградњом овог дела комплекса решен је проблем старог одлагалишта фофогипса поред реке Дунава. Реализација ове зоне се изводи

фазно. Изградњом овог подручја решен је проблем санације одлагалишта пиритне изгоретине. Овај део је инфраструктурно опремљен, изграђени су дренажни канали у складу са технологијом складиштења.

3.4. Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е80 Паневропски коридор VII

- Дунав -

("Службени гласник РС", број 14/2015)

У Просторном плану подручја посебне намене коридора VII - река Дунав, у делу смерница за спровођење Плана, дефинисано је спровођење изградом одговарајућих урбанистичких планова за деонице коридора VII на подручјима генералних урбанистичких планова градова, као и изградом одговарајућих урбанистичких планова, односно планова детаљне регулације, за планиране - а по потреби и постојеће - пратеће садржаје водног пута (луке, зимовници, сидришта и др.). У складу са тим израда Плана детаљне регулације Лука Прахово, је у потпуности усаглашена са обавезама планске документације вишег хијерархијског нивоа.

Овим Просторним планом у коридору међународног водног пута Е80, Лука Прахово је дефинисана као једна од 9 постојећих лука отворених за међународни саобраћај.

Такође, Просторним планом, Лука „Прахово“ у Прахову на десној обали Дунава на оквирним стационажама од km 859+800 до km 858+800, на отвореној обали и у базену. Лука је са залеђем повезана друмским и железничким саобраћајницама. Укупна дужина оперативне обале износи 677m, од тога дужина вертикалне оперативне обале износи 322m и полувертикалне 355m. У луци доминирају расути терети (угаљ, кокс и фосфати) и генерални терети (лимови, бетонско гвожђе и пиритне изгоретине), који се претоварују различитим типовима претоварне механизације (порталне и мосне дизалице и остала помоћна механизација). Лука располаже отвореним и покривеним складиштима, као и царинским складиштем. У луци постоји контејнерски терминал са уређајем за пуњење и пражњење контејнера, њихово складиштење, као и радионица за њихово одржавање. У луци "Прахово" не постоје објекти за одлагање отпадних материја и прихват, третман и евакуацију отпадних вода. Лука "Прахово" има, по потреби, и улогу зимовника.

Развојним плановима луке предвиђа се: изградња нове управне зграде, санација зимовника, изградња новог складишног простора, изградња терминала за прихват коришћених уља и отпадних вода са бродова. Поред тога, предвиђа се модернизација претоварних уређаја и лучких транспортних средстава. Расположена територија луке у Прахову задовољава све захтеве из програма развоја.

Овим Просторним планом су дефинисана и полазишта и принципи за релативизацију конфликтних интереса који се јављају у домену утицаја посебних намена простора. Један од конфликта је управо - између интереса развоја луке и водног транспорта (услед начина приватизације лука којом је угрожена њихова јавна функција као и даљи развој).

Полазиште - Третман лука као добара од општег интереса (у складу са Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама, којим се утиче на спречавање девастације функције ових саобраћајних чворова).

Принципи релативизације - Развојни третман лучког подручја и лучке инфраструктуре као јавне својине; Управљање лукама од стране Агенције за управљање лукама, без обзира на својински статус луке; Усклађивање потребе инвестицијских улагања у лучку инфраструктуру и финансијских могућности, односно инвестирање у приоритетне пројекте; Унифицирање поступка управљања лучким процесима и интегрисање лука у речне информационе сервисе.

3.5. Стратегија развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до ("Службени гласник РС", број 3/2014)

2025.године,

Стратегијом развоја водног саобраћаја Републике Србије прописане су **Мере за остварење циљева**, на начин да ће се стратешки циљеви развоја привредног потенцијала лука и пристаништа остварити :

- обезбеђивањем остваривања јавног карактера лука и доступност лучких услуга свим корисницима и искључење дискриминације ;
- прописивањем услова које луке и пристаништа морају да испуне, у складу са захтевима Уредбе 1315/2013/ЕУ;
- јачањем тржишне конкуренције стварањем законских услова за увођење нових лучких оператера на домаће тржиште кроз систем одобрења или лучких концесија, увођењем јасних правила у домену државне помоћи за изградњу лучке инфраструктуре, те законским дефинисањем финансијске транспарентности лука у циљу стварања услова за несметано функционисање тржишта;
- осигурањем високих стандарда безбедности и заштите животне средине у лукама.

У плановима нижег реда, првенствено плановима локалних самоуправа, као и у стратегијама локалног економског развоја у периоду 2015–2025. године , треба да се поштују одреднице :

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године ;

- регионалних просторних планова у чијем обухвату се налазе водни путеви;
- просторних планова подручја посебне намене који за предмет имају водне путеве или друге саобраћајне коридоре који пресецају или тангирају водне путеве, као и друге просторне планове подручја посебне намене у чијем се обухвату налазе водни путеви.

Лука у Прахову налази се на оквирним стациоณาма од km 859+800 до km 858+800, десне обале Дунава. Лука је отвореног типа, а оперативна обала је дужине 677 m. Индустијски железнички колосек у дужини од 971 m повезан је са националном железничком мрежом.

Лучки оператер је „ИХП Прахово – Крајина” д.о.о. – у реструктурирању. У луци се врши претовар генералних и расутих терета. Претоварну механизацију луке чине 3 порталне дизалице носивости 10 t, 6 t и 5 t, 3 мосне дизалице носивости 10 t и 40 t, тракасти транспортери и друга опрема. Располаже са 2.000 m² затворених складишта и 6.000 m² отворених складишта.

Најчешће обрађиване робе су угаљ, кокс, фосфат, производи црне металургије, пиритне изгоретине и др. У протеклих 10 година промет роба који се претовари у луци у Прахову је између 200.000 t и 350.000 t разне робе на годишњем нивоу.

Планови развоја луке у Прахову обухватају изградњу и проширење оперативне обале, набавка додатних порталних дизалица и проширење складишних капацитета. Такође, имајући у виду обим робе која гравитира ка лучком залеђу Прахова препозната је потреба за проширивањем лучког подручја у Прахову и изградње терминала за опасне терете, контејнерског терминала, као и стављање у функцију постојећег силоса за житарице или изградња новог.

4. ИЗВОД ИЗ ПЛАНА ГЕНЕРАЛНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА НАСЕЉЕ ПРАХОВО

Измена плана генералне регулације за насеље Прахово („Службени лист општине Неготин“, бр.7/19) представља непосредан плански основ за израду Плана детаљне регулације луке Прахово. Из овог плана дати су изводи карактеристичних планских решења и правила уређења и грађења која се односе на предметно подручје.

Напомена: Текст је у оригиналу преузет из Измена плана генералне регулације за насеље Прахово. Скупштина општине Неготин, је донела Одлуку о Број: 350-180/2020-I/07 о изради Измена и допуна Плана генералне регулације за насеље Прахово, дана 28.09.2020.године.

ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА**КОНЦЕПЦИЈА УРЕЂЕЊА И ИЗГРАДЊЕ И ПОДЕЛА НА ЦЕЛИНЕ**

У складу са смерницама из планске документације ширег подручја, насеље Прахово треба да се развија као индустријско-лучки центар.

У оквиру насеља треба обезбедити просторне услове за формирање међународне луке “Прахово”, као интермодалног центра и за даљи развој привредних/индустријских делатности.

У односу на морфолошке карактеристике, положај у односу на насеље и претежне намене, планско подручје је подељено на шест просторних целина.

Просторна целина “Приобаље са луком “Прахово””, површине око 73.54ha

Већи део ове целине смештен је између реке Дунав и друмског коридора државног пута ПБ реда бр. 400 (Р-254), а мањи део између коридора пута и индустријског колосека у власништу ИХП “Прахово” у коме се налази комплекс гробља, за који је планирано проширење.

У складу са смерницама из планова ширег подручја, предвиђена је обимна реконструкција луке “Прахово”, која припада лукама међународног значаја на Дунаву и потенцијална је локација интермодалног терминала и логистичког центра. У оквиру луке, предвиђено је и путничко пристаниште, као и уређење зимовника. Лучко земљиште и лучка инфраструктура су у јавној својини, у складу са Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама, пошто су луке и пристаништа добра од општег интереса.

Предвиђено је да се комплекс луке “Прахово”, даље разради кроз план детаљне регулације.

У овој целини смештени су и објекти Управе царине и лучке капетаније “Прахово”, као и централно складиште нафтних деривата, које припада “Нафтној индустрији Србије”.

У западној зони ове целине, између коридора државног пута ПБ реда бр. 400 (Р-254) и реке Дунав, на неизграђеном земљишту, предвиђени су комерцијални садржаји и изградња мање комуналне зоне (за смештај недостајућих садржаја из ове области – ватрогасна станица, зелена пијаца и слично).

Урбанистичке зоне

У оквиру просторних целина, грађевинско земљиште је подељено на урбанистичке зоне, које имају заједничке морфолошке особености и карактер одређен преовлађујућим садржајима. Планом су дата правила грађења за сваку урбанистичку зону, која обезбеђује континуитет развоја.

Подела на урбанистичке целине и зоне

Табела бр.3.

Ред.бр	Целине		Површина (ha)	Део захвата (%)
II	Приобаље са луком “Прахово“		73.54	12.24
	II.1.	Комерцијалне делатности, здравствена делатност	3,92	0,65
	II.2.	Комунална делатност, здравствена делатност	0,47	0,08
	II.3.	Водозахват техничке воде	1,58	0,26
	II.4.	Гробље	2,95	0,49
	II.5.	Лучки и складишни капацитети	17.34	2,89
	II.6.	Складишни капацитети	17,78	2,96
	II.7.	Остале јавне намене у оквиру целине	29,50	4,91

ПОДЕЛА ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА НА ЈАВНЕ И ОСТАЛЕ НАМЕНЕ**ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ ЈАВНИХ НАМЕНА**

Објекти државне управе – у простору између железничке пруге Ниш-Прахово (пристаниште) и пута Прахово – Радујевац лоцирани су:

- ☐ објекти Лучке капетаније “Прахово” (за подручну јединицу општина Неготин, Алексинац, Гачин Хан, Дољевац, Меровина, Ражањ, Сврљиг, Бабушница, Бела Паланка, Димитровград, Пирот, Босилеград, Бујановац, Владичин Хан, Врање, Прешево, Сурдулица, Трговиште и града Ниша), са седиштем у Прахову, за подручје реке Дунав – десна обала од km 845,5 до km 880, која је и државни гранични прелаз за пловне објекте;
- ☐ објекти Управе царине – царинске испостава “Прахово”

Лука “Прахово” на оквирним стациоณาма од km 859+800 до km 858+800 - оперативне обале дужине 677m (од тога дужина вертикалне оперативне обале износи 322m и полувертикалне 355m); опрема и механизација за претовар расутих терета (угаљ, кокс и фосфати) и генералних терета (лимови, бетонско гвожђе и др.); отворена и покривена складишта, као и царинска складишта; контејнерски терминал са уређајем за пуњење и пражњење контејнера, њихово складиштење, као и радионица за њихово одржавање.

Предвиђена је израда плана детаљне регулације, кроз који ће се разрадити обимна реконструкција и доградња луке “Прахово”, која припада категорији лука међународног значаја. У оквиру луке, осим уређења зимовника, предвиђена је и изградња путничког пристаништа, пословни објекти, складишта и радионице. Прецизније смернице ће се добити након дефинисања услова које морају да испуњавају међународне луке и пристаништа, од стране Владе Републике Србије. У оквиру сарадње са надлежним институцијама, за потребе израде овог Плана, прибављен је одговор Агенције за луке, број 77-12-2013/1 од 09.12.2013. године и број 953-19019/18-1 од 12.10.2019.године.

ТРАСЕ, КОРИДОРИ И РЕГУЛАЦИЈА САОБРАЋАЈНИЦА И ЈАВНЕ КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ**САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА****ДРУМСКИ САОБРАЋАЈ****Планирано стање**

У планском периоду, Прахово ће везе са ближним и ширим окружењем остваривати преко државног пута IIБ реда број 400 (Р -254). Планирана концепција путне и уличне мреже заснива се на следећим принципима:

- ☐ реконструкција по постојећим трасама путних и уличних праваца на примарној мрежи, што ће омогућити већу функционалност примарне мреже;
- ☐ уклапање саобраћајне матрице у просторни развој урбанистичких зона и целина, односно планиране намене површина;
- ☐ планирање денивелисаних укрштаја друмског и железничког саобраћаја.

Концепт одвијања саобраћаја на предметној локацији Луке Прахово се заснива на постојећој траси Државног пута IIБ-400, Неготин – Радујевац – Прахово – Самариновац.

Планирају се два прикључка саобраћајница луке на државни пут и то постојећи главни прилаз саобраћајнице као један прикључак, док се други прикључак планира на почетку прилазне саобраћајнице "Зеленог терминала", на km 16+689,00 (са десне стране у смеру раста стационаже) државног пута IIБ реда број 400.

Нова прилазна саобраћајница је пројектована са три хоризонталне кривине од којих је мин R=33m.

У смеру пада стационаже, од Самариновца ка Радујевцу, на коридор државног пута IIБ реда бр. 400 (Р-254), **задржавају** се следећи постојећи саобраћајни прикључци и путни објекти, као и постојећи приступи и то:

....

- ☐ km 17+589 (десно) - постојећи прикључак улице која води до луке “Прахово”;
- ☐ km 17+129 – постојећи прелаз надземне транспортне траке, који води од комплекса хемијске индустрије до луке “Прахово”;
- ☐ km 16+821 (десно) - постојећи прикључак улице која води до железничке станице “Прахово – пристаниште”;

ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ

Планирано стање

Према развојним плановима “Инфраструктура железнице Србије” а.д. и у складу са Просторним планом Републике Србије (“Службени гласник РС”, број 88/10), планира се ревитализација, модернизација и електрификација постојеће једноколосечне пруге (Ниш) – Црвени Крст – Зајечар – Прахово пристаниште, која је и пруга регионалног карактера, од великог значаја за бржи развој Прахова, као индустријског центра.

На км 0+355,70 где се нова саобраћајница укршта са железничким колосецима предвиђена је израда денивелисаног укрштаја који ће бити решен изградом новог АБ моста - надвожњака. Испод моста је обезбеђен слободан профил висине 5.8м. Ширина слободног профила управно на колосеке износи 14.1м.

ВОДНИ САОБРАЋАЈ

Планирано стање

Предвиђена је обимна реконструкција луке “Прахово”, која припада лукама међународног значаја на Дунаву и потенцијална је локација интермодалног терминала и логистичког центра.

У перспективи, предвиђена је могућност изградња нове управне зграде, изградња новог складишног простора, изградња терминала за прихват коришћених уља и отпадних вода са бродова, модернизација претоварних уређаја и лучких транспортних средстава, и друго. Комплекс луке “Прахово” је разрађен кроз план детаљне регулације.

ВОДОСНАБДЕВАЊЕ

Планирано стање

У планском периоду, снабдевање санитарном водом насеља Прахово ће се вршити са изворишта “Барбарош”, преко доводног цевовода који води, од Самариновца до насеља Прахово.

Предвиђена је реконструкција и доградња постојеће мреже водовода, уз уградњу посебних уређаја за подизање притиска, већих од 2 бара, уз евентуалну уградњу резервоарског простора, одакле ће се вршити и водоснабдевање простора обухваћеног овим Планом детаљне регулације.

ОДВОЂЕЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА

Планирано стање

Предвиђено је да концепција одвођења отпадних и кишних вода буде сепарациона, тако да се посебно врши одвођење отпадних, а посебно атмосферских вода.

На обали Дунава, изграђено је постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ). Примарни (главни) колектор је изведен од PVC цеви, пречника Ø250mm.

Питање одвођења атмосферских вода мора да се решава изградњом посебних колекторских водова, који чине сепарациону мрежу. Концепција развоја мреже кишне канализације предвиђа више изливних места. Овако конципирана атмосферска канализација, која има више изливних места, гарантује мању вероватноћу загушења дуж водова и лакше испирање. Атмосферска канализација треба да омогући заштиту урбанизованих површина, одвођењем атмосферских вода са кровова објеката, саобраћајница и осталих уређених површина до реципијента. Атмосферске воде, у зависности од порекла, упуштати у реципијент, тек након третмана на одговарајућем уређају за таложење и одвајање уља и масти из прикупљене воде, преко одговарајућег сепаратора.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

Планирано стање

У приоритетне радове до краја планског периода спада реконструкција постојећих и изградња нове нисконапонске мреже, коју треба градити на бетонским стубовима са AlC водовима или са нисконапонским кабловским снопом Х00/0-А одговарајућег пресека. У свим саобраћајницама треба да постоји јавна расвета коју треба градити на стубовима надземне мреже а у саобраћајницама где иста не постоји, светиљке се постављају на челичне канделабре одговарајуће висине, а напајање се обезбеђује кабловима типа РР00- А 4х25mm² из најближе трафостанице ТС 10/0,4kV.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈЕ И ПОШТАНСКИ САОБРАЋАЈ

Планирано стање

Ради адекватне заштите постојећих, положених међумесних оптичких каблова, односно заштите механичке стабилности, електричне исправности и оптичких карактеристика, сви радови, у близини предметних каблова, мора да

се изводе ручним путем, без употребе механизације, уз предузимање свих потребних мера заштите. Минимално одстојање објекта од оптичког кабла је 2,0 m.

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ ЈАВНИХ НАМЕНА ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА ЈАВНЕ ОБЈЕКТЕ И СЛУЖБЕ

Државни органи, органи локалне управе и ЈКП

- ☐ намена парцеле и врста објекта: објекти државних органа, локалне управе и јавних предузећа, пејзажно уређене зелене површине
- ☐ тип објекта: слободностојећи објекат
- ☐ индекс заузетости: до 60%
- ☐ спратност објекта: до П+1
- ☐ удаљење од граница парцеле: минимално 4,0 m

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА САОБРАЋАЈНУ ИНФРАСТРУКТУРУ

ДРУМСКИ САОБРАЋАЈ

Путна и улична мрежа

Приликом планирања саобраћајних прикључака на предметни државни пут, потребно је водити рачуна о следећем:

- просечан годишњи дневни саобраћај – ПГДС;
- зоне потребне прегледности;
- планирани број возила који ће користити саобраћајне прикључке (на основу којих ће се утврдити потреба за евентуалним додатним саобраћајним тракама за улив/излив и лева скретања);
- двосмерне саобраћајнице пројектовати са минималном ширином од 7m(2x3,5 m) и обостраним банкама ширине 1,5m а једносмерне од 3,5m;
- полупречници лепеза у зони раскрснице утврдити на основу криве трагова меродавних возила која ће користити саобраћајни прикључак;
- укрштај мора бити изведен под правим углом (управно на пут);
- рачунску брзину на путу;
- просторне карактеристике терена;
- обезбедити приоритет саобраћаја на државном путном правцу;
- адекватно решење прихватања и одводњавања површинских вода, уз усклађивање са системом одводњавања предметног државног пута;
- коловоз прикључне саобраћајнице мора бити пројектован сходно чл. 41.,42.,43.,44.и 45. Закона о путевима („Службени гласник“ РС 41/2018);
- коначне стационаже и геометрија саобраћајних прикључака (раскрснице), биће прецизно дефинисано приликом прибављања саобраћајно-техничких услова од стране ЈП “Путеви Србије” и израде Идејног пројекта.

Градске улице II реда

Код градских улица II реда, минимална ширина коловоза је 5,5 са две саобраћајне траке. Пешачки саобраћај водити преко тротоара/пешачких стаза, минималне ширине 1,8m, уз регулациону линију. Коловозну конструкцију димензионисати за средње тежак саобраћај (повремени транспорт теретних возила).

Стационирани саобраћај

Паркинге за путничка возила пројектовати у складу са SRPS U.S4.234:2005 од савремених коловозних конструкција, при чему је обавезно водити рачуна о потребном броју паркинг места за возила особа са посебним потребама (најмање 5% од укупног броја, али не мање од једног паркинг места), њиховим димензијама (минималне ширине 3,50m) и положају у близини улаза у објекте, посебно објекте јавних намена, у складу са Правилником о техничким стандардима приступачности („Службени гласник РС“ број 46/2013). Паркинге за аутобусе пројектовати са димензијама једног паркинг места 4,50x12,0m, од савремених коловозних конструкција.

Потребан број паркинг места одређивати према следећим нормативима:

- ☐ становање - 1 ПМ/1 стан;
- ☐ пословање, комерцијални објекти - 1 ПМ/100m² бруто површине објекта;
- ☐ туризам - 1ПМ / 60% од броја соба/апартмана;
- ☐ производне делатности - 1ПМ/200m² бруто површине објекта.

Није дозвољено формирање паркинг простора у регулационом профилу државног пута IIБ реда бр. 400 (Р-254).

Железнички саобраћај

□ У инфраструктурном појасу, осим у зони пружног појаса, изузетно се могу градити објекти који нису у функцији железничког саобраћаја и трамвајски и трелејбуски контактни водови и постројења, а на основу испуњених услова и сагласности коју подносиоцу захтева издаје управљач инфраструктуре, која се издаје у форми решења и уколико је изградња тих објеката предвиђена овим урбанистичким планом, с тим да прописане мере заштите тих објеката не обезбеђује управљач железничке инфраструктуре.

□ У инфраструктурном појасу је могуће поставити објекте под следећим условима: о Ако се железничка пруга налази у нивоу терена, објекти се могу планирати на удаљености од најмање 13m од осе најближег колосека, али не на мање од 5m од стабилних постројења електричне вуче; о Ако се железничка пруга налази на насипу, објекти се могу планирати на удаљености не мањој од 6m од ножице насипа, али не мање од 13m од осе најближег колосека.

□ У пружном и инфраструктурном појасу могу се постављати надземни и подземни електроенергетски водови, телеграфске и телефонске ваздушне линије и водови, канализације и цевоводи и други водови и слични објекти и постројења на основу испуњених услова и издате сагласности управљача инфраструктуре, која се издаје у форми решења.

□ У инфраструктурном појасу не може се садити високо дрвеће које својом висином може угрозити железничку инфраструктуру, односно безбедност железничког саобраћаја, постављати знакови, извори јаке светлости или било који предмети и справе које бојом, обликом или светлошћу смањују видљивост железничких сигнала или које могу довести у забуну раднике у вези значења сигналних знакова или на други начин угрозити безбедност железничког саобраћаја.

□ У железничком подручју у зони грађевинских објеката, као што су железнички мостови, вијадукти и тунели на удаљености не мањој од 8m од спољне ивице носача моста, спољне ивице портала тунела, могу се изузетно градити и објекти који нису у функцији железничког саобраћаја, а испод доње ивице грађевинске конструкције моста и вијадука могућа је изградња објеката не ближе од 3m, а на основу сагласности управљача инфраструктуре, која се издаје у форми решења. □ Објекти као што су: рудници, каменоломи, кречане, циглане, индустријске зграде, постројења и други слични објекти, не могу се градити у заштитном пружном појасу ближе од 50m рачунајући од осе крајњег колосека.

□ У инфраструктурном појасу, забрањено је свако одлагање одпада, смећа као и изливање отпадних вода. □ Заштитни зелени појас могуће је планирати на растојању минимум од 10m од пружног појаса, односно 16m - 18m од осе колосека.

□ Могуће је планирати паралелно вођење трасе комуналне инфраструктуре са трасом железничке пруге али ван граница железничког земљишта. □ Укрштај водовода, канализације, продуктовода и других цевовода са железничком пругом је могуће планирати под углом од 90°, а изузетно се може планирати под углом не мањим од 60°. Дубина укопавања испод железничке пруге мора износити минимум 1,80 m, мерено од коте горње ивице прага до коте горње ивице заштитне цеви цевовода (продуктовода).

□ Могуће је планирати друмске саобраћајнице, паралелно са пругом, али тако да размак између железничке пруге и пута буде толико да се између њих могу поставити сви уређаји и постројења, потребни за обављање саобраћаја на прузи и путу, с тим да износи најмање 8 m рачунајући од осовине најближег колосека до најближе тачке горњег строја пута.

□ Минимално растојање од осовине колосека до најближе ивице новопланираног стуба надвожњака не сме бити мањи од 6m. Не планирати стубове надвожњака између колосека. Простор између железничких колосека и стубова надвожњака планирати искључиво за трасу железничких инсталација. Приликом израде техничке документације потребно је прибавити техничке услове „Инфраструктуре Железнице Србије“ а.д.

□ Размак између два укрштаја железничке инфраструктуре и јавног пута не може да буде мања од 2.000 m. Укрштање железничке инфраструктуре са некатегорисаним путевима изводи се усмеравањем тих путева на најближи јавни пут, који се укршта са железничком инфраструктуром. Ако то није могуће, треба међусобно повезати некатегорисане путеве и извести њихово укрштање са железничком инфраструктуром на заједничко место.

□ План треба да буде израђен у складу са Законом о железници („Службени гласник РС“, број 41/2018) и Законом о безбедности у железничком саобраћају („Службени лист РС“, број 41/2018), Закон о интероперабилности железничког система („Службени лист РС“, број 41/2018) као и другим прописима који важе на железници.

□ На основу Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14 и 145/14), „Инфраструктура Железнице Србије“ а.д. као ималац јавних овлашћења, има обавезу утврђивања услова за изградњу објеката, односно издавање локацијских услова, грађевинске и употребне дозволе, услова за прикључење на инфраструктурну мрежу, као и за упис права својине на изграђеном објекту. У складу са тим, сви елементи за изградњу објеката, друмских саобраћајница као и за сваки продор комуналне инфраструктуре кроз труп железничке пруге (цевовод, гасовод, оптички и електроенергетски каблови и друго) ће бити дефинисани у оквиру посебних техничких услова „Инфраструктура Железнице Србије“ а.д. кроз обједињену процедуру.

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА КОМУНАЛНУ ИНФРАСТРУКТУРУ

Општа правила

Објекте и мреже комуналне инфраструктуре (водовод, одвођење отпадних и атмосферских вода, електроенергетика, ТТ инсталације, гасификација) изводити у складу са техничким условима и нормативима који су прописани за сваку врсту инфраструктуре и у складу са прописима о паралелном вођењу и укрштању водова инфраструктуре.

За све предвиђене интервенције и инсталације које се воде кроз земљишни појас (парцелу пута) државног пута потребно је обратити се управљачу државног пута за прибављање услова и сагласности за израду пројектне документације, изградњу и постављање истих, у складу са важећом законском регулативом.

Све планиране инфраструктурне водове, по правилу, смештати у оквиру коридора постојећих и планираних саобраћајница. За инфраструктурне водове, изван коридора јавних саобраћајница, утврђују се заштитни појасеви (према врсти инфраструктуре), у којима није дозвољена изградња објеката или вршење других радова који могу угрожити инфраструктурни вод (прописано у поглављу 2.1.5. Заштитни појасеви линијских инфраструктурних објеката). За грађевинске парцеле, у оквиру којих се налази заштитни појас инфраструктурног вода, приликом издавања локацијске услова, примењиваће се посебна правила грађења, у складу са условима надлежних институција.

Приликом пројектовања инсталација, поред државног пута ПБ реда, применити ширине заштитног појаса које су утврђене Законом о путевима („Службени гласник РС“, бр.41/2018).

За планиране инсталације, пројектна документација мора садржати ситуационо и на попречним профилима приказане положаје инсталација у односу на државни пут, на местима пре почетка и краја паралелног вођења, и на месту подбушивања, на месту лома инсталација, на месту уласка и изласка из катастарских парцела које припадају путу и то са унетим битним стационажама, апсолутним висинским котама, пречницима и дужинама инсталација.

ЗАШТИТНИ ПОЈАСЕВИ ЛИНИЈСКИХ ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА

Водоводна и канализациона инфраструктура

☐ магистрални градски водовод.....минимално 2,5m обострано;

☐ магистрални фекални колекторминимално 1,5m обострано;

☐ у заштитном појасу, по правилу, није дозвољена изградња објеката, евентуална изградња је могућа, уз прибављање услова надлежне институције;

Електроенергетика

☐ далековод 110kV-минимално 2x25,0m обострано од осе далековода;

☐ далековод 35kV-минимално 2x15,0m обострано од осе далековода;

☐ далековод 10kV-минимално 2x6,0m обострано од осе далековода;

у заштитном појасу није, по правилу, дозвољена изградња објеката, евентуална изградња је могућа, уз поштовање одредби Правилника о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1kV до 400kV ("Службени лист СФРЈ" бр.65/88 и "Службени лист СРЈ" бр.18/92), уз израду елабората, прибављања услова и сагласности надлежне институције.

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ ОСТАЛИХ НАМЕНА

ПОСЕБНА ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ ОСТАЛИХ НАМЕНА

Зона II.5. - лучки и складишни капацитети (усмеравајућа правила за израду плана детаљне регулације)

Претежна намена:	Лука "Прахово", лучки и складишни капацитет	
Пратећа и допунска намена:	услугне/комерцијалне делатности, производно занатство, објекти јавне намене, спорт и рекреација, зеленило, као и објекти пратеће саобраћајне и комуналне инфраструктуре у функцији основне намене	
Типологија објеката:	слободностојећи објекти	
Услови за парцелацију, препарцелацију и формирање грађевинске парцеле:	минимална ширина фронта	15 m
	минимална површина парцеле	800 m ²
Положај објекта у односу на бочне границе парцеле:	минимално 4,0 m	
Положај објекта у односу на задњу границу парцеле:	минимално 4,0 m	
Положај објекта у односу на суседне, бочне објекте:	минимално 8,0 m	
Положај објекта у односу на наспрамни објекат:	минимално 8,0 m	
Минимални проценат незастртих, зелених површина на парцели:	10%	
Највећи дозвољени индекс заузетости:	60%	
Спратност:	Производни и складишни део, приземље са технолошки потребном висином административно-управни део, до П+4+Пк	
Паркирање возила:	на сопственој парцели, 1 ПМ / 200 m ² бруто површине	

СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА

Степен комуналне опремљености земљишта
потребан за издавање локацијске и грађевинске дозволе

Табела бр. 15.

Намена	Вишепор. и пород. станов.	Комерциј. делат.	Радна зона, произ.занат. складиштење	Објекти јавних намена/ за јавно кориш.
Степен комуналне опремљ.	С, ЈВ, АК, ФК/ВСЈ, ЕНН, ТК, КО, АЗ	С, ЈВ, ФК/ВСЈ, ИК, ЕНН, КО, ИО, АЗ, ИП	С, ЈВ, ФК/ВСЈ, ИК, ЕНН, КО, ИО, АЗ, ИП	С, ЈВ, АК, ФК/ВСЈ, ЕНН, ТК, КО, АЗ

С – саобраћајни приступ

ЈВ – јавно водоснабдевање

АК – атмосферска канализација

ФК – фекална канализација

ВСЈ – водонепропусне септичке јаме

ИК – предtretман отпадних вода

ЕНН -енергетска нисконапонска мрежа

ТК – телекомуникациона мрежа

КО- сакупљање и евакуација комуналног отпада

ИО – сакупљање и евакуација индустријског и опасног отпада

АЗ – акустична заштита

ИП – имисиони појас

5. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

5.1. СТАТУС И НАМЕНА ЗЕМЉИШТА

Предметно подручје је обухваћено Планом генералне регулације насеља Прахово и налази се у оквиру К.О. Прахово. Према подацима из листова непокретности и подацима Републичког геодетског завода (*Извор: <http://katastar.rgz.gov.rs/KnWebPublic/>*), катастарске парцеле у оквиру обухвата предметног Плана су већим делом у јавној својини, а мањим делом у власништву правних и физичких лица. У оквиру дефинисаног обухвата Плана, катастарске парцеле се према врсти земљишта (према подацима из листова непокретности) воде као:

- *грађевинско земљиште у грађевинском подручју*
- *остало земљиште*
- *пољопривредно земљиште*
- *шумско земљиште*
- *водно земљиште*

Намена земљишта затеченог стања (према фактичком стању), као и врсте земљишта, начин коришћења земљишта и подаци о имаоцима права на катастарским парцелама (према подацима из листова непокретности), приказани су на графичким прилозима везаним за анализу постојећег стања. (Графички прилог бр. 4 - *Анализа постојећег катастарског и фактичког стања парцела са приказом намена површина на основу затеченог стања* и Графички прилог бр. 5 - *Анализа постојећег катастарског стања парцела са приказом власништва према листовима непокретности*).

Табела бр.1 - Биланс постојећих површина

Намена земљишта		Површина
<i>Грађевинско земљиште у грађевинском подручју</i>	Земљиште под зградом и другим објектом	30 475 m ²
	Њива	19 166 m ²
	Шума	4 493 m ²
	Пашњак	8 266 m ²
	<i>Укупно грађевинско земљиште у грађевинском подручју</i>	62 400 m²
<i>Остало земљиште</i>	Земљиште под зградом и другим објектом	58 744 m ²
	Железничка пруга	45 944 m ²
	Остало вештачки створено неплодно земљиште	2 372 m ²
	<i>Укупно остало земљиште</i>	107 060 m²
<i>Пољопривредно земљиште</i>	Њива	557 m ²
	Земљиште под зградом и другим објектом	922 m ²
	<i>Укупно пољопривредно земљиште</i>	1 479 m²
<i>Шумско земљиште</i>	Шума	802 m ²
	<i>Укупно шумско земљиште</i>	802 m²
<i>Водно земљиште</i>	Река Дунав (Од тога Зимовник површине 28 742 m ²)	59,495 m ²
	<i>Укупно водно земљиште</i>	59 495 m²
У к у п н о		231 236 m²

5.2. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА ЛУЧКОГ ПОДРУЧЈА

Увод

Основна делатност међународне луке "Прахово" је:

- пружање савремених логистичких услуга: укрцавање, искрцавање, прекрцавање, пренос и слагање терета, складиштење, депоновање и транспортне операције у зависности од врсте терета, припрема и обједињавање терета за транспорт, а све према захтевима ужег и ширег гравитационог подручја луке;
- обављање наугичких услуга: привезивање и одвезивање пловила, боксажа, прихват и опслуживање пловила на сидришту, снабдевање пловила и посаде;

Остале привредне делатности у луци укључују дистрибуцију и логистику терета, дораду и оплемењивање робе као и индустријске производне делатности, а све у циљу потпуније искоришћености лучких капацитета.

Планирана је изградња објеката, технолошких целина и инфраструктуре у складу са наменом површина и планираним капацитетима.

У робно - транспортним токовима у луци ће бити заступљени расути, генерални и течни терети, као и разни контејнери који су заступљени на тржишту.

Доминантне ће бити следеће робе: вештачка ђубрива, поједине руде, метали, житарице и индустријско биље, фосфорна киселина, хемикалије, песак, шљунак и др.

Лучка територија

Сувоземни – копнени део лучког простора назива се територија луке. У луци "Прахово", територија луке има површину од око 53.518 м².

Изграђене површине на лучкој територији су површине на којима се налазе:

- трајни објекти као што су кејске површине уз оперативну обалу и обалоутврда,
- претоварна опрема и уређаји (кранске стазе, покретне траке и сл.),
- изграђена складишта (силос за житарице) и монтажни објекти односно наткривена и полунаткривена складишта и слично,
- железнички колосеци и интерне саобраћајнице,
- подземне и надземне инсталације и слично (водовод, канализација, електро мрежа, трафо станица и др.).

Сидриште

Сидриште Луке Прахово дефинисано је на основу следећих параметара:

- намена сидришта је прихват пловила са домаћим и страним заставама која чекају обраду у луци и пловила која су већ обрађена у луци, а чекају на формирање конвоја;
- пловила која се сидре су барже носивости од 1500 т, пловила са посадом (шлепови) носивости од 750 т и танкови носивости од 1000 т;
- капацитет лучке претоварне опреме је 200.000 т месечно за рад у три смене;
- максимално задржавање пловила ради чекања на обраду у луци је 5 (пет) дана;
- рачунати са коефицијентом 0,50 за пловила која примају повратни терет у односу на укупан број пловила на сидришту.

Сидриште је димензионисано на основу броја пловила која се у току једног дана могу појавити у луци (10 пловила или више), односно за максималан број пловила која се једновремено могу налазити на сидришту (75 пловила).

Димензија сидришта је 2600 м x 175 м, лоцирано је око 150 м низводно од истоварне рампе за нафту и нафтне деривате („Југопетрол“), уз десну обалу, од км 855+250 до км 857+750. Зона сидришта, предвиђена је низводно од главног сидришта, на потезу од км 853+200 до км 653+500, а намењена је за танкове са запаљивим теретом.

Акваторија

Пловни пут реке Дунав у зони луке Прахово има статус међународног пловног пута (класа VII), који је дефинисан прописаним габаритима.

У акваторији луке, прилазном путу до пловног пута и сидришту треба да је обезбеђена дубина за газ пловила који може да буде од 2,50 м до 4,50 м, са додатних 0,50 м резервне дубине до дна реке, при водостају „0“ на водомерној станици Прахово тј. при најнижем пловидбеном нивоу реке Дунав на овом сектору. Како се у време појаве ниских водостаја смањује терет на пловилима, реално је очекивати да ће газ пловила бити близак доњој вредности од 2,50 до

3,00 м, тако да је довољно обезбедити дубину од 3,5 м испод ниског пловидбеног нивоа у акваторији пристаништа, као и у прилазном пловном путу.

На основу извршених снимања дна у зони луке, констатовано је да се располаже одговарајућом акваторијом за остваривање захтеваних маневарских услова у луци и на прилазу од/до пловног пута реке Дунав.

Оперативна обала

У току маневра пловила, при прилазу везу (оперативној обали), односно при испловљавању са веза, потребно је обезбедити одговарајући слободан маневарски простор. За маневар пловила потребно је око 150 м управно на линију кеја и исто толико слободног простора узводно и низводно од веза.

Сектор – деоница изграђене обале	Дужина (м) Топогр.план
Оперативна обала	677
- вертикална обала	(322)
- полувертикална обала	(355)
Обалоутврде узводно и низводно од оперативне обале	280
Обалоутврда у зимовнику	638
Укупна дужина изграђене обале луке	1595

Наведени подаци у горњој табели су подаци усаглашени са стањем на терену.

Постојећа оперативна обала је планирана за реконструкцију и проширење вертикалног кеја. Оперативна обала је просторно и функционално везана за терминале (генералних и расутих терета, течних терета и разних контејнера који су заступљени на тржишту) и складишно – претоварне површине луке.

У циљу повећања капацитета луке, током протеклих година извршена је реконструкција на узводном делу оперативне обале (вез бр.1 и вез бр.2), на укупној дужини од 161,4 м, тако што је над косом обалоутврдом изграђена бетонска конструкција на шиповима, као кејска конструкција у функцији вертикалног кеја. Према реци, на међуразмаку од 7,5 м, постављени су одбојници на челичним носачима побијени у дно и еластичном везом за бетонску плочу, на горњем крају.

Слична реконструкција урађена је на везовима бр. 3 и вез бр. 4, на укупној дужини од око 161 м, тако да укупна дужина вертикалне оперативне обале износи око 322 м. Захваљујући извршеној реконструкцији повећана је сигурност пристајања пловила, омогућена обрада два пловила стандардних габарита на везу (редно везана) и тако повећан капацитет луке на овом делу оперативне обале.

Димензије оперативне обале луке треба да одговарају пловилу које је на обради и да омогући привез очекиваног броја пловила, стандардних или нестандартних габарита. Обзиром да се последњих година врло често ради са баржама/пловилима нестандартних габарита, тренутно се на везовима 1, 2, 3 и 4 истовремено могу налазити 2 (две) барже/пловила нестандартних габарита, редно на истом везу. Зато је предвиђено продужење везова 1 и 4, тако да у сваком тренутку на везове 1, 2, 3 и 4 могу да стану истовремено 4 (четири) барже/пловила нестандартних габарита.

Остала изграђена обала - обалоутврда - У циљу заштите насутог и издигнутог пристанишног платоа, узводно од оперативне обале – веза бр.1, изграђена је коса обалоутврда до споја са одговарајућим kotaма терена на обали. Дужина ове обалоутврде је око 220 м. Дуж ње су на везу пловила ван употребе и пловила на чекању.

Део обале низводно од Веза бр. 4, на тренутној дужини од 355 м је оперативна обала као коси кеј, са бетонском обалоутврдом. На овом делу обале налазе се везови бр. 5, 6 и 7. Пристајање је отежано при ниским водостајима, због присуства камене ножице обалоутврде.

Планира се реконструкција полувертикалне обале у вертикалну са везовима 5, 6 и 7 у дужини до 355 м, тако да истовремено могу на овим везовима бити 3 (три) барже нестандартних димензија.

Тренутни капацитет претовара је 1.440.000 т/год, а план је 4.000.000 т/год.

Кејске површине

Површина од ивице кеја, било вертикалног или косог, дуж целе оперативне обале луке, ширине до 20 м, представља кејску површину. Кејска површина је посебно ојачана бетонска конструкција, за пријем тешких оптерећења од шинских порталних кранова, мобилних дизалица, железничких вагона и друге претоварне механизације.

У луци Прахово, кејска површина је различите ширине: дуж везова 1 и 2 ширина је око 18 м, дуж везова 3 и 4, ширина је око 12 м, а дуж косог кеја (везови 5, 6 и 7) ширина је око 13 м.

Кранске стазе

На кејској површини дуж везова број 1 и 2, постављена је кранска стаза са осним размаком од 10,5 м на којој раде порталне дизалице (Д1 и Д2), које врше истовар из пловила. Дужина ове кранске стазе је 140 м.

На кеју дуж веза бр. 3, постављена је кранска стаза са осним размаком од 10 м, на којој ради утоварни кран

(УК), који врши утовар у пловила. ужина ове кранске стазе је 60м.

На кеју дуж веза 4, постављена је кранска стаза са осним размаком од 25 м на којој ради мосни кран (Д4) који врши операције претовара генералног и палетизованог терета. Дужина ове кранске стазе је 83 м.

На кејској површини дуж везова 5, 6 и 7, монтирана је кранска стаза са осним размаком од 10,5 м на којој раде обртне порталне дизалице (Д5, Д6 и Д7) које врше претовар расутог и другог терета.

Наведене кранске стазе су независне тј. нису повезане, тако да не постоји могућност да се дизалица са једне стазе креће по другој.

Шине кранских стаза на оперативној обали постављене су на површини платоа и нису „утопљене“ у ниво платоа, тако да представљају сметњу за кретање друмских превозних средстава (шлепери, камиони, кипери и сл.) и друге лучке механизације (виљушкари, утоваривачи, мобилне дизалице и др.). Планом се предвиђа реконструкција кранских стаза „утапањем“ у ниво платоа.

Оперативна површина

Површина лучке територије, иза кејске површине, по правилу ширине 100 – 140 м, назива се оперативна површина и намењена је за изградњу манипулативних, претоварних и складишних капацитета, у непосредној вези и функцији са лучким активностима на обради пловила и терета.

У луци „Прахово“, оперативна површина је ширине око 80 м и граничи се са железничким колосецима железничке станице Прахово-Пристаниште. На низводном потезу косог кеја у залеђу је тзв. зимовник, тако да нема простора за оперативну површину већ постоји само кејска површина. ПДР-ом се предвиђа затрпавање зимовника како би се формирао простор за оперативну површину.

Постојећи Зимовник

Постојећи зимовник, површине 2 ha 87 a 42 m², је остао без функције и тиме онемогућава пуни развој лучких делатности на овом потезу обале. Предвиђен је за насипање и формирање нове лучке територије површине 11 ha 36 a 05 m (Узимајући у обзир максималну линију проширења обале и затрпавања зимовника, могуће је формирати и мању површину лучке територије у зависности од потреба лучког оператера и стања на терену). Насипању претходи уклањање бетонске облоге са косе обалоутврде Зимовника и њено премештање на нову косу обалоутврдну, на низводној косини ове насуте територије.

Слободне површине

Већи део лучке територије заузимају слободне површине. То су делови лучке територије на уједначеним котама (38,35 - 38,75 мнм), који се не користе за лучке операције, тако да представљају потенцијалне локације за проширење лучких складишних капацитета и развој лучких делатности.

5.3. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ПОДРУЧЈА У ОБУХВАТУ ПЛАНА

Инжењерско-геолошке и гео-морфолошке карактеристике терена

Према морфолошким карактеристикама терена, Прахово се налази на алувијалној равни поред реке Дунав, на просечно 48-58 mnm, у оквиру равничарског дела општине Неготин. Предметно подручје и непосредно окружење представљају десни део долиנסке стране Дунава, који се, у овом делу, одликује мирним током и пролази кроз широку, скоро потпуно хоризонталну алувијалну раван.

Предметни терен је стабилан, а у источном делу планског подручја, на простору комплекса хемијске индустрије, уочљиви су процеси ископавања и насипања, који за резултат имају формирање привремених вештачких морфолошких облика депресија и хрпа депонованог материјала.

Према геолошкој грађи, основу терена чине седименти плиоцена, који се јављају на дубинама од преко 30 m у фацији пескова, ситних шљункова, глина и слабовезујућих пешчара. Повлату плиоценских седимената изграђују седименти квартара, различите генезе еолско-акватичне и алувијално-терасне.

Преко кварталних седимената се налазе савремени седименти, насуте тло и савремени слој хумифицираног педолошког тла.

Хидрогеолошка својства терена су последица више фактора, као што су геолошка грађа, литолошки састав и морфологија шире зоне предметног подручја. Површину терена предметног подручја значајне дебљине чине квартални седименти, који су главни спроводници понирања атмосферских талоба ка дубљим деловима терена.

Истражним бушењем у делу планског подручја (које је изведено у оквиру комплекса ИХП „Прахово“) констатован је ниво подземне воде на релативној дубини од 7,70 m, односно на апсолутној коти 40,88 mnm.

Хидрографски подаци

Најближи водоток предметној локацији је река Дунав;
Слив: Река Дунав;

Водна јединица: „ Дунав и Тимок – Неготин“;

Водно подручје: Дунав.

Мелиорационо подручје: ХМС ознака ДД7, Неготинска низија, Балта Маре, Доњи Дунав.

Хидролошки подаци

Податак преузет из расположиве техничке документације РЈ „Неготин“ Неготин (ГП за изградњу одбрамбеног насипа за заштиту насеља Радужевац од великих вода Дунава септембар 2009. године).

Извршен је хидраулички прорачун великих вода на сектору од ушћа Тимока у Дунав до бране ХЕ „Ђердап 2“, за 4 карактеристична протицаја $Q_{5\%}$, $Q_{2\%}$, $Q_{1\%}$ и $Q_{0,1\%}$.

Профил	Стационажа по току	Нивои воде за карактеристичне протицаје Дунава Z (mm)			
	km	$Q_{5\%}=14055 \text{ m}^3/\text{s}$	$Q_{2\%}=15160 \text{ m}^3/\text{s}$	$Q_{1\%}=15940 \text{ m}^3/\text{s}$	$Q_{0,1\%}=18040 \text{ m}^3/\text{s}$
ПР 6	854+044	37.29	37.81	38.17	39.09
ПР 7	854+801	37.32	37.84	38.19	39.12
ПР 8	855+617	37.34	37.86	38.22	39.15
ПР 9	857+225	37.36	37.88	38.23	39.16
ПР 10	858+887	37.37	37.89	38.24	39.17
ПР 11	860+285	37.42	37.94	38.29	39.22
ПР 12	861+376	37.46	37.98	38.34	39.27
ХЕ Ђердап 2	862+546	37.50	38.02	38.39	39.32

Минимални средњи дневни доток Дунава забележен је 01.09.2003. године и износио је $1500 \text{ m}^3/\text{s}$. Истицање система Ђердап 2 је било $1576 \text{ m}^3/\text{s}$. Минимална реализована кота доње воде (сатне) за ово истицање је била 28.51m изнад ЈМ.

Максимални средњи дневни доток Дунава је био $15.800 \text{ m}^3/\text{s}$ 15. и 16.04.2006. године. Максимална реализована кота доње воде (сатна) за ово истицање је била 38.27m. изнад ЈМ

5.4. Карактеристике водопривредне инфраструктуре

Лука „Прахово“ - на оквирним стациоณาма од km 859+800 до km 858+800 - оперативне обале дужине 677m (од тога дужина вертикалне оперативне обале износи 322m и полувертикалне 355m);

5.5. Преглед евидентираних и заштићених културних добара

Према подацима Завода за заштиту споменика културе, у обухвату Плана детаљне регулације Луке Прахово нема утврђених непокретних културних добара нити евидентираних непокретности које уживају претходну заштиту.

5.6. Преглед евидентираних и заштићених природних добара

У обухвату Плана детаљне регулације Луке Прахово нема заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, као ни утврђених еколошки значајних подручја еколошке мреже Републике Србије. Планом је обухваћена деоница утврђеног еколошког коридора Дунава, који је елемент еколошке мреже РС од међународног значаја.

5.7. Карактеристике саобраћајне инфраструктуре

Друмски саобраћај

У складу са усвојеном уредбом о категоризацији државних путева („Сл. Гласник РС“, бр 105/2013, 119/2013 и 93/2015), дуж једне границе Плана пролази:

- Државни пут II Б реда број 400, Неготин – Радужевац – Прахово – Самариновац – веза са државним путем 168.

Улаз у комплекс је са прикључка који се налази оквирно на стационачи 17+728,714 државног пута Радујевац – Прахово, пут Пб реда бр.400, КП 5822/1. Почетни чвор је 3319 Неготин (Радујевац), крајњи чвор 16801 Самариновац. Комплекс Луке Прахово на месту овог прикључка има везу са државним путем. Постојећи прикључак је под оштрим углом у односу на државни пут и не може да задовољи потребе планираног проширења луке. Из тог разлога планиран је прикључак управан на државни пут са острвима за каналисање саобраћаја.

Застор саобраћајница и платоа унутар комплекса услед тешког теретног саобраћаја је поприлично оштећен.

Железнички саобраћај

За потребе израде Плана детаљне регулације, прибављени су услови, број 2/209-1437 од 27.09.2019. године, од “Инфраструктура железнице Србије” а.д.

На планском подручју за које се ради предметни План налази се следећа јавна железничка инфраструктура:

- Регионална једнокосечна неелектрифицирана железничка пруга (Ниш)- Црвени Крст-Зајечар-Прахово пристаниште у дужини око 1,04 km (од наспрам km 184+042 до наспрам km 185+079), на којој је организован јавни путнички и третни саобраћај;
- Железничка станица Прахово Пристаниште у km 184+577 предметне пруге, са 11 саничних колосека и 10 индустријских колосека, отворена за превоз путника и ствари;

Према оцени стања саобраћајне инфраструктуре Регионалног просторног плана Тимочке крајине, стање колосека железничких пруга у Тимочној крајини није задовољавајуће, на шта указује чињеница да се дозвољене брзине крећу у распону од 40km/h до 80km/h, као и да пруге нису електрифициране.

Железнички саобраћај и могућност његовог даљег развоја могу имати значајну улогу у развоју саобраћајног система Тимочке крајине, посебно кад се има у виду да је железнички саобраћај најповољнији са становишта заштите околине. Ремонтом и модернизацијом постојећих пруга може се знатно повећати њихова пропусна и превозна моћ.

Водни саобраћај

Уредбом о утврђивању Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 – Дунав (Паневропски коридор VII): 14/2015-96, лука „Прахово“ је дефинисана као једна од девет лука у Републици Србији, отворених за међународни саобраћај, у којима лучку делатност обављају лучки оператери.

Према класификацији Европске економске комисије (ЕЕС) Дунав на подручју Тимочке крајине спада у пловне путеве великих габарита, највиша категорија класа VII, односно представља пловни пут за теретњаке дужине од 285 m, ширине од 33,0 до 34,2 m, дубине гажења од 2,5 до 4,5 m и носивости између 14500 и 27000 t.

Лука „Прахово“ се налази на десној обали Дунава (на оквирним стационачима од km 859+800 до km 858+800). Просечни дневни капацитет је 12000 t са истовременом обрадом 7 пловила. Лука располаже са три паралелна колосека укупне дужине 971 m, што даје могућност истовремене обраде 160 вагона. Карактерише је велика застарелост техничке опреме и пратеће инфраструктуре. Представља последњу излазну луку на територији Србије и налази се 4 km низводно од ХЕ „Ђердап II“. Повезана је железницом и друмским саобраћајницама са другим деловима Србије.

5.8. Стање и капацитети комуналне инфраструктуре

Водоводна мрежа

За потребе израде Плана, издати су подаци бр. 3479-05/2019-1 од 13.09.2019. године, од ЈП за комуналне делатности “Бадњево”-Неготин, према којима ЈКП „Бадњево“ снабдева водом комплекс хемијске индустрије у чијем склопу је лука Прахово. Дуж пута Прахово – Радујевац (дуж једне границе ПДР-а) пролази цевовод Ø200, предвиђен за водоснабдевање Радујевца.

Канализациона мрежа

У граници обухвата Плана, не постоји изграђена јавна канализациона мрежа.

Према Плану генералне регулације за насеље Прахово, за централну и источну зону насеља, у ванлучком подручју предвиђена је изградња ППОВ, чија ће се локације прецизирати кроз други план детаљне регулације.

Одвођење отпадних и кишних вода ће бити по сепарационом систему, тако да се посебно врши одвођење отпадних, а посебно атмосферских вода.

Електроенергетска инфраструктура

За потребе израде Плана, издати су услови број 130-00-UTD-003-1089/2019-002 од 27.08.2019., издати од стране Акционарског друштва „Електромрежа Србије“ Београд.

У граници обухвата Плана, као и у непосредној близини обухвата предметног плана нема објеката који су у власништву „Електромрежа Србије“ А.Д.

Према плану развоја преносног система за период од 2019. до 2028. године и Плану инвестиција, у обухвату предметног плана, као и у непосредној близини обухвата предметног плана није планирана изградња електроенергетске инфраструктуре која би била у власништву „Електромрежа Србије“ А.Д.

У граници обухвата Плана, налазе се електроенергетски објекти напонског нивоа 10 kV и 1 kV - кабловски водови и објекти трафостаница 10/0,4kV (ТС 11 „Лука“ – 1000 kVA, ТС „Претовар“ – 1000 kVA) са припадајућом нисконапонском мрежом за потребе постојећих садржаја.

Наведене трафостанице се напајају из ТС 110/10kV „ИХП Прахово“, инсталисане снаге 2x31,5 MVA, која је у власништву ИХП „Еликсир Прахово“ и налази се у непосредној близини Луке али је ван границе обухвата овог плана.

У графичкој документацији је приказан положај постојећих трафостаница и траса постојећег 10kV кабла за напајање ових трафостаница.

Телекомуникациона инфраструктура

За потребе израде Плана, издати су подаци и услови број А 334-378136/2-2019 од 20.08.2019., издати од „Телекома Србија“, Сектор за фиксну приступну мрежу, Служба за планирање и изградњу мреже Ниш.

На планском подручју и у близини се налазе и базне станице мобилне телефоније на локацији ХЕ „Ђердап 2“ и ИХП „Прахово“, које су повезане оптичким каблом, као и оптички кабл Прахово – Радужевац (48 оптичких влакана).

У подручју границе плана постоји изграђена ТК инфраструктура. Завршена је монтажа нових централа типа mIPAN са по 64 POTs-а и 24 VDSL порта и то: „Стара пошта“ (која покрива насеље „Колонија“) и „Прахово пристаниште“ (која покрива индустријску зону).

На планском подручју у близини се налазе и базне станице мобилне телефоније на локацији ХЕ „Ђердап 2“ и ИХП „Прахово“, које су повезане оптичким каблом. Као и оптички приводи за бизнис кориснике:

- „Еликсир Прахово“
- „Еликсир фосфати“
- СГП „Прахово“ речни

Табела постојећих базних станица:

Р.бр	Код и назив локације	Географска ширина	Географска дужина
1.	ZAU67 – Еликсир Прахово	N 44° 17' 15.14"	E 22° 36' 17.28"

Гасоводна инфраструктура

За потребе израде Плана, издати су услови број 07-07/27025 од 01.11.2019., издати од ЈП „Србијас“.

У обухвату предметног плана, у надлежности ЈП „Србијас“ не постоји изграђена гасоводна мрежа или објекти, сходно томе, ЈП „Србијас“ нема посебних услова са становишта прописане заштите изграђене гасоводне мреже.

Предметним планом није предвиђена изградња гасоводне мреже, а уколико се у будућности укаже потреба, пројектовати у складу са условима надлежних предузећа.

5.9. Управљање отпадом

Прикупљање и депоновање комуналног отпада - ЈКП „Бадњево“ врши сакупљање, транспорт, депоновање и збрињавање отпада са простора луке Прахово. Постоји могућност повећања броја контејнера у оквиру граница плана уколико за тиме постоји потреба.

Истакалиците комуналног муља – Општина Неготин нема регулисано питање одлагања и третмана комуналног муља, а тренутно постоји више неконтролисаних излива из којих се отпадне воде упуштају у водотоке, пре свега Дунав, без пречишћавања.

Бродски отпад (отпад са пловних објеката) – у обухвату Плана не постоји локација за прикупљање бродског отпада, не постоје процедуре за управљање отпадом насталим при експлоатацији пловних објеката, као ни организоване

службе за прикупљање отпадних материја са ових објеката, што се предметним планом предвиђа у оквиру лучког подручја.

5.10. Преглед прикупљених података и услова надлежних институција

За потребе израде *Плана детаљне регулације “Луке Прахово”*, на основу члана 28 Закона о планирању и изградњи ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019 и 37/2019 - др. Закон) и чланова 44 и 45 Правилника о садржини, начину и поступку израде планских докумената ("Службени гласник РС", број 32/2019.) поднети су захтеви за добијање услова од:

НАЗИВ УСТАНОВЕ ИЛИ ПРЕДУЗЕЋА	ДАТУМ ЗАХТЕВА	БРОЈ И ДАТУМ ИЗДАВАЊА
Агенција за управљање лукама	16.08.2019.	350-160/2019-2 од 28.08.2019.
ЈВП „СРБИЈА ВОДЕ“ Водопривредни центар „Сава-Дунав“ РЈ Неготин у Неготину	16.08.2019.	8027 од 20.08.2019.
АД за управљање ЈЖ инфраструктуром „Инфраструктура железнице Србије“ Београд	16.08.2019.	2/2019-1437 од 27.09.2019.
ЈП „ПУТЕВИ СРБИЈЕ“, Београд	24.09.2019.	953-24107 од 26.09.2019.
Јавно предузеће за комуналне делатности „БАДЊЕВО“, Неготин	16.08.2019.	3479-05/2019-1 од 13.09.2019.
Телеком Србије – пословница Неготин	16.08.2019.	A334-378136/22-2019 од 20.08.2019.
АД „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“ Београд	16.08.2019.	130-00-УТД-003-1089/2019-002 од 27.08.2019.
Министарство финансија, Управа царина, Сектор за финансијске, инвестиционе и правне послове	20.10.2019.	Д-6616/2 од 20.11.2019.
Министарство одбране, Сектор за материјалне ресурсе, Управа за инфраструктуру	20.10.2019.	21060-4 од 14.11.2019.
Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде	20.10.2019.	325-05-2120/2019-07
ЈП „СРБИЈА ГАС“, Сектор за развој	20.10.2019.	07-07/27025 од 01.11.2019. (1321/19)
Министарство унутрашњих послова, Дирекција полиције, Управа граничне полиције	20.10.2019.	28-1007/19-1 од 10.01.2020.

Прибављени услови, на основу Одлуке о изради *Плана детаљне регулације луке у Прахову* ("Службени лист општине Неготин", бр. 15/2016) и *Одлуке о изради измена Плана детаљне регулације “Лука Прахово” Број: 350-214/2020-1/07*, коју је донела Скупштина општине Неготин на седници одржаној 03.11.2020. године.

Саставни део ове Одлуке о измени ПДР-а Луке Прахово је и Одлука о неприступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину, која је донета на основу решења Одељења за урбанизам и грађевинарство Општинске управе Неготин, број 501-72/2020-IV/02 од 18.09.2020 год., будући да се ради о усаглашавању планских докумената, што неће утицати на измене Стратешке процене утицаја на животну средину.

II ПЛАНСКИ ДЕО

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ЗЕМЉИШТА У ОБУХВАТУ ПЛАНА

1.1. Концепција уређења и типологија карактеристичних целина и зона одређених планским документом

Обзиром да је оснивање, развој и пословање Луке Прахово од саобраћајног, привредног и другог јавног интереса за Републику Србију, Лука је категорисана као лука од међународног значаја.

Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите предметног планског подручја заснива се на обезбеђењу услова за планско коришћење Лучког подручја, односно изградњу лучке инфраструктуре и лучке супраструктуре, као и пратећих садржаја неопходних и компатибилних за функционисање "Луке Прахово".

Програмско и функционално дефинисање ових делатности, као и реализација садржаја условљени су посебним студијским анализама, техничком и урбанистичком документацијом.

Лука својим садржајима не сме да угрожава и нарушава животну средину.

Концепција планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја, базира се на рационалном коришћењу просторних потенцијала и активирању предметног простора.

У складу са условима и смерницама из планских докумената вишег реда - стратешке планске документације на националном и локалном нивоу, а у циљу рационалног коришћења грађевинског земљишта, основне поставке концепта планирања, уређења и изградње у обухвату Плана су следеће:

- уређење, унапређење и изградња Лучког подручја утврђеног Уредбом о утврђивању Лучког подручја;
- утврђивање површина планираних за проширење Лучког подручја;
- уређење, унапређење и изградња површина у залеђу Лучког подручја неопходних за функционисање истог;
- опремање простора лучком инфраструктуром и лучком супраструктуром;
- повезивање Луке са неопходним саобраћајним системима
 - планирање нових приступних саобраћајница и унапређење постојећих;
 - планирање железничких колосека на оперативној обали и њихово повезивање са железничком инфраструктуром;
- опремање комплетног простора комуналном инфраструктуром;
- утврђивање површина јавне намене и остале намене;

Концептом изградње предвиђа се повећање степена изграђености и уређења простора, односно искоришћености земљишта на парцелама, у складу са просторним и функционалним капацитетима, као и подизање урбанитета простора и унапређење његових вредности.

Правила уређења и грађења, као скуп појединачних правила за уређење простора и изградњу објеката у свакој целини, односно зони, представљаће инструмент реализације садржаја у складу са планским опредељењем, и стварање услова за привођење простора планираној намени.

1.2. Подела земљишта на основне категорије

У граници Плана дефинише се основна подела земљишта на:

- *грађевинско земљиште*, и
- *водно земљиште*

Водно земљиште чини река Дунав.

Преостале површине, у оквиру обухвата Плана представљају грађевинско земљиште.

1.3. Планирана намена површина

Планско решење заснива се на стратешким опредељењима општине у погледу развоја и унапређења лучких делатности, тако да је и намена површина планског обухвата опредељена у складу са тим.

У оквиру грађевинског земљишта Плана детаљне регулације предвиђено је:

- Грађевинско земљиште јавних намена
- Грађевинско земљиште осталих намена

Грађевинско земљиште јавних намена

- Јавни објекти
 - Управа царина - царинарница Кладово (царинска испостава Прахово)
 - Лучка капетанија
- Саобраћајна инфраструктура
 - Саобраћајнице II ранга – локални путеви
 - Железничка пруга Ниш-Прахово (пристаниште)

Као саобраћајнице II ранга планирају се две приступне саобраћајнице до Луке. Могуће је планирање нових приступних саобраћајница и прикључака на државни пут за потребе формирања додатних приступа лучком подручју, као и прилагођавање постојећих и планираних прикључака новом саобраћајном решењу државног пута. Приликом планирања нових приступних саобраћајница, и њихових прикључака, на основу овог плана је могуће приступити директној изради техничке документације, уз обавезно поштовање услова ималаца јавних овлашћења прибављених у поступку обједињене процедуре.

Попис катастарских парцела предвиђених за површине јавне намене:

- Управа царина - царинарница Кладово (царинска испостава Прахово):
 - кат. парцела бр. 430
 - кат. парцела бр. 431

- Лучка капетанија:
 - кат. парцела бр. 432

- Саобраћајнице II ранга (локални путеви):

Приступна саобраћајница луке I:

- део кат. парцеле бр. 388
- део кат. парцеле бр. 389
- део кат. парцеле бр. 390
- део кат. парцеле бр. 391
- део кат. парцеле бр. 410
- део кат. парцеле бр. 433/2
- део кат. парцеле бр. 5821/1
- део кат. парцеле бр. 5822/3

Приступна саобраћајница луке II:

- део кат. парцеле бр. 510/2
- део кат. парцеле бр. 510/3
- део кат. парцеле бр. 511/3
- део кат. парцеле бр. 513/2
- део кат. парцеле бр. 544/2

Приступна саобраћајница железничке станице „Прахово пристаниште“:

- део кат. парцеле бр. 5810/1
- део кат. парцеле бр. 509

Приступна саобраћајница:

- кат. парцела бр. 490

- Железничка пруга Ниш-Прахово (пристаниште)
 - део кат. парцеле бр. 5810/1
 - кат. парцела бр. 5810/3
 - кат. парцела бр. 5810/7
 - кат. парцела бр. 5814
 - кат. парцела бр. 5815
 - кат. парцела бр. 5816
 - кат. парцела бр. 5817
 - кат. парцела бр. 5818/1
 - кат. парцела бр. 5818/2
 - кат. парцела бр. 5819
 - кат. парцела бр. 5820
 - кат. парцела бр. 5852/4

Грађевинско земљиште осталих намена

Као **површине за остале намене**, у оквиру грађевинског земљишта у обухвату Плана, предвиђени су:

- Лучки и складишни капацитети

У оквиру Лучких и складишних капацитета издвојене су површине Лучког подручја које су проглашене Уредбом о утврђивању лучког подручја луке у Прахову ("Службени гласник РС", број 80 од 30. септембра 2016.), површине планиране за проширење Лучког подручја (део обале и подручје зимовника планирано за затрпавање како би се створила радна површина луке), као и логистички центар са складиштима.

Парцеле Лучког подручја проглашеног Уредбом о утврђивању лучког подручја, које се налазе и у обухвату Плана су кат.парц.бр. 5852/2 и 5852/3, КО Прахово, укупне површине 5 ha 35 a 18 m².

Парцеле планиране за проширење Лучког подручја су: кат.парц. бр. 5852/1, 5852/5, део кат.парц. 5852/6, КО Прахово, у површини око 6 ha 00 a 87m², узимајући у обзир максималну дозвољену површину проширења обале и затршавања зимовника, могуће је формирати и мању површину лучке територије у завосности од потребе лучког оператора и стања на терену.

Површине које су предвиђене за проширење лучке територије предвиђене насипањем водене површине „зимовника“ и дела приобаља десне обале реке Дунав,

на новој територији Луке Прахово на оквирним стационажама од km 859+800 до 858+800 десне обале реке Дунав, на катастарским парцелама бр: 5852/2, 5852/5, 5852/6 и део 5852/1 (затварање и затрпавање зимовника), 433/2, 5821/1, 388, 389, 390, 391, 392, 394, 410, 5822/3, 5810/1 (део), 513/2, 511/3, 510/3, 510/2, 544/2.

Такође, изградњом новог терминала за пријем, третман и одлагање бродског уља и отпадних материја, као и прихват, третман и евакуацију отпадних вода, значајно ће се унапредити ниво заштите животне средине и загађења Дунава. Коначно, реконструкција и изградња недостајуће примарне инфраструктуре у Луци значајно ће унапредити рад саме луке и њене претоварне и радне перформансе.

Изградња Зеленог терминала Луке Прахово је планирана на делу катастарске парцеле бр. 5852/1 КО Прахово, која настаја затварањем и затрпавањем Зимовника.

☐ Површина дела парцеле 5852/1 која је намењена за Зелени терминал износи 11950 m².

☐ Врста земљишта: Државна својина.

☐ Део працеле предвиђен за Зелени терминал је постојећим интерним саобраћајницама повезан са осталим парцелама у оквиру Луке Прахово и преко ових постојећих и новопланираних интерних саобраћајница излази на јавну државну саобраћајницу Е-400, пут Прахово - Неготин.

Део новоформиране парцеле је троугластог облика, са висинском котом од + 42,50 мнв, са правцем пружања северозапад-југоисток.

Због своје намене предметног дела парцеле, предвиђено је да буде ограђена, транспаретном оградом, за капијом за улазак транспортних средстава и са капијом за улаз пешака радника, и на тај начин одвојена од осталих парцела које се налазе у кругу Луке Прахово.

☐ На делу новоформиране парцеле се не налазе никакви постојећи објекти .

☐ До дела парцеле 5852/1 који је намењен за Зелени терминал предвидјена је изградња интерне инфраструктуре луке и то:

- снабдевање водом,
- хидранска мрежа
- снабдевање електричном енергијом,
- канализациона мрежа

У оквиру Лучког подручја планира се формирање интерних саобраћајница унутар луке у равни платоа пројектоване према условима и правилницима за одговарајуће подручје и делатност у оквиру којег се саобраћајница пројектује.

Планирана намена површина приказана је на *Графичком прилогу бр.6.*

1.4. Биланс планираних површина у обухвату Плана

Табела бр.2 - Биланс планираних површина

Намена земљишта			Површина ¹
Водно земљиште			/
Грађевинско земљиште	Површине јавне намене	Јавни објекти	
		Управа царина	43 а 85 m ²
		Лучка капетанија	70 а 31 m ²
		Саобраћајна инфраструктура	
		Саобраћајнице II ранга – локални путеви	1 ha 01 а 52 m ²
		Железничка пруга Ниш-Прахово	5 ha 02 а 07 m ²
	Укупно површине јавне намене		7 ha 17 а 75 m ²
	Остале намене	Лучки и складишни капацитети ²	15 ha 94 а 61 m ²
	Укупно остале намене		15 ha 94 а 61 m ²
	Укупно грађевинско земљиште		23 ha 12 а 36 m ²
У к у п н о			23 ha 12 а 36 m ²

¹ Површине су приближне. Добијене су мерењем са графичког прилога бр. 6 - Планирана намене површина² У табели су исказане максималне могуће површине лучких и складишних капацитета .

1.5. Подела површина на карактеристичне целине и зоне

Уз сагледавање свих потенцијала, ограничења и просторних могућности, на основу затечене парцелације, и фактичког стања на терену, у оквиру планског подручја дефинишу се следеће целине:

- Целина Лучког подручја (А)
- Целина ван Лучког подручја (Б)

Целина Лучког подручја (А)

Лучко подручје представља подручје луке које се користи за обављање лучких делатности. Обухвата *Акваторију* - водену површину уз оперативну обалу Луке и *Територију* – копнени део Луке.

- **Зона лучке територије**

Сувоземни – копнени део лучког простора назива се територија луке. Ова Зона представља простор са затеченом изграђеном структуром, са функционалном и просторном организацијом, у смислу обављања лучких делатности на терену.

Зону лучке територије чини:

1. *Лучка инфраструктура*
2. *Лучка супраструктура*

Лучку инфраструктуру чине изграђене обале за пристајање пловила, лучке саобраћајнице, водоводне, канализационе, енергетске и комуникационе мреже, расвета, оградe и друге грађевине и објекти који по својој намене служе за безбедан прилаз и привез пловила.

Лучку супраструктуру чине грађевине изграђене на лучком подручју (управне зграде, складишта, резервоари, силоси) као и посебна опрема (контејнерске дизалице, кранови и др.)

Ова Зона ће повезивати три вида саобраћајног транспорта – водни, друмски и железнички и тако представљати посебну повољност за развој транспортне делатности засноване на савременим принципима.

Лука која тренутно послује, садржи 7 везова који су постављени на 322м вертикалне обале и 355м полувертикалне обале. Планом је предвиђена могућност претварања полувертикалне обале у вертикалну обалу као и продужење постојеће вертикалне обале.

На низводном крају луке, у залеђу везова 6 и 7 налази се зимовник, добрим делом испуњен наносом, остао је без функције, а онемогућава пуни развој лучких делатности на овом делу обале. Простор зимовника припада воденој парцели реке Дунав (к.п. 5852/1).

Низводно од границе зимовника предвиђено је насипање делом у кориту Дунава, а делом на приобалном делу десне обале, до границе дефинисане у ПДР-у.

Предвиђено је да се простор Зимовника и низводни део десне обале Дунава, насипањем на коту територије Луке, преведу из водене у копнену површину и тако оствари нова територија Луке и омогући провећање капацитета Луке Прахово.

Нови вез бр. 8, планиран је предвиђен је као вез Зеленог терминала. Својим бочним положајем у односу на оперативну обалу Луке, на спољној граници насуте нове територије луке, вез залази у плитку зону приобалног и обалог терена. То захтева да се врши багеровање до потрених кота дна ове акваторије и потребне ширине акваторије са гарантованим дубинама у односу на ниски пловни ниво Дунава.

- **Зона лучке акваторије**

Лучка акваторија представља део водног пута у саставу Лучког подручја т.ј. простор који је непосредно везан уз обалу и служи за пристајање пловила.

Оперативна ширина лучке акваторије служи за смештај пловила у фази претовара, у којој се предвиђа не више од једног пловила паралелно обали.

- **Зона акваторије зимовника**

По ободу целог зимовника изграђена је коса обалоутврда („дунавски тип“). Обалоутврда - „дунавски тип“ састоји се од камене ножице ослоњене на природно дно, са котом круне на 31.00 mm, ширином у круни од 1.0 m и нагибом косина 1:1. На унутрашњој ивици круне изграђена је бетонска упорна греда на коју се ослања облога обалоутврде од бетонских плоча.

Коса обалоутврда је изграђена у три нивоа . Према профилима снимљеним новембра 1966. год (постојећа документација) обалоутврда је изграђена у нагибу 1:1 са две стазе ширине по 1.0 m на коти 33.50 mpm и на коти 36.00 mpm. По дну и по врху сваког од ових сегмената облоге од бетонских блокова изведена је армирано бетонска ивична греда.

Облога је од бетонских плоча димензија 20x20x40 см, на подлози од камене ситнежи Ф 6-12 см, дебљине 20 см и слоја шљунка Ф 0.5-3.0 см дебљине 20 см (постојећа документација). Обалоутврда се завршава бетонском завршном гредом на коти ~ 38.40 mpm .

Само у оквиру Оперативне ширине акваторије, на водном земљишту, могуће је вршити претовар терета .

Целина ван Лучког подручја (Б)

У складу са концептуалним решењем, Целина ван Лучког подручја, као нераздвојива и неопходна за функционисање самог Лучког подручја, садржи следеће зоне:

- Зону логистичког центра са складиштима
- Зону јавних објеката
- Зону железнице

• Зона логистичког центра са складиштима

Ову Зону сачињавају три компактне неизграђене просторне целине у делу залеђа луке, између саобраћајнице Прахово-Радужевац и парцеле железничког колосека.

Планирана је за изградњу пратећих и допунских делатности лучке привреде, а подразумева формирање логистичког центра, као и изградњу складишних садржаја, уз могућност третирања и као физички независних функционалних целина.

Логистички центар се дефинише као скуп активности које се односе на управљање токовима робе, сировина, и готових производа од извора до крајње употребе.

Планира се да логистички центар повеже робне токове који се обављају са више различитих видова саобраћаја (водни, железнички и друмски).

У овој Зони, као пратеће делатности, планирају се складиштење, транспортне услуге, дистрибуција, одржавање возила и контејнера, управно-административне делатности и сл.

Укупна површина Зоне у оквиру плана износи око 6 ha 49 a 36 m².

• Зона јавних објеката

У простору између железничке пруге Ниш-Прахово (пристаниште) и пута Прахово – Радужевац лоцирани су **Објекти државне управе**, и то:

- објекти Лучке капетаније “Прахово” (за подручну јединицу општина Неготин, Алексинац, Гаџин Хан, Дољевац, Меровина, Ражањ, Сврљиг, Бабушница, Бела Паланка, Димитровград, Пирот, Босилеград, Бујановац, Владичин Хан, Врање, Прешево, Сурдулица, Трговиште и града Ниша), са седиштем у Прахову, за подручје реке Дунав – десна обала од km 845,5 до km 880, која је и државни гранични прелаз за пловне објекте;
- објекти Управе царине – царинске испостава “Прахово”

Укупна површина Зоне у оквиру плана износи 1 ha 54 a 31 m².

• Зона железнице

На планском подручју за које се ради предметни План налази се следећа јавна железничка инфраструктура:

- Регионална једноколосечна неелектрифицирана железничка пруга (Ниш)- Црвени Крст-Зајечар-Прахово пристаниште у дужини око 1,04 km (од наспрам km 184+042 до наспрам km 185+079), на којој је организован јавни путнички и третни саобраћај;
- Железничка станица Прахово Пристаниште у km 184+577 предметне пруге, са 11 саничних колосека и 10 индустријских колосека, отворена за превоз путника и ствари;

Укупна површина ове Зоне у оквиру Плана износи око 5 ha 02 a 07 m².

Подела на карактеристичне целине и зоне приказана је у *Графичком прилогу бр.7*

1.6. Планиране трасе и капацитети саобраћајне инфраструктуре

Друмски саобраћај

Лука мора располагати са унутрашњом и спољном друмском инфраструктуром, при чему спољњу инфраструктуру чини прилазна саобраћајница од државног пута до границе лучког подручја, са пуним програмом веза, а унутрашњу инфраструктуру чине друмске саобраћајнице до оперативне обале, као и осталих садржаја у лучком подручју. Као саобраћајнице II ранга планирају се: главна приступна саобраћајница до Луке на кат. парцели бр. 5822/3 (на делу парцеле где се налази постојећа саобраћајница планира се проширење и санација постојеће саобраћајнице) док се прикључак на регионални пут поставља преко катастарских парцела бр. 389, 388, 390, 410, 5821/1 и 433/2, све КО Прахово.

Планира се формирање интерних саобраћајница унутар луке у равни платоа пројектоване према условима и правилницима за одговарајуће подручје и делатност у оквиру којег се саобраћајница пројектује.

Саобраћајнице, као површине јавне намене, дефинисане су координатама детаљних тачака осовина и планираним габаритима.

Веза лучког комплекса са примарном путном и уличном мрежом на територији града, оствариваће се прикључком саобраћајнице на државни пут ДП ИБ реда број 400, на основу услова и сагласности надлежног предузећа "Путеви Србије".

Главна прилазна саобраћајница је дужине око $L=272$ m. На почетку деонице је прикључак прилазне саобраћајнице на државни пут преко површинске раскрснице типа 2 на стационожи km 17+728,72.

Главна прилазна саобраћајница је планирана са три хоризонталне кривине од којих је мин $R=50$ m. Елементи пројектне геометрије су усклађени са важећим планским актом. Крај прилазне саобраћајнице је на контроли прилаза и улазној капији комплекса.

Саобраћајница је планирана у ширини возне траке од 3,50 m уз напомену да су у кривинама извршена проширења за пролаз меродавног возила. Као меродавно возило усвојено је тешко теретно возило дужине 16,50 m. Поменути саобраћајница има два врло блиска укрштаја са индустријским колосецима (km 0+230,20 и km 0+237,45 саобраћајнице) који воде ка комплексу луке. Укрштаји ће бити решени изградњом путних прелаза у нивоу, у свему према условима ЈП Железнице Србије.

Са леве стране саобраћајнице на km 0+150,96 је пројектован паркинг за путничка возила (укупно 23ПМ) са управним паркирањем. Модул једног паркинг места је 5,00m x 2,50m. У нивелационом погледу главна прилазна саобраћајница ће бити усаглашена са котом државног пута, котама ГИШ-а индустријских колосека и осталим садржајима комплекса.

Нова прилазна саобраћајница "Зеленог терминала" је дужине око $L=518$ m. На почетку деонице је прикључак саобраћајнице на државни пут преко површинске раскрснице типа 1.

Прилазна саобраћајница је планирана са три хоризонталне кривине од којих је мин $R=33$ m. На km 0+355,70 где се саобраћајница укршта са железничким колосецима предвиђена је израда денивелисаног укрштаја који ће бити решен израдом новог АБ моста - надвожњака који ће бити обрађен кроз посебну техничку документацију.

Саобраћајница је пројектовна са ширином возне траке од 3,50 m уз напомену да су у кривинама извршена проширења за пролаз меродавног возила. Као меродавно возило усвојено је тешко теретно возило дужине 16,50 m.

У нивелационом погледу прилазна саобраћајница "зеленог терминала" ће бити усаглашена са котом државног пута, котама ГИШ-а колосека и котом главне пристанишне саобраћајнице.

Након прелаза саобраћајнице преко новопроектваног АБ моста долази до велике висинске денивелације између постојећих кота и кота пристанишног платоа. Тек након израде тог платоа ће се формирати подлога за израду доњих и горњих слојева коловозне конструкције прилазне саобраћајнице. Те количине насипа платоа нису узете у обрачун количина и процени инвестиционе вредности, већ ће то бити обрачунато кроз посебан пројекат уређења и затрпавања постојећег зимовника.

Изградња друмског моста преко пруге

У зони моста траса саобраћајнице је у хоризонталној кривини полупречника $R=33$ m. Нивелета се налази у прелазној вертикалној кривини у једностраном паду на мосту. Нагиб коловоза у попречном правцу је константан и износи 2.5%.

У зони где саобраћајница прелази преко пруге планирана је армиранобетонска рамовска конструкција распона $L=15$ m и висине обалних стубова око 7.5m. Мост је пројектован као кос са стубовима који су постављени паралелно

колосецима. Ширина коловоза на мосту износи 8.7 m, док је укупна ширина моста 13.4 m. Коловозна конструкција је плоча дебљине 90 cm. Стубови су зидна платна круто везана за коловозну конструкцију, такође дебљине 90 cm. Фундирање ће бити детаљније одређено у каснијим фазама пројекта.

Са леве стране коловоза је предвиђена пешачка стаза ширине 1.5 m, док је са десне стране предвиђена ревизиона стаза ширине 75 cm. Са спољне стране пешачке оgrade предвиђено је постављање заштитне мреже. Кегле су формиране у нагибу 1:1 и предвиђено је њихово облагање бетонским плочама. При стубу С1 са леве стране предвиђена је потпорна конструкција која држи насип и обезбеђује слободни профил пруге.

Испод моста је обезбеђен слободан профил висине 5.8 m. Ширина слободног профила управно на колосеке износи 14.1 m.

Координате детаљних тачака које су приказане у Плану саобраћаја, *графички прилог бр.9*, нису условне, односно могу бити детаљније дефинисане и измењене пројектном документацијом уз неопходне сагласности и услове.

Планирати окретишта потребних профила у парцелама корисника.

Реконструкција и изградња интерних лучких саобраћајница

Саобраћајнице комплекса луке се састоје од главне пристанишне саобраћајнице и везних саобраћајница које у међусобно повезане у једну целину.

Главна пристанишна саобраћајница почиње од улаза у комплекс, односно капије и пријавнице и са њом се прихвата и каналише сав саобраћај који ће се одвијати унутар комплекса. Пристанишна саобраћајница има више укрштаја са индустријским колосецима унутар луке. Укрштаји ће бити решени изградњом путних прелаза у нивоу, у свему према пројекту индустријских колосека.

Од поменуте саобраћајнице се преко површинске раскрснице типа 1 одваја везна саобраћајница које води према кејској обали. На делу пристанишне саобраћајнице која је паралелна са инд. колсеком са јужне стране предвиђена је израда и додатне треће траке. Везна саобраћајница 2 је предвиђена за једносмеран режим саобраћаја и у директној вези је са колсеком и успиним кошем поред силоса.

На делу главне пристанишне саобраћајнице, са леве стране предвиђена је веза за накнадна проширења саобраћајних површина луке. Са леве стране пристанишне саобраћајнице у зони силоса је паркинг – стајанка за теретне камионе са 4ПМ. Паркирање је предвиђено са тзв. пролазним паркинг местима и паркирањем возила под углом од 45°. На пристанишној саобраћајници са источне стране предвиђена је веза са прилазном и интерном саобраћајницом зеленог терминала.

На деловима саобраћајница и саобраћајних површина где се може очекивати појава меродавног возила предвиђено је проширење ивичне геометрије саобраћајница. Као меродавно возило усвојено је тешко теретно возило дужине 16,50m. Укупна дужина свих пројектованих саобраћајница унутар комплекса је око L=1230 m.

У оквиру Лучког подручја предвидети просторе за стационирање друмских возила која чекају на укрцавање, односно искрцавање.

Друмске саобраћајнице у оквиру лучког подручја морају да буду одговарајуће уређене и осветљене.

Железнички саобраћај

Према развојним плановима “Инфраструктура железнице Србије” а.д. и у складу са Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (“Службени гласник РС”, број 88/10), планира се:

- Ревитализација, модернизација и електрификација регионалне железничке пруге (Ниш) – Црвени Крст – Зајечар – Прахово пристаниште, са изградњом капацитета за повезивање значајних корисника железничких услуга.
- “Инфраструктура железнице Србије” а.д. задржава земљиште на којем се налазе капацитети јавне железничке инфраструктуре, као и коридоре свих раније укунутих пруга са циљем обнове уз претходно утврђену оправданост.

С обзиром да стање колосека железничке пруге у оквиру Лучког подручја није задовољавајуће, планира се ремонт и модернизација, који ће се знатно повећати њихову пропусну и превозну моћ.

Планом се предвиђа увођење новог колсека који ће опслуживати складишта у залеђу лучког подручја.

Уколико је могуће испоштовати неопходна безбедносна растојања између индустријских колосека, границе парцеле и осталих инфраструктурних коридора., поред колосека иза силоса, могуће је предвидети још један колосек, како би се постојећи користио за утовар и не би реметио транспорт осталог терета.

Предметним Планом се предвиђа могућност проширења оперативне обале, па је у складу са тим предвиђено и

измештање железничких колосека на оперативну обалу са железничком инфраструктуром, што ће захтевати претходне анализе и бити дефинисано техничком документацијом у складу са потребама и просторним могућностима.

Предвидети да Лучко подручје има најмање два железничка колосека у правцу са горњом ивицом шине у нивоу платоа, у укупној дужини не мањој од дозвољене дужине железничке композиције у класи стандарда који се примењују са комбинованом саобраћају.

Технолошке операције на железничким возилима могуће је вршити на лучким колосецима који треба да буду одговарајуће осветљени, опремљени и означени.

Претоварне и складишне операције у Луци предвидети да се врше искључиво на обалним хидрографевинским објектима и површинама које посебно пројектовати.

Према Уредби о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места ("Службени гласник РС" 33/2015, 86/2016 и 54/2019) Лука мора да буде повезана са главним железничким саобраћајницама које припадају мрежи међународних железничких пруга које према споразумима АГЦ и АГТЦ, тако да приступне железничке пруге имају довољан капацитет, број колосека високе пропусне моћи, минимални товарни габарит према захтевима магистралних пруга, номиналну брзину у складу са техничко-експлоатационим карактеристикама пруге и осовинско оптерећење 22.5 t/осовини.

У складу са технолошким потребама, могуће је скретницама повезати паралелне колосеке, а крајеви колосека се могу завршавати прописним грудобранима. На делу на коме се воде паралелно осовински размак треба да буде не мањи 4m. Размак између колосека у Лучком подручју мора бити толики да између слободних профила тих колосека постоји довољан простор за кретање људи, постављање стубова за сигнале, постројења.

Укрштаје са интерном друмском саобраћајном мрежом унутар комплекса Луке планирати у складу са Правилником о начину укрштања железничке пруге и пута, пешачке или бицикличке стазе, месту на којем се може извести укрштање и мерама за осигурање безбедног саобраћаја ("Службени гласник РС" бр.89/2016).

Водни саобраћај

Стратегијом развоја водног саобраћаја Република Србија од 2015. до 2025. године („Сл. гласник РС“, број 3/14) планиран је даљи развој луке у Прахову у виду изградње и проширења оперативне обале, набавке додатних порталних дизалица и проширења складишних капацитета.

На основу члана 210. Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Сл. гласник РС“, број 73/10.....41/18), луке и пристаништа морају да испуњавају услове у погледу оперативне обале, уређаја за прекрцавање и складиштење робе и друге техничко-технолошке и организационе услове. У складу са наведеним Влада Републике Србије донела је Уредбу о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места („Сл. гласник РС“, број 33/15 и 86/16).

- Лучко подручје не може обухватати делове катастарских парцела већ искључиво целе парцеле.
- Лука својим садржајима и активностима не сме да угрожава и нарушава животну средину.
- У луци од међународног значаја обавезно се пружају следеће услуге:
 - Претовар генералне, односно расуте робе и контејнера;
 - Снабдевање бродова погонским горивом;
 - Складиштење;
 - Преузимање отпада који настаје при експлоатацији брода.
- Терминал за опасне терете мора да испуњава следеће услове:
 - Да буде изграђен као издвојен објект лоциран на периферији луке или у посебном лучком базену, одвојен од осталих лучких постројења;
 - Да буде одвојен од најближег насељеног подручја најмање 1 km;
 - Прилаз акваторији терминала за претовар опасних терета мора да буде обележен прописаном сигнализацијом за дневну и ноћну пловидбу;
 - Да поседује одговарајући складишни простор на копну (надземни, подземни, полуукопани);
 - Да буде опремљен одговарајућом претоварном опремом која омогућава безбедан претоварни процес, укључујући фиксне и флексибилне цевоводе са одговарајућом опремом, транспортну јединицу, мерне уређаје, у складу са ADN.
- Терминал за суву расуту робу мора да испуњава следеће услове:
 - Да има одговарајући затворен, отворен или специјализован (силоси) складишни простор, зависно од врсте робе која се обрађује, од најмање 2.000 m²;
 - Претоварно-складишне операције морају да буду организоване тако обезбеде минимални растур робе, као и да спрече штетни утицај на животну средину;
 - Да има просторе за стационирање друмских и/или железничких возила која чекају на укрцавање, односно искрцавање суве расуте робе;
 - Да располаже постројењем, односно опремом за прање точкова возила пре изласка на јавну саобраћајницу.

1.7. Хидротехничко уређење и инфраструктура у обухвату Плана

Постојећа оперативна обала луке Прахово, а према геодетско снимку, је на котама 38,5 mnm до 39,0 mnm.

Површина од ивице кеја, било вертикалног или косог, дуж целе оперативне обале луке, ширине до 20 м, представља кејску површину. Кејска површина је посебно ојачана бетонска конструкција, за пријем тешких оптерећења од шинских порталних кранова, мобилних дизалица, железничких вагона и друге претоварне механизације.

У луци Прахово, кејска површина је различите ширине: дуж везова 1 и 2 ширина је око 18 м, дуж везова 3 и 4, ширина је око 12 м, а дуж косог кеја (везови 5, 6 и 7) ширина је око 13 м.

Планом је остављена могућност претварања косог кеја у вертикални, ради побољшања оперативности луке.

Затрпавањем зимовника неопходно је формирати обалоутврду на низводном делу зимовника у виду вертикалног или косог кеја.

Заштита насуте територије зимовника, од краја вертикалног кеја – Веза бр.8 до споја са високом обалом, предвиђена је косом обалоутврдом. Ова коса обалоутврда, са котом круне на 38.80 mnm, идентична са котом територије Луке тј. представља и регулациону линију за одбрану од великих вода реке Дунав, на овом сектору. Траса ове обалоутврде прати границу нове насуте територије Луке дефинисане у ПДР-у.

Ова обалоутврда представља попречни насип преко инундације на десној обали Дунава, до споја са постојећом обалом на коти 38.80 mnm.

Предметна локација није обухваћена Републичким оперативним планом одбране од поплава за водотоке првог реда. Најближа деоница која је обухваћена овим планом се налази у оквиру заштите насеља радујевац од велике воде реке Дунав (км 850+000 – 852+000).

1.8. Планиране трасе и капацитети комуналне инфраструктуре

Изградња свих инфраструктурних система (водоснабдевање, канализација атмосферских и фекалних вода, електроснабдевање, телекомуникације) реализоваће се у складу са важећим законским прописима, правилницима и нормативима.

Планиране трасе инфраструктуре проистекле су на бази достављених података и услова надлежних јавних предузећа, и предвиђају се у расположивим и слободним деловима коридора саобраћајница, односно појаса регулације.

Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, на начин како је предвиђено Планом, техничком документацијом и на основу прописа и услова надлежних предузећа - управљача система.

Све мреже инфраструктуре плански се одређују у подземним коридорима, где год то услови дозвољавају.

Трасе и капацитети постојеће и планиране инфраструктурне мреже и објеката приказани су у *Графичком прилогу број 10.*

Трасе и капацитети водоводне инфраструктуре

Водоснабдевање у оквиру обухвата Плана санитарно исправном водом за пиће, предвидети прикључивањем на градску водоводну мрежу у складу са условима надлежног предузећа, прикључењем на цевовод Ø200 дуж пута Прахово – Радујевац, који је предвиђен за водоснабдевање насеља Радујевац

С обзиром да условима надлежног предузећа нису потврђени капацитети мреже за снабдевање хидрантском мрежом и техничком водом, за обезбеђење довољних количина воде за ове потребе користити воду са индустријског цевовода и водозавода на обали Дунава изграђеног за потребе комплекса ИХП „Прахово“ (Elixir Prahovo).

Изграђени део дистрибутивног система се задржава, уз реконструкцију и одржавање, као и ширење дистрибутивне мреже у складу са потребама, динамиком развоја водоводног система, али и општом динамиком уређивања и опремања грађевинског земљишта у обухвату.

Трасе и капацитети канализационе инфраструктуре

Фекална канализација

У граници обухвата Плана, не постоји изграђена јавна канализациона мрежа.

Одвођење отпадних и кишних вода ће бити по сепарационом систему, тако де се посебно врши одвођење отпадних, а посебно атмосферских вода.

У оквиру овог система предвиђена је и изградња сабирног фекалног колектора до локације изградње зоне комуналне инфраструктуре, односно локације ППОВ

На овај систем планирано је прикључење секундарне канализационе мреже самог Лучког подручја.

Опционо се оставља могућност изградње засебног ППОВ за пречишћавање отпадних вода Управне зграде, а реципијент пречишћених вода представља река Дунав или атмосферска канализација Лучког подручја.

До изградње планираних постројења и колектора, инвеститор је у обавези да реши одвођење санитарних отпадних вода на техничко и еколошко прихватљив начин.

Потребно је предвидети да се фекалне воде прихвате посебним канализационим системом до прописно димензионисаних водонепропусних септичких јама, које ће представљати прелазну фазу до изградње јавне канализационе мреже.

Планом се предвиђа да се водоводна и канализациона мрежа полажу у оквиру регулације постојећих и планираних саобраћајница, као и зонама предвиђеним за ове намене.

Атмосферска канализација

С обзиром на намену простора, и велике површине комплекса са којих се атмосферска вода одводи, као и карактер будућих објеката потребно је решити прикупљање атмосферске воде изградњом атмосферске канализације, из које би се вода након пречишћавања упуштала у реципијент реку Дунав.

Атмосферске воде са условно незагађених, кровних и некомуникационих површина прикупити системом ригола и евакуисати без претходног третмана у околне зелене површине или реку Дунав уз обезбеђење обале на месту испуста у реципијент.

Загађене зауљене атмосферске воде са манипулативних површина као и воде од прања и одржавања тих површина, пре испуштања у реципијент, морају се прикупити посебним системом канализације и спровести преко таложника за уклањање механичких нечистоћа и сепаратора за уклањање нафте и њених деривата, таквим да ефлуент буде у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање ("Сл. гласник РС", бр. 67/2011, 48/2012 и 1/2016)). Таложник и сепаратор масти и уља димензионисати на основу сливне површине и меродавних падавина, а учесталост чишћења сепаратора и одвожење талога из сепаратора одредити током његове експлоатације и организовати искључиво преко овлашћеног лица.

Оперативни платони морају да поседују нивелисане бетонске риголе, како би се загађене кишне воде довеле до реципијента.

Уколико се у планираним садржајима у обухвату Плана генеришу и технолошке воде, начин њиховог сакупљања и евакуисања дефинисати техничком документацијом у складу са прописима.

Планом се предвиђа сепарациони систем канализације за атмосферске и санитарнофекалне отпадне воде.

Трасе и капацитети електроенергетске инфраструктуре

За снабдевање корисника Луке и потребе планираних капацитета и садржаја, потребно је извршити реконструкцију постојеће трафостанице ТС 11 „Лука“ уградњом новог трансформатора инсталисане снаге 1600 kVA и реконструкцијом постојеће нисконапонске опреме. Постојећа траса 10kV кабла од трафостанице 110/10kV “ИХП Прахово” до трафостанице 10/0,4 kV Лука ће се задржати.

Постојећа трафостаница 10/0,4 kV "Претовар" ће бити демотирана као и 10 kV каблови који повезују ову трафостаницу са трафостаницом „Лука“. У зони која је предвиђена за изградњу инфраструктуре предвиђа се изградња нове трафостанице 10/0,4 kV инсталисане снаге 1600 kVA, до које ће бити положен нов 10 kV кабл од трафостанице „Лука“.

У складу са потребама, на основу расположивих енергетских капацитета, у обухвату Плана, могуће је планирати и додатне трафостанице ТС 10/0,4 kV у зависности од планираних садржаја.

У граници обухвата плана планирана је расвета лучког подручја рефлекторима са ЛЕД изворима светлости. Светилке се монтирају на прописно уземљене металне стубове висине 10.0 – 15.0 м. Број и распоред ових стубова, као и њихова висина и распоред рефлектора на њима биће одређени фотометријским прорачунима који ће се радити у даљој разради техничке документације. Напајање јавне расвете планирано је подземним ел.ен.кабловима јавне расвете (0.4kV) са поља јавне расвете у постојећим и будућим трафостаницама 10/0.4kV.

Планом се предвиђа да се нисконапонска електроенергетска мрежа у начелу полаже подземно, у коридорима постојећих и планираних саобраћајница и осталим површинама јавне намене, што се односи како на полагање нових водова тако и на реконструкцију постојећих.

У графичком прилогу Плана опредељени су коридори за изградњу подземних ел.ен. кабловских водова.

Трасе и капацитети телекомуникационе инфраструктуре

Условима надлежног дистрибутера предузећа за телекомуникације "Телеком Србија" А.Д. за потребе израде Плана, обухваћени су мрежни и оптички постојећи ТК каблови, као и постојеће и планиране базне станице Мобилне Телефонике Србије. Телеком Србија дугорочним планом није предвидео модернизацију телекомуникационе мреже на наведеном подручју, пошто је мрежа већ модернизована 2013. године. За лучко подручје се предвиђа постављање прикључног окна на границу лучког подручја, а за потребе његовог прикључења на телекомуникациону мрежу. Сам развод унутар лучког подручја ће бити предмет разраде наредних фаза техничке документације.

Изградњу и реконструкцију комуникационих објеката, мрежа и опреме свих врста могуће је реализовати у складу са овим Планом, према утврђеним условима и начелном принципу да се све мреже полажу подземно, у коридоре

постојећих и планираних саобраћајница и других површина јавне намене.

У оквиру подручја који обухвата план планирана је базна станица РБС Прахово село на координатама Н 44°17'30,36" Е 22°34'49,65". Дате координате нису фиксне с обзиром на то да ће коначна локација бити дефинисана током процеса пројектовања и изградње који још није започео, а зависи и од могућности закупа.

1.9. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина јавне намене, саобраћајне мреже и друге инфраструктуре

1.9.1. Правила грађења за саобраћајну инфраструктуру

Путна и улична мрежа

Саобраћајну инфраструктуру и капацитете реализовати на основу пројектне документације, уз поштовање одредби:

- ☐ Законом о путевима („Службени гласник“ РС 41/2018), Правилника о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС“, број 50/2011) и техничких прописа и норматива, у делу мреже државних путева;
- ☐ Законом о путевима („Службени гласник“ РС 41/2018), техничким упутствима за пројектовање саобраћајница у градовима и осталим техничким прописима и нормативима, за путну и уличну мрежу у оквиру граница грађевинског подручја.

Координате темених и осовинских тачака и елементи кривина дати на графичком прилогу број 9 - „План саобраћаја“ су оријентациони, а дефинитивни подаци се утврђују при изради пројектне документације.

Режимска брзина у насељу је (V гас) је 50 km/h.

Саобраћајнице пројектовати са параметрима у складу са функционалним рангом у мрежи а раскрснице и кривине геометријски обликовати да омогућавају задовољавајућу безбедност и прегледност.

У поступку израде пројектне документације, обавезна је израда синхрон плана инсталација, сарадња са надлежним институцијама на прикупљању података и услова, као и сарадња у вези прибављања водопривредних услова и сагласности, ако је пројектном документацијом предвиђена изградња моста преко водотока.

За све предвиђене интервенције (прикључци, раскрснице, реконструкција) и инсталације које се воде кроз земљишни појас државног пута (парцела пута), потребно је прибавити од ЈП „Путеви Србије“ услове и сагласности за израду пројектне документације, изградњу и постављање истих

Приликом планирања саобраћајних прикључака на предметни државни пут, потребно је водити рачуна о следећем:

- ☐ просечан годишњи дневни саобраћај – ПГДС;
- ☐ зоне потребне прегледности;
- ☐ планирани број возила који ће користити саобраћајне прикључке (на основу којих ће се утврдити потреба за евентуалним додатним саобраћајним тракама за улив/излив и лева скретања);
- ☐ полупречници лепеза у зони раскрснице утврдити на основу криве трагова меродавних возила која ће користити саобраћајни прикључак;
- ☐ укрштај мора бити изведен под правим углом (управно на пут); рачунску брзину на путу;
- ☐ просторне карактеристике терена;
- ☐ обезбедити приоритет саобраћаја на државном путном правцу;
- ☐ адекватно решење прихватања и одводњавања површинских вода, уз усклађивање са системом одводњавања предметног државног пута;
- ☐ коловоз прикључне саобраћајнице мора бити пројектован сходно чл. 41.,42.,43.,44.и 45. Закона о путевима („Службени гласник“ РС 41/2018);
- ☐ коначне стационаже и геометрија саобраћајних прикључака (раскрснице), биће прецизно дефинисано приликом прибављања саобраћајно-техничких услова од стране ЈП “Путеви Србије” и израде Идејног пројекта.

Планирање зеленила, изван границе грађевинског подручја, у коридору предметног државног пута мора бити усклађено са Правилником о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Сл. гласник РС“, бр.50/2011), односно у складу са следећим поглављима:

- ☐ Поглавље 5. Попречни профил, 5.2. Саобраћајни и слободни профил, у коме су дата ограничења за озелењавање и ограничења за озелењавање разделне траке, са графичким приказом,
- ☐ Поглавље 9. Просторно трасирање, 9.2. Пут и околина, 9.2.1. Пејзажно обликовање.

Ограде, дрвеће и заседи поред јавних путева подижу се тако да не ометају прегледност јавних путева, да не угрожавају безбедност саобраћаја, члан 37. Закона о путевима („Службени гласник“ РС 41/2018).

Предвидети адекватан систем одводњавања предметног државног пута, уз примену затворених система у грађевинском подручју насеља и отвореног система изван грађевинског подручја насеља.

Градске улице II реда

Код градских улица II реда, минимална ширина коловоза је 5,5 са две саобраћајне траке. Пешачки саобраћај водити преко тротоара/пешачких стаза, минималне ширине 1,8m, уз регулациону линију. Коловозну конструкцију димензионисати за средње тежак саобраћај (повремени транспорт теретних возила).

Колско-пешачке саобраћајнице

Минимална ширина уличног коридора је 3,5 m (постојеће улице које није било могуће проширити због постојеће изграђености ободних парцела). Предвиђено је да се изради посебан пројекат и дефинише једносмерени режим саобраћаја у предметним улицама.

Стационирани саобраћај

Паркинге за путничка возила пројектовати у складу са SRPS U.S4.234:2005 од савремених коловозних конструкција, при чему је обавезно водити рачуна о потребном броју паркинг места за возила особа са посебним потребама (најмање 5% од укупног броја, али не мање од једног паркинг места), њиховим димензијама (минималне ширине 3,50m) и положају у близини улаза у објекте, посебно објекте јавних намена, у складу са Правилником о техничким стандардима приступачности („Службени гласник РС“ број 46/2013). Паркинге за аутобусе пројектовати са димензијама једног паркинг места 4,50x12,0m, од савремених коловозних конструкција.

Свака реконструкција или нова изградња условљена је обезбеђењем потребног броја паркинг места, у зависности од намене објекта, који се мора обезбедити на сопственој грађевинској парцели. Код изградње објеката јавних намена, могу се користити паркинг места у оквиру јавних, паркинг простора.

Није дозвољено формирање паркинг простора у регулационом профилу државног пута IIБ реда бр. 400 (Р-254).

Правила грађења инфраструктурних система уз државни пут IIБ реда

Инсталације се могу планирати на катастарским парцелама које се воде као јавно добро путевима својина Републике Србије, и на којима се ЈП “Путеви Србије”, Београд води као корисник, или је ЈП “Путеви Србије”, Београд правни следбеник корисника.

Услови за укрштање предметних инсталација са предметним путевима:

☐ Да се укрштање са путем предвиди искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на пут, у прописаној заштитној цеви,

☐ Заштитна цев мора бити пројектована на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута (изузетно спољња ивица реконструисаног коловоза), увећана за по 3,00 m са сваке стране

☐ Минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви од најниже коте коловоза до горње коте заштитне цеви износи минимално 1,35-1.5 m,

☐ Минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,00-1.2 m.

☐ Два узастопна укрштаја не могу бити на мањем одстојању од 10 m.

Услови за паралелно вођење предметних инсталација са предметним путем:

☐ Предметне инсталације морају бити постављене минимално 3,00 m од крајње тачке попречног профила пута (ножице насипа трупа пута или спољне ивице путног канала за одводњавање) изузетно ивице реконструисаног коловоза уколико се тиме не ремети режим одводњавања коловоза;

☐ На местима где није могуће задовољити услове из предходног става мора се испројектовати и извести адекватна заштита трупа предметног пута; ☐ Инфраструктурни коридори инсталација се не могу предвидети у коловозу државног пута.

Услови за постављање далековода поред предметних државних путева

☐ Стубове предметног далековода и стубне трафостанице предвидети на удаљености минимум за висину стуба предметног далековода од спољне ивице земљишног појаса (путне парцеле) предметних државних путева, а изван заштитног појаса предметних државних путева у појасу контролисане изградње, поштујући ширине заштитног појаса у складу са чланом 29. и 30. Закона о јавним путевима (“Службени гласник Републике Србије”, бр.101/2005, 104/2013). Удаљеност стубова од спољне ивице земљишног појаса, изузетно може бити и мања у случајевима просторних ограничења (у заштитном појасу може да се гради, односно поставља, водовод, канализација, топловод, железничка пруга и други сличан објекат, као и телекомуникационе и електроводе, инсталације, постројења и сл., по претходно прибављеној сагласности управљача јавног пута која садржи саобраћајно-техничке услове).

Услови за укрштање далековода са предметним државним путевима

□ Обезбедити сигурносну висину високонапонског електровода изнад коловоза најмање 7.0m, рачунајући од површине, односно горње коте коловоза предметних државних путева до ланчанице, при најнеповољнијим температурним условима, са предвиђеном механичком и електричном заштитом.

□ Угао укрштања надземног високонапонског далековода (електровода) са предметним државним путевима не сме бити мањи од 90°.

□ Планиран далековод мора бити планиран (трасиран) тако да не угрожава нормално одвијање и безбедност саобраћаја у складу са важећим законским прописима и нормативима који регулишу ову материју и условима надлежних институција.

Железнички саобраћај

□ Железничко подручје је земљишни простор на коме се налазе железничка пруга, објекти, постројења и уређаји који непосредно служе за вршење железничког саобраћаја, простор испод моста и вијадукта, као и простор изнад трасе тунела.

□ Железничка инфраструктура може бити јавна железничка инфраструктура и индустријска железница или индустријски колосек. Железничка инфраструктура обухвата: доњи и горњи строј пруге, објекте на прузи, станичне колосеке, телекомуникациона, сигналносигурносна, електроувучна, електроенергетска и остала постројења и уређаје на прузи, опрему пруге, зграде железничких станица са припадајућим земљиштем и остале објекте на железничким службеним местима, који су у функцији организовања и регулисања железничког саобраћаја са земљиштем који служи тим зградама, пружни појас и ваздушни простор изнад пруге у висини од 12m, односно 14m код далековода напона преко 220kV, рачунајући од горње ивице шине. Железничка инфраструктура обухвата и изграђени путни прелаз код укрштања железничке инфраструктуре и пута, изведен у истом нивоу са обе стране колосека, у ширини од три метра, рачунајући од осе колосека, укључујући и простор између колосека када се на путном прелазу налази више колосека.

□ Индустријски колосек је железнички колосек који се прикључује на јавну железничку инфраструктуру и служи за допремање и отпремање робе за власника, односно носиоца права коришћења тог колосека. Сви услови који се користе за заштиту железничке инфраструктуре примењују се и на индустријску железницу и индустријски колосек.

□ Пружни појас је земљишни појас са обе стране пруге, у ширини од 8m, у насељеном месту 6m, рачунајући од осе крајњих колосека, земљиште испод пруге и ваздушни простор у висини од 14m. Пружни појас обухвата и земљишни простор службених места (станица, стајалишта, распутница, путних прелаза и слично) који обухвата све техничко-технолошке објекте, инсталације и приступно-пожарни пут до најближег јавног пута.

□ Инфраструктурни појас је земљишни појас обе стране пруге, у ширини од 25m, рачунајући од осе крајњих колосека који функционално служи за употребу, одржавање и технолошки развој капацитета инфраструктуре.

□ Заштитни пружни појас је земљишни појас са обе стране пруге, у ширини од 100m, рачунајући од осе крајњих колосека.

□ Комплексе железничких станица чине колосеци, перони, сигнално-сигурносни уређаји, телекомуникациони уређаји и постројења, зграде, магацини, рампе, радионице, депои, као и станични трг са приступном друмском саобраћајницом од јавне друмске мреже до комплекса станице, пратећи услужни објекти, паркинг простор за кориснике железничких услуга и зелене површине. За комплексе железничких станица, у случају доградње и нове изградње, неопходна је израда урбанистичког пројекта..

□ У инфраструктурном појасу, осим у зони пружног појаса, изузетно се могу градити објекти који нису у функцији железничког саобраћаја и трамвајски и тролејбуски контактни водови и постројења, а на основу испуњених услова и сагласности коју подносиоцу захтева издаје управљач инфраструктуре, која се издаје у форми решења и уколико је изградња тих објеката предвиђена овим урбанистичким планом, с тим да прописане мере заштите тих објеката не обезбеђује управљач железничке инфраструктуре.

□ У инфраструктурном појасу је могуће поставити објекте под следећим условима:

о Ако се железничка пруга налази у нивоу терена, објекти се могу планирати на удаљености од најмање 13m од осе најближег колосека, али не на мање од 5m од стабилних постројења електричне вуче;

о Ако се железничка пруга налази на насипу, објекти се могу планирати на удаљености не мањој од 6m од ножице насипа, али не мање од 13m од осе најближег колосека.

□ У пружном и инфраструктурном појасу могу се постављати надземни и подземни електроенергетски водови, телеграфске и телефонске ваздушне линије и водови, канализације и цевоводи и други водови и слични објекти и постројења на основу испуњених услова и издате сагласности управљача инфраструктуре, која се издаје у форми решења.

□ У инфраструктурном појасу не може се садити високо дрвеће које својом висином може угрозити железничку инфраструктуру, односно безбедност железничког саобраћаја, постављати знакови, извори јаке светлости или било који предмети и справе које бојом, обликом или светлошћу смањују видљивост железничких сигнала или које могу довести у забуну раднике у вези значења сигналних знакова или на други начин угрозити безбедност железничког саобраћаја.

□ У железничком подручју у зони грађевинских објеката, као што су железнички мостови, вијадукти и

тунели на удаљености не мањој од 8m од спољне ивице носача моста, спољне ивице портала тунела, могу се изузетно градити и објекти који нису у функцији железничког саобраћаја, а испод доње ивице грађевинске конструкције моста и вијадукта могућа је изградња објекта не ближе од 3m, а на основу сагласности управљача инфраструктуре, која се издаје у форми решења.

□ Објекти као што су: рудници, каменоломи, кречане, циглане, индустријске зграде, постројења и други слични објекти, не могу се градити у заштитном пружном појасу ближе од 50m рачунајући од осе крајњег колосека.

□ У инфраструктурном појасу, забрањено је свако одлагање одпада, смећа као и изливање отпадних вода

□ Заштитни зелени појас могуће је планирати на растојању минимум од 10m од пружног појаса, односно 16m - 18m од осе колосека

□ Могуће је планирати паралелно вођење трасе комуналне инфраструктуре са трасом железничке пруге али ван граница железничког земљишта.

□ Укрштај водовода, канализације, продуктовода и других цевовода са железничком пругом је могуће планирати под углом од 90°, а изузетно се може планирати под углом не мањим од 60°. Дубина укопавања испод железничке пруге мора износити минимум 1,80 m, мерено од коте горње ивице прага до коте горње ивице заштитне цеви цевовода (продуктовода).

□ Могуће је планирати друмске саобраћајнице, паралелно са пругом, али тако да размак између железничке пруге и пута буде толико да се између њих могу поставити сви уређаји и постројења, потребни за обављање саобраћаја на прузи и путу, с тим да износи најмање 8 m рачунајући од осовине најближег колосека до најближе тачке горњег строја пута.

Могуће је планирати денивелисани укрштај пута и пруге изградњом друмског надвожњака под углом од 90°. При планирању денивелисаног укрштаја, сви елементи објекта друског надвожњака или подвожњака, морају бити усклађени са елементима железничке пруге на којој се објекат планира.

Уколико се планира денивелисани укрштај пута и пруге изградњом друмског надвожњака потребно је испоштовати услове ЈП Железнице Србије, што подразумева следеће:

- висина доње ивице конструкције надвожњака изнад железничке пруге износи најмање 7,3m, (изузетно не мање од 6,8m) мерено од горње ивице шине до доње ивице конструкције надвожњака.

□ Минимално растојање од осовине колосека до најближе ивице новопланираног стуба надвожњака не сме бити мањи од 6m. Не планирати стубове надвожњака између колосека. Простор између железничких колосека и стубова надвожњака планирати искључиво за трасу железничких инсталација. Приликом израде техничке документације потребно је прибавити техничке услове „Инфраструктуре Железнице Србије“ а.д.

□ Размак између два укрштаја железничке инфраструктуре и јавног пута не може да буде мања од 2.000 m. Укрштање железничке инфраструктуре са некатегорисаним путевима изводи се усмеравањем тих путева на најближи јавни пут, који се укршта са железничком инфраструктуром. Ако то није могуће, треба међусобно повезати некатегорисане путеве и извести њихово укрштање са железничком инфраструктуром на заједничко место.

□ План треба да буде израђен у складу са Законом о железници („Службени гласник РС“, број 41/2018) и Законом о безбедности у железничком саобраћају („Службени лист РС“, број 41/2018), Закон о интероперабилности железничког система („Службени лист РС“, број 41/2018) као и другим прописима који важе на железници.

□ На основу Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС", бр. 72/09, 81/09исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 – УС, 98/13 – УС, 132/14 и 145/14), „Инфраструктура Железнице Србије“ а.д. као ималац јавних овлашћења, има обавезу утврђивања услова за изградњу објекта, односно издавање локацијских услова, грађевинске и употребне дозволе, услова за прикључење на инфраструктурну мрежу, као и за упис права својине на изграђеном објекту. У складу са тим, сви елементи за изградњу објекта, друмских саобраћајница као и за сваки продор комуналне инфраструктуре кроз труп железничке пруге (цевовод, гасовод, оптички и електроенергетски каблови и друго) ће бити дефинисани у оквиру посебних техничких услова „Инфраструктура Железнице Србије“ а.д. кроз обједињену процедуру.

Правила грађења за комуналну инфраструктуру

Општа правила

Објекте и мреже комуналне инфраструктуре (водовод, одвођење отпадних и атмосферских вода, електроенергетика, ТТ инсталације, гасификација) изводити у складу са техничким условима и нормативима који су прописани за сваку врсту инфраструктуре и у складу са прописима о паралелном вођењу и укрштању водова инфраструктуре.

За све предвиђене интервенције и инсталације које се воде кроз земљишни појас (парцелу пута) државног пута потребно је обратити се управљачу државног пута за прибављање услова и сагласности за израду пројектне документације, изградњу и постављање истих, у складу са важећом законском регулативом.

Све планиране инфраструктурне водове, по правилу, смештати у оквиру коридора постојећих и планираних саобраћајница. За инфраструктурне водове, изван коридора јавних саобраћајница, утврђују се заштитни појасеви (према врсти инфраструктуре), у којима није дозвољена изградња објекта или вршење других радова који могу угрозити инфраструктурни вод (прописано у поглављу 2.1.5. Заштитни појасеви линијских инфраструктурних објеката). За грађевинске парцеле, у оквиру којих се налази заштитни појас инфраструктурног вода, приликом издавања локацијске

услова, примењиваће се посебна правила грађења, у складу са условима надлежних институција.

Приликом пројектовања инсталација, поред државног пута IIБ реда, применити ширине заштитног појаса које су утврђене Законом о путевима („Службени гласник РС“, бр.41/2018).

За планиране инсталације, пројектна документација мора садржати ситуационо и на попречним профилима приказане положаје инсталација у односу на државни пут, на местима пре почетка и краја паралелног вођења, и на месту подбушивања, на месту лома инсталација, на месту уласка и изласка из катастарских парцела које припадају путу и то са унетим битним стационажама, апсолутним висинским котама, пречницима и дужинама инсталација.

Правила грађења за водопривредну инфраструктуру

Водоснабдевање

Димензионисање водоводних линија одредити на основу хидрауличног прорачуна, а узимајући у обзир потребну количину воде за гашење пожара, у складу са законским прописима.

Минимална дубина укопавања цеви водовода је 1,2 m од врха цеви до коте терена, а падови према техничким нормативима и прописима, у зависности од пречника цеви.

Водоводну мрежу градити у прстенастом систему, што омогућава сигурнији и поузданији начин водоснабдевања.

Противпожарна заштита се омогућава уградњом противпожарних хидраната на водоводној мрежи. Цеви морају бити минималног пречника Ø100 mm, тако да се евентуални пожар на сваком објекту може гасити са најмање два хидранта.

Уколико се хидрантска мрежа напаја водом недовољног притиска (минимално потребни притисак је 2,5 бара) обавезна је уградња уређаја за повишење притиска.

Водовод трасирати једном страном коловоза, супротној од фекалне канализације, на одстојању од 1,0 m од ивичњака.

Хоризонтално растојање између водоводних и канализационих цеви, зграда, дрвореда и других затечених објеката, не сме бити мање од 2,5 m.

Растојање водоводних цеви од осталих инсталација (гасовод, топловод, електроенергетски и телефонски каблови) при укрштању, не сме бити мање од 0,5 m.

Тежити да цеви водовода буду изнад канализационих, а испод електроенергетских каблова при укрштању.

Минимално растојање ближе ивице цеви до темеља објекта је 1,5 m.

Одвођење отпадних вода

Мрежу санитарно-фекалне и технолошке канализације пројектовати од канализационих цеви одговарајућег профила.

Код канализационе мреже не треба усвајати колекторе мањих пречника од Ø250mm, док за израду кућних прикључака усвојити минимални пречник од Ø150mm.

Минимална дубина укопавања канализационог колектора примарне мреже прописује се из разлога њихове заштите од мраза најмање:

☐ 0,8 m ради заштите од саобраћајних потреса;

☐ 1,0 до 1,5m, да се и са најнижег пода у подручју може употребљена вода одвести гравитационо до уличног канала

Највећа дубина укопавања зависи од месних геолошких, хидрогеолошких и геомеханичких услова, као и од носивости цеви која се уграђују. Дубина израде канала у отвореном рову обично никад није већа од 6,0 до 7,0m. Преко те дубине прелази се на тунелску израду. У лошем земљишту, нарочито када је присутан висок ниво подземне воде, дубина укопавања не би требала бити већа од 4,0m.

На местима промене праваца као и на правцима на максималној дужини од око 160D предвиђа се изградња ревизионих шахтова.

Шахови се раде од армирано-бетонских прстенова Ø1000mm са конусним завршетком. За савлађивање висинских разлика користе се два типа каскадних шахтова. За висинске разлике између дна доводне цеви и дна шахта до 1,5m предвиђен је уобичајени каскадни шахт, у коме се вода слободно излива из доводне цеви. За савлађивање већих висинских разлика користи се шахт са изливном лулом, тако да се један део воде улива у шахт преко ње, док се други део слободно излива.

Ако није могуће гравитационо одвођење отпадне воде, предвиђена је изградња црпних станица шахтног типа.

Отпадне воде из индустрије и привреде, пре упуштање у градску канализацију, се морају предтретманом довести до одговарајућег квалитета, да би могле бити упуштене у градску канализацију.

Степен пречишћавања и избор технологије пречишћавања отпадних вода, зависи од категорије водотока. Квалитет пречишћене отпадне воде мора бити такав да не доведе до нарушавања квалитета реципијента, у складу са Уредбом о категоризацији водотока („Службени гласник СРС“, број 5/68).

Одвођење отпадних санитарних вода, до изградње јавне канализационе мреже са постројењем за пречишћавање отпадних вода за целу зону, може се решити изградњом мреже интерне канализације и водонепропусних

септичких јама / или постројења за пречишћавање отпадних вода за блок/комплекс. Технолошке воде се пречишћавају на посебном ППОВ, а могућа је и изградња интегрисаних ППОВ за санитарно-фекалне и технолошке воде.

Запремина непропусне септичке јаме рачуна се према потрошњи воде и времену трајања процеса, а септичке јаме поставити.

- ☐ мин. 2m од оgrade комплекса;
- ☐ мин. 5m од објекта;
- ☐ мин. 10m од регулационе линије;
- ☐ мин. 20m од бунара

Одвођење атмосферских вода

Димензионисање атмосферске канализације извршити у складу са хидрауличким прорачуном, а на бази специфичног отицаја.

Уколико је површина асфалта зауљана (у оквиру паркинга, платоа и слично) обавезно је предвидети изградњу сепаратора уља и масти, пре упуштања атмосферских вода или вода од прања платоа у атмосферску канализацију.

Атмосферске, условно чисте воде, се могу упустити у кишну канализацију или у заглављене површине у оквиру комплекса.

Правила грађења за електроенергетску инфраструктуру

Електроенергетски објекти на планском подручју се могу градити уз поштовање важећих прописа, одредби одговарајућих техничких препорука Електродистрибуције Србије и услова надлежне електродистрибуције.

За надземне средњенапонске водове морају се обезбедити заштитни коридори у коме се не дозвољава изградња објеката, а који износи:

- ☐ 6m.....од осе далековода 10kV на обе стране;
- ☐ 25m...од осе далековода 110kV на обе стране.

При томе се морају поштовати и други услови дефинисани „Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1kV до 400kV“ ("Службени лист СФРЈ" бр.65/88 и "Службени лист СРЈ" бр.18/92).

Нисконапонска мрежа се може градити уз поштовање одредби "Правилника о техничким нормативима за изградњу нисконапонских надземних водова" ("Службени лист СФРЈ" бр.6/92)

За планиране ТС 10/0,4kV типа MBTS треба обезбедити расположиви простор до једног ара са приступом из правца главне саобраћајнице.

Стубови нисконапонске мреже и јавне расвете се могу уграђивати у тротоар поред саобраћајница на минимално 30cm од ивичњака саобраћајнице.

Електроенергетски каблови се могу полагати уз услов да су обезбеђени минимални размаци од других инсталација и објеката који износе:

- ☐ 0,4m.....од цеви водовода и канализације,
- ☐ 0,5m.....од телекомуникационих водова и темеља грађевинских објеката,
- ☐ 0,6m.....од спољне ивице канала за топловод,
- ☐ 0,8m.....од гасовода у насељу,
- ☐ 1,2m.....од гасовода ван насеља.

Када се потребни размаци не могу остварити, енергетски кабл се полаже у заштитну цев дужине најмање 2m са обе стране места укрштања или целом дужином код паралелног вођења, при чему најмањи размак не сме бити мањи од 0,3m.

Није дозвољено паралелно вођење енергетског кабла изнад или испод гасовода, топловода и цеви водовода и канализације.

Код укрштања са телекомуникационим каблом, енергетски кабл се полаже испод, а угао укрштања треба да износи најмање 30°, што ближе 90°.

На прелазу преко саобраћајница, енергетски кабл се полаже у заштитним цевима на дубини минимално 0,8m испод површине коловоза.

Правила грађења за телекомуникациону инфраструктуру

Фиксна телекомуникациона мрежа

У планском периоду неопходно је изградити мултисервисни приступни чвор (MSAN- MultiService Access Node) потребног капацитета, у циљу пружања triple play услуга. Инсталација новог MSANa треба да обезбеди и могућност

пуштања ADSL портова до 50% од укљученог броја POTS прикључака. Пошто је сва опрема у MSANу модуларног типа POTS и ADSL, портови ће се дограђивати према продајним могућностима овог подручја.

TK приступну мрежу градити директним полагањем у земљу кабловима DSL са термопластичном изолацијом пресека бакарних проводника 0,4mm. TK каблове полагати у профилима саобраћајница испод тротоарског простора и испод зелених површина, на прописном међусобном растојању од осталих инсталација. На прелазу испод коловоза саобраћајница као и на свим оним местима где се очекују већа механичка напрезања тла, каблове обавезно полагати кроз кабловску канализацију (заштитну цев).

Код комплекса са више пословних објеката у оквиру једне локације, концентрацију телекомуникационих инсталација довести у орман у коме се завршава јавна телекомуникациона мрежа. По потреби, приступна мрежа до појединих објеката може бити реализована и кабловима са оптичким влакнима.

Уз све новоположене каблове треба да буде положен и сноп од 2-3 резервне PE цеви Ø 40mm за потребе будуће дигитализације TK мреже. Телекомуникациони кабл се полаже у ров димензија 0,4x0,8mm, а на прелазима улица 0,4x1,0m уз постављање заштитних PVC цеви Ø 110mm.

- ☐ При укрштању са саобраћајницом угао укрштања треба да буде 90°.
- ☐ Дозвољено је паралелно вођење енергетског и телекомуникационог кабла (SRPS N, CO,101) на међусобном размаку од најмање: 0,5m за каблове 1kV и 10kV; 1m за каблове 35kV.
- ☐ Укрштање енергетског и телекомуникационог кабла врши се на размаку од најмање 0,5m. Угао укрштања треба да буде: 1) у насељеном месту: најмање 30°, по могућности што ближе 90°; 2) ван насељених места: најмање 45°.
- ☐ Енергетски кабл, се, по правилу, поставља испод телекомуникационог кабла. Уколико не могу да се постигну захтевани размаци на тим местима се енергетски кабл провлачи кроз одговарајућу заштитну цев, али и тада размак не сме да буде мањи од 0,3m.
- ☐ Размаци и укрштања према наведеним тачкама се не односе на оптичке каблове, али и тада размак не сме бити мањи од 0,3m.
- ☐ Дубина полагања каблова не сме бити мања од 0,80m.
- ☐ На делу трасе оптичких каблова која је заједничка са кабловима приступне мреже, обавезно полагати полиетиленске цеви у исти ров како би се кроз њу могао накнадно провући оптички кабл. У деловима града са већом густином становања постављати оптичке каблове већих капацитета узимајући у обзир потребе великих корисника телекомуникационих услуга.
- ☐ Дозвољено је паралелно вођење телекомуникационог кабла и водоводних цеви на међусобном размаку од најмање 0,6m.
- ☐ Укрштање телекомуникационог кабла и водоводне цеви врши се на размаку од најмање 0,5m. Угао укрштања треба да буде што ближе 90°, а најмање 30°.
- ☐ Дозвољено је паралелно вођење телекомуникационог кабла и фекалне канализације на међусобном размаку од најмање 0,5m.
- ☐ Укрштање телекомуникационог кабла и цевовода фекалне канализације врши се на размаку од 0,5m. Угао укрштања треба да буде што ближе 90°, а најмање 30°.
- ☐ Дозвољено је паралелно вођење телекомуникационог кабла и цевовода централног грејања на међусобном размаку од 0,5m.
- ☐ Дозвољено је паралелно вођење телекомуникационог кабла и гасовода на међусобном размаку од најмање 0,4m.
- ☐ Од регулационе линије зграда, телекомуникациони кабл се води паралелно на растојању од најмање 0,5m

Технологија пакетске комутације развојом MSAN и DSLAM платформе не подразумева изградњу посебног кабловског дистрибутивног система, већ се кроз интернет протокол комуникација у фиксној телефонској мрежи пропушта и сигнал дистрибуције телевизијских и радијских програма. Изузетно, може се полагати кабловски дистрибутивни систем по правилима за полагање оптичких каблова

Мобилна телекомуникациона мрежа

Објекти за смештај телекомуникационих уређаја мобилне телекомуникационе мреже и опреме за РТВ и мобилних централа базних радио станица, радио релејних станица, као и антене и антенски носачи, могу се поставити у оквиру објекта / у оквиру посебне грађевинске парцеле / у оквиру комплекса појединачних корисника.

Објекти са смештај телекомуникационе и РТВ опреме могу бити зидани или монтажни / или смештени на стубу.

Комплекс са телекомуникационом опремом и антенски стуб мора бити ограђен. У комплекс се поставља антенски стуб са антенама, а на тлу се постављају контејнери базних станица. Комплекс мора имати приступ на јавну саобраћајницу (директан или индиректан преко приступног пута, ширине 5,0 m), а снабдевање електричном енергијом решити из нисконапонске дистрибутивне мреже.

Заштитни појасеви линијских инфраструктурних система

У складу са специфичностима изградње и експлоатације, законским прописима и правилницима који третирају одређене инфраструктурне система, успоставља се режим заштите, односно услови изградње у прописаним заштитним зонама и појасевима појединих инфраструктурних система.

Водоводна и канализациона инфраструктура

- ☐ магистрални градски водовод.....минимално 2,5m обострано;
- ☐ магистрални фекални колекторминимално 1,5m обострано;
- ☐ у заштитном појасу, по правилу, није дозвољена изградња објеката, евентуална изградња је могућа, уз прибављање услова надлежне институције;

Електроенергетика

- ☐ далековод 110kV-минимално 2x25,0m обострано од осе далековода;
- ☐ далековод 35kV-минимално 2x15,0m обострано од осе далековода;
- ☐ далековод 10kV-минимално 2x6,0m обострано од осе далековода;
- ☐ у заштитном појасу није, по правилу, дозвољена изградња објеката, евентуална изградња је могућа, уз поштовање одредби Правилника о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1kV до 400kV ("Службени лист СФРЈ" бр.65/88 и "Службени лист СРЈ" бр.18/92), уз израду елабората, прибављања услова и сагласности надлежне институције.

Правила грађења на водном земљишту

Водно земљиште користи се на начин којим се не утиче штетно на воде и приобални екосистем и не ограничава права других и то за:

- 1) изградњу водних објеката и постављање уређаја намењених уређењу водотока и других вода;
- 2) одржавање корита водотока и водних објеката;
- 3) спровођење мера заштите вода;
- 4) спровођење заштите од штетног дејства вода;
- 5) остале намене, утврђене Законом о водама („Службени гласник РС“, 30/10, 93/12 и 101/16).

Зона лучке акваторије, као део водног пута у саставу лучког подручја, представља површину везану непосредно уз обалу.

У акваторији је потребно обезбедити одговарајуће пловне дубине, у складу са одредбама Закона о пловидби на унутрашњим пловним путевима.

Уредбом о утврђивању лучког подручја Луке у Прахову, у оквиру водног земљишта реке Дунав, као саставни део Лучког подручја, дефинисано је сидриште координатама међних тачака.

Сидриште је опремљено и обележено део водног пута, а ван пловног пута, на којем се може вршити безбедно сидрење и маневрисање пловила, и димензионирано је према максималним капацитетима.

На сидришту се обезбеђује смештај за пловила која чекају на претовар и пловила из састава на којима се обавља претовар роба.

Сидриште мора да има обележено подручје, и дубину која не може бити мања од дубине прописане за пловни пут (3.5m).

Сидрење пловила за превоз опасних терета врши се на сидриштима посебне намене или на посебно обележеном и одређеном делу сидришта опште намене.

Позиција сидришта и оперативне ширине акваторије, приказана је на *Графичком прилогу бр.1 – Ширина ситуација локације*.

Сидриште и оперативна ширина акваторије нису у обухвату предметног Плана.

1.10. Степен комуналне опремљености грађевинског земљишта по зонама, потребан за издавање грађевинске дозволе

Пре почетка изградње објеката, на катастарској парцели за коју се издаје локацијска и грађевинска дозвола, потребно је да буду обезбеђени основни услови за прикључивање планираних објеката на комуналну инфраструктуру. Планом су дефинисани услови и могућности прикључивања објеката на комуналну инфраструктуру по утврђеним целинама и зонама у складу са планираним наменама.

Целина А - Лучко подручје**Зона I - Лучка територија**

У складу са *Уредбом о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места*, Лука мора да испуњава следеће услове који се односе на инфраструктурну опремљеност:

лучке саобраћајнице

- у погледу инфраструктурне опремљености микролокација луке мора да обезбеди повезивање три вида

транспорта, и то друмски-железнички-унутрашњи водни транспорт;

- макролокација луке мора да буде повезана са главним друмским саобраћајницама које припадају мрежи међународних друмских саобраћајница (преко државног пута), тако да прикључна друмска саобраћајница има одговарајући товарни профил, и да прихвати најмањи осовински притисак од 10t по осовини;

- лука мора да буде повезана са главним железничким саобраћајницама које припадају мрежи међународних железничких пруга, тако да приступне железничке пруге морају имати потребан број колосека високе пропусне моћи.

комунална инфраструктура

- лука мора да буде опремљена подземном и надземном комуналном инфраструктуром, односно водоводном мрежом питке и техничке воде, противпожарном хидрантском мрежом, канализационом мрежом за одвођење атмосферских и фекалних вода, електроенергетском мрежом (трафостанице, подземна и надземна преносна мрежа), тт мрежом, гасоводом и топловодом. Комплетна комунална мрежа мора бити довољног капацитета и добро распоређена и изведена;

- комунална инфраструктура мора да буде означена и заштићена од механичких и др. оштећења која могу да настану под утицајем кретања механизације или тежине транспортних средстава и терета.

- прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежних предузећа.

- за планиране објекте потребно је, у складу са наменом и величином, планирати одговарајућу хидрантску мрежу, односно одговарајући начин противпожарног обезбеђења објекта, према условима надлежног органа за ванредне ситуације.

хидрографевински објекти и радне претоварне површине

- хидрографевински објекти који чине лучку обалу, као и оперативне и радне претоварне површине морају да буду одговарајуће израђени, и да се одржавају у технички и функционално исправном стању;

- оперативне и радне претоварне површине у луци морају имати неклизајућу подлогу, ефикасно одвођење атмосферских вода, и да буду ослобођене свега што би могло да омета нормалан рад и кретање људи, возила и механизације;

- носивост подлоге оперативних и радних претоварних површина не сме бити мања од 5t/m², и по квалитету мора да одговара примењеној лучкој претоварној и складишној технологији;

- лучко подручје мора да буде ограђено, а улази у луку јасно обележени и под сталним надзором.

Пристајање и стационирање пловила вршити искључиво на обалним хидрографевинским објектима који су посебно пројектовани, изведени и намењени за ову намену.

Целина Б - Ван лучко подручје

Зона I – Логистички центар са складиштима

Планирана је за изградњу пратећих и допунских делатности лучке привреде, а подразумева формирање логистичког центра, као и изградњу складишних садржаја, административно-пословних, радионичарских и других објеката (управне зграде, радионице, складишта, паркинга, ресторана...)

Логистички центар се дефинише као скуп активности које се односе на управљање токовима робе, сировина, и готових производа од извора до крајње употребе.

Комунално-инфраструктурна опремљеност и уређење парцеле

- *Оптимални стандард* опремљености земљишта за Зону логистичког центра са складиштима је да грађевинска парцела има приступ на саобраћајну површину (директно или преко интерног приступног пута) и прикључке на јавну водоводну, канализациону, електро-, тт- и кабловску дистрибутивну мрежу, и гасоводну мрежу;

- *Минимални стандард* у Зони је прикључење на пут, водоводну, канализациону и електро-мрежу, као и обезбеђење грејања за објекте; изузетно, до изградње канализационе мреже, у Зони се могу градити водонепропусне септичке јаме, изграђене према прописима и уз обезбеђење приступа до јаме за возило за пражњење;

- Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим, односно планираним техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежних предузећа.

- За планиране објекте потребно је, у складу са наменом и величином, планирати одговарајућу хидрантску мрежу, односно одговарајући начин противпожарног обезбеђења објекта, према условима надлежног органа за ванредне ситуације.

Целина Б - Ван лучко подручје

Зона II – Железница

У складу са условима АД за управљање јавном железничком инфраструктуром "Инфраструктура железнице Србије", дати су следећи услови који се односе на инфраструктурну опремљеност:

1. Ширину планума и неопходне конструктивне елементе, као и слободни профил за новоизграђене индустријске колосеке и индустријску пругу усвојити у складу са одредбама железничког Правилника о техничким условима и одржавању горњег строја железничке пруге („Службани гласник РС“ број 39/16) и Правилника о изменама и допунама Правилника о техничким условима и одржавању горњег строја железничке пруге („Службани гласник РС“ број 74/16)

2. Трасе саобраћајница је могуће планирати паралелно са пругом, али тако да размаки између железничке пруге и пута буде толики да се између њих могу поставити сви уређаји и постројења потребни за обављање саобраћаја на прузи и путу, с тим да износи најмање 8м мерено управно на осовину најближег колосека до најближе тачке горњег строја пута. Уколико су и пруга и пут у насипу растојање између њихових ивица ножица насипа не сме бити мање од 1м, као ни мање од 2м од железничких подземних инсталација (каблова).

3. У заштитном пружном појасу објекте планирати на растојању већем од 25м мерено управно на осу колосека железничке пруге.

4. У заштитном пружном појасу, на удаљености 50м од крајњег колосека, не могу се планирати објекти као што су рудници, каменоломи у којима се користе експлозивна средства, индустрија хемијских и експлозивних производа, постројења и други слични објекти.

5. У инфраструктурном појасу, осим у зони пружног појаса изузетно се могу градити објекти који нису у функцији железничког саобраћаја а на основу испуњених услова и сагласности коју подносиоцу захтева издаје управљач инфраструктуре, ако је изградња тих објеката предвиђена урбанистичким планом јединице локалне самоуправе која прописује њихову заштиту. Прописане мере заштите тих објеката спроводи инвеститор објекта о свом трошку.

6. У пружном и инфраструктурном појасу могу се постављати надземни и подземни електроенергетски водови, телеграфске и телефонске ваздушне линије и водови, канализације и цевоводи и други водови и слични објекти и постројења на основу испуњених услова и издате сагласности управљача инфраструктуре.

Укрштај водова, канализације, продуктовода и других цевовода са железничком пругом је могуће планирати под углом од 90°, а изузетно под углом који не може бити мањи од 60°. Трасу подземних инсталација у зони укрштаја са пругом планирати тако да се иста поставља на дубини од минимум 1,80 м, мерено од коте горње ивице прага до коте горње ивице заштитне цеви подземне инсталације.

Паралелно вођење трасе комуналне инфраструктуре са трасом железничке пруге, планирати тако да се иста води изван пружног појаса.

7. У инфраструктурном појасу не планирати постављање знакова, извора јаке светлости или било којих предмета и справа које бојом, обликом или светлошћу могу смањити видљивост железничких сигнала или који могу довести у забуну раднике у вези значења сигналних знакова. У инфраструктурном појасу не планирати високо ростиње које својом висином може угротити железничку инфраструктуру, односно безбедност железничког саобраћаја.

8. Одвођење површинских вода са предметног простора мора бити контролисано и решено тако да се води на супротну страну од тупа железничке пруге. На местима где због положаја друмске саобраћајнице може доћи до појаве атмосферских вода које се прикупљају са тупа пута, а сливају у зону тупа пруге, потребно је пројектовати одводне канале тако да се постигне континуитет одвођења атмосферске воде ван зоне тупа.

9. На основу Закона о планирању и изградњи („Сл. Гласник РС број 145/14“), "Инфраструктура железнице Србије" а.д. као ималац јавних овлашћења, има обавезу утврђивања услова за изградњу објеката, односно издавање локацијских услова, рађевинске и употребне дозволе, услова за прикључење на инфраструктурну мрежу, као и а упис права својине на изграђеном објекту. У складу са тим, сви остали елементи за ланирање и изградњу Луке Прахово ће бити дефинисани у оквиру посебних техничких слова „Инфраструктура железнице Србије“ а.д.

Целина Б - Ван лучко подручје

Зона II – Јавни објекти

Комунално-инфраструктурна опремљеност

Минимално неопходно: саобраћајни приступ, јавно водоснабдевање, атмосферска канализација, фекална канализација, водонепропусне септичке јаме, енергетска нисконапонска мрежа, телекомуникациона мрежа, сакупљање и евакуација комуналног отпада и акустична заштита.

2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРОСТОРА

2.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

За План детаљне регулације Лука Прахово, у складу са Одлуком о изради Плана и Решењем надлежног органа Општинске управе Неготин, рађена је Стратешка процена утицаја на животну средину.

Стратешком проценом су, у складу са планираним активностима, наменама и садржајима у обухваћеном подручју, сагледани могући негативни утицаји планских решења на квалитет животне средине и дефинисане мере за

њихово спречавање, смањење, односно довођење у прихватљиве оквири, не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитетима животне средине на предметном подручју.

Мере заштите животне средине:

- забрањено је испуштање, просипање, разливање са обале или приобаља свих отпадних материја, загађујућих супстанци и опасних материја које директно или индиректно могу доспети у воде Дунава које могу угрожити квалитет вода и опстанак водних екосистема;
- комуналне отпадне воде се, пре упуштања у Дунав, морају пречишћавати до квалитета који је прописан за реку Дунаву у овом делу тока (II класа);
- обавезна је контрола квалитета и количина отпадних вода након пречишћавања у постројењу за пречишћавање отпадних вода, а пре упуштања у Дунав;
- мерења количине и испитивање квалитета отпадних вода врши овлашћена институција (правно лице), у складу са Законом о водама;
- са површина за паркирање и осталих површина на којима се може очекивати појава зауљених атмосферских вода, обавезно је каналисање и третман истих у сепаратору таложнику до захтеваног нивоа, пре упуштања у реципијент (атмосферску канализацију/реку Дунав);
- забрањено је прање возила, машина, опреме и уређаја у водама и на водном земљишту реке Дунав;
- обавезно је постављање уређаја за преузимање отпадних минералних уља, уљних смеша, отпадних вода и других отпадних материја са пловних објеката у зони пристаништа и марина;
- у циљу проширења и реконструкције луке Прахово, предвиђена је изградња Зеленог терминала на простору добијеном након затрпавања зимовника.
- у оквиру Зеленог терминала предвиђени су објекти за пријем и привремено складиштење, бродског опасног и неопасног отпада.
- сакупљање отпадних материјала са бродова у Луци Прахово се врши Бродом сакупљачем, на тај начин што Брод сакупљач прилази усидреним бродовима и преузима отпадни материјал.
- у зони пристаништа и марина, оператер је у обавези да успостави управљање свим врстама отпада постављањем обалских објеката за преузимање бродског отпада у зони марине и пристаништа,
- забрањено је из пловила испуштање, изливање или избацивање у унутрашње воде штетних предмета или материја, укључујући и уље, деривате уља, који могу проузроковати загађење унутрашњих вода или створити препреку или опасност за пловидбу;
- забрањено је испуштање, изливање или избацивање делова терета или отпада од терета из пловила у унутрашње воде;
- забрањено је спаљивање смећа, муља, талога и посебног отпада на пловилу;
- забрањено је испуштање отпадне воде са пловила намењених за превоз путника са више од 50 кабина;
- забрањено је премазивање пловила уљем или чишћење спољњег дела пловила с производима чије је отицање у воду забрањено;
- забрањена је употреба система против обрастања пловила који садрже елементе живе, арсена, органске елементе који се користе као биоциди, као и хексахлорициклохексан;
- обавезно је линијско (дрворедно) једнострано, обострано, једноредно или вишередно озелењавање у појасу саобраћајница, према локацијским условима;
- обавезно покретање поступка процене утицаја планираних Пројеката на животну средину у складу са Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гласник РС“ бр. 114/2008).

Заштита ваздуха

Заштиту ваздуха од загађивања спроводити као интегрални део мониторинга квалитета ваздуха за подручје града;

- Обавезна је процена могућих утицаја на стање и квалитет ваздуха за појединачне садржаје/пројекте у границама Плана који могу бити потенцијални извор загађења ваздуха;
- Стимулисати избор еколошки најприхватљивијих енергената за планиране садржаје у обухвату;
- Обавезне мере биолошке заштите ваздуха (озелењавање, пејсажно уређење) при уређењу појединачних комплекса;
- Обезбедити зону заштитног зеленила високог и средњег раста дугог вегетационог периода, у циљу смањења аерозагађења и подизања визуелних вредности простора;
- Укључивање у јединствени систем локалног и регионалног мониторинга стања загађености ваздуха.
- Обавезна је уградња опреме, техничко-технолошких решења за постојеће и планиране привредне објекте којима се обезбеђује задовољење прописаних граничних вредности емисије загађујућих материја у ваздуху;

- Уколико дође до прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху или до прекорачења граничних вредности емисије, обавезно је хитно отклањање квара како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- У објекту у коме се могу емитовати гасови непријатних мириса морају се применити мере које ће довести до редукције мириса;
- Озеленавање на предметном простору реализовати у складу са планским одредбама чиме ће се унапредити микроклиматски и санитарно-хигијенски услови простора, а предметно и планирано зеленило бити у функцији баријере у промету загађивачау односу на спољне садржаје.

Заштита вода

Мере заштите површинских и подземних вода:

- Идентификација свих отпадних вода, по количини и квалитету, које могу настати у оквиру планираних садржаја (санитарно-фекалне, технолошке, са манипулативних површина) и адекватно решавање њиховог одвођења сепарационим системом канализације, у складу са актуелним и будућим режимом површинских и подземних вода;
- Планом детаљне регулације предвиђена је изградња постројења за пречишћавање отпадних вода на локацији након затрпавања зимовника и формирања новог простора за смештај комуналних објеката.
- Евакуацију сувишних вода и атмосферске канализације у обухвата Плана ускладити са постојећом каналском мрежом у циљу задржавања функције каналске мреже у систему одржавања режима подземних вода;
- Евакуација атмосферских вода са условно незагађених кровних и некомуникационих површина предвиђа се системом ригола без претходног третмана у околне зелене површине;
- Санитарно-фекалне отпадне воде из новог административног објеката пречишћавати на билошком пречистачу, лоцираног поред објекта. Степен пречишћавања истих мора задовољити критеријуме за испуштање отпадних вода у реку Дунав.
- Загађене зауљене атмосферске воде са манипулативних површина као и воде од прања и одржавања тих површина, пре испуштања у реципијент, морају се прикупити посебним системом канализације и спровести преко таложника за уклањање механичких нечистоћа и сепаратора за уклањање нафте и њених деривата, таквим да ефлуент буде у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС, број 67/2011, 48/2012 и 1/2016);
- Планирану инфраструктуру и диспозицију саобраћајница и објеката функционално уклопити са трасом и наменом будућег система за употребљене атмосферске воде;
- Предвидети систем за пречишћавање отпадних технолошких вода (уколико се оне појављују на комплексу) пре испуштања у реципијент, са одговарајућим техничко-технолошким решењима;
- Извршити усклађивање са Оперативним планом за одбрану од поплава за воде 2 реда за општину Неготин, у складу са чланом 55 Закон о водама;
- Објекти за евакуацију атмосферских вода са сливних површина димензионисани су на основу карактеристичних вредности интензитета падавина;
- Приликом усвајања решења објекта за евакуацију, односно третман отпадних вода, неопходно је придржавати се важеће законске регулативе прописане у достављеним условима надлежног предузећа;
- Отицање унутрашњих вода омогућити изградњом одговарајућих објеката, а за њихово одвођење предвидети одговарајуће мере и објекте;
- У оквиру простора у обухвату Плана приказати евидентиране заштићене области у складу са регистром заштићених области и обухватити тиме прописане забране, ограничења права и обавеза за кориснике водног земљишта и водних објеката, приликом утврђивања правила градње, коридора, траса и др;
- Предвидети наменски одређен простор/плато за смештај контејнера комуналног отпада који ће се редовно одржавати и периодично празнити од стране надлежног комуналног предузећа, као и уређаја за преузимање отпадних минералних уља, отпадних вода и др отпадних материја са пловних објеката у зони постојеће луке и зони марине;
- Планом детаљне регулације, планирана је обимна реконструкција и доградња луке “Прахово”, која припада категорији лука међународног значаја. У оквиру луке, осим уређења зимовника, предвиђена је и изградња пословног објекта, отворених и затворених складишта за све врсте материјала, сировина (чврстих и течних), отпада (опасног и неопасног), контејнерски терминал са уређајем за пуњење и пражњење контејнера, и радионица за њихово одржавање.

- Обавезно је адекватно управљање свим врстама отпада, који настаје у оквиру комплекса, са опасних материја које се складиште привремено,
 - Адекватно управљање са отпадом који настаје у процесу чишћења таложника масти и уља;
 - Тежити примени система рецикулације и рационалног коришћења и потрошње воде, сагласно мерама контроле, спречавања и минимизирања потенцијално штетних утицаја на животну средину;
 - Обавезна је стална контрола количине и квалитета пречишћених отпадних вода по изласку из локалних система за пречишћавање;
 - Ради заштите квалитета воде Дунава, забрањено је испуштање загађујућих суспензија са обале или са пловних објеката у Дунав;
 - У водоток се смеју упуштати само чисте атмосферске воде након третмана на таложнику и сепаратору масти и уља, у циљу очувања класе вода у реципијенту;
 - Чишћење садржаја из таложника за нечистоће и сепаратора масти и уља мора вршити овлашћена организација, а коначна диспозиција талого биће ван комплекса предметног Плана;
 - Лучки оператер у подручју водне јединице „Дунав и Тимок – Неготин“, у оквиру сектора Д.1.1. и хидромелиорационог система (ХМС) „Доњи Дунав“ ДД7 Неготинска низија Балта Маре, у обавези је да поступа према Републичком Оперативном плану одбране од поплава за водотоке II реда за 2018.годину („Сл. гл. РС“, бр.15/18) за територију лучког подручја, тако да се не погоршавају постојећи услови заштите од великих вода реке Дунав.
 - обавезно је постављање уређаја за преузимање отпадних минералних уља, уљних смеша, отпадних вода и других отпадних материја са пловних објеката у зони луке;
 - у зони постојеће луке, обавезно успоставити управљање свим врстама отпада;
- обавезно је постављање обалских објеката за преузимање бродског отпада у зони луке.

Мере заштите воде у Лучком подручју

- У складу са Уредбом о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места ("Службени гласник РС", бр. 33/2015, 86/016 и 54/2019) прописани су услови који морају да се испуне у дефинисаним лукама, пристаништима и другим претоварним местима, као и услови односно мере заштите које се директно односе на заштиту вода од загађења, деградације или нарушавања водног система.
- У том смислу Лука од међународног значаја мора да буде опремљена пријемним станицама за преузимање отпада који настаје при експлоатацији брода, као и судовима за пријем отпадног уља, отпадне воде, отпадног мазива и комуналног отпада. Цевоводи за преузимање отпада насталог при експлоатацији брода морају бити опремљени прирубницама у складу са важећим европским стандардом.
- Лука од међународног значаја мора да има опрему за спречавање ширења и отклањање последица загађења воде, као и опрему за спречавање да се уља, деривати уља и друге опасне материје које се излију на оперативну обалу даље излију у воду. Опрема обухвата плутајуће бране - односно баријере, као и другу опрему за спречавање ширења уља, уљних деривата и других опасних материја у лучком акваторију.
- У зони луке забрањено је спаљивање смећа, муља, талого и посебног отпада на пловилу, испуштање отпадне воде са пловила намењених за превоз путника са више од 50 кабина, као и премазивање пловила уљем или чишћење спољњег дела пловила с производима чије је отицање у воду забрањено. Такође није дозвољена употреба система против обрастања пловила који садрже елементе живе, арсена, органске елементе који се користе као биоциди, као и хексахлорциклохексан. Обавезно је постављање уређаја за преузимање отпадних минералних уља, уљних смеша, отпадних вода и других отпадних материја са пловних објеката у зони постојеће луке и зони марине.
- У циљу ефикасног деловања у ванредној ситуацији, лука од међународног значаја мора да има план и обучено особље за реаговање у случају загађења воде.

Посебне мере заштите вода - обавезе носиоца пројекта/оператера:

- носиоци пројекта и оператери - генератори отпадних вода који испуштају отпадне воде непосредно у реципијент дужни су да обезбеде пречишћавање отпадних вода до нивоа који одговара граничним вредностима емисије, односно до нивоа којим се не нарушавају стандарди квалитета животне средине реципијента (комбиновани приступ), узимајући строжији критеријум од ова два;
- носиоци пројекта и оператери генератори отпадних вода, који отпадне воде испуштају у реципијент или јавну канализацију дужни су да изграде погоне или уређаје за пречишћавање отпадних вода до захтеваног нивоа;
- носиоци пројекта и оператери генератори отпадних вода, који отпадне воде испуштају у јавну (насељску) канализацију дужни су да од надлежног органа општинске управе исходују Акт о испуштању отпадних вода у јавну канализацију;

- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који отпадне воде испуштају у реципијент и јавну (градску, насељску) канализацију, дужни су да поставе уређаје за мерење, да врше континуирано мерење количине отпадних вода, да контролишу и испитују биохемијске и механичке параметре квалитета отпадних вода и да извештај о извршеним мерењима квартално достављају јавном водопривредном предузећу, министарству надлежном за послове заштите животне средине и Агенцији за животну средину;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода, који имају уређаје за пречишћавање отпадних вода у обавези су да испитују квалитет отпадних вода пре и после пречишћавања, да обезбеде редовно функционисање уређаја за пречишћавање отпадних вода и да воде дневник њиховог рада;
- мерења количина и испитивање квалитета отпадних вода врши овлашћена институција (правно лице), у складу са Законом о водама;
- носиоци пројеката и оператери генератори отпадних вода у обавези су да изврше накнаду за загађивање вода (за непосредно или посредно загађивање воде), а који испуштају отпадне воде у сопствену канализацију, водоток, канале, врше сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних и атмосферских вода системом јавне канализације, испуштају на пољопривредно, грађевинско или шумско земљиште загађујуће супстанце које на непосредан или посредан начин загађују воде, производе, односно увозе ђубрива и хемијска средства за заштиту биља и уништавање корова, као и детергенте на бази фосфата;
- у циљу заштите реципијента и планираног постројења, Локална самоуправа мора донети Правилник о техничким и санитарним условима за упуштање отпадних вода у јавну канализацију, као саставни део Одлуке о коришћењу, управљању и одржавању водоводне, фекалне и атмосферске канализационе мреже на територији општине. Овим Правилником се прописују услови и ниво загађења отпадних вода, које поједини технолошки процеси морају испунити при упуштању у мрежу јавне насељске канализације.

Поступање са отпадом

На локацији "Зеленог терминала" предвиђени су објекти за преузимање отпада са бродова, и привремено складиштење.

У оквиру зеленог терминала предвиђена је опрема за више врста отпадних уља, резервоари са одговарајућим танкванама, и друга пратећа неопходна опрема.

Течни отпад (каљужна вода, емулзија и уља са дна бродова) се директно из резервоара брода сакупљача препумпавају у резервоаре Зеленог терминала. Потребно је предвидети мерење унете количине сваке појединачне врсте течног отпада.

Комадни терет (бурад и контејнери могу да се се истоварају на док Зеленог терминала или директно у камион помоћу дизалице Брода сакупљача, одакле се камионом одвозе до Зеленог терминала. На пријему се врши њихово мерење на теретној ваги у циљу вођења дневне евиденције примљеног отпада, по врстама.

После регистрације њиховог пријема, идентификације и евидентирања унете количине отпада, комадни отпад се виљушкарем смешта испод настрешница за опасни, односно неопасни отпад, у одговарајуће боксове, који су обезбеђени од утицаја атмосферских услова и сваки отпад има тачно одређено и обележено место привременог складиштења (Правилник о начину складиштења, паковања и обележавања опасног отпада („Сл. Гласник РС“, бр.92/2010).

Вођење евиденције о врстама и количини примљеног отпада врши се сагласно Правилник о обрасцу дневне евиденције и годишњег извештаја о отпаду са упутством за његово попуњавање ("Службени гласник РС", број 7/2020.). Приликом предаје отпада овлашћеном оператеру обавезно је мерење отпада према врстама и вођење евиденције о тренутним количинама привремено складиштеног отпада. Комадни отпад се мери на теретној ваги на којој се истовремено врши и контрола количине примљеног отпада, а течни отпада из резервоара за привремено складиштење отпада се мери применом протокомера приликом истакања из резервоара.

Отпад се може предати само овлашћеним оператерима са којима постоји потписан важећи уговор о вршењу услуге збрињавања отпада, за сваку врсту отпада

Заштита земљишта

- Изградња у обухвату Плана је дозвољена искључиво у складу са правилима уређења и грађења дефинисаним у Плану;
- Није дозвољено депоновање и одлагање отпада и отпадног материјала било које врсте мимо правила прописаних у Плану, са тачно дефинисаним локацијама и уређеним просторима,
- Обавезне су мере забране просипања и изливања свих врста отпадних вода на земљиште;
- Обавезна је контролисана употреба соли, ризле и других средстава за одржавање путева у зимским условима, у циљу спречавања потенцијално негативних утицаја на квалитет земљишта;
- За планиране садржаје / пројекте који могу бити потенцијални извори загађивања или угрожавања земљишта, обавезна је процена утицаја на животну средину са планом мера за заштиту земљишта од загађивања, мерама

превенције, спречавања и отклањања могућих извора загађивања и деградације, као и мерама мониторинга стања и квалитета земљишта;

- Привредни субјекти у зони морају да обезбеде простор, услове и опрему за сакупљање и привремено чување различитих отпадних материја (у складу са карактером отпада и прописаним условима за одређене врсте отпада);
- Складиштење сировина, полупроизвода и производа вршити на одговарајући начин, у циљу заштите земљишта и подземних вода од загађења, у складу са посебним законима.
- Ако при извођењу радова дође до удеса на грађевинским машинама или транспортним средствима, односно изливања уља и горива у земљиште, извођач је у обавези да одмах прекине радове и изврши санацију, односно ремедијацију загађене површине.

Мере и услови хидротехничког уређења

Хидротехничко уређење простора у обухвату Плана односи се на изградњу хидротехничких објеката предвиђених овим Планом.

У складу са условима надлежног предузећа Планом се дефинишу услови и мере хидротехничког уређења и заштите које се односе на систем водоснабдевања и канализације, третман и евакуацију отпадних вода у циљу заштите квалитета воде Дунава, који је планиран као реципијент

Систем водоснабдевања санитарно исправном водом се планира прикључком на градску водоводну мрежу, док се за снабдевање техничком водом за одржавање и прање уређених површина и противпожарну заштиту планира прикључком на индустријски цевовод и водозахват на Дунаву који је изграђен за потребе комплекса ИХП „Прахово“.

Систем канализације за атмосферске, санитарно-технолошке отпадне воде са саобраћајница и из гравитирајућих објеката се планира као сепарациони систем.

Евакуација атмосферских вода са условно незагађених кровних и некомуникационих површина предвиђа се системом ригола без претходног третмана у околне зелене површине или реку Дунав уз обезбеђење обале на месту испуста у реципијент.

Загађене зауљене атмосферске воде са манипулативних површина као и воде од прања и одржавања тих површина, пре испуштања у реципијент, морају се прикупити посебним системом канализације и спровести преко таложника за уклањање механичких нечистоћа и сепаратора за уклањање нафте и њених деривата, таквим да ефлуент буде у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање (Службени гласник РС, број 67/2011, 48/2012 и 1/2016).

Планира се бетонирање оперативних платоа на комплексима који се не озелењавају са ободним риголама усмереним ка најнижој тачки свих изнивелисаних површина (саобраћајних и манипулативних), како би се на једном месту прихватиле све загађене кишне воде и довеле до реципијента. Планира се да се ове воде прихвате посебним канализационим системом. Евакуација течне фазе из септика подземно или у површинске воде није дозвољена. Смер евакуације отпадних вода усаглашен је са усвојеном трасом фекалног колектора.

У склопу система за третман и евакуацију отпадне воде ће се спровести кроз планирани кроз сепаратор уља и масти. Чишћење садржаја из таложника за нечистоће и сепараторе уља и масти врши овлашћено предузеће сертификовано за ту врсту делатности, а коначна диспозиција талога треба да буде депонија коју одреди санитарни орган или да се рециклира. Приликом усвајања решења објекта за евакуацију, односно третман отпадних вода, неопходно је придржавати се важеће законске регулативе прописане у достављеним условима надлежног предузећа;

У Плану се дефинишу положаји и трасе за све објекте водовода и канализације, ППОВ, таложнике, сепараторе или друге уређаје.

Заштита од буке и вибрација

- Формирати заштитни зелени појас ван површина предвиђених за лучко подручје, по спољном ободу комплекса.
- Избор зеленила мора бити прилагођен зонским и локацијским условима, у складу са пејсажним и еколошко-биолошким захтевима;
- Обезбедно је озелењавање паркинг-простора и хортикултурно уређење слободних површина у оквиру појединачних комплекса;
- Обавезна је процена утицаја на животну средину за планиране садржаје/пројекте који могу представљати потенцијалне изворе буке и вибрација;
- При пројектовању, односно изградњи објеката, применити техничке услове и мере звучне заштите помоћу којих ће Правилником о условима и нормативима за пројектовање стамбених зграда и станова ("Сл. гласник РС", бр. 58/2012, 74/2015 и 82/2015).

Заштита и унапређење природе, природних добара и предела

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара Завода за заштиту природе Србије, констатовано је да у оквиру планског подручја нема заштићених природних добара.

Према Уредби о Еколошкој мрежи („Сл. гласник РС“ бр. 102/10) река Дунав са обалским појасом представља еколошки коридор од међународног значаја – омогућава повезивање са еколошким мрежама суседних земаља у складу са међународним прописима. Део обухвата Плана у ширем појасу уз Дунав је подручје од међународног значаја за птице Ђердап RS041IBA које припада еколошки значајном подручју Ђердап еколошке мреже Републике Србије.

Обавеза је инвеститора извођења радова, да уколико у току извођења радова наиђе на природно добро које је геолошко – палеонтолошког или минералогско – петрографског порекла, а за које се претпоставља да има својство споменика природе, о томе обавести министарство надлежно за послове животне средине и да предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

Мере за унапређење енергетске ефикасности

Под енергетском ефикасношћу подразумевају се мере које се примењују у циљу смањења потрошње енергије. Према Закону о планирању и изградњи, унапређење енергетске ефикасности је смањење потрошње свих врста енергије, уштеда енергије и обезбеђење одрживе градње применом техничких мера, стандарда и услова планирања, пројектовања, изградње и употребе објеката.

Опште мере за унапређење енергетске ефикасности:

- рационална употреба квалитетних енергената и повећање енергетске ефикасности у производњи, дистрибуцији и коришћењу енергије код крајњих корисника енергетских услуга,
- рационално коришћење необновљивих природних и замена необновљивих извора енергије обновљивим где год је то могуће,
- побољшање енергетске ефикасности и рационално коришћење енергије на нивоу општине – у јавним комуналним предузећима, установама и јавним објектима у надлежности општине применом мера на грађевинском омотачу, систему грејања и унутрашњем осветљењу;
- подизање нивоа свести крајњих корисника о енергетској ефикасности, потреби за рационалним коришћењем енергије и уштеди која се може постићи спровођењем информативних капања о енергетској ефикасности;

Европска директива ЕУ 2002/91/ЕС о енергетској ефикасности зграда има за циљ повећање енергетских перформанси јавних, пословних и приватних објеката доприносећи ширим циљевима смањења емисије гасова са ефектом стаклене баште. Ова директива је дизајнирана да задовољи Кјото протокол и одговори на питања из Зелене књиге ЕУ о сигурном снабдевању енергијом. Овом директивом се постављају минимални захтеви енергетске ефикасности за све нове и постојеће зграде које пролазе кроз велике преправке.

Посебне мере за унапређење енергетске ефикасности:

- извођење грађевинских радова на свим објектима у границама Плана, у циљу повећања енергетске ефикасности - боља изолација, замена прозора, ефикасније грејање и хлађење;
- подизање нивоа свести крајњих корисника о енергетској ефикасности, потреби за рационалним коришћењем енергије и уштеди која се може постићи спровођењем мера енергетске ефикасности;
- побољшање енергетске ефикасности јавне расвете - замена старих сијалица и светилки новом опремом која смањује потрошњу,
- побољшање енергетске ефикасности водовода и канализације - уградњом фреквентних регулатора и пумпи са променљивим бројем обртаја;
- побољшање енергетске ефикасности даљинског грејања изградњом модерних подстаница, уградњом термостатских вентила, делитеља топлоте, увођењем система наплате према потрошњи.

Заштита од могућих прекограничних утицаја

Подручје Плана се простире десном обалом реке Дунав, која представља границу Општине и државну границу са Румунијом. Река Дунав представља пан-европски коридор VII.

На основу критеријума дефинисаних Анексом I Закона о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту ("Службени гласник РС - Међународни уговори", бр. 102/07), активности на унутрашњим пловним путевима су препознате као извори могућих прекограничних утицаја.

Опште мере заштите од прекограничних утицаја

- свака Страна треба да обезбеди консултације органа надлежних за заштиту животне средине у поступку имплементације планова и програма за које постоји вероватноћа изазивања прекограничних утицаја;
- свака Страна треба да обезбеди учешће јавности у провери планова и програма и омогући доступност закључака јавности у средствима информисања;

- свака Страна треба да обезбеди да се за планове и програме за које треба да се врши стратешка процена утицаја на животну средину припреми извештај о животnoj средини у складу са садржајем дефинисаним Анексом IV Закона о потврђивању протокола о стратешкој процени утицаја на животну средину уз конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту ("Службени гласник РС - Међународни уговори", број 1/10);
- свака Страна прати значајне ефекте на животну средину, укључујући здравље, спровођења планова и програма да би, између осталог, утврдила, у раној фази, непредвиђене негативне утицаје и да би могла да предузме одговарајуће активности ремедијације;
- тамо где Страна порекла сматра да је вероватно да ће спровођење плана или програма имати значајне прекограничне ефекте на животну средину, укључујући здравље, и где је вероватно да нека страна за коју је вероватно да ће бити значајно погођена то буде захтевала, Страна порекла што је раније могуће пре усвајања плана или програма обавештава погођену Страну;
- свака Страна ће обезбедити израду Стратешких процена утицаја за планове и програме који ће вероватно имати значајне утицаје на животну средину;
- обавезна је процена утицаја на животну средину за све пројекте и активности за које постоји вероватноћа изазивања прекограничних утицаја.

Мере заштите и услови и у погледу геомеханичке стабилности терена

Услови за изградњу садржаја у обухвату Плана са становишта геомеханичке стабилности терена детерминисани су карактеристикама подручја, али и врстом и карактером планираних објеката.

Према геоморфолошким карактеристикама тла, геомеханичка стабилност терена у начелу задовољава услове за изградњу планираних садржаја у обухвату Плана. У складу са тим, Планом се не утврђују посебни услови у погледу обезбеђења геомеханичке стабилности, а у складу са оцењеним потребама, у фази израде пројектне документације за планиране садржаје на појединим локацијама ће се вршити детаљнија геомеханичка испитивања.

2.2. ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Према подацима Завода за заштиту споменика културе, у обухвату Плана не постоје утврђена културна добра, као ни добра под претходном заштитом.

Завод за заштиту споменика културе, посебним правним актом, утврђује конкретне услове чувања, коришћења и одржавања, као и услове за предузимање конкретних мера заштите за свако појединачно непокретно културно добро или добро под претходном заштитом. Акт о мерама техничке заштите прибавља се пре издавања локацијске дозволе, а пројектна документација се доставља надлежном заводу на сагласност.

Обавезно је поштовање члана 109. Закона о културним добрима ("Службени гласник РС" број 71/94, 52/11-др.закон и 99/11-др.закон) који гласи: "Ако се у току извођења радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах, без одлагања, прекине радове и обавести надлежан Завод за заштиту споменика културе и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен".

2.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА, ТЕХНИЧКО-ТЕХНОЛОШКИХ НЕСРЕЋА И ДР.

Услови и мере заштите од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и др. уређени су одредбама Закона о ванредним ситуацијама ("Сл. гласник РС", бр. 87/18).

У планска решења Плана уграђене су превентивне мере заштите које се у начелу предвиђају планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама (као обавезним документом у складу са Законом о ванредним ситуацијама), и то у смислу:

- дефинисаних правила уређења и грађења, са оптималним степеном заузетости простора, међусобних удаљења објеката, условима инфраструктурног опремања и др., којима се обезбеђује превентивно деловање у ванредним ситуацијама (спречавање ширења утицаја, могућност интервенција и др.);
- карактеристика и капацитета постојеће и планиране саобраћајне мреже;
- капацитета постојеће и планиране инфраструктуре;
- дефинисаних других мера од значаја за заштиту у ванредним ситуацијама.

У циљу заштите грађевинских објеката и осталих садржаја од елементарних непогода, поред планских превентивних мера, које се односе на начин изградње и обликовања објеката, потребно је приликом пројектовања и изградње узети у обзир меродавне параметре који се односе на заштиту од елементарних непогода (врста и количина атмосферских падавина, дебљина снежног покривача, јачина ветра, носивост терена, висина подземних вода и сл.), у складу са законском регулативом.

Са аспекта заштите од земљотреса, а у складу са Законом о ванредним ситуацијама, планским решењима су

испоштоване превентивне мере у погледу висина и удаљења објеката, зона зарушавања и сл. У циљу заштите од земљотреса обавезна је примена принципа асеизмичког пројектовања објеката, у складу са сеизмичким карактеристикама подручја, а на основу Правилника о техничким нормативима за изградњу објеката високоградње у сеизмичким подручјима ("Сл. лист СФРЈ", бр. 31/81, 49/82, 29/83, 21/88 и 52/90).

Поред планских превентивних мера, које се односе урбанистичке параметре градње (изграђеност простора), изградњу хидрантске мреже и др., посебне мере заштите од пожара приликом изградње спроводе се применом одредби Закона о заштити од пожара ("Сл. гласник РС", бр. 111/2009, 20/2015, 87/2018 и 87/2018 – др. закони), Закона о ванредним ситуацијама ("Сл. гласник РС", бр. 87/2018) и пратећих прописа.

2.4. МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ

Мере енергетске ефикасности смањују потрошњу свих врста енергије у насељима и зградама, уз смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу енергије.

Енергетска ефикасност изградње у насељу постиже се:

- изградњом ефикасне мреже саобраћајница, као и пешачких и бициклистичких стаза, за потребе обезбеђења комуницирања унутар насеља и смањења коришћења моторних возила;
- пројектовањем и позиционирањем зграда према биоклиматским аспектима и подизањем одговарајућег уличног зеленила;
- ефикасним уређивањем јавних површина и објеката уз рационално формирање јавне расвете;
- изградњом објеката за производњу енергије на бази алтернативних и обновљивих извора енергије, коришћењем локалних обновљивих извора енергије и изградњом даљинских или централизованих система грејања и хлађења; □ изградњом објеката са сопственом производњом енергије, и др.

Енергетска ефикасност изградње објеката обухвата следеће мере:

- реализација пасивних соларних система (максимално коришћење сунчеве енергије за загревање објекта - оријентација зграде према јужној, односно источној страни света, заштита од сунца, природна вентилација и сл.);
- формирање ефикасног омотача зграде (топлотна изолација зидова, кровова и подних површина); замена или санација прозора (ваздушна заптивност, непропустљивост и друге мере);
- изградња објеката са рационалним односом запремине и површине омотача зграде;
- систем грејања за припрему санитарне топле воде (замена и модернизација котлова и горионика, прелазак са прљавих горива на природни гас или даљинско грејање, замена и модернизација топлотних подстаница, регулација температуре, уградња термостатских вентила, делитеља и мерача топлоте и друге мере);
- коришћење ефикасних система за климатизацију (комбинација свих компоненти потребних за обраду ваздуха, у којој се температура регулише, могућно у комбинацији са регулацијом протока ваздуха, влажности и чистоће ваздуха);
- ефикасно унутрашње осветљење (замена сијалица и светилки ради обезбеђења потребног квалитета осветљености). Неке зграде, као што су споменици културе, могу бити изузете из примене ових мера.

Пошто се планира коришћење обновљивих извора енергије, климатски услови подручја су погодни за коришћење сунчеве енергије.

У изградњи објеката поштоваће се принципи енергетске ефикасности. Енергетска ефикасност свих објеката који се граде утврђиваће се у поступку енергетске сертификације и поседовањем енергетског пасоша у складу са Правилником о енергетској ефикасности зграда ("Службени гласник РС", број 61/11) и Правилником о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда („Службени гласник РС”, бр. 69/12 и 44/18 – др. закон).

2.5. МЕРЕ И СТАНДАРДИ ПРИСТУПАЧНОСТИ

У складу са планираним наменама, садржајима, активностима и делатностима односно начином коришћења планираних објеката, приликом пројектовања и изградње објеката и слободних површина није потребно придржавати се услова којима се површине и објекти чине приступачним особама са инвалидитетом, старим особама и деци (Правилник о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама "Службени гласник РС", бр. 22/2015).

Лучко подручје је подручје које се користи за обављање лучке делатности, којим управља Агенција за управљање лукама и на којем важи посебан и строго контролисан режим контроле доласка и одласка пловила, као и уласка и изласка возила и лица.

2.6. ИНЖЕЊЕРСКО – ГЕОЛОШКИ УСЛОВИ

Према морфолошким карактеристикама терена, Прахово се налази на алувијалној равни поред реке Дунав, на просечно 48-58 mnm, у оквиру равничарског дела општине Неготин. Предметно подручје и непосредно окружење представљају десни део долиנסке стране Дунава, који се, у овом делу, одликује мирним током и пролази кроз широку, скоро потпуно хоризонталну алувијалну раван.

Према геолошкој грађи, основу терена чине седименти плиоцена, који се јављају на дубинама од преко 30 m у фацији пескова, ситних шљункова, глина и слабевезујућих пешчара.

Повлату плиоценских седимената изграђују седименти квартара, различите генезе еолско-акватичне и алувијално-терасне. Преко квартарних седимената се налазе савремени седименти, насута тло и савремени слој хумифицираног педолошког тла.

Хидрогеолошка својства терена су последица више фактора, као што су геолошка грађа, литолошки састав и морфологија шире зоне предметног подручја. Површину терена предметног подручја значајне дебљине чине квартарни седименти, који су главни спроводници понирања атмосферских талоба ка дубљим деловима терена.

Истражним бушењем у делу подручја Плана генералне регулације (које је изведено у оквиру комплекса ИХП “Прахово”) констатован је ниво подземне воде на релативној дубини од 7,70 m, односно на апсолутној коти 40,88 mnm.

3. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ПО КАРАКТЕРИСТИЧНИМ ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА

Правила уређења и грађења у овом Плану дефинишу се за цео обухват Плана, као скуп *општих правила* за изградњу и реконструкцију објеката и уређења грађевинског земљишта, и скуп *посебних правила* за изградњу објеката у урбанистичким целинама и зонама утврђеним у овом Плану.

Правила уређења и грађења служе за утврђивање урбанистичких и других услова за изградњу, односно издавање локацијских услова и грађевинске дозволе и израду урбанистичких пројеката - у складу са пропозицијама овог Плана.

Нивелациони план дела лучке територије

Територија Луке Прахово није униформно нивелисана и налази се у распону кота од 38.40 mnm до 38.80 mnm. Ово се односи и на оперативну обалу. Делови изграђени са вертикалним кејом, имају различите завршне коте кејске површине. То значи да ће у некој од предстојећих реконструкције ове Луке, један од предмета реконструкције бити и довођење територије Луке на јединствену завршну коту.

Полазећи од ове чињенице, а имајући у виду последице које ће то изазвати на постојеће и нове саобраћајнице, упуштене железничке колосеке, кејске површине, кранске стазе, другу стабилну и мобилну претоварну опрему и инсталационе коридоре инфраструктурних мрежа у луци, предложено је да се генерална кота Луке Прахово дефинише на коти 38.80 mnm, тј. постојећој највишој коти на вертикалном кеју везова 1 и 2.

Све манипулативне површине са АБ застором (плочом), ГИШ затворених железничких колосека, саобраћајнице и саобраћајне површине, насута нова територија Луке и др. имаће јединствену завршну коту нивелације 38.80 mnm.

1 Општа правила уређења и грађења у обухвату Плана

Правила за формирање грађевинских парцела

Грађевинска парцела је најмања земљишна јединица на којој се може градити, утврђена регулационом линијом према јавном путу, границама грађевинске парцеле према суседним парцелама и преломним тачкама одређеним геодетским елементима, које се приказују са аналитичко-геодетским елементима за нове грађевинске парцеле.

Најмања грађевинска парцела за изградњу утврђује се према врсти и типу објеката, односно зони којој припада. Препоручује се да грађевинска парцела, по правилу, има облик приближан правоугаонику или трапезу, са бочним странама постављеним управно на осовину улице.

Грађевинска парцела треба да има облик који омогућава изградњу објекта у складу са овим планом, правилима грађења (индекс изграђености и степен заузетости земљишта) и техничким прописима.

Грађевинска парцела може се делити парцелацијом, односно укрупнити препарцелацијом, према постојећој или планираној изграђености, а применом правила о парцелацији/препарцелацији.

Деоба и укрупњавање грађевинске парцеле може се утврдити пројектом парцелације, односно пројектом препарцелације, ако су испуњени услови за примену правила парцелације/препарцелације за новоформиране грађевинске парцеле и правила регулације за објекте из овог Плана.

Све постојеће катастарске парцеле, на којим се може градити у складу са правилима парцелације и регулације из овог Плана, постају грађевинске парцеле.

Све грађевинске парцеле мора да имају обезбеђен приступ на јавну саобраћајну површину, директно или индиректно.

Ако се приступни пут користи за једну парцелу, може се формирати у оквиру те парцеле, а ако се користи за повезивање више грађевинских парцела са јавном саобраћајницом, формира се као посебна парцела минималне ширине

3,5 m.

Изузетно, ширина приступног пута може износити 2,5 m у случају када је објекат ближи од 25 m од регулације и приступни пут (за највише 2 грађевинске парцеле) се може обезбедити путем конституисања службености пролаза до јавне саобраћајнице.)

Приступ парцели:

☐ мора бити обезбеђен прилазом или пасажом минималне ширине 2,8m и висине 3,0m за путничка и комбинована возила;

☐ за теретна возила и уколико не постоји могућност другог прилаза парцели противпожарног возила /објекат се налази даље од 25m од коловоза/ приступ парцели мора бити обезбеђен прилазом или пасажом минималне ширине 3,5m и минималне висине 4,5m.

Врста и намена објеката чија је изградња забрањена

Објекти чија је изградња забрањена су сви они објекти за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, а за које се, у прописаној процедури, не обезбеди сагласност на процену утицаја објекта на животну средину.

На простору предвиђеном за заштитне појасеве не могу се градити објекти и вршити радови супротно разлогу због којег је појас успостављен.

Индекс заузетости парцеле

Однос габарита хоризонталне пројекције изграђеног или планираног објекта и укупне површине грађевинске парцеле, изражен у процентима.

Највећа прописана вредност индекса заузетости се не може прекорачити, а могу се реализовати мање вредности.

Типологија објекта

Објекти могу бити постављени на грађевинској парцели:

☐ у непрекинутом низу—објекат на парцели додирује обе бочне границе грађевинске парцеле (није дозвољено позиционирање отвора на бочним странама објекта);

☐ у прекинутом низу—објекат на парцели додирује једну бочну границу грађевинске парцеле (није дозвољено позиционирање отвора на бочној страни објекта која лежи на граници парцеле);

☐ као слободностојећи—објекат не додирује ни једну границу грађевинске парцеле.

Удаљеност новог објекта од другог објекта, било које врсте изградње или нестамбеног објекта, утврђује се применом правила о удаљености новог објекта од границе суседне парцеле, које је прописано у посебним правилима градње овог Плана.

При издавању Локацијских услова, типологија објекта се одређује на основу претежне заступљене типологије објеката у блоку.

Кота пода приземља

Кота приземља објекта одређује се у односу на коту нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта, и то:

☐ кота приземља нових објеката на равном терену не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута;

☐ кота приземља стамбених објеката може бити највише 1,20 m виша од нулте коте;

☐ а објекте на стрмом терену са нагибом од улице (наниже), када је нулта кота нижа од коте нивелете јавног пута, кота приземља може бити највише 1,20 m нижа од коте нивелете јавног пута;

☐ а објекте на стрмом терену са нагибом који прати нагиб саобраћајнице кота приземља објекта одређује се применом одговарајућих тачака овог става;

☐ а објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, кота приземља утврђује се локацијском дозволом и применом одговарајућих тачака овог става;

☐ а објекте који у приземљу имају нестамбену намену (пословање и делатности) кота приземља може бити максимално 0,20 m виша од коте тротоара (денивелација до 1,20 m савладава се унутар објекта).

Изградња других објеката на истој грађевинској парцели

Дозвољена је изградња више објеката на грађевинској парцели, уз поштовање свих прописаних параметара утврђених овим Планом. У случају да се гради више објеката на грађевинској парцели/комплексу, обезбедити потребне услове за технолошко функционисање, као и оптималну организацију у односу на сагледљивост, приступ и

суседне кориснике.

Положај објекта у односу на регулацију

Грађевинска линија јесте линија на, изнад и испод површине земље и воде до које је дозвољено грађење основног габарита објекта.

Грађевинска линија испод површине земље до које је дозвољено грађење, по правилу је до граница парцеле и до регулационе линије.

Грађевинска линија се налази на грађевинској парцели на растојању од регулационе линије, које је утврђено овим Планом.

Грађевински објекат поставља се предњом фасадом на грађевинску линију, односно, унутар простора оивиченог грађевинском линијом и границама грађења (које чине прописана удаљења од граница суседних парцела). Дозвољена грађевинска линија подразумева дистанцу до које је могуће поставити објекте на парцели и која се не сме прекорачити према регулационој линији, а може бити више повучена ка унутрашњости комплекса.

Грађевински елементи који могу прелазити грађевинску линију

Грађевински елементи на нивоу приземља могу прећи грађевинску линију (рачунајући у хоризонталној пројекцији од основног габарита објекта), и то:

- ☐ излози локала – 0,3m по целој висини, уколико најмања ширина тротоара износи 3,0m;
- ☐ излози локала – 0,60m по целој висини у пешачким зонама;
- ☐ транспарентне браварске конзолне надстрешнице у зони приземне етаже – 2,00m по целој ширини објекта са висином изнад 3,00m;
- ☐ платнене надстрешнице са браварском конструкцијом – 1,00m од спољне ивице тротоара на висини изнад 3,00m а у пешачим зонама према конкретним условима локације;
- ☐ конзолне рекламе - 1,20m на висини изнад 3,00m.

Испади на објекту не могу прелазити грађевинску линију више од 1,60 m и то на делу објекта вишем од 3,0 m. Хоризонтална пројекција испада поставља се у односу на грађевинску, односно регулациону линију.

Грађевински елементи (еркери, докати, балкони, конзоле, улазне надстрешнице са и без стубова и сл.) на нивоу првог спрата могу да пређу грађевинску линију (рачунајући од основног габарита објекта), а не и регулациону линију и то:

- ☐ на делу објекта према предњем дворишту до регулационе линије – 1,20m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 50% уличне фасаде изнад приземља;
- ☐ на делу објекта према бочном дворишту претежно северне оријентације – 0,60m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% бочне фасаде изнад приземља;
- ☐ на делу објекта према бочном дворишту претежно јужне оријентације – 0,90m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% бочне фасаде изнад приземља;
- ☐ на делу објекта према задњем дворишту (ако је растојање до задње линије суседне грађевинске парцеле од 5,00m) – 1,20m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% од задње фасаде изнад приземља;
- ☐ линија крова према улици не сме прећи линију венца.

Отворене спољне степенице могу се постављати уз објекат, према улици, ако је грађевинска линија најмање 3,00m увучена у односу на регулациону линију и ако савлађују висину до 0,90m. Степенице које савлађују висину преко 0,90m улазе у габарит објекта.

Степенице које се постављају уз бочни или задњи део објекта не могу ометати пролаз и друге функције дворишта.

Грађевински елементи испод коте тротоара – подрумске етаже – могу прећи грађевинску односно регулациону линију (рачунајући од основног габарита до хоризонталне пројекције испада) и то:

- ☐ стопе темеља и подрумски зидови – 0,15m до дубине од 2,60m испод површине тротоара, а испод те дубине 0,50m;
- ☐ шахтови подрумских просторија до нивоа коте тротоара – 1,00m.

Стопе темеља не могу прелазити границу суседне парцеле, осим уз сагласност власника / закупца суседне парцеле.

Паркирање возила

За паркирање возила, власници објеката свих врста обезбеђују манипулативни простор и паркинг или гаражна места на сопственој грађевинској парцели, изван површине јавног пута, а по следећем нормативу односа потребних паркинг или гаражних места и то:

□ пословање, комерцијални објекти - 1 ПМ/100m² бруто површине објекта или 1ПМ за једну пословну јединицу, уколико је мања од 100m² бруто;

Препоручује се да се тротоари и паркинзи израђују од монтажних бетонских елемената или плоча који могу бити и у боји, а све у функцији вођења, раздвајања и обележавања различитих намена саобраћајних површина; ово, поред обликовног и визуелног ефекта, има практичну сврху код изградње и реконструкције комуналних водова (прикључних инсталација).

За озелењавање паркинг простора користити лишћарско дрвеће које има уску и пуну крошњу, висине 4,0 – 5,0 m (Crataegus monogyna stricta, Acer platanoides Columnare, Acer platanoides erectum, Betula alba Fastigiata, Carpinus betulus fastigiata и слично), по моделу да се на четири паркинг места планира по једно дрво.

Површина гаража које се планирају надземно на грађевинској парцели урачунавају се при утврђивању индекса заузетости.

Приликом димензионисања паркинг места за управно и косо паркирање поштовати техничке прописе и упутства који регулишу предметну материју.

Ограђивање грађевинске парцеле

Грађевинске парцеле могу се ограђивати зиданом оградом до висине од 0,90m рачунајући од које тротоара или транспарентном оградом до висине од 1,40m.

Парцеле чија је ката нивелете виша од 0,90m од суседне, могу се ограђивати транспарентном оградом до висине 1,40m, која се може поставити на подзид чија висина се одређује одговарајућом техничком документацијом.

Зидане и друге врсте ограде постављају се на регулациону линију тако да ограда, стубови ограде и капије буду на грађевинској парцели која се ограђује.

Зидана непрозирна ограда између парцела подиже се до висине 1,40 m, уз сагласност суседа, тако да стубови ограде буду на земљишту власника / закупца ограде.

Суседне грађевинске парцеле могу се ограђивати живом зеленом оградом, која се сади у осовини границе грађевинске парцеле или транспарентном оградом до висине од 1,40m, која се поставља према катастарском плану и операту, тако да стубови ограде буду на земљишту власника ограде.

Ограде парцела на углу улица не могу бити више од 0,90 m од које тротоара, због прегледности раскрснице и мора да буду транспарентне.

Врата и капије на уличној огради не могу се отворати ван регулационе линије.

Грађевинске парцеле на којима се налазе објекти који представљају непосредну опасност по живот људи, као и грађевинске парцеле посебне намене, ограђују се на начин који одреди надлежни орган.

Грађевинске парцеле на којима се налазе привредни објекти и други објекти у радним зонама могу се ограђивати зиданом или транспарентном оградом висине до 2,20m.

Грађевинске парцеле на којима се налазе вишепородични објекти, по правилу, се не ограђују, као и парцеле за објекте од јавног интереса.

Изузетно, приликом ограђивања спортских терена и комплекса, могуће је изградити транспарентну ограду и веће висине, од прописане, у функцији одвијања спортских активности.

Правила за нивелацију на грађевинским парцелама

Површинске воде се одводе са парцеле слободним падом према риголама, односно према улици, са најмањим падом од 1,5%.

Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмеравати према другој парцели.

Насипање терена не сме угрозити објекте на суседним парцелама

Услови за постојеће објекте

Код постојећих објеката дозвољена је реконструкција, доградња, надградња, адаптација, санација, инвестиционо одржавање и текуће (редовно) одржавање објекта, као и промена намене, уз поштовање свих прописаних урбанистичких параметара који се примењују за нову изградњу.

Реконструкција, доградња и адаптација се не могу одобрити за постојеће објекте који су бесправно изграђени односно не поседују грађевинску односно употребну дозволу.

За изграђене објекте, чија је међусобна удаљеност у супротностима са правилима из Плана, реконструкција, санација и адаптација се може вршити само у постојећем габариту објекта, без наспрамних отвора према суседном објекту.

На парцелама на којима постоје објекти склони паду, а који не испуњавају услове за изградњу нових објеката у складу са утврђеним правилима за грађење, дозволиће се реконструкција постојећег објекта уколико се тиме може обезбедити сигурност и стабилност објекта истог габарита и спратности.

Услови за естетско и архитектонско обликовање објеката

Спољни изглед објекта, облик крова, примењени материјали, боје и други елементи утврђују се архитектонским пројектом.

У обликовном смислу, нови објекти треба да буду уклопљени у амбијент, са квалитетним материјалима и савременим архитектонским решењима.

Услови за уређење парцеле/комплекса

Дозвољена је фазна реализација комплекса и градња објекта, до реализације максималних капацитета, тако да се у свакој фази обезбеди несметано функционисање у смислу саобраћајног приступа, паркирања, уређења слободних и зелених површина и задовољење технолошких и инфраструктурних потреба.

Интерну саобраћајну мрежу у пословним и привредним комплексима планирати тако да опслужује све планиране објекте и кружни ток за возила посебне намене (противпожарна и слично). У оквиру комплекса, противпожарни пут не може бити ужи од 3,5m за једносмерну комуникацију, односно 6,0m за двосмерну комуникацију.

Уређење зелених површина планирати тако да се заснива се на испуњавању санитарно- хигијенских функција, декоративне и заштитних функција. Могућа је комбинација дрвореда, група дрвећа и жбуња и живе ограде као и цветних површина. Садњу дрвореда извршити на прописаним удаљеностима од објеката, минимум 3 m од ивичњака паркинга, у садне јаме минималне ширине 120 cm. Растојање између стабала у дрворедима је 8, 10 и више метара у зависности од врсте, чије крошње могу да се додирују и преклапају. Планом зеленила омогућити природно проветравање, а на основу климатских услова средине. Треба водити рачуна о биоэколошким карактеристикама биљака, као и о отпорности на ветар и загађивање. За зелене масиве треба бирати врсте са декоративним стаблима и крошњама, интересантним цветовима, необичних облика листова и боје. Може се применити и слободан, пејзажни начин комбиновања биљних група. Обавезни део ових површина су травњаци, који заузимају највећи део површине, који заједно са високим растињем из зеленог масива омогућавају ублажавање оштрих контура зграда. План зеленила усагласити у оквиру комплекса са синхрон планом интерних инсталација.

Правила за прикључење на инфраструктурну мрежу

Прикључење на мрежу комуналне инфраструктуре врши се према постојећим техничким могућностима мреже, а на основу општих правила дефинисаних у овом Плану, односно услова надлежног дистрибутивног предузећа.

Могуће је планирање нових прикључака на локални пут/државни пут, за потребе формирања додатних приступа лучком подручју, као и прилагођавање постојећих и планираних прикључака новом саобраћајном решењу државног пута. Приликом планирања нових приступних саобраћајница, и њихових прикључака, на основу овог плана је могуће приступити директној изради техничке документације, уз обавезно поштовање услова ималаца јавних овлашћења прибављених у поступку обједињене процедуре.

Приликом израде техничке документације, односно изградње објеката, инвеститор, односно надлежни орган у име инвеститора, у обавези је да прибави посебне услове за прикључење објекта на јавну инфраструктурну мрежу надлежних дистрибутивних предузећа / управљача инфраструктурних система.

Правила за одлагање комуналног отпада

Мере управљања отпадом дефинисане су на основу смерница из докумената вишег реда као и на основу процењене количине и карактеристика отпада који настаје и који ће настајати на подручју Плана.

На планском подручју настају и следеће врсте отпада:

- ☐ комунални отпад,
- ☐ амбалажни и рециклабилни отпад,
- ☐ бродски отпад у луци (комунални отпад, отпад са карактеристикама секундарних сировина, опасан отпад, воде од прања, отпад пореклом од терета који се превози).

Поступање са комуналним отпадом – мора бити у складу са Локалним планом управљања отпадом. Сакупљање, транспорт, третман и одлагање комуналног отпада са подручја Плана мора бити организовано преко надлежног комуналног предузећа. За ефикасно и еколошки прихватљиво управљање отпадом на подручју Плана, потребно је:

- ☐ успоставити сакупљање, транспорт и одлагање комуналног отпада преко надлежног комуналног предузећа, у складу са Локалним планом управљања отпадом;
- ☐ поставити судове (контејнере, корпе) за сакупљање отпада у зони луке и зони приобаља;
- ☐ редовно пражњење контејнера и корпи и транспорт отпада са локација у складу са условима надлежног комуналног предузећа.

Поступање са бродским отпадом је дефинисано домаћом законском регулативом: Законом о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС”, број 73/10, 121/12, 18/2015, 96/2015-др.закон, 92/2016, 104/2016-др.закон, 41/2018), Законом о водама („Сл. гласник РС“ бр. 30/10, 93/12 и 101/16), Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС” бр. 36/09, 88/10 и 14/16), као и релевантним међународним конвенцијама споразумима и програмима из ове области: Европска директива о водама 2000/60/ЕС, Конвенција о заштити реке Дунав, Конвенција о режиму пловидбе на реци Дунав („Сл. гласник СРЈ – Међународни уговори” бр. 6/98), Конвенција о спречавању загађења са бродова МАРПОЛ („Сл. гласник РС – Међународни уговори” бр. 1/10). Дирекција за унутрашње пловне путеве - Пловпут је укључена у пројекат „WANDA” који има за циљ успостављање одрживог, еколошки прихватљивог и међународно координираног приступа управљању отпадом са бродова - укључујући дефинисање и примену одговарајућих мера - на току реке Дунав.

Мере за управљање бродским отпадом:

- обавезно је организовано управљање свим врстама отпада које настају у зони пристана, а потичу са пловила или обалских садржаја,
- обавезно постављање уређаја за преузимање отпадних минералних уља, уљних смеша, отпадних вода и других отпадних материја са пловних објеката у зони пристана и марина,
- комунални отпад са бродова сакупљати у контејнерима, чије пражњење треба поверити надлежном комуналном предузећу,
- са отпадом који има карактеристике секундарних сировина поступати у складу са са Правилником о условима и начину сакупљања, транспорта, складиштења и третмана отпада који се користи као секундарна сировина или за добијање енергије („Сл. гласник РС” бр. 98/10),
- чврст отпад са карактеристикама секундарних сировина (папир, картон, стакло, пластика) и други рециклабилни отпад прикупљати у посебним контејнерима (жичани за папир, картон и пластику, затворени контејнери за стакло) и уступати овлашћеним правним и физичким лицима уз евиденцију,
- марине и пристани морају бити опремљени уређајима и опремом за заштиту животне средине и то: 1) комуналном опремом за одлагање отпада:
 - један контејнер (2 m³) за одлагање чврстог отпада на 50 везова,
 - један контејнер (200 l) за одлагање отпадних уља на 50 везова,
 - могућност пражњења санитарно-фекалних вода са пловила на еколошки начин (уређаји за црпљење, канализација, санитарна септичка јама, систем за пречишћавање); ☐ простор за пражњење хемијских тоалета;
- опремом за одржавање акваторије – чамац на моторни погон дужине до 4м за дневно прикупљање чврстог пливајућег отпада у акваторији марине (исти чамац може да се користи и за постављање пливајућих брана).
- системом за одсисавање санитарно-фекалних вода са пловила која се привезују
- у случају изливања опасних материја у Дунав, примењују се најбоље доступне технике за ограничавање простирања и уклањања изливених материја. Постоји више начина за чишћење водених екосистема у случају изливања уља и нафтних деривата, неке од њих су:
 - ограђивање расутих материја и прикупљање са површине воде опремом за упијање;
 - посипање изливених материја хемијским супстанцама које убрзавају разградњу;
 - биоразградња убацивањем микроорганизама у просуте материје.

3.2 Посебна правила уређења и грађења у обухвату Плана

У оквиру предметног Плана принципи и правила грађења су дефинисани према планираним целинама и зонама и следе за:

- регулисање изградње на дефинисаном грађевинском земљишту
- регулисање изградње површина и објеката јавне намене
- регулисање изградње инфраструктурних система

Дефинисана правила уређења и грађења су дата према планираним целинама и зонама у оквиру следећих табела:

Целина А	Лучко подручје
Зона I	Лучка територија
ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА	
Општи услови за формирање грађевинске парцеле	
Планом је дат предлог формирања јединствене грађевинске парцеле, са геодетским елементима који су приказани у оквиру <i>Графичког прилога бр. II- Предлог парцелације и препарцелације јавних површина и предлог за формирање грађевинских парцела на осталом грађевинском земљишту</i>, где је приказан предлог парцелације у случају проширења до максималних граница. Могуће је формирати и мању парцелу, у складу са пројектом којим се планира проширење. Формирање нових парцела које нису предвиђене Планом парцелације, вршиће се <i>пројектима препарцелације и парцелације</i>, или <i>Геодетским елаборатима исправке граница суседних парцела</i>, у складу са условима за формирање грађевинских парцела, описаним у Општим правилима уређења и грађења у обухвату Плана. За постављање/изградњу објеката инфраструктуре (трафостанице, приступни чворови телекомуникационе мреже и сл.) у оквиру зоне Лучке територије се <i>не предвиђа формирање засебних парцела</i>. Формирање нових парцела, услед исказане потребе за ову врсту објеката, вршиће се <i>Пројектима препарцелације и парцелације</i>, у складу са Законом. Минимална површина грађевинске парцеле у оквиру зоне Лучке територије износи 800 m². Минимална ширина фронта износи 15 m².	
Урбанистички показатељи	
За зону Лучке територије овим Планом се не утврђују урбанистички показатељи, већ су условљени технолошким и функционалним захтевима планираних садржаја.	
Услови приступа парцели и паркирање	
Приступ парцелама у овој Зони остварује се тројако: друмским саобраћајницама, железничком инфраструктуром и водним транспортом. Колски приступ лучкој територији се остварује преко прилазне саобраћајнице од државног пута Прахово-Радужевац, до лучког подручја, при чему је предвиђен 1 контролисани улаз/излаз у лучко подручје. Уколико у будућности буде постојала потреба за додатним улазима, могуће их је остварити, водећи рачуна о томе да се на комплекс може приступити искључиво са јавне површине. Приликом формирања улаза у парцелу, место прикључка на саобраћајницу је неопходно уредити у погледу радијуса кривине улаза, прекида тротоарске и зелене површине и др . У оквиру грађевинске парцеле у овој Зони неопходно је обезбедити одговарајући број паркинг места у складу са потребама планираних садржаја, како за запослене, тако и за кориснике услуга (у виду паркинга за путничка возила, теретна возила, приколице и др). Потребно је обезбедити 1 паркинг место на 200 m² бруто површине. Паркирање предвидети у непосредној близини капија са контролисаним улазом/излазом. Планом је дат предлог локације зоне паркинга за путничка возила у непосредној близини административног објекта. У оквиру зоне I предвидети просторе за стационирање друмских возила која чекају на укрцавање, односно искрцавање. Број потребних паркинг места за теретна возила утврђује се према конкретној делатности, с тим да је за ова возила – поред паркинг површина одговарајућих димензија, неопходно предвидети и манипулативне површине.	
Интерни саобраћај	
Везе између објеката у оквиру дефинисане Зоне I потребно је остварити интерним саобраћајницама и платоима, у складу са функционалним потребама и противпожарним условима. Интерне саобраћајнице треба да испуњавају услове прописане Правилником о техничким нормативима за приступне	

путеве, окретнице и уређење платоа за ватрогасна возила у близини објеката повећаног ризика од пожара (Сл. листу СРЈ", бр. 8/95)

Због потреба предметног Лучког подручја, неопходно је све интерне саобраћајнице предвидети за тешко саобраћајно оптерећење, и са хоризонталним елементима трасе за несметани пролазак тешких теретних возила, која су уједно и меродавна возила. Код оивичења саобраћајница због коришћења манипулативних средстава, потребно је на прелазу између платоа и саобраћајнице предвидети упуштени ивичњак, ради лакше манипулације. Нивелационо решење саобраћајница и платоа ускладити са положајима постојећих и планираних објеката на парцели, уз поштовање одредаба за максималне и минималне подужне и попречне падове. Предвидети систем решетки, канала и ригола за одвођење површинских вода са саобраћајних површина и платоа унутар подручја, које ће се пре испуштања третирали на сепаратору масти и уља.

На местима укрштања и прелаза друмских саобраћајница преко железничких колосека, а узимајући у обзир саобраћајно оптерећење и фреквенцију проласка возила, препоручује се примена савремених решења, пре свега гумених панела, који су поред осталих предности изузетно једноставни за одржавање.

Уређење слободних површина

На површинама где постоји могућност и где њихова позиција не омета рад на оперативним претоварним површинама, могуће је формирати мање слободне зелене површине.

Услови за оградавање парцеле

Потребно је да комплетна зона буде физички изолована са контролисаним улазом и излазом. Није потребно оградавати сваку парцелу у оквиру исте зоне, а могуће је постављати ограде у складу са потребама технологије и инвеститора.

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

Врста и намена објеката који се могу градити

У складу са **Уредбом о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места**, Лука мора да испуњава следеће услове који се односе на лучку супраструктуру:

- да располаже простором и објектима који омогућавају несметано обављање граничне контроле
- да располаже одговарајућом претоварном, складишном и транспортном механизацијом која мора да испуњава захтеве и услове одговарајућих техничких прописа
- да поседује складишне и радне површине за претовар робе које морају бити уређене и осветљене
- да поседује лучки отворени складишни простор са носивошћу подлоге не мањој од 5t/m²
- да поседује затворен складишни простор са носивошћу подлоге не мањој од 2.5t/m²
- да располаже понтоном са одговарајућим приступним мостом за безбедно кретање пловило-обала
- да поседује постројење, односно уређај за вагање друмских и железничких возила и робе и контролу њихових товарних профила.

У складу са горе наведеним, утврђују се врсте и намене објеката које се могу градити и постављати у Луци.

Пратећа и допунска намена

Поред наведених основних и неопходних, Лука може садржати и пратеће објекте и садржаје за потребе планираних намена, као што су:

- управно-административни објекти, објекат за бродаре, портирнице, различите врсте радионица за одржавање возила и контејнера, ресторани, гардеробе, контролне зграде, мање трговинске објекте за снабдевање бродова, сви типови надстрешница и друге објекте искључиво у функцији и за потребе Луке;
- поред објеката основне намене и у функцији основне делатности, на парцели/комплексу се могу градити и инфраструктурни објекти (котларнице, трафостанице, сепаратор отпадних вода, подстанице, простор за прихватање и дистрибуцију отпада са бродова и др.), отворена или затворена складишта, магацини, радионице и сл.

Ова просторна целина пратећих садржаја може бити функционално и просторно одвојена од целине која би поседовала основне објекте лучке супраструктуре.

Интервенције на постојећим објектима

Дозвољено је да се врши реконструкција, санација, адаптација и доградња постојећих објеката изграђене лучке супраструктуре, као и замена постојећег објекта новим, а све у циљу одржавања постојећих објеката, побољшања услова запослених, као и унапређивања технологије складиштења, одржавања и транспорта.

Грађевинска линија и положај објеката на парцели

Планиране зоне грађења су дефинисане грађевинским линијама приказаним у *Графичком прилогу бр.8 - План нивелације и регулације*.

У зависности од потреба луке, могуће је одступање од зоне грађења.

Изградњу нових садржаја планирати на минималном растојању 4.0m од границе парцеле.

Изградња више објеката на грађевинској парцели је дозвољена, при чему минимално дозвољено растојање између њих не може бити мање од 8.0m.

Минимална међусобна удаљеност објеката на истој и суседним грађевинским парцелама у начелу износи 1/2 висине вишег објекта, али не мање од 8m.

Дозвољена су одступања уколико су условљена технолошким процесима, уколико је суседна грађевинска парцела у функцији интерне саобраћајнице и уколико је суседна грађевинска парцела функционални део јединственог лучког подручја.

Такође, у случају проширења обале и измештања железничких колосека, могуће је проширење зоне грађења ка обали.

У случају потребе за надкривањем везова као и пловила на обради, дозвољено је да габарит надстрешнице излази ван линије до које је могуће проширити обалу.

Спратност и висинска регулације

У зависности од намене објеката, планира се и њихова спратност.

Максимална спратност објеката у служби лучке делатности до "П+4+Пк"

Нивелација терена и садржаја

Кота приземља новопланираних објеката, као и висинска кота оперативне обале лучке територије, одређује се у зависности од технолошких потреба. Коте приземља појединачних објеката у оквиру зоне потребно је усагласити и са конфигурацијом терена и планираном наменом (нпр. коте складишта, у складу са специфичним условима и захтевима се планирају на нешто вишим котама изнад најниже коте уређеног терена око објекта).

Услови заштите суседних објеката

Приликом изградње објеката потребно је предузети све мере прописане законом у погледу заштите градилишта, саобраћајнице и суседних објеката. Не сме доћи до угрожавања стабилности и других карактеристика суседних објеката. Сви радови и контроле морају се спроводити у складу са прописима за изградњу објеката.

Посебни услови и захтеви за лучке терминале

Терминал представља просторно одређену техничко-технолошку и организациону целину, у којој се обављају операције процеса претовара, складиштења, превоза робе.

У Зони лучке територије предвиђају се следеће врсте терминала:

- терминал за суву расуту робу;
- терминал за течне терете;
- контејнерски терминал;
- терминал за опасне терете;
- терминал за генералне терете.

Сваки од наведених терминала мора да испуњава посебне захтеве и услове који су прописани дефинисани ***Уредбом о условима које морају да испуњавају луке, пристаништа и привремена претоварна места.***

Терминал за суву расуту робу мора да испуњава следеће услове:

1) да располаже савременим претоварним средствима на оперативној обали укључујући порталне дизалице, лучке мобилне дизалице, мосне или друге дизалице одговарајућих носивости за претовар суве расуте робе, или претоварна средства са континуираним начином преноса терета (тракасти транспортери, пнеуматски транспортери и слично), насипни кошеви, гравитациони уређаји за косо и вертикално премештање терета. Претоварна средства на оперативној обали морају да буду опремљена одговарајућим захватним алатима за манипулацију сувом расутом робом;

2) да има одговарајући затворен, отворен или специјализован (силоси) складишни простор, зависно од врсте робе која се обрађује, од најмање 2.000 m²;

3) претоварно-складишне операције морају да буду организоване тако да обезбеде минимални растур робе, као и да се спрече штетни утицаји по животну средину;

4) да има просторе за стационирање друмских и/или железничких возила која чекају на укрцавање, односно искрцавање суве расуте робе.

Поред наведених услова терминал за претовар суве расуте робе мора да испуњава критеријуме и услове за изградњу претоварних и преносних средстава, оперативне обале, лучких саобраћајница, као и других делова лучке инфраструктуре.

Терминал за течне терете

1) да располаже савременим претоварним и транспортним средствима која морају да буду опремљена одговарајућом опремом прилагођеном претоварним, складишним и транспортним операцијама за све врсте опреме у међународном комбинованом, односно мултимодалном транспорту.

Контејнерски терминал мора да испуњава следеће услове:

1) да буде повезан са главним друмским и железничким саобраћајницама (пожељно са онима које чине мрежу међународних друмских, односно железничких саобраћајница у складу са AGR, AGСи AGTСспоразумима);

2) да располаже савременим претоварним и транспортним средствима која морају да буду опремљена одговарајућим захватнималатима прилагођеним претоварним, складишним и транспортним операцијама за све врсте стандардних контејнера у међународном комбинованом, односно мултимодалном транспорту. Претоварна и транспортна средства контејнерског терминала на оперативној обали чине дизалице одговарајућих карактеристика и носивости за претовар пуних и празних контејнера (обалне контејнерске дизалице, лучке мобилне дизалице, порталне дизалице, мосне и друге дизалице).

3) да има отворен складишни простор од најмање 5.000 m² чија је носивост подлоге таква да може да обезбеди слагање по висини најмање два пуна 40' контејнера;

4) да има затворен или наткривен складишни простор од најмање 2.000 m² за пуњење и пражњење контејнера, измењивих товарних судова, односно полуприколица, као и за складиштење свих врста контејнера у међународном комбинованом, односно мултимодалном транспорту, укључујући и простор за специјалне контејнере, посебно контејнере са расхладним уређајима;

5) да има затворени складишни простор за одлагање палетизоване и комадне робе од најмање 5.000 m²;

6) складишта, складишна опрема и механизација морају да омогуће искрцавање, укрцавање, као и складиштење најмање 100 палетних јединица на сат;

7) да има просторе за стационирање друмских и железничких возила која чекају на укрцавање, односно искрцавање контејнера, односно палетизоване робе;

8) да има најмање два железничка колосека у правцу са горњом ивицом шине у нивоу платоа, у укупној дужини не мањој од дозвољене дужине железничке композиције у класи стандарда који се примењује у комбинованом саобраћају.

Поред наведених услова контејнерски терминал мора да испуњава критеријуме и услове за изградњу претоварних и преносних средстава, оперативне обале, лучких саобраћајница, као и других делова лучке инфраструктуре.

Терминал за опасне терете мора да испуњава следеће услове:

1) да буде изграђен као издвојен објект лоциран на периферији луке или у посебном лучком базену, одвојен од осталих лучких постројења;

2) прилазакваторији терминала за претовар опасних терета мора да буде обележен прописаном сигнализацијом за дневну и ноћну пловидбу;

3) да поседује одговарајући складишни простор на копну (надземни, подземни, полуукопани);

4) да буде опремљен одговарајућом претоварном опремом која омогућава безбедан претоварни процес, укључујући фиксне и флексибилне цевоводе са одговарајућом опремом, транспортну јединицу, мерне уређаје, у складу са ADN;

5) да поседује уређај или инсталацију за уземљење и одвођење статичког електрицитета;

6) да располаже одговарајућом заштитом (заштитни системи и опрема);

7) да има план евакуације и средства за евакуацију брода.

У оквиру сваког терминала за претовар опасних терета морају да постоје прописно одређена и обележена места за манипулацију опасним теретом прописане ADN-ом.

Објекти чија је изградња забрањена

У оквиру ове зоне је забрањена изградња објеката, погона и складишта који нису у служби лучке делатности.

Целина Б	Ван лучко подручје
Зона I	Логистички центар са складиштима
ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА	
Општи услови за формирање грађевинске парцеле	
Планом је дат предлог формирања грађевинских парцела, са геодетским елементима који су приказани у оквиру <i>Графичког прилога бр.11- Предлог парцелације и препарцелације јавних површина и предлог за формирање грађевинских парцела на осталом грађевинском земљишту</i>. Формирање нових парцела које нису предвиђене Планом парцелације, вршиће се <i>пројектима препарцелације и парцелације</i>, или <i>Геодетским елаборатима исправке граница суседних парцела</i>, у складу са условима за формирање грађевинских парцела, описаним у Општим правилима уређења и грађења у обухвату Плана. За постављање/изградњу објеката инфраструктуре (трафостанице, приступни чворови телекомуникационе мреже и сл.) у оквиру зоне Лучке територије се <i>не предвиђа формирање засебних парцела</i>. Формирање нових парцела, услед исказане потребе за ову врсту објеката, вршиће се <i>Пројектима препарцелације и парцелације</i>, у складу са Законом. Минимална површина грађевинске парцеле у оквиру зоне Логистичког центра са складиштима износи 800 m². Минимална ширина фронта износи 15 m².	
Урбанистички показатељи	
Од урбанистичких показатеља, утврђују се: - максимални Индекс заузетости земљишта који износи 60% - минимални проценат незастртих, зелених површина који износи 10%	
Услови приступа парцели и паркирање	
Приступ парцелама у овој Зони остварује се искључиво путем друмских саобраћајница. Приликом формирања улаза у парцелу, место његовог прикључка на саобраћајницу је неопходно уредити у погледу радијуса кривине улаза, растојања прикључних места, и др. У оквиру Зоне, неопходно је обезбедити одговарајући број паркинг места у складу са потребама планираних садржаја, како за запослене, тако и за кориснике услуга (у виду паркинга за путничка возила, теретна возила, приколице и др). Број потребних паркинг места за путничка возила се одређује за: - потребе запослених – према критеријуму 1ПМ/200m² бруто површине (не рачунајући хале, складишта, надстрешнице и сл.), - потребе корисника – посетилаца, према карактеру садржаја, односно фреквентности посетилаца. Број потребних паркинг места за теретна возила, утврђује се према конкретној делатности, с тим да је за ова возила – поред паркинг површина одговарајућих димензија, неопходно предвидети и манипулативне површине.	
Интерни саобраћај	
Унутар Зоне, могуће је планирати и секундарне, сервисне саобраћајнице за опслуживање и повезивање свих планираних садржаја у зависности од намене. Потребне интерне саобраћајнице у оквиру овог дела зоне ће се дефинисати и разрадити кроз даљу разраду у поступку обједињене процедуре.	
Услови за озелењавање	
Учешће зеленила у оквиру просторних целина предметне Зоне је мин. 10%, при чему се зеленило односи на	

слободне и незастрте површине (не рачунајући паркинг површине).

Зелене површине унутар подручја решавати тако да испред објекта сама концепција пејсажног уређења буде заснована на декоративно-естетској функцији, у складу са архитектуром објекта, као и са околином.

У циљу функционалног раздвајања, могуће је формирање мањих зелених појасева у залеђу и по ободу парцеле у зависности од просторних могућности, у складу са функцијом и наменом самог комплекса и објекта у њему.

У зависности од намене и места паркинга у оквиру зоне, садњом дрворедних садница високих лишћара обезбедити природну засену.

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

Врста и намена објеката који се могу градити

Врста и намена објекта који се могу градити у овој Зони:

- Административно-услужни објекти
- Складишни, сервисни, услужни објекти
- Објекти саобраћајно-транспортне делатности

Административно-услужни објекти

У оквиру ових објеката могу се наћи управне зграде, царински терминали, садржаји логистичке подршке, шпедиције и сл.

Ове намене захтевају адекватне објекте за рад више различитих субјеката и служби и сваки од њих има своју одређену технолошко функционалну организацију.

Складишни, сервисни, услужни објекти

Објекти намењени складишној, сервисној и услужној делатности, могу бити затвореног или отвореног типа (хале, затворена или отворена складишта, радионице, надстрешнице, манипулативне и саобраћајне површине и др.), као јединствен објекат / целина или као појединачни објекти на парцели.

Ови објекти могу садржати и административно-управни део који мора да буде функционално и технички одвојен од основне намене. Административно-управни делови се могу градити и као засебни објекти/ целине на парцели.

Сви планирани објекти у комплексу се морају градити у складу са важећим нормативима и стандардима за одређену пословну делатност, уз поштовање прописаних правила за целину.

Објекти саобраћајно-транспортне делатности

У овој Зони се могу градити комплекси / садржаји саобраћајно-транспортних делатности: дистрибутивни и други центри мањег обима, намењени за складиштење и дистрибуцију роба (са потребним пратећим садржајима - управа, магацини, радионице и др.); мањи саобраћајни терминали (са пратећим садржајима - управа, диспечерски центар, гараже, радионице и др.); услужни паркинзи за путничка и теретна возила и сл. Ови садржаји се граде у складу са функционалним захтевима намене, прописима за поједине врсте делатности и урбанистичким и другим условима прописаним овим правилима.

Поред објекта основне намене и у функцији основне делатности, на парцели/комплексу се могу градити и инфраструктурни објекти (котларнице, трафостанице, подстаннице и др.).

Пратећа и допунска намена

У оквиру ове Зоне се као самостални или у склопу комплекса основне намене могу градити и објекти друге, компатибилне намене - транспортне делатности, садржаји угоститељства и услуга у виду мањих пунктова, спорта и рекреације и сл. Изградња ових објеката и садржаја врши се у складу са прописима и нормативима за поједине врсте објеката и условима прописаним овим правилима.

Грађевинска линија и положај објекта на парцели

Дозвољена је изградња више објеката на грађевинској парцели, у складу са функционалном организацијом и технолошким потребама.

Они могу бити постављени као слободностојећи, при чему минимално дозвољено растојање између њих не може бити мање од 8.0m.

Планом су дефинисане грађевинске линије у односу на приступне саобраћајнице и железничку пругу, које су приказане у *Графичком прилогу бр.8 - План нивелације и регулације*.

Изградњу нових садржаја планирати на минималном растојању 4.0m од границе суседне парцеле.

Међусобна удаљеност објекта основне намене на истој или суседним грађевинским парцелама у начелу износи 1/2 висине вишег објекта, али не мање од 8.0m.

Спратност објекта

Планирана спратност објекта до "П+4+Пк" (приземље + четири спрата + поткровље), при чему је висина објекта условљена технолошким захтевима намене.

Нивелација терена и садржаја

Кота приземља новопланираних објеката се одређује у зависности од технолошких потреба. Коте приземља појединачних објеката у оквиру зоне потребно је усагласити и са конфигурацијом терена и планираном наменом (нпр. коте складишта, у складу са специфичним условима и захтевима се планирају на нешто вишим котама изнад најниже коте уређеног терена око објекта).

Услови заштите суседних објеката

Приликом изградње објеката потребно је предузети све мере прописане законом у погледу заштите градилишта, саобраћајница и суседних објеката. Не сме доћи до угрожавања стабилности и других карактеристика суседних објеката. Сви радови и контроле морају се спроводити у складу са прописима за изградњу објеката.

Објекти чија је изградња забрањена

У оквиру предметне зоне, забрањена је изградња свих објеката који нису у складу са дефинисаном наменом.

Целина Б	Ван лучко подручје
Зона II	Железница
ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА	
Урбанистички показатељи	
За ову Зону овим Планом се не утврђују урбанистички показатељи, већ су условљени функционалним захтевима планираних садржаја.	
ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА	
Овим Планом се не утврђују услови за изградњу железничке инфраструктуре и објеката. Планирани садржаји ове намене у обухвату Плана, реализују се на основу одредби Закона о железници ("Сл гласник РС" бр. 45/13 и 91/15), Правилника о техничким условима и одржавању горњег строја железничке пруге ("Сл гласник РС" бр. 39/2016), Правилника о изменама и допунама Правилника о техничким условима и одржавању горњег строја железничке пруге ("Сл гласник РС" бр. 74/16), Правилника о начину укрштаја железничке пруге и пута, пешачке или бициклистичке стазе, месту на којем се може извести укрштање и мерама за осигурање безбедног саобраћаја ("Сл гласник РС" 89/16), На основу Закона о планирању и изградњи, елементи за изградњу садржаја ове врсте, морају бити дефинисани у оквиру посебних техничких услова надлежног управљача пруге "Инфраструктура железнице Србије". Управљач као ималац јавних овлашћења, има обавезу утврђивања услова за изградњу, као и спровођење даље законске процедуре.	

Целина Б	Ван лучко подручје
Зона III	Јавни објекти
ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА	
Услови за формирање грађевинске парцеле	
Графичким прилогом бр. 6 - Планирана намена површина су дефинисане површине јавне намене. Јавне површине су планиране на постојећим парцелама које су већ јавне намене и на којима су изграђени јавни објекти, те овим Планом нису дефинисани услови за формирање нових грађевинских парцела.	
Урбанистички показатељи	
Од урбанистичких показатеља, утврђују се: - максимални индекс заузетости земљишта који износи 60% - минимални проценат незастртих, зелених површина који износи 10%	
Услови приступа парцели и паркирање	
Приступ парцелама у овој Зони остварује се искључиво путем друмских саобраћајница. Приликом формирања улаза у парцелу, место његовог прикључка на саобраћајницу је неопходно уредити у погледу радијуса кривине улаза, растојања прикључних места, и др. У оквиру зоне Јавних објеката, неопходно је обезбедити одговарајући број паркинг места у складу са потребама планираних садржаја, како за запослене, тако и за кориснике услуга, изван површине јавног пута, а по следећем нормативу односа потребних паркинг или гаражних места, и то 1 ПМ/100m ² бруто површине објекта, или 1ПМ за једну пословну јединицу, уколико је мања од 100m ² бруто;	
Интерни саобраћај	
Унутар Зоне, могуће је планирати и секундарне саобраћајнице за опслуживање и повезивање свих садржаја. Потребне интерне саобраћајнице у оквиру овог дела зоне ће се дефинисати и разрадити кроз даљу разраду у	

поступку обједињене процедуре.

ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

Врста и намена објеката који се могу градити

Врста и намена објеката који се могу градити у овој Зони: Објекти државних органа, локалне управе и јавних предузећа, пејзажно уређене зелене површине.

Пратећа и допунска намена

У оквиру зоне јавних објеката поред основне намене могу се предвидети и површине за јавно зеленило.

Грађевинска линија и положај објеката на парцели

Планиране зоне грађења су дефинисане грађевинским линијама приказаним у *Графичком прилогу бр.8* - План нивелације и регулације.

Изградњу нових садржаја планирати на минималном растојању 4.0m од бочне и задње границе парцеле. Изградња више објеката на грађевинској парцели је дозвољена, при чему минимално дозвољено растојање између њих не може бити мање од 8.0m.

Минимална међусобна удаљеност објеката на истој или суседним грађевинским парцелама у начелу износи 1/2 висине вишег објекта, али не мање од 8m.

Типологија објекта

Слободностојећи објекат

Спратност објеката

Максимална спратност која је Планом предвиђена за ову зону је П+1.

Нивелација терена и садржаја

Кота приземља објекта одређује се у односу на когу нивелете јавног или приступног пута, односно према нултој коти објекта, и то:

- ☐ кота приземља нових објеката на равном терену не може бити нижа од коте нивелете јавног или приступног пута;
- ☐ кота приземља стамбених објеката може бити највише 1,20 m виша од нулте коте;
- ☐ а објекте на стрмом терену са нагибом од улице (наниже), када је нулта кота нижа од коте нивелете јавног пута, кота приземља може бити највише 1,20 m нижа од коте нивелете јавног пута;
- ☐ а објекте на стрмом терену са нагибом који прати нагиб саобраћајнице кота приземља објекта одређује се применом одговарајућих тачака овог става;
- ☐ а објекте који имају индиректну везу са јавним путем, преко приватног пролаза, кота приземља утврђује се локацијском дозволом и применом одговарајућих тачака овог става;
- ☐ а објекте који у приземљу имају нестамбену намену (пословање и делатности) кота приземља може бити максимално 0,20 m виша од коте тротоара (денивелација до 1,20 m савладава се унутар објекта).

Услови заштите суседних објеката

Приликом изградње објеката потребно је предузети све мере прописане законом у погледу заштите градилишта, саобраћајнице и суседних објеката. Не сме доћи до угрожавања стабилности и других карактеристика суседних објеката. Сви радови и контроле морају се спроводити у складу са прописима за изградњу објеката.

Објекти чија је изградња забрањена

У оквиру предметне зоне, забрањена је изградња свих објеката који нису у складу са дефинисаном наменом.

4. ИНСТРУМЕНТИ И СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

План детаљне регулације "Лука Прахово" спроводи се непосредно, кроз поступак обједињене процедуре. У обухвату плана се не предвиђа израда урбанистичког пројекта, као инструмента урбанистичко-архитектонске разраде локације.

Израда урбанистичког пројекта се може захтевати у случајевима који нису прописани овим Планом, када надлежни орган за спровођење Плана оцени да је - услед сложености и специфичности планираних намена и функција - неопходна детаљна урбанистичко-архитектонска разрада одређене локације.

5. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

За Измене Плана детаљне регулације "Лука Прахово" спроводи се процедура стручне контроле и доношења, у складу са Законом, а према *Одлуци о изради измена Плана детаљне регулације "Лука Прахово" Број: 350-214/2020-I/07*, коју је донела Скупштина општине Неготин на седници одржаној 03.11.2020. године.

Измена Плана детаљне регулације "Лука Прахово", ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу општине Неготин".

На основу члана члана 32. тачка 6. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007, 83/2014-др.закон, 101/2016-др. закони и 47/2018), члана 12. став 1. тачка 11. Закона о јавним набавкама („Службени гласник Републике Србије“, број 91/2019) и члана 40. тачка 69. Статута општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, број 4/2019), Скупштина општине Неготин, на седници одржаној дана 29.12.2020. године, донела је

**ОДЛУКУ
О ДОДЕЉИВАЊУ ИСКЉУЧИВОГ ПРАВА ЈАВНОМ ПРЕДУЗЕЋУ
ЗА КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ „БАДЊЕВО“ НЕГОТИН НА ОБАВЉАЊЕ ДЕЛАТНОСТИ ПРУЖАЊА
УСЛУГА У 2021. ГОДИНИ**

Члан 1.

Јавном предузећу за комуналне делатности „Бадњево“ Неготин, чији је оснивач општина Неготин, **ДОДЕЉУЈЕ СЕ** искључиво право на обављање делатности пружања услуга одређених одлукама о оснивању и статутом овог јавног предузећа, на територији општине Неготин и од значаја за општину Неготин.

Члан 2.

Делатности из члана 1. ове Одлуке обављаће се у складу са планираним средствима према Одлуци којом се утврђује буџет општине Неготин за 2021. годину.

Члан 3.

За обављање делатности из члана 1. ове Одлуке неће се примењивати Закон о јавним набавкама („Службени гласник Републике Србије“, број 91/2019).

Члан 4.

Ова Одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Неготин“.

Број: 023-11/2020-I/07
Датум: 29.12.2020. године
Неготин

**СКУПШТИНА ОПШТИНЕ НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК,
мр Милан Уруковић, с.р.**

На основу члана 35. став 7. Закона о планирању и изградњи (Службени гласник РС", број 72/09, 81/09-исправка, 64/10-Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-Одлука УС, 50/13-Одлука УС и 98/13-Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/2018,31/2019 ,37/2019 и 9/2020), члана 32. став 1. тачка 5. Закона о локалној самоуправи ("Сл.гласник РС",бр.129/2007, 83/2014-др.закон 101/2016-др.закон и 47/2018) и члана 40. став 1. тачка 5. Статута општине Неготин ("Службени лист општине Неготин", број 4/2019), Скупштина општине Неготин, на седници одржаној дана 29.12.2020. године, донела је

ОДЛУКУ
О ДОНОШЕЊУ ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ ЗА КОМПЛЕКС РАЈАЧКИХ
ПИВНИЦА У ОПШТИНИ НЕГОТИН

Члан 1.

Доноси се Измена и допуна Плана детаљне регулације за комплекс Рајачких пивница у општини Неготин.

Члан 2.

Измене и допуна Плана детаљне регулације за комплекс Рајачких пивница у општини Неготин израдило је Предузеће за инжењеринг, консалтинг, пројектовање и изградњу "СЕТ" д.о.о. Шабач, ул. Браће Недић 1, а одговорни урбаниста је Милорад Обрадовић, дип.инж.арх. (Бр. Лиценце ИКС: 200 031403).

Члан 3.

Саставни део ове Одлуке су Измене и допуна Плана детаљне регулације за комплекс Рајачких пивница у општини Неготин, који се састоји из текстуалног и графичког дела.

Члан 4.

Након доношења, текстуални део плана објавити у "Службеном листу општине Неготин" и на интернет страни Општине Неготин.

Број: 350-257/2020-I/07

Датум: 29.12.2020. године

Неготин

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК,
мр Милан Уруковић, с.р.

Инвеститор:
Општина Неготин

**ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ЗА КОМПЛЕКС РАЈАЧКИХ ПИВНИЦА У ОПШТИНИ НЕГОТИН
- НАЦРТ ПЛАНА -**

Предузеће за инжењеринг, консалтинг,
пројектовање и изградњу
„СЕТ“ д.о.о. Шабац
Директор:

Шабац, новембар, 2020. Године

**ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ЗА КОМПЛЕКС РАЈАЧКИХ ПИВНИЦА У ОПШТИНИ НЕГОТИН**

ЛЕГЕНДА

Наручилац плана:	Скупштина општине Неготин
Обрађивач плана:	Предузеће за инжењеринг, консалтинг, пројектовање и изградњу „СЕТ“ д.о.о. Шабац
Одговорни урбаниста:	Милорад Обрадовић, дипл.инж.арх. ИКС Лиценца бр. 200 0314 03
Стручна обрада:	Милорад Обрадовић, дипл.инж.арх. Смиљана Марић, дипл.инж.арх. Дуња Глигорић, маст.инж.арх. Јован Цвјетковић, дипл.инж.арх. Марија Срећковић, маст.инж.арх. Далибор Гавриловић, маст.инж.арх. Милица Поповић, дипл.инж.арх. Миланка Гајчански, дипл.инж.тех. Весна Мијаиловић-Филиповић, дипл.инж.тех. Ненад Марковић, дипл.инж.саоб. Миленца Срећковић, дипл.инж.грађ. Смиљана Анђелов-Митовски, дипл.инж.грађ. Бранко Секулић, маст.инж.грађ. Срђан Живковић, дипл.инж.тел. Радмила Пантовић, маст.инж.пејз.арх.
Инвеститор:	Општина Неготин

Одговорни урбаниста:	Директор СЕТ д.о.о. Шабац:
----------------------	----------------------------

Милорад Обрадовић, дипл.инж.арх.

Миленца Срећковић, дипл.инж.грађ.

САДРЖАЈ

•	ТЕКСТУАЛНИ ДЕО ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ	3
А)	ОПШТИ ДЕО	3
•	ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ И ЦИЉЕВИ ПЛАНА.....	3
•	ОБУХВАТ ПЛАНА	4
•	ГРАНИЦА ПЛАНА.....	4
•	ПОПИС КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА У ОКВИРУ ГРАНИЦЕ ПЛАНА.....	6
•	ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ.....	7
•	ПОСТОЈЕЋА НАМЕНА ПОВРШИНА	8
Б)	ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА	8
•	ПОЈМОВНИК	8
•	ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ПОДЕЛА НА ЗОНЕ	10
•	ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА	10
•	ОПШТА ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА	11
•	ИНЖЕЊЕРСКОГЕОЛОШКИ УСЛОВИ.....	11
•	МЕРЕ ЗАШТИТЕ	14
•	ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА.....	14
•	ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	18
•	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	18
•	ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ И ДРУГИХ ВЕЋИХ НЕПОГОДА	19
•	МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ.....	19
•	ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ПОВРШИНЕ ЈАВНИХ НАМЕНА	22
•	ЈАВНЕ САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ.....	22
•	ПАРКИРАЊЕ	25
•	УСЛОВИ ЗА НЕСМЕТАНО КРЕТАЊЕ ИНВАЛИДНИХ ЛИЦА	26
4.1.6.	ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ У ОКВИРУ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈАВНИХ КОЛСКО ПЕШАЧКИХ ПОВРШИНА	26
•	ИНФРАСТРУКТУРНА МРЕЖА, ОБЈЕКТИ И ПОВРШИНЕ	26
•	ВОДОВОДНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ	26
•	КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ	27
•	ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ.....	27
•	ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ.....	28
•	КОМУНАЛНЕ ПОВРШИНЕ.....	29
•	КОМУНАЛНЕ ПОВРШИНЕ – К1 И К2.....	29
•	ГРОБЉЕ– ГРАЂЕВИНСКА ПАРЦЕЛА ГР.....	31
•	ПОВРШИНЕ ЗА ПЕЈЗАЖНО УРЕЂЕЊЕ	33
•	ШУМЕ И ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ	33
•	УРЕЂЕНЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ.....	34
•	ПОВРШИНЕ СА КАРАКТЕРОМ ТРГА, ЈАВНЕ НАМЕНЕ	35
•	ЗОНА ВИДИКОВЦА И ОБЕЗБЕЂЕЊА ПАДИНЕ, ГРАЂЕВИНСКА ПАРЦЕЛА ВД.....	37
•	УСЛОВИ ЗА ИЗБОР САДНОГ МАТЕРИЈАЛА	39
•	ШУМЕ И ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ ОСТАЛЕ НАМЕНЕ.....	39
•	ВОДЕНЕ ПОВРШИНЕ	40
•	ОБЈЕКТИ У ОКВИРУ ПОВРШИНА ЈАВНЕ НАМЕНЕ.....	40
•	ИНФОРМАТИВНИ ЦЕНТАР – ГРАЂЕВИНСКА ПАРЦЕЛА ИЦ.....	40
•	ОБЈЕКТИ СА НАМЕНОМ ТУРИЗМА У ОКВИРУ ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ ЈАВНЕ ШУМЕ ЛШ2	41
•	ОБЈЕКАТ ЈАВНОГ ТОАЛЕТА - ГРАЂЕВИНСКА ПАРЦЕЛА ТО	42
•	ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ПОВРШИНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА.....	42
•	Пивнице –ОПШТА ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА	42
•	Пивнице - ПОСЕБНА ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА	47
•	БИЛАНСИ УРБАНИСТИЧКИХ ПАРАМЕТАРА.....	127
В)	СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА	127
•	ЛОКАЦИЈЕ КОЈЕ СЕ РАЗРАЂУЈУ УРБАНИСТИЧКИМ ПРОЈЕКТОМ.....	128
•	ЛОКАЦИЈЕ ЗА КОЈЕ ЈЕ ПОТРЕБНА израда студије.....	128
•	ЛОКАЦИЈЕ ЗА КОЈЕ СЕ препоручује израда КОНКУРСОМ	128
(АРХИТЕКТОНСКО-УРБАНИСТИЧКИМ И ПЕЈЗАЖНИМ)		128
•	ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ.....	129
•	ДОКУМЕНТАЦИЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ.....	129

**НАЦРТ ИЗМЕНА И ДОПУНА
ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
ЗА КОМПЛЕКСА РАЈАЧКИХ ПИВНИЦА
У ОПШТИНИ НЕГОТИН**

I ТЕКСТУАЛНИ ДЕО ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ
--

A) ОПШТИ ДЕО

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ И ЦИЉЕВИ ПЛАНА

Просторна културно-историјска целина (у даљем тексту ПКИЦ) Рајачких пивница, групације винских подрума села Рајац, је због посебних природних, естетских, културних и историјских вредности које је одликују, Одлуком Скупштине општине Неготин објављеном у Службеном листу општине Неготин, бр. 633-2/83-III, од 23. фебруара 1983 проглашена за културно добро од изузетног значаја, што је потврђено и Одлуком о утврђивању за културно добро од изузетног значаја објављеном у Службеном гласнику РС, бр. 28, од 21. јула 1983. године.

Скупштина Општине Неготин донела је и Одлуку о проглашењу Старог гробља у Рајцу за културно добро – споменик културе, коју је објавила у Службеном листу општине Неготин, бр. 633-15/80-III, од 3. јула 1980.године.

Комплекс Рајачке пивнице са Рогљевачким и Штубичким пивницама у оквиру Неготинске пивнице налази се на прелиминарној листи заштићене културне и природне баштине UNESCO-а, од 15.04.2010.године

С обзиром да овај план обухвата највећи део прве зоне заштите ПКИЦ Рајачке пивнице, **главни циљ израде плана је заштита и афирмација природних и културно историјских вредности овог подручја обезбеђењем планских могућности за унапређење коришћења постојећих и пажљиво увођење нових садржаја, који треба да у свему буду подређени јединственом амбијенталном окружењу.**

Остали циљеви израде плана су:

- Дефинисање јавног интереса и правила уређења простора који обезбеђују заштиту, инфраструктурно опремање и афирмацију просторно културно историјске целине Рајачких пивница као културног добра великог значаја.
- Стварање планских услова за изградњу приступног пута, реконструкцију постојећих и изградњу нових објекта пивница и комплементарних садржаја, са одговарајућом инфраструктуром, у контексту целине заштићеног простора Рајачких пивница.
- Заштита културног пејзажа рајачког виногорја као и осталих делова природног окружења
- – Орашачког потока и долине Тимока.
- Заштита појединих елемената околног простора од деградације услед дејства природних и антропогених фактора.

Остали циљеви проширења плана су:

Постојећи резервоар изграђен за потребе водоснабдевања насеља Рајачке Пивнице се налази на изузетно неприступачном простору, без могућности несметаног приступа за редовна одржавања, запуштен, обрастао у коров и у грађевинском смислу ороноу и пропао.

Објекти насеља који се налазе на највишим тачкама насеља су на котама 210 мнм, док је постојећи резервоар на коти 208 мнм, тако да својим положајем не задовољава услове повољних притисака у мрежи у систему гравитационог снабдевања насеља водом, односно јавља се потреба уградње постројења за повишење притиска, за чији рад је неопходна и електрична енергија.

Груба процена је да постојећи резервоар има запремину од цца 22 м3, док је за будуће потребе водоснабдевања неопходно обезбедити резервоарски простор како за санитарне тако и за противпожарне потребе комплекса у укупној запремини од 115 м3.

Када се све узме у обзир, стање постојећег резервоара, његова недовољна запремина и висинска позиција као техно-економски повољнија варијанта се намеће изградња новог резервоара адекватне запремине, на котима које омогућују адекватне услове притисака у мрежи у гравитационом режиму снабдевања водом насеља, на приступачном месту са аспекта даљег одржавања система.

Са тим у виду, предлаже се измена и допуна обухвата ПДР-а, тако да обухвати и парцеле 4445 (изградња резервоарског простора), 4529 и додатни део парцеле 10066 (земљани пут) КО Рајац, односно да се у ПДР унесу објекти: 1. Резервоар и 2. Бунар, односно линијски инфраструктурни објекти: 1. Потисни цевовод (бунар – резервоар), 2. Повратни цевовод (резервоар – водоводна мрежа Рајачке пивнице) и 3. Преливни цевовод (канализациони за чишћење резервоара)

2. ОБУХВАТ ПЛАНА

ГРАНИЦА ПЛАНА

(граница плана је приказана у свим графичким прилозима, а аналитички дефинисана у графичком прилогу бр. 3 "Регулационо-нивелациони план" Р 1:1000)

Граница плана, предложена Концептом плана, је, на основу услова из Решења Министарства културе и информисања, бр. 633-00-62/2014-02 од 10.03.2014, промењена, имајући у виду искључену могућност планирања појединих садржаја, према наведеном Решењу, у односу на Концепт плана.

Границе Плана детаљне регулације Рајачких пивница одређене су у складу са значајем заштићеног и категорисаног културног добра и његове непосредне околине.

Граница Плана обухвата део територије К.О. Рајац, и налази се унутар границе Прве зоне заштите, дефинисане "Студијом заштите културних добара на простору села Рајца и Рајачких пивница", Републичког завода за заштиту споменика културе, 2009, која обухвата комплекс пивница са Орешачким потоком, Орешачким пивницама и гробљем са ареалом површина које су под засадима винограда или под шумом.

Границу Плана детаљне регулације комплекса Рајачке пивнице чине: На

североистоку и истоку комплекса:

Граница захвата почиње од тромеђе кп 10048, кп 4956 и кп 4957 и иде ка југоистоку,

североисточном границом 10065, граница скреће ка југозападу и прати источну границу пута кп 10065 и сече га на тромеђи кп 10065, кп 6439 и локалног пута кп 4865/1, који се од главног сеоског пута одваја ка центру пивница.

На југоистоку комплекса:

Од поменуте тромеђе, граница скреће ка северозападу, границом кп 6439 и локалног пута кп 4865/1 до кп 4862, где се граница ломи ка југозападу, границом између кп 6439 и 4862, сече кп 6439 до југоисточног угла кп 4852, одакле иде њеном јужном границом до тромеђе кп 4852, 4851 и 6439, затим до тромеђе кп 4851, 4845 и 6439, одакле скреће ка југозападу границом између кп 4845 и 6439 и југоисточном границом кп 4842, 4841, 4819, 4818, 4817, 4816, 4815,

4814, 4792, 4790 до тромеђе кп 4787, 6440 и 6439 од које граница скреће ка југу.

Јужни део комплекса :

Даље граница прати источне границе кп 6440, 6444 ... итд. до тромеђе кп 6450, 6451 до 6439, од које мења правац ка југозападу, пратећи југоисточне границе кп 6451, 6452., итд. до тромеђе кп 6473, 6474 и 6479, одакле граница мења правац ка северозападу, уз југозападну границу кп 6473 до тромеђе кп 6479, 6473 и 6480; граница мења правац ка југозападу, а уз југоисточне границе кп 6480 и 6481, до тромеђе кп 6481, 6482 и 6487/1, даље продужава, мењајући правац ка северозападу, до пута кп без броја, где поново мења правац ка североистоку, уз северозападну границу кп 6481 до тачке када се ломи ка северозападу, прелази пут до југоисточне тачке кп 4475 и прати њену југозападну границу до тромеђе кп 4475 и 4474 и пољског пута;

Југозападни део комплекса:

Од тромеђе 4475 и 4474 и пољског пута, граница мења правац ка североистоку, уз северозападну границу следећих кп: 4475, 4476 и дела кп 4477, где граница мења правац ка северу, пратећи грађевинску линију пројектованог пута и где сече североисточне делове кп 4474, 4473 и 4472, затим се ломи ка западу уз грађ. линију пројектованог паркинга дужине око

5 м; од те тачке опет мења правац ка северозападу, прелазећи преко источног дела кп 4471 и 4472 и западног дела кп 4478, до границе између кп 4478 и 4468, пратећи делом постојећи, а делом пројектовани, лучни део пута кроз источни део кп 4468, преко источног дела кп 4467, до тачке на кп 4467, где граница мења смер ка северозапад, до тромеђе кп 4467, 4464/2, 4481; граница затим прати западне границе кп 4481, 4482, 4483 да би код тромеђе кп 4483, 4460, 4484 променила правац ка истоку, северном границом кп 4483 до тромеђе кп 4483, 4484 и 4485, где мења правац ка северу, западном границом кп 4485, 4495 до тромеђе кп 4496, 4495 и 4497, где поново мења правац ка истоку, делом северне границе кп 4495, до тромеђе 4495, 4497 и кп без броја.

Западни део комплекса:

Од ове тромеђе, граница мења правац ка северу, источном границом кп 4497 и 4498, до тромеђе кп 4498, 4499 и кп без броја, граница затим скреће ка западу, делом (12.90 m) јужне границе кп 4499, одакле скреће ка северу и дели кп 4499 и све до тромеђе кп 4514, 4513 и 4494, да би наставила на север, источном границом кп 4514, дели кп 4516/1, до јужне границе кп 4559; том границом мења правац ка западу, до тромеђе кп 4517/1, 4559, 4518, а затим мења правац ка северу, западним границама кп 4559, 4558, 4557, 4556, 4555, 4554, 4553,

4552, 4551, 4542, 4538, 4537, 4534 до тромеђе кп 4534, 4533, 4532, где мења правац ка југозападу и иде југоисточном границом парцеле 4532, око 6 m, одакле мења правац ка северозападу, границом 4532, 4531 до кп 4530, одакле мења смер ка југозападу, југоисточном границом кп 4530 до тромеђе кп 4530, 4529 и 4531, одакле скреће ка северозападу, југозападном границом кп 4530 до пута кп 10066; граница мења правац и сече пут до тромеђе кп 10066, 4115, 4116 и од те тачке мења правац ка североистоку, северозападном границом кп 4115, 4114, до тромеђе кп 4114, 4116 и пута кп 4113; ту мења правац ка северозападу, југозападном границом пута до тромеђе 4113, 4122, 4124/1, мења правац ка југозападу, југоисточном границом кп 4124/1 на 13,30 м од тромеђе 4124/1 и 4122 и 4113, одакле мења правац ка северозападу и дели кп 4124/1 на два дела, до северозападне границе кп 4124/1; затим мења правац ка североистоку до тромеђе кп 4124/1, 4125 и кп 4113- пута;

Северозападни део комплекса:

Граница затим сече пут до тромеђе кп 4113, 4109/1, 4109/2 и прати северозападну границу кп 4109/2 до тромеђе кп 4109/1, 4109/2 и 1087; граница затим скреће ка северозападу, југозападном границом кп 1087 и 10065, до тромеђе кп 4104, 4103 и 10065, после чега прати границу грађевинске парцеле пројектованог пута и сече североисточне делове кп 4103, 4102, 4101, 4099, 4098, и делом 4097, одакле прати североисточну границу 4097, до тромеђе кп 4097, 4096 и 10065. Од те тачке скреће ка југозападу делом југоисточне границе парцеле 4096 у дужини од око 4 m, а затим мења правац ка северозападу и сече североисточни део кп 4096 и 4095, а затим североисточним границама кп 4094, 4093, 4092, 4091 и 4090 до тромеђе кп 10048, 4090, кп без броја, затим скреће и сече пут ка северозападу, до тромеђе кп 10048, 3788, 3789, после чега мења правац ка североистоку, уз северозападу границу кп 3788, до тромеђе кп 3788, 3789 и 10050, одакле поново мења правац ка северозападу (југозападном границом пута 10050, односно североисточном границом кп 3789, 3790 и дела 3791 (3,70 m)

одакле сече кп 3791, 3792, 3793, 3794 и наставља њеном североисточном границом кп 3795, сече кп 3796, делом кп 3797 и наставља њеном североисточном границом у дужини 6,70 m, даље, северном, односно североисточном границом кп 3798, 3799, 3800, 3801, 3802, 3803,

3804, 3805, 3806, 3807, 3808, до тромеђе кп 3809, 3811 и пута- кп 10050, одакле мења правац ка западу северним границама кп 3809, 3810, 3813 до тромеђе кп 3813, 3812 и 3815, а затим сече кп 3814 у правцу јужне границе кп 3815 до кп 3817; затим мења правац ка југозападу и прати источну границу кп 3817 у дужини од 7,60 m до тромеђе кп 3814, 3817, 3816; затим мења правац ка северозападу, југозападном границом кп 3817, 3818, 3819 до тромеђе 3819, 3820, 3821, затим, не мењајући правац, сече парцеле кп 3821, 3829 до кп 3832; након тога, граница скреће ка североистоку, северозападном границом кп 3829, 3828 и у истом правцу сече пут кп 10050 до кп 225, улази у њу 2,30 m у правцу североистока, одакле мења правац ка југоистоку, преко кп 226, кп 227, до тачке од које мења правац ка југоистоку, грађевинском линијом пута кп 10050 који се граничи са североистока кп 3769, 3783, 3782, 3777/1, 3777/2, 3747, 3723, 3740, 3739, затим сече кп 3738, 3737, 3736, 3735 и наставља,

делом, југозападном границом кп 3734, 3733, 3732, 3731, 3729, 3728, 3727, 3726 до кп 3725 а затим мења правац ка истоку до тромеђе кп 3725, 3724 и пута кп 10050.

На истоку комплекса:

Од тромеђе кп 3725, 3724 и пута кп 10050, граница мења правац и сече пут ка југоистоку, ка тромеђи кп 10050, 4963/5, 4963/4, одакле поново мења правац ка западу, северном границом кп 4963/5, затим обилази ту парцелу ка југозападу и југоистоку до тромеђе кп 4963/5, А4963/4 и 10048, сече кп 10048 и прати њену југозападну границу до тромеђе 10048, 4956 и 4957, што је почетна тачка границе Плана.

Границом ПДР обухваћен је комплекс Рајачких пивница, Орешких пивница и комплекс Рајачког гробља.

Површина обухваћена планом износи око **12.29 ha**.

Измена и допуна границе плана:

Западни део комплекса:

Од ове тромеђе, граница мења правац ка северу, источном границом кп 4497 и 4498, до тромеђе кп 4498, 4499 и кп без броја, граница затим скреће ка западу, делом (12.90 m) јужне границе кп 4499, одакле скреће ка северу и дели кп 4499 и све до тромеђе кп 4514, 4513 и 4494, да би наставила на север, источном границом кп 4514, дели кп 4516/1, до јужне границе кп 4559; том границом мења правац ка западу, до тромеђе кп 4517/1, 4559, 4518, а затим мења правац ка северу, западним границама кп 4559, 4558, 4557, 4556, 4555, 4554, 4553, 4552, 4551, 4542, 4538, 4537, 4534 до тромеђе кп 4534, 4533, 4532, где мења правац ка југозападу и иде југоисточном границом парцеле 4532, око 6 m, одакле мења правац ка северозападу, границом 4532, 4531 до кп 4530, одакле мења смер ка југозападу, југоисточном границом кп 4530 до тромеђе кп 4530, 4529 и 4531, одакле **наставља дуж парцеле 4529 до тромеђе парцела 4529, 4531 и 4528, даље скреће ка северу западном страном парцеле 4529 до тромеђе парцела 4529, 4528 и 10066, а затим скреће ка западу дуж северне стране парцеле 4528 до тромеђе парцела 4528, 4445 и 10066, граница затим скреће јужно дуж западне стране парцеле 4528 око 7 метара, а затим на тромеђи парцела 4528, 4445 и 4446 скреће југозападно и креће се дуж југоисточне стране парцеле 4445 око 115 m, где затим поново скреће ка северозападу и креће се дуж југозападне стране парцеле 4445 око 35 m где поново прави заокрет ка североистоку дуж северозападне стране парцеле 4445 до парцеле пута 10066, где скреће и сече пут до тромеђе парцела 10066, 4150 и 4139 где скреће ка југоистоку и прати североисточну, северну и северозападну стране парцеле пута 10066 све до тромеђе парцела 10066, 4116 и 4115 и од те тачке мења правац ка североистоку, северозападном границом кп 4115, 4114, до тромеђе кп 4114, 4116 и пута кп 4113; ту мења правац ка северозападу, југозападном границом пута до тромеђе 4113, 4122, 4124/1, мења правац ка југозападу, југоисточном границом кп 4124/1 на 13,30 m од тромеђе 4124/1 и 4122 и 4113, одакле мења правац ка северозападу и дели кп 4124/1 на два дела, до северозападне границе кп 4124/1; затим мења правац ка североистоку до тромеђе кп 4124/1, 4125 и кп 4113- пута;**

Измена и допуна границе плана:

Измењена површина обухваћена планом износи око 12.65 ha.

ПОПИС КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА У ОКВИРУ ГРАНИЦЕ ПЛАНА

(графички прилози бр. 10 „Катастарско топографски план“ Р 1: 2500 и 20 „Катастарско топографски план“ Р 1: 500)

У оквиру границе плана налазе се следеће катастарске парцеле: КО Рајачке пивнице:

Целе катастарске парцеле:

1087, 4899, 4956, 4963/5

3787, 3788, 3811, 3812, 3815, 3817, 3818, 3819, 3821, 3822, 3823, 3827, 3828,

4092, 4093, 4094, 4095, 4096, 4097, 4098, 4099, 4100, 4101, 4102, 4103, 4104, 4105, 4107, 4109/1, 4109/2, 4110, 4111, 4112, 4114, 4115, 4214/2

4475, 4476, 4477, 4478, 4479/1, 4479/2, 4480, 4481, 4482, 4483, 4484, 4485, 4486, 4487, 4488,
4489, 4490, 4491, 4492, 4493, 4494, 4495, 4500, 4501, 4502, 4503, 4504, 4505, 4506, 4507, 4508,
4509, 4510, 4511, 4512, 4513, 4530, 4534, 4535, 4536, 4537, 4538, 4539, 4540, 4541, 4542,
4543, 4544, 4545, 4546, 4547, 4548, 4549, 4550, 4551, 4552, 4553, 4554, 4555, 4556, 4557,
4558, 4559, 4560, 4561, 4562, 4563, 4564, 4565, 4566, 4567, 4568, 4569, 4570, 4571, 4572,
4573, 4574, 4575, 4576, 4577, 4578, 4579, 4580, 4581, 4582, 4583, 4584, 4585, 4576, 4587,
4588, 4589, 4590, 4591, 4592, 4593, 4594, 4595, 4596, 4597, 4598, 4599, 4600, 4601, 4602, 4603,
4604, 4605, 4606, 4607, 4609, 4610, 4611, 4613, 4614, 4615, 4616, 4617, 4618, 4619, 4620,
4621, 4622, 4623, 4624, 4625, 4626, 4627, 4628, 4629, 4630, 4631, 4632, 4633, 4634, 4635,
4636, 4637, 4638, 4639, 4640, 4641, 4642, 4643, 4644, 4645, 4646, 4647, 4648, 4649, 4650,
4651, 4652, 4653, 4654, 4655, 4656, 4657, 4658, 4659, 4660, 4661, 4662, 4663, 4664, 4665,
4666, 4667, 4668, 4669, 4670, 4671, 4672, 4673, 4674, 4675, 4676, 4677, 4678, 4679, 4680,
4681, 4682, 4683, 4684, 4685, 4686, 4687, 4688, 4689, 4690, 4691, 4692, 4693, 4694, 4695,
4696, 4697, 4698, 4699, 4700, 4701, 4702, 4703, 4704, 4705, 4706, 4707, 4708, 4709, 4710,
4711, 4712, 4713, 4614, 4715, 4716, 4717, 4718, 4719, 4720, 4721, 422, 4723, 4724, 4726, 4727,
4728, 4729

4730, 4731, 4732, 4733, 4734, 4735, 4736, 4738, 4739, 4740, 4741, 4742, 4743, 4744, 4745,
4746, 4747, 4748, 4749, 4750, 4751, 4752, 4753, 4754, 4755, 4756, 4757, 4758, 4759, 4760,
4761, 4762, 4763, 4764, 4765, 4766, 4767, 4768, 4769

4771, 4772, 4773, 4774, 4775, 4776, 4777, 4778, 4779, 4780, 4781, 4782, 4783, 4784, 4785,
4786, 4787, 4788, 4789, 4790, 4791, 4792, 4793, 4794, 4795, 4796, 4797, 4798, 4799, 4800,
4801, 4802, 4803, 4804, 4805, 4806, 4807, 4808, 4809, 4810, 4811, 4812, 4813, 4814, 4815,
4816, 4817, 4818, 4819, 4820, 4821, 4822, 4823, 4824, 4825, 4826, 4827, 4829, 4830, 4831,
4831/2, 4832, 4832/1, 4833, 4834/1, 4834/2, 4835/1, 4835/2, 4835/3, 4836/1, 4836/2, 4837/1, 4837/2, 4838/1, 4838/2,
4839, 4840, 4841, 4842, 4843, 4844, 4845, 4846, 4847, 4848, 4849, 4850,
4851, 4852, 4853, 4854, 4855, 4856, 4857, 4858, 4859, 4860, 4861, 4862, 4863, 4864, 4865/1,

4866, 4867, 4868, 4869, 4870, 4871/1, 4871/2, 4872, 4873, 4874, 4875, 4876, 4877, 4878, 4879,
4880, 4881, 4882, 4883, 4884, 4885, 4886, 4887, 4888, 4889, 4890, 4891, 4892, 4893, 4894,
4895, 4896, 4897, 4898, 4899, 4900, 4901, 4902, 4903, 4904, 4905, 4906, 4907, 4908, 4909,
4910, 4911, 4912, 4913, 4914, 4915, 4916, 4917, 4918, 4919, 4920, 4921, 4922, 4923, 4924,
4925, 4926, 4927, 4928, 4929, 4930, 4931, 4932, 4933, 4934, 4935, 4936, 3937, 3938, 4939,
4940, 4941, 4942, 4943, 4944, 4945, 4946, 4947, 4948, 4949, 4950, 4951, 4952, 4953/1, 4953/2,
4954, 4955,

6439, 6440, 6441, 6442, 6443, 6444, 6445, 6446, 6447, 6448, 6449, 6450, 6451, 6452, 6453,

6458, 6459,
6460/1

6463, 6464, 6465,
6469, 6470, 6471, 6472, 6473,

6480, 6481

Измена и допуна границе плана:

Целе катастарске парцеле:

4529 и 4445

Делови катастарских парцела:

225, 226, 227

3729, 3731, 3733, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3747, 3777/1, 3777/2,
3791, 3792, 3793, 3794, 3796, 3797

3804, 3805, 3814, 3821, 3824, 3825, 3826, 3829,

4095, 4096, 4097, 40984099, 4101, 4102, 4103, 4107, 4108/1, 4108/2, 4109/1, 4113, 4124/1
4471, 4472, 4473, 4474, 4467, 4468, 4469, 4499

4516/1, 4517/1

6439, 10048, 10050, 10055, 10065, 10066, 4957, 4977,

Измена и допуна границе плана:

Делови катастарских парцела:

10066

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских парцела из текстуалног и графичког дела важе бројеви катастарских парцела из графичког прилога бр. 2д „Катастарско топографски“ Р 1: 500

3. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ

Правни основ за израду и доношење Плана садржан је у одредбама:

- **Закон о планирању и изградњи** ("Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 и 9/2020)
- **Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања** ("Службени гласник РС", број 32/2019.)
- **Одлуке** о изради измена и допуна плана детаљне регулације комплекса Рајачких пивница у општини Неготин („Сл. лист општине Неготин“, бр. 13/20)
- **Решење** о неприступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину Измена и допуна Плана детаљне регулације за комплекс Рајачких пивница у општини Неготин („Сл. лист општине Неготин“, бр. 13/20)

Плански основ за израду и доношење Плана представља **Просторни план Општине Неготин** („Службени лист општине Неготин“, број 16/2011 од 11.07.2011.год.)

Остала документација од интереса за израду плана: „Студија заштите културних добара на простору села Рајца и Рајачких пивница“, новембар 2009.год, Републички завод за заштиту споменика културе, Београд.

Просторни план општине Неготин

Захваћено подручје Плана детаљне регулације подручја Рајачких пивница се налази у обухвату Просторног плана општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, број 16/2011 од 11.07.2011.год.), који представља План вишег реда (ширег захваћеног подручја Плана), за План детаљне регулације подручја пивница. Основне смернице из овог Плана уграђене су у **Концепт Плана подручја Рајачких пивница**, усвојен 2013. године.

Просторним планом је дефинисан обавеза израде ПДРа за подручје Рајца.

4. ПОСТОЈЕЋА НАМЕНА ПОВРШИНА

(графички прилог бр. 1 „Постојећа намена површина“ Р 1:1000)

У обухвату плана заступљене су следеће **постојеће јавне** намене:

- Колско пешачке површине: приступна колска саобраћајница, колско пешачки приступи објектима пивница у статусу јавног коришћења, земљани путеви
- Шуме јавне намене и у статусу јавног коришћења
- Комунална површина – гробље
- Инфраструктура – трафо
- Сабор
- Јавни тоалет
- Корито реке

Постојећа претежна остала намена унутар предметног простора је:

- Вински подруми - пивнице: производња и складиштење вина
- Мешовита намена: пивнице, угоститељство
- Туризам

- Казаније – производња ракије
- Угоститељство
- Шуме остале намене
- Зелене површине остале намене
- Пољопривреда: виногради, воћњаци

У графичком прилогу бр.1 "Постојећа намена површина" означене су и следеће површине:

- Друга намена
- Објекти ван функције
- Срушене пивнице

Б) ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА

1. ПОЈМОВНИК

<i>Намена земљишта:</i>	Начин коришћења земљишта одређен планским документом.
<i>Претежна намена земљишта:</i>	Начин коришћења земљишта за више различитих намена, од којих је једна преовлађујућа.
<i>Грађевинска парцела:</i>	Грађевинска парцела је део грађевинског земљишта, са непосредним или посредним приступом (минималне ширине 3.5m) јавној колско пешачкој или саобраћајној површини, која је изграђена или планом предвиђена за изградњу.
<i>Регулациона линија</i>	Линија која раздваја површину одређене јавне намене од површина предвиђених за друге јавне и остале намене.
<i>Грађевинска линија</i>	Линија на, изнад и испод површине земље до које је дозвољено грађење габарита објекта.
<i>Зона изградње</i>	Површина дефинисана грађевинским линијама до којих је дозвољено грађење габарита објекта, како надземног, тако и подземног.
<i>Надземна етажа</i>	Део објекта изнад површине терена, чија је кота пода минимално 0.2m изнад површине терена односно коте приступне колско пешачке површине.
<i>Приземље Сутеренска етажа</i>	Прва надземна етажа у објекту. Део објекта испод прве надземне етаже - приземља, чији је под у

Слободностојећи објекат	целости или делимично испод површине терена, са најмање једном слободном, неукопаном, фасадом минималне висине од 1,80m. Један број постојећих објеката пивница има само сутеренску етажу. Објекат који је удаљен од бочних и задње границе грађевинске парцеле.
Постојећи објекат	Објекат који је евидентиран на катастарско геодетској подлози, као легалан објекат.
Бруто развијена грађевинска површина (БРГП)	БРГП је збир површина свих надземних етажа објекта, мерених у нивоу подова свих делова објекта – спољне мере ободних зидова (са облогама, парапетима и оградама), као и сутеренских етажа у функцији основне намене. Површина сутеренске етаже објекта пивница (односи се на све пивнице, без обзира на претежну намену) се не редукује. Површина сутеренске етаже других објеката се редукује на 60%.
Постојећи капацитет:	БРГП постојећег објекта дефинисаног грађевинском линијом и спратношћу у графичком прилогу бр.4 "Регулационо - нивелациони план".
Спратност	Спратност објекта изражена описом и бројем надземних етажа, при чему се подрум означава као По, сутерен као Ст, приземље као П, надземне етаже бројем етажа, поткровље као Пк.
Приступна кота	Приступна кота је кота са које се приступа првој, по правилу, сутеренској етажи објекта. За постојеће објекте задржава се постојећа приступна кота, за планиране објекте ИЦ и ТО то је кота приступног платоа, дефинисана графичким прилогом бр.4, односно кота приступног пута на месту улаза, за остале објекте.
Саобраћајна површина	Посебно уређена површина за одвијање свих или одређених видова саобраћаја или мировање возила.
Колско пешачка површина	Поплочана, затрављена или земљана саобраћајна површина којом се пешачки и колски приступа објектима пивница
Собраишца	Традиционално одмориште: отворени простор, наткривен кровом са ћерамидом на дрвеној конструкцији и опремљен клупама и столовима.
Вењак	Одмориште засењено лозом на дрвеној конструкцији.
Конзервација и рестаурација	Мера техничке заштите који се односи и примењује код објеката који су у свом аутентичном облику, аутентичних елемената, материјала. Интервенције на њима се односе пре свега на санацију крова што најчешће подразумева замени старог и оштећеног кровног покривача- ћерамиде или бибер црепа, али често и замену кровних елемената, најчешће рогова, као и конзервацију и рестаурацију и свих осталих конструктивних и архитектонских елемената.
Реконструкција	Мера техничке заштите за оне објекте који су делимично или потпуно урушени, за које постоје делимични подаци или уопште не постоје, а пројекти реконструкције могу бити урађени према расположивим подацима са терена и аналогји са суседним, или пивницама сличног типа и положаја у комплексу.
Преобликовање	Мера техничке заштите која подразумева враћање у аутентично стање. Односи се на аутентичне пивнице на којима су рађене неодговарајуће интервенције без промене хоризонталног габарита, којима су поред тога што је нарушена њихова изворност и веома девастиране, због чега је потребно враћање у првобитно стање.
Приоритетне интервенције	Интервенције за појединачне објекте пивница, процењене од стране надлежне службе заштите, као неопходне и хитне у контексту очувања или враћања аутентичности објекта.

Ова правила се примењују, уколико посебним правилом за зону није другачије дефинисано.

2. ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА И ПОДЕЛА НА ЗОНЕ

ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА

(графички прилог бр. 3 „Планирана намена површина“ Р 1:1000)

У обухвату плана заступљене су следеће **јавне намене**:

- саобраћајне површине: приступна колска саобраћајница, паркинзи, стабилизирани пољски путеви
- колско пешачке површине: приступи објектима пивница, главни трг, скверови
- шуме јавне намене
- зелене површине јавне намене
- комуналне површине
- гробље
- инфраструктура: трафо станица
- туризам: информативни центар
- јавни тоалет
- водоток
- видиковац и обезбеђење падине
- туризам у оквиру земљишта јавне намене

Планирана остала намена у границама плана је:

- вински подруми: пивнице за прераду грозђа (производња вина)
- мешовита: вински подруми – пивнице (производња вина) и туризам
- казаније: производња ракије
- угоститељство
- отворени простори за одмор у оквиру остале намене
- шуме остале намене
- зеленило остале намене
- пољопривреда –виногради, воћњаци

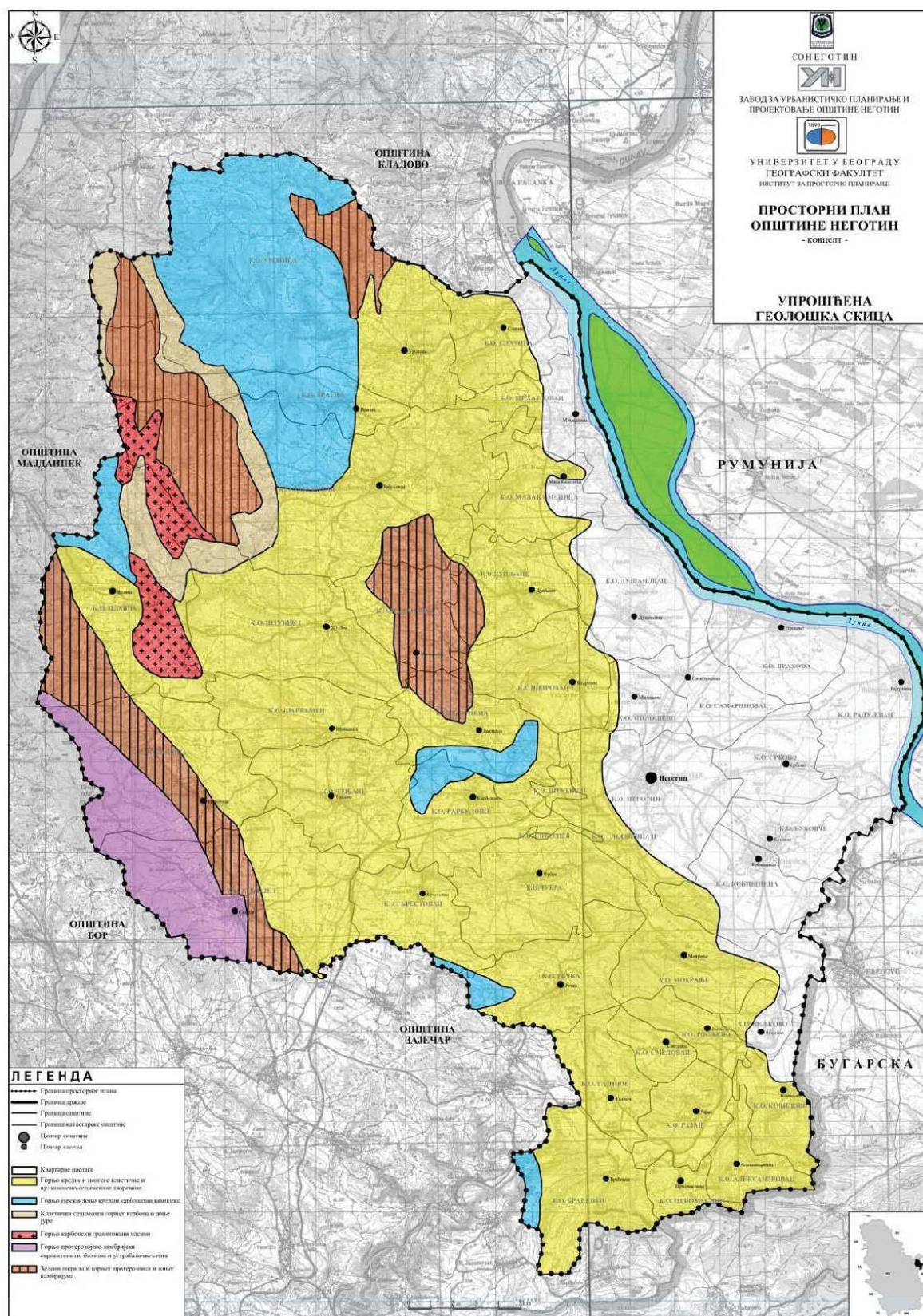
НАМЕНА ПОВРШИНА	постојеће (ha) (оријентационо)	(%)	ново (разлика)	укупно планирано (ha) (оријентационо)	(%)
површине јавних намена					
саобраћајне и колско пеш. површине	1.88	15.3	0.68	2.56	21.0
шуме, зелене површине, простори за одмор	0.64	5.2	0.19	0.83	6.8
ИЦ и ТО	0.07	0.5	0.05	0.12	1.0
видиковац и обезбеђење падине	0	0.0	0.11	0.11	0.9
инфраструктура трафо станица	0.0015	0.0	0.01	0.007	0.1
водоток	0.04	0.3	-0.01	0.03	0.2
комуналне површине и гробље	1.29	10.5	0.19	1.48	12.1
укупно 1	3.91	31.8	1.22	5.14	42
површине осталих намена					
вински подруми, производња вина	0.40	3.3	3.30	3.70	30.4
мешовита намена	0.02	0.2	0.39	0.40	3.3
казаније, производња ракије	0.04	0.3	0.00	0.04	0.3
угоститељство	0.07	0.6	-0.01	0.06	0.5
шуме, зеленило, простори за одмор	2.10	17.1	-0.97	1.13	9.2
рушевине, ван функције, др.нам*	1.16	9.4	-1.16	0	0.0
пољопривреда: виногради и воћњаци	4.6	37.4	-2.87	1.7	14.2
укупно 2	8.38	68.2	-1.32	7.06	58
укупно 1+2	12.30	100		12.20	100
*важи само за постојећу намену					

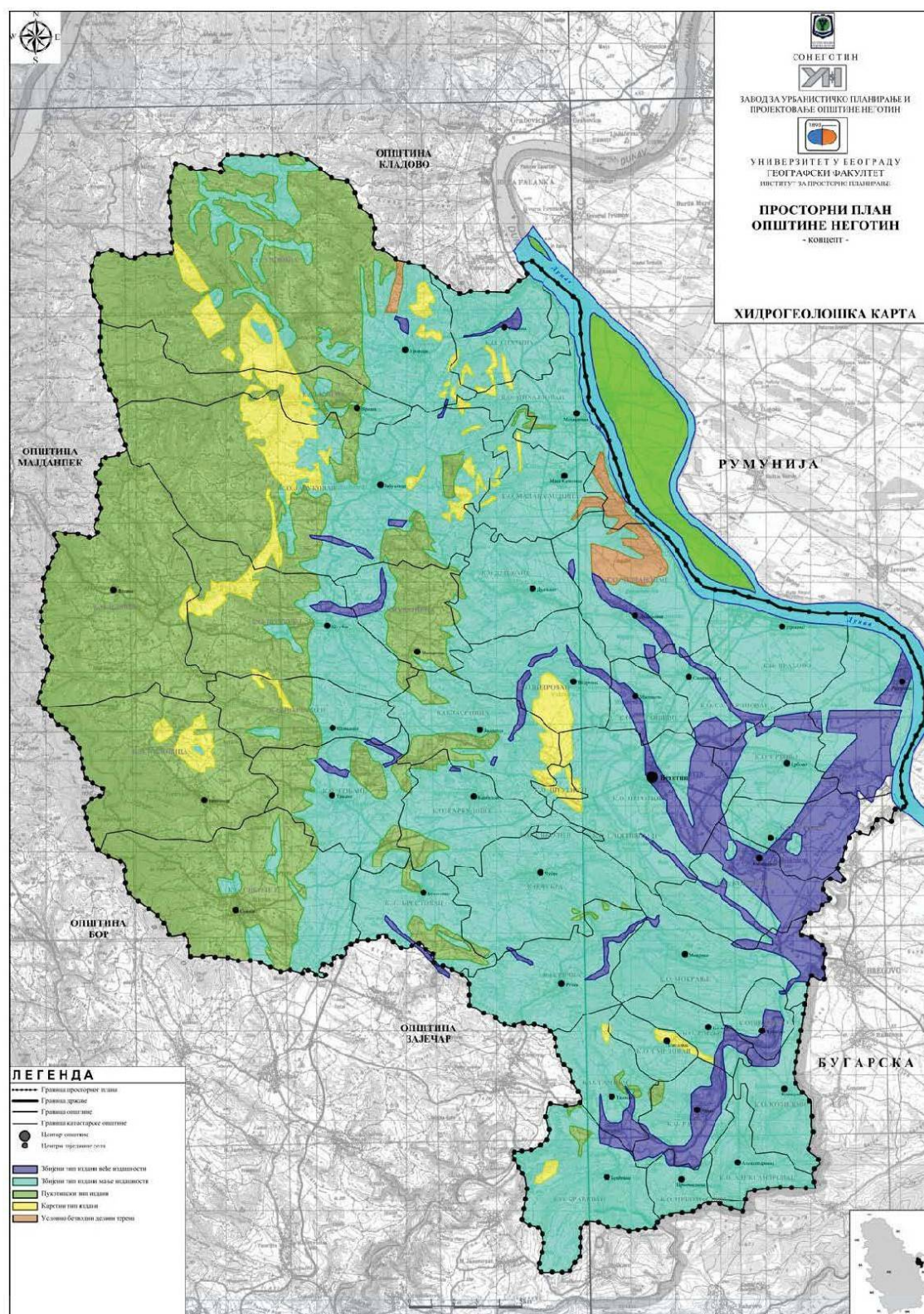
Табела 1 - Табела биланса површина

3. ОПШТА ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА• **ИНЖЕЊЕРСКОГЕОЛОШКИ УСЛОВИ**

Посебна геолошко инжењерска истраживања за потребе плана нису рађена, имајући у виду да су предмет плана, у највећој мери, постојећи објекти, углавном једноетажних, пивница, као и да је обим и врста планираних интервенција сведен на обнову постојећих објеката и изградњу нових, углавном, једноетажних објеката. Међутим, за потребе санације и стабилизације одсека са југоисточне стране комплекса пивница, на коме је планиран и видиковац, неопходна су предходна геолошко инжењерска истраживања, као и за простор гробља, што је дефинисано у текстуалном одељку В) Спровођење плана.

Извод из Просторног плана Општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, број 16/2011 од 11.07.2011.год.):

МЕРЕ ЗАШТИТЕ**ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА**

Основни циљеви заштите су:

- рестаурација, презентација споменика као и примерена ревитализација пивница;
- заштита и уређење његове околине,
- заштита споменичког амбијента, односно простора са споменичким својствима;
- заштита објеката и локалитета који су у директној вези са пивницама, односно оних објеката и локалитета који су условили изградњу пивница баш на овом месту или су са њима у одређеном функционалном односу;
- заштита и обнова културног пејсажа рајачког виногорја као и осталих делова природног окружења – Орешачког потока, шумских површина ; и
- заштита појединих елемената околног простора од деградације услед дејства природних и антропогених фактора.

Поред наведеног, циљ заштите је и:

- очување геоморфолошких обележја околине;
- спречавање деградације и загађења земљишта, ваздуха и воде (ерозијом, депоновањем отпада, итд.);
- очување аутентичног изгледа корита Орешачког потока и његових обала, а посебно стабала букве и остале флоре и фауне карактеристичне за његове обале, уз неопходно враћање некадашњег протока воде током целе године;
- забрана градње стамбених, викенд, индустријских, привредних, комуналних, инфраструктурних и других објеката који би нарушили споменичка својства заштићене околине, односно били непримерени споменичком комплексу села Рајца, пивница и старог гробља; и
- омогућавање изградње додатних садржаја и пратеће инфраструктуре и уређења производно туристичког комплекса рајачке пивнице и старо гробље, али под условом да се заштићена културна добра ни на који начин не деградирају.

Министарство културе и информисања Републике Србије, Решењем о Условима чувања, одржавања и коришћења непокретног културног добра и мерама техничке заштите издатим за израду Плана детаљне регулације за комплекс винских подрума у Рајцу –Рајачких пивница, утврдило је следеће услове:

Услови за просторно уређење

- У Плану детаљне регулације Рајачких пивница дефинисати заштићену околину око комплекса према Студији заштите градитељског наслеђа села Рајца, коју је израдио Републички завод за заштиту споменика културе Београд (бр77/35, од 09.11.2019.године) - у даљем тексту Студија, а ради заштите и презентације непокретног културног добра и његове заштићене околине. Заштићена околина, поред комплекса пивница са десне стране Орешачког потока, треба да обухвати и део површина на његовој левој обали, тзв. Орешачке пивнице, на којој сада постоји неколико а некада је било знатно више винских подрума, затим гробље са ареалом површина које су под засадима винограда или под шумом. Границе Плана дефинисати у складу са границама заштићене околине;
- У потпуности сачувати основну просторну матрицу комплекса пивница, задржати постојећу регулацију блока и диспозицију парцела, без могућности даљег цепања или спајања парцела;
- Предвидети коришћење комплекса и објеката прилагођено очувању аутентичног амбијента и основној намени, уз допунске садржаје туризма који морају бити потпуно уклопљени у постојећи амбијент и објекте. Допунски садржаји морају да обезбеде истовремено несметано функционисање основне намене објеката – производњу и складиштење вина;
- За туристичке садржаје планирати коришћење постојећих објеката - винских подрума; веће објекте користити за ресторане, а за смештај гостију само оне објекте који

- имају стамбене спратове; Могу се предвидети и нови објекти, који треба да обезбеде услове за квалитетну производњу вина или туристичку понуду а према Студији Републичког завода. На улазу у комплекс планирати туристичко-информативни центар са санитарним блоком за посетиоце. У оквиру комплекса може се планирати изградња туристичко-угоститељских објеката само на постојећим темељима, односно кућиштима, осим испод одсека – видиковца који би се том изградњом могао и стабилизovati; ван комплекса у оквиру заштићене околине није дозвољена изградња туристичко-угоститељских објеката;
- Граница заштићене околине (прва зона заштите) рајачких пивница је одређена Студијом Републичког завода и она треба да буде имплементирана у План детаљне регулације;
- У заштићеној околини (прва зона заштите) нису дозвољене грађевинске интервенције у виду изградње нових објеката, ако нису дефинисани овим условима односно Студијом, као ни пренамена и коришћење постојећих пољопривредних површина у другу сврху. Могућа је реконструкција постојећих објеката према условима Републичког завода за заштиту споменика културе или Министарства културе и информисања Републике Србије. Дозвољена је изградња објеката који су у функцији пивница и развоја овог комплекса према овде датим условима. То су пре свега туристички информациони центар са санитарним чвором, као и један до два угоститељска објекта на делу источног одсека комплекса, а након израде урбанистичког пројекта који би подразумевао и испитивање тла и могућност градње. Уколико студије изводљивости покажу оправданост изградње угоститељских објеката на источном одсеку комплекса они би морали да буду конципирани тако да им равне кровне површине буду део платформе – видиковца. Без обзира на могућности градње тај део комплекса би морао да се на ваљан начин обезбеди, јер је у садашњем стању опасан, како за мештане тако и за посетиоце, јер се ради о веома дубоком, стрмом и нестабилном терену.
- На Студијом предвиђеним локацијама могуће је изградити и одморишта са клупама и столовима, који не неким местима могу бити наткривена крововима, или лозом . Поред тих одморишта, као и на фреквентним местима, могуће је изградити чесме. Сви набројани објекти морају бити изграђени према условима и сагласности Републичког завода за заштиту споменика културе или Министарства културе и информисања, а од камена и дрвета, покривени ћерамидом.
- Предвидети реконструкцију трга са записом као и ради и реконструкцију самог објекта
- „Сабора“ а ради одржавања традиционалних манифестација. „Сабор“ изградити уз источни обод трга према условима Републичког завода или Министарства културе и информисања. Предвидети поплочавање трга и колско пешачких саобраћајница, тако да централни део трга буде само пешачки, док по ободу треба пројектовати пешачко- колске саобраћајнице ради функционисања околних објеката и приступа интервентних возила;
- Предвидети изградњу трга - видиковца уз источни одсек комплекса. На том делу је могуће планирати и ресторан већег капацитета испод нивоа видиковца-трга, уколико геотехнички услови то дозвољавају;
- За постојеће и новопроектване пешачко-колске стазе и друге застрте површине, које се пружају унутар блокова, поплочавање решавати каменим плочама, калдрмом или коцком;
- Јавне чесме и бунаре задржати и предвидети да буду функционални, обликовно усаглашени и изведене у истом материјалу као што су аутентични;
- Предвидети осветљење простора комплекса јединственим типом светиљки – фењера или канделабра пројектованим само за ту сврху, који ће функционално осветлити простор комплекса. Нове пешачке стазе кроз шуму, од паркинга за аутобусе до центра комплекса пивница, осветлити функционалним светиљкама на стубовима мање висине уклопљеним у зеленило. Планирати декоративно осветљење централног трга које ће нагласити Запис;
- Предвидети физичко одвајање новог од старог гробља као и дефинисање регулационе и грађевинске линије у односу на приступне саобраћајнице; треба одредити површину (парцеле) за ширење новог гробља као и начин оградивања и презентације обе целине;

- Све инсталације спровести подземно;
- Предвидети опремање простора комплекса урбаним мобилијаром у природном материјалу – дрвету и камену;
- Предвидети локацију табле код информативног центра са основним подацима о комплексу и означеним објектима и садржајима.

Услови за пројектовање приступних саобраћајница, манипулативних и паркинг површина као и колско-пешачких стаза

- Приступни постојећи колски пут из села Рајац потребно је предвидети за реконструкцију и прилагодити и аутобуском саобраћају. Планирати окретницу за возила на улазу у комплекс пивница (лакрат кривина) и обезбедити паркинг простор за најмањ 20 путничких возила због чега је, између осталог потребно проширити границу ПДР на границу заштићене зоне културног добра. Обезбедити паркинг простор за најмање пет аутобуса уз приступни пут, поред постојећег јавног санитарног блока у подножју пивница;
- Планирати ограничен и контролисан аутомобилски приступ у комплекс; само власници и корисници објеката пивница као и службена возила могу ући у комплекс, док је улаз искључен за аутобусе и аутомобиле посетилаца;
- У току изградње или реконструкције објеката, као и инфраструктуре забрањен је и улаз великих камиона и грађевинских машина који због тесних улица могу оштетити објекте, а због чега треба обезбедити сталан конзерваторски надзор;
- Од паркинга за путничка возила до планираног објекта информативног центра обезбедити пешачки приступ;
- Приступ комплексу за посетиоце је пешачки, и треба да се одвија из неколико праваца: а) први приступ је дуж пешачко колске саобраћајнице са паркинга за путничке аутомобиле у правцу информативног центра на улазу у комплекс; б) други пешачки приступ је са паркинга за аутобусе и зоне објекта јавних тоалета, и одвија се степеништима и постојећим реконструисним путем који је истовремено и приступ постојећем низу пивница на источном ободу комплекса; в) предвидети скраћење постојећег колско-пешачког пута, стазом са степеницама и видиковцем која, кроз косину шуме води директно у центар комплекса, тј. испред обновљеног Сабора на тргу; г) могуће је планирати и друге приступе из села и околине ка пивницама, користећи постојеће сеоске путеве и стазе;
- Саобраћајнице у комплексу пивница требало би да су буду доминантно пешачке док је употреба кола, односно трактора, дозвољена само за власнике винограда и винских подрума, као и за туристичке пунктове ради снабдевања. За ова возила дозвољен је само пролазак кроз комплекс пивница, без дужег задржавања и у одређеним периодима дана. Поред овога неопходно је омогућити и колски пролаз ка гробљу као и противпожарним и комуналним возилима;
- Застор главних пешачко-колских улица комплекса решавати као јединствен, без раздвајања коловоза и тротоара; поплочавање се може планирати само природним материјалом – каменом;
- Остале улице могу бити поплочане као и главне, али могу бити и без застора, односно затрављене или насуте и уваљане дробљеним каменом или сличним материјалом.

Услови за пројектовање мреже електроинсталација и ПТТ мреже

- Предвидети подземну нисконапонску мрежу, коју би требало спровести до свих објеката;
- Разводни ормари за групе објеката треба да буду изведени подземно у шахтовима потребних димензија са потребном механичком заштитом као и заштитом од спољних утицаја а никако на објектима или слободностојећи;
- Прикључне кутије и ормари са струјомерима за појединачне објекте могу бити монтирани искључиво унутар објеката, а никако на објектима или стубовима;
- Постојећу кабловску нисконапонску дистрибутивну мрежу 1 kV, која је израђена без сарадње са службом заштите, предвидети за прилагођавање споменичким

карактеристикама комплекса тако што ће разводни ормари бити смештени у подземне шахтове, а прикључне кутије и мерни ормани унутар објеката.

Услови за водоснабдевање и хидрантску мрежу као и одвођења отпадних и кишних вода

- Предвидети развод потпуно нове водоводне и канализационе мреже;
- Снабдевање водом ових објеката предвидети из бунара за који је Пројекат еколошке заштите и обезбеђења водоснабдевања етно локалитета рајачке пивнице код Неготина, урадио "Геозавод" из Београда 2002. г, или новог бунара, а преко постојећег и ако је потребно новог резервоара, са пумпним постројењем. Нови бунар као и резервоар морају да имају капацитет да обезбеде водоснабдевање свих пивница и туристичких објеката као и хидрантску мрежу у комплексу;
- Водити рачуна да се планом предвиде радови на канализационој и водоводној мрежи тако да не проузрокују оштећења на објектима комплекса. У деловима насеља, где су улице веома уске и објекти на веома малом растојању, предвидети утискивање водоводних и канализационих цеви уколико то терен дозвољава;
- Предвидети прописну хидрантску мрежу у комплексу са подземним хидрантима и прописаном опремом у спремишима чије обликовање треба да буде у складу са значајем комплекса а према мтз које издаје Републички завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања републике Србије;
- Пречишћивачи фекалних вода треба да обезбеде такав степен пречишћавања, да се вода може испустити у водотокове или користити за заливање травњака; Технологија пречишћавања треба да буде заснована на биолошко – механичким процесима, аеробним и анаеробним, са ефикасним и поузданим параметрима;
- Предвидети да се приликом извођења радова односно, копања ровова обезбеди стално присуство археолога.

У предметном подручју треба обезбедити спољашњу инфраструктуру за око 200 објеката од тога 40 пивница има могућност формирања апартманског смештаја за око 80 посетиоца, 6 пивница може имати угоститељску намену, 60 пивница може имати намену винског подрума са дегустацијом, док су остали објекти предвиђени само за производњу и одлеживање вина. Просечна површина објеката је око 80 m² тако да је укупна површина око 16000 m². На уласку у Рајачке пивнице предвиђена је изградња информативног центра са јавним тоалетом. У подножју пивница изграђен је јавни тоалет. Максимална предвиђена дневна посета је 200 посетиоца у току 180 дана годишње, осим за велике празнике, Св. Трифун, Св. Тројице итд, када може бити и више посетилаца или почетак бербе грожђа.

Археолошки локалитети²

На простору Рајачких пивница дефинисаних границама Плана детаљне регулације нема утврђених археолошких локалитета осим случајног налаза уз западни зид пивнице бр. На КП 4607, што је индикација да на овом простору можемо очекивати још сличних налаза и доказа о континуитету коришћења овог простора који залази у далеку прошлост.

Локалитет на КП 4611 а поред пивнице **бр.163 на КП 4607, у Рајачким пивницама**, налази се у централној зони. Откривени су делови посуда из периода енеолита. Из тога се може закључити да су пивнице подигнуте на праисторијском насељу из периода енеолита. Слојеви праисторијског насеља већим делом су девастирани потоњом изградњом објеката пивница.

Дозвољено је обављање геомагнетних и сондажних археолошких истраживања стручним институцијама као и обавеза археолошког надзора при било каквим интервенцијама на земљишту у околини пивнице, ради утврђивања карактера налазишта. По обављеним истраживањима, у зависности од резултата део налазишта је могуће презентовати или

2 Извод из елабората "Студија заштите културних добара на простору села Рајца и Рајачких пивница", 2009, Републички завод за заштиту споменика културе Србије

сонде затрпати и вратити у првобитно стање, о чему би одлуку требало да донесу стручњаци надлежних институција.

Услови Министарства културе и информисања Републике Србије, бр. 633-00-62/2014-02 од 10.3.2014.

ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Територија обухваћена планом се не налази на простору заштићеног природног добра, сходно чему је Завод за заштиту природе Србије донео решење о условима заштите природе са мерама које треба имплементирати у план, као и у току даљег спровођења и реализације планског документа:

- Придржавати се планираних намена површина по зонама (централна зона трга са Сабором, информативни центар, старо гробље, туризам и угоститељство, пољопривредне површине);
- Предвидети инфраструктурно опремање комплекса пивница по највишим еколошким стандардима;
- Очувати постојеће високо зеленило, вреднија појединачна стабла и групе стабала;
- Посебну пажњу обратити на очување стабла дуда (*Morus sp.*) која су стара и већих димензија и налазе се у самом комплексу пивница, као и на појединачна стабла цера (*Quercus cerris L.*) великих димензија;
- Планирати очување састојине ораха (*Juglans regia L.*) које се налазе са обе стране главног пута;
- Планирати паркинг простор, како би се избегло паркирање на зеленим површинама;
- Прибавити сагласност надлежних институција за извођење радова који изискују евентуалну сечу одраслих, вреднијих примерака дендрофлоре, како би се уклањање вегетације смело на најмању могућу меру;
- Планом у оквиру мера заштите мора бити наглашено да, уколико се током радова наиђе на геолошко палеонтолошке и минералошко петролошке објекте, за које се предпоставља да имају својство природног добра, сходно Закону о Заштити природе, извођач је дужан да обавести министарство надлежно за послове заштите животне средине, односно предузме све мере како се природно добро не би оштетило до доласка овлашћеног лица.

Услови Завода за заштиту природе Србије, бр 020-890/2 од 12.5.2014.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

За предметни план донето је Решење о неприступању изради Стратешке процене утицаја плана на животну средину Плана детаљне регулације комплекса "Рајачке пивнице", које је донело Одељење за урбанизам и грађевинарство општинске управе општине Неготин, под бројем 501-7/2014-IV/02, дана 10.02.2015.године.

Решење о неприступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину је урађено у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.135/04, 88/10).

Одељење за урбанизам и грађевинарство Општинске управе општине Неготин, узимајући у обзир да у оквиру намене простора предметног плана нису планирани будући развојни пројекти одређени прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину, утврдило је да план не подлеже обавези стратешке процене утицаја на животну средину у смислу члана 5. став 1. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину ("Сл. гласник РС", бр.135/04, 88/10).

ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ И ДРУГИХ ВЕЋИХ НЕПОГОДА Урбанистичке мере**заштите од пожара**

Приликом израде а плана потребно је дефинисати:

- а) Изворишта снабдевања водом и капацитет водоводне мреже који обезбеђује довољне количине воде за гашење пожара (сходно Правилнику о техничким нормативима за инсталације хидрантске мреже за гашење пожара (“Сл. гласник РС”, бр. 3/2018);
- б) удаљеност између зона предвиђених за за стамбене и објекте јавне намене; в) безбедносне појасеве између објеката којима се спречава ширење пожара.

С обзиром на недовољан број улазних параметара потребно је доставити на сагласност главне пројекте за изградњу објеката ради провере примењивости захтева.

За предметни план прибављени су услови бр. 07/II 217-10-30/13 од 17.12.2013, од МУП а Србије - Сектор за ванредне ситуације, Одељење за ванредне ситуације у Бору, Одсек за превентивну заштиту.

МЕРЕ ЕНЕРГЕТСКЕ ЕФИКАСНОСТИ ИЗГРАДЊЕ

Појам унапређења енергетске ефикасности у зградарству подразумева континуирани и широк дијапазон активности које за крајњи циљ имају смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта. Последица смањења потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћења обновљивих извора енергије је редукција емисије гасова са ефектом стаклене баште, што доприноси заштити животне средине, смањењу глобалног загревања и одрживом развоју града.

У складу са Законом о ефикасном коришћењу енергије и Законом о енергетици РС неопходно је радити на подстицању градитеља и власника објеката да примене енергетски ефикасна решења и технологије у својим зградама, ради смањења текућих трошкова, тј. да унапреде енергетску ефикасност у зградарству чиме би се смањила потрошња свих врста енергије.

Потребно је применити концепте који су штедљиви, еколошки оправдани и економични по питању енергената, укако би се остварили циљеви попут енергетске продуктивности или енергетске градње као доприноса заштити животне средине и климатских услова.

Према Стратегији развоја енергетике Републике Србије до 2015. године основне циљеве у области представљају ефикасније коришћење сопствених потенцијала у производњи енергије, смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште и смањење увоза фосилних горива.

Основне мере за унапређење енергетске ефикасности у зградарству су: смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производња енергије.

Практична примена Директиве о енергетским карактеристикама зграда (EPBD Directive 2002/91/EC i EPBD Directive 2010/31/EU - recast), обавезујуће директиве за чланице Европске Уније, у Републици Србији започела је доношењем Закона о планирању и изградњи којим се уводи обавеза издавања Сертификата о енергетским својствима зграда (Енергетског пасоша), који је саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање

употребне дозволе. Доношењем Правилника о енергетској ефикасности зграда и

Правилника о условима, садржини и начину издавања сертификата о енергетским својствима зграда, детаљније се уређује област поступка енергетске сертификације зграда у Републици Србији. Примена ових правилника је обавезна.

За постојеће, заштићене објекте пивница ови прописи се могу примењивати на деловима где то будеодобрени мерама техничке заштите које издаје надлежни завод за заштиту.

У складу са Правилником о енергетској ефикасности зграда сви новопланирани објекти морају да задовољавају прописе везане за енергетску ефикасност објеката. Енергетска ефикасност зграде је остварена ако су обезбеђени минимални услови комфора садржани у Правилнику, а при томе потрошња енергије на годишњем нивоу не прелази дозвољене максималне вредности по m².

Правилник о енергетској ефикасности зграда примењује се на:

- изградњу нових зграда;
- реконструкцију, доградњу, обнову, адаптацију, санацију и енергетску санацију постојећих зграда;
- реконструкцију, адаптацију, санацију, обнову и ревитализацију културних добара и зграда у њиховој заштићеној околини, са јасно одређеним границама катастарских парцела и културних добара, уписаних у Листу светске културне баштине, и објеката у заштићеним подручјима, у складу са актом о заштити културних добара и условима органа, односно организације надлежне за послове заштите културних добара;
- зграде или делове зграда које чине техничко-технолошку или функционалну целину.

Енергетска својства и начини израчунавања топлотних својстава зграде намењене образовању и култури; зграде намењене туризму и угоститељству; зграде намењене трговини и услужним делатностима; зграде мешовите намене; и зграде за друге намене које користе енергију.

Сертификат о енергетским својствима зграда (енергетски пасош) морају имати све нове зграде, као и постојеће зграде које се реконструишу, адаптирају, санирају или енергетски санирају, осим зграда које су правилником изузете од обавезе енергетске сертификације.

Енергетска ефикасност се постиже коришћењем ефикасних система грејања, вентилације, климатизације, припреме топле воде и расвете, укључујући и коришћење отпадне топлоте и обновљивих извора енергије.

Битан енергетски параметар су облик и оријентација објекта који одређују његову меру изложености спољашњим климатским утицајима (температура, ветар, влага, осунчаност...). Избором одговарајућег облика, оријентације и положаја објекта, као и одговарајућим избором конструктивних и заштитних материјала, може се постићи енергетска повољност објекта.

При пројектовању и изградњи планираних објеката применити следеће мере енергетске ефикасности:

- максимално користити нова техничка и технолошка решења у циљу енергетски ефикасније градње и употребе објеката;
- приликом пројектовања објеката неопходно је обратити пажњу на оријентацију и функционални концепт зграде у циљу коришћења природе и природних ресурса предметне локације, пре свега енергије сунца, ветра и околног зеленила;

- пројектовати топлотно зонирање зграде, односно груписати просторије сличних функција и сличних унутрашњих температура;
- у обликовању избегавати велику разуђеност објекта, јер разуђен објекат за разлику од компактног има веће губитке енергије, односно пројектовати облик зграде којим се може обезбедити што је могуће енергетски ефикаснији однос површине и запремине омотача зграде у односу на климатске факторе и намену зграде;
- потребно је обезбедити максимално коришћење природног осветљења, као и коришћење пасивних добитака топлотне енергије зими, односно заштите од прегревања у току лета адекватним засенчењем;
- оптимализовати величину прозора како би се смањили губици енергије, а просторије добиле довољно светлости;
- зеленилом и другим мерама заштитити делове објекта који су лети изложени јаком сунчевом зрачењу;
- приликом пројектовања планирати систем природне вентилације (вентилациони канали, прозори, врата, други грађевински отвори) тако да губици топлоте у зимском периоду и топлотно оптерећење у летњем периоду буду што мањи;
- у зависности од намене објекта, предвидети одговарајућу термичку масу за постизање топлотног комфора у зимском и летњем периоду - повећати термичку инерцију објекта. Потребно је применити висок квалитет топлотне изолације целокупног термичког омотача (у складу са постојећим стандардима и прописима). Највеће допуштене вредности коефицијената пролаза топлоте U_{max} [W/m²K], елемената термичког омотача зграде, односно елемената између две суседне термичке зоне, садржане су у Табели 3.4.1.3 Правилника о енергетској ефикасности зграда;
- структуру и омотач објекта предвидети тако да се омогући максимално коришћење пасивних и активних соларних система;
- у случају коришћења падавина, подземних и отпадних вода за потребе заливања, спољне употребе, грејања и хлађења зграде, техничке просторије (резервоар и пумпно постројење) које се користе, уколико су укопане не урачунавају се у индекс заузетости парцеле;
- користити потенцијал обновљивих извора енергије локације –подземних вода, топлотних пумпи и сл. Топлотне пумпе код ових система могу радити у режиму грејања зими, а у режиму хлађења у току лета тако да се постиже угодна и равномерна клима током читаве године.
- при пројектовању термотехничких система потребно је предвидети елементе система грејања, климатизације и вентилације са високим степеном корисности;
- употребљавати енергетски ефикасна расветна тела;
- водити рачуна и о економичној потрошњи свих облика енергије, било да су они обновљиви или необновљиви;
- користити грађевинске материјале из окружења;
- разврставати рециклабилни отпад ради даље прераде.

Мере за постизање енергетске ефикасности постојећих зграда су следеће:

- смањење енергетских губитака се постиже: елиминисањем „хладних мостова“, топлотном изолацијом зидова, кровова и подова, заменом столарије која има добре термоизолационе карактеристике, а све у циљу спречавања неповратних губитака дела топлотне енергије;
- примењивати мере за постизање енергетске ефикасности прописане за планиране објекте у максималној мери у којој услови постојећег објекта дозвољавају;

- мере за даље побољшавање енергетских карактеристика зграде не смеју да буду у супротности са другим суштинским захтевима, као што су приступачност, рационалност и планирано коришћење објекта.

4. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ПОВРШИНЕ ЈАВНИХ НАМЕНА

ЈАВНЕ САОБРАЋАЈНЕ ПОВРШИНЕ

(графички прилог бр. 4 „Регулационо-нивелациони план“ Р 1:1000 и графички прилог бр. 5 „План грађевинских парцела са смерницама за спровођење“)

Саобраћајне површине саобраћајница и путева- грађевинске парцеле С1 и ПТ1-7

Грађ. парц.	Опис	Површина m ²	Катастарска парцела
С1	асфалтирана саобраћајница од села Рајац до пивница	6532	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 10065, ?, 10066, 4866, 4868, 4869, 4886, 4957, ?, 4917, 4933, 4934, 4935, 4944, 4945, 4946, 4948, 4950, 4951, 4952, 4953/1, 4953/2, 4954, 4956, 10048, 10050, ?, ? Цела катастарска парцела: 4955
ПТ1	пут од Рајачких ка Орашачким пивницама	1425	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 10050, 3729, 3731, 3733, 3734, 3735, 3736, 3737, 3738, 3747, 3777_1, 3777_2, 3787, 3788, 3791, 3792, 3793, 3794, 3796, 3797, 3804, 3805.
ПТ2	пут кроз Орашачке пивнице	804	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 3782, 3783, 3769, ?, 3817, 3823, 3824, 3825, 3826, 3827, 225, 226, 227.
ПТ4	пут из Рајачких пивница ка виноградима на западној страни	816	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 10066, 4544, 4545, 4546, 4547, 4548, 4549, 4598, 4609, 4610, 4611.
ПТ5	планирани пут око гробља	3236	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 6442, 6443, 6445, 6446, 6447, 6448, 6449, 6450, 6451, 6453, 6459, 6460/1, 6463, 6464, 6465, 4467, 6469, 6470, 6471, 6472, 4471, 4472, 4473, 4476, 4477, 4478, 4480, 4481, 4482, 4483, 4485, 4486, 4487, 4488, 4489, 4492.
ПТ7	пољски пут	173	К.о. Рајац Део катастарске парцеле: 10050

Колско пешачке површине - грађевинске парцеле КП1, КП2 и КП3

Грађ. парц.	Опис	Површина m ²	Катастарска парцела
КП1	Колско пешачке површине Рајачких пивница, западни део	9322	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 10066, 1087, 4488, 4489, 4491, 4500, 4501, 4502, 4503, 4504 4505, 4506, 4507, 4549, 4567, 4568, 4569, 4574, 4603, 4604, 4605, 4606, 4607, 4611, 4612, 4614, 4615, 4617, 4619, 4620, 4621, 4622, 4629, 4630, 4631, 4632, 4633, 4634, 4635, 4640, 4641, 4642, 4643, 4644, 4645, 4646, 4648, 4649, 4650, 4651, 4652, 4653, 4654, 4657, 4658, 4659, 4660, 4661, 4675, 4676, 4680, 4681, 4682, 4684, 4685, 4686, 4687, 4688, 4689, 4690, 4691, 4692, 4693, 4694, 4695, 4696, 4697, 4698, 4699, 4700, 4701, 4703, 4705, 4706, 4707, 4708, 4709, 4710, 4711, 4712, 4713, 4714, 4715, 4718, 4719, 4720, 4721, 4726, 4727, 4728, 4729, 4730, 4731, 4732, 4733, 4734, 4735, 4736, 4737, 4739, 4740, 4741, 4743, 4744, 4745, 4746, 4747, 4749, 4750, 4751, 4752, 4753, 4754, 4756, 4757, 4758, 4760, 4761, 4763, 4764, 4765, 4769, 4771, 4772, 4773, 4775, 4776, 4777, 4778, 4779, 4780, 4781, 4782, 4783, 4784, 4785, 4786, 4787, 4790, 4792, 4795, 4796, 4798, 4799, 4800, 4802, 4803, 4804, 4805, 4807, 4808, 4809, 4810, 4811, 4812, 4813, 4814, 4815, 4816, 4817, 4818, 4819, 4820, 4822, 4824, 4825, 4829, 4830, 4831, 4831/2, 4832, 4832/2, 4833, 4834/2, 4835/1, 4836/1, 4836/2, 4837/1, 4837/2, 4838/1, 4838/2, 4839, 4841, 4842, 4843, 4844, 4845, 4850, 4858, 4859, 4860, 4861, 4865/1, 4865/2, 4897, 4898, 4908, 4909 целе катастаарске парцеле: 4618, 4623, 4624, 4638, 4655, 4683, 4762, 4801, 4806, 4826,
КП2	Колско пешачке површине Рајачких пивница, источни део	3561	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 4662, 4664, 4665, 4666, 4673, 4674, 4675, 4676, 4677, 4679, 4680, 4681, 4682, 4845, 4850, 4852, 4853, 4854, 4858, 4859, 4860, 4861, 4864, 4865/1, 4873, 4874, 4875, 4876, 4877, 4878, 4879, 4880, 4881, 4882, 4883, 4884, 4885, 4887, 4888, 4891, 4892, 4893, 4897, 4900, 4901, 4903, 4904, 4905, 4908, 4911, 4912, 4913, 4914, 4915, 4922, 4923, 4924, 4925, 4927, 4928, 4929, 4930, 4940, 4941, 4942, 4944, 4945, 4947, 6439
КП3	Колско пешачка површина приступа	35	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 4853, 4854 и 6439.

Приступни колски пут са паркингом за аутобусе и паркингом за путничка возила – грађевинска парцела С1

Грађевинску парцелу за приступни пут формирати од постојеће кп проширењем на рачун суседних парцела, тако да профил пута буде мин. 5.50 m широк са по 1.00 m са обе стране пута, како је приказано у графичком прилогу бр.4 "Регулационо нивелациони план" и бр.5

„План грађевинских парцела са смерницама за спровођење“. Парцела приступног пута обухвата и простор паркинга за аутобусе(четири места) и паркинга за путничка возила (15 места), као и окретницу за аутобусе формирану као Т раскрсницу на локацији уласка у Рајачке пивнице. Планирана дужина ове саобраћајнице је 650 m.

Други приступни колско пешачки пут– грађевинска парцела КП2

Парцела другог колско пешачког приступа формира се од парцеле постојећег сеоског пута (од приступног пута Р122-123 до Т17) до комплекса пивница. Овај приступ намењен је искључиво за приступ тракторима и власницима пивница, као и пешачком приступу. На њега излази и планирано степениште које га повезује са паркингом за аутобусе (Па) и јавним тоалетом (ЈТ) уз паркинг. Планирана дужина овог приступа је 100 m.

Земљани приступни колско пешачки пут до пивница– грађевинска парцела ПТ1, ПТ2

Планирани земљани пут од краја асфалтиране приступне саобраћајнице и краја паркинга за путничке аутомобиле је ширине 3,50m и дужине 312m. Овај приступ омогућава везу са пивницама које су ван централне зоне. На овој деоници планиране су и две мимоилазнице за сваки правац по једна. Препоруке за земљани приступни пут је да може да се примени површинска обрада типа „Левостаб 99“ као еколошка структура са полипропиленским влакнима или слична.

Приступни објектима и комуникације унутар комплекса – део грађевинских парцела КП1, КП2, КП3, ПТ5

Јавне парцеле приступа (улица) су издвојене са циљем да се омогући јединствено решење нивелације, одводњавања и приступа улазима у објекте, као и њихова реализација. То су сви комуникациони простори унутар комплекса чија је основна намена пешачки и колско тракторски приступ. Детаљни услови уређења парцеле дефинисаће посебне целине и садржаје унутар основне намене, као и уређене зоне окупљања и одмора које треба опремити одговарајућим мобилијаром.

Приступна саобраћајница гробљу ширине 3,50m укупне дужине 491m има режим једносмерног кретања. Планирано је нових 10 паркинг места са косим паркирањем од 45°. Коловозна конструкција је планирана од ситне гранитне коцке, како је дато у детаљу.

Услови за изградњу приступног колског пута са паркингом за аутобусе, паркингом за путничка возила и окретницом за аутобусе - грађевинска парцела С1

Регулација приступног колског пута из правца села Рајац одређена је геодетским координатама осовинских и темених тачака, а њихов нивелациони положај је дефинисан нивелетама на осовинским тачкама, како је то приказано у у графичком прилогу бр.4 "Регулационо нивелациони план", у размери Р=1:1000 и Р=1:500 у документационом делу плана.

Према карактеристичном пресеку, профил пута је мин. 5.50m широк са по 1.0m са стране, у оквиру кога треба решити одводњавање, осветљење и сигурносну банкину.

Коловозни застор приступног колског пута од села до објекта информационог центра, планирати од асфалт бетона на конструкцији и подлози приказаној на детаљу у графичком прилогу бр.4 "Регулационо нивелациони план". Коловозни застор пута, од информационог центра до комплекса, укључујући и окретницу за аутобусе, планирати од гранитне коцке или асфалт бетона.

Истовремено са приступним путем уредити и простор паркинга за аутобусе и паркинг за путничка возила, како је приказано у графичком прилогу бр.4 "Регулационо нивелациони план", са зазором од гранитних коцки или асфалт бетоном. Колски паркинг озеленети садњом дрвећа са богатом крошњом на свако треће паркинг место.

Коловозна конструкција приступног пута је планирана у следећим слојевима:

- асфалт бетон АБ11 д=4cm
- битуменски носећи слој БНС д=7cm
- дробљени камен 0/31..... д=12cm
- танпонски слој камен 0/63. д=30cm

Препорука је да се коловозна конструкција изведе у две фазе. Прва фаза су сви слојеви без завршног слоја АБ11,

који се изводи након завршетка свих грађевинских радова у оквиру реконструкције пивница. Укупна површина под асфалтним коловозним застором износи 4347 m².

Коловозна конструкција колско пешачких површина је планирана у следећим слојевима:

- гранитне коцке 10/10/10cm.....d=10cm
- слој дробљеног камена 1-3mm..... d=3-4cm
- дробљени камен 0/63.....d=20cm
- глинени водонепропусни слој..... d=5cm

Укупне површине саобраћајница које се обрађују ситном гранитном коцком је 9530 m². Подлога за гранитне плоче и коцку мора бити од дробљеног камена величине зрна од 1 mm до 3 mm. Забрањена је употреба речног песка. Уградња слоја од глине је неопходна како би се решило одводњавање процедурних вода. Дренажни систем неопходно је прикључити на кишну канализацију.

Услови за уређење приступа објектима и комуникације унутар комплекса

Уређење комуникација унутар комплекса и прилазе објектима у функцији је пешачког приступа и приступа тракторима, и треба да омогући, одговарајућом нивелацијом, одводњавање и заштиту објеката од воде, као и приступ интервентним возилима КПП.

С обзиром да се, углавном, ради о постојећим објектима и постојећим прилазима, њихова геометрија и нивелационо решење је највећим делом условљено затеченим стањем. У том смислу, планиране трасе и профили саобраћајне мреже унутар комплекса често не задовољавају прописане стандарде у погледу димензија и дозвољеног нагиба, а тамо где је било могуће, предложене су корекције профила колских прилаза.

Извршити застирање, односно поплочавање главних делова комуникација, означених у графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план", као и њихова одговарајућа нивелација.

Остали приступи остају земљани, са могућношћу затрављивања. Препоруке за приступе који остају земљани, саобраћајница ПТ1 и ПТ2, може да се примени површинска обрада типа

„Левостаб 99“ као еколошка структура са полипропиленским влакнима или слична. Могуће је поплочавање и ових, незастртих делова јавних простора, али тако да се кроз израду техничке документације обезбеди одговарајуће повезивање са поплочаним деловима комуникација као и одводњавање тих површина тако да остале незастрте површине у оквиру комуникација не буду угрожене. Такође, у оквиру незастртих приступа могуће је застирање зоне непосредно уз улаз у објекат, као заштита од макс. 0,6 m око објекта и под условом да се не угрожава профил преосталог, незастртог дела приступа од мин. 3,5 m, који остаје за пролаз возила-трактора и приколица. Непосредну зону око улаза у објекат, код незастртих комуникација, могуће је поплочати до максимум 1,2 m ширине, под истим условом обезбеђења средишног пролаза од мин. 3,5 m.

Нивелацију и одводњавање застртих делова приступа извршити тако да се прикупљање воде углавном врши, у зависности од попречног нагиба терена, у средњој зони пута, дефинисаној у графичком прилогу бр. 2 и скици карактеристичног попречног пресека, у коме је положај најниже тачке пресека променљив, односно вода се прикупља тако да су нивелете уз куће увек више у односу на најнижу тачку. Потребно је, решењем кишне канализације, онемогућити формирање бујица при обилним падавинама, и њихово обрушавање на незастрте делове. Завршни слој поплочавања је искључиво од природног камена носивих особина типа и отпорности на мраз, као гранит, на конструкцији приказаној на детаљу у графичком прилогу бр.4 "Регулационо нивелациони план". У колском делу комуникација, означеним у истом графичком прилогу, непрекиданом линијом, застор може бити од ситнијих елемената – коцки, а делови непосредног приступа улазима у објекте, или проширења у функцији окупљања, укључујући и главни трг, поплочати крупнијим елементима угодним за пешачко коришћење.

ПАРКИРАЊЕ

У оквиру комплекса није планирано паркирање с обзиром да се ради о заштићеној зони. Кретање доставних и комуналних возила дозвољено је уз предходну најаву и одобрење, као и привремено паркирање ради утовара и истовара. Такође је дозвољено кретање трактора у заштићеној зони ради обављања основне делатности у Рајачким пивницама.

За посетиоце, планирано је да се аутобуски саобраћај организује тако да посетиоци буду доведени до контролисаног улаза у Рајачке пивнице, до Информационог центра. Аутобуси се враћају до планираних паркинг четири (4) места за аутобусе (Па). Кретање посетилаца који су дошли аутобусом је дефинисано тако да посетиоци након обиласка Рајачких пивница пешачким коридорима могу да приступе паркираним аутобусима на локацији приступне саобраћајнице (С1).

За посетиоце који долазе путничким возилима планиран је управни паркинг за 15 паркинг места, који је лоциран пре улаза у Рајачке пивнице, на крају саобраћајнице С1. Кретање посетилаца од паркинг простора до Информационог центра је на пешачкој дистанци од 120m. За потребе прилаза гробљу планирана је обилазна саобраћајница ПТ5 са 10 паркинг места под углом од 45 степени, с обзиром да је планирано једносмерно кретање возила око гробља.

УСЛОВИ ЗА НЕСМЕТАНО КРЕТАЊЕ ИНВАЛИДНИХ ЛИЦА

У току спровођења плана применити одредбе Правилника о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама, "Службени гласник РС", број 22 од 27. фебруара 2015, тамо где то није у супротности са условима заштите.

4.1.6. ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ У ОКВИРУ РЕГУЛАЦИЈЕ ЈАВНИХ КОЛСКО ПЕШАЧКИХ ПОВРШИНА

У оквиру регулације јавних колско пешачких површина планиране су уређене зелене површине, а и поједини делови самих колско пешачких површина, означени у графичким прилозима бр. 4. "Регулационо нивелациони план" и бр. 9. "Пејзажно уређење", су планирани као озелењени, незастрти приступи објектима, за које су услови уређења дефинисани у одељку 4.4. Површине за пејзажно уређење.

ИНФРАСТРУКТУРНА МРЕЖА, ОБЈЕКТИ И ПОВРШИНЕ

(графички прилог бр. 8 „Синхрон план“ Р1:1000)

У Плану детаљне регулације Рајачких пивница посебно место дато је заштити околине и градитељског наслеђа села Рајца. Допунски садржаји морају да обезбеде истовремено несметано функционисање основне намене објеката – производњу и складиштење вина.

За туристичке садржаје планирано је коришћење постојећих објеката - винских подрума; веће објекте користити за ресторани, а за смештај гостију само оне објекте који имају стамбене спратове, према условима из одељка 5.1. Пивнице - општа правила уређења.

Главне пешачко-колске улице комплекса решене су са јединственим застором, без раздвајања коловоза и тротоара; поплочавање се може планирати само природним материјалом – каменом.

- Остале улице могу бити поплочане као и главне, али могу бити и без застора, односно затрављене или насуте и улажане дробљеним каменом или сличним материјалом.
- Планом детаљне регулације предвиђена је и реконструкција, односно изградња нових пивница у тзв. Орешачким пивницама. С обзиром да се ова групација објеката налазе на око 800 м од главног комплекса и на неприступачан терен није економично повезивање на водоводну и канализациону мрежу за њихове потребе. Планирана је израда посебне бушотине и резервоар за пијаћу воду као и постављање биолошких уређаја за пречишћавање санитарно – фекалних отпадних вода.

ВОДОВОДНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

(графички прилог бр. 6 „Водоводна и канализациона мрежа и објекти“ Р 1:1000)

ХИДРАНТСКА МРЕЖА И САНИТАРНА ВОДА

Пројектом спољне мреже водовода предвиђена је изградња новог бунара, потисног цевовода до локације новог резервоара као и поврат воде из резервоара за хидранску мрежу и санитарне потребе објеката за цео комплекс Рајачких пивница. Снабдевање водом вршиће се из новог резервоара, који се напајаја из новог бунара. За заштиту од пожара предвиђени су спољни пожарни хидранти $\varnothing$ 80мм као и ормани са опремом за функционисање хидранта.

Снабдевање објеката у комплексу санитарном водом и техничком водом за прање буради врши се из спољне водоводне мреже.

Цевна мрежа предвиђена је од полиетиленских водоводних цеви.

КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

(графички прилог бр. 5 „Водоводна и канализациона мрежа и објекти“ Р 1:1000)

Пројектом спољне мреже је предвиђено да се изгради канализациона мрежа сепаратног система.

- Кишна канализациона мрежа прикупља воду са поплочаних саобраћајница.
- Фекална канализација прима техничку воду из пивница као и фекалну воду из санитарних чворова у објектима.

Цевна мрежа предвиђена канализационих цеви ПВЦ- У класа СН 8, са фазонским коадима произвођача WAVIN или слично од другог произвођача.

Цеви се полажу у слоју песка а затим затрпавају материјалом од ископа. На мрежи су предвиђени бетонски шахтови за контролу протока.

Уређај за биолошко пречишћавање отпадних вода постављен је у оквиру јавне површине шуме на грађевинској парцели ШЈЗ, према условима из одељка 4.4.1. Шуме и зелене површине јавне намене, односно оставља се могућност да се фекалне отпадне воде комплекса Рајачких пивница дренирају низводно и заједно са отпадним водама села рајац пречишћавају на заједничком Постројењу за пречишћавање отпадних вода.

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

(графички прилог бр. 6 „Електроенергетска и телекомуникациона мрежа и објекти“ Р 1:1000)

Објекти и мрежа напонског нивоа 10 kV, нисконапонска мрежа и јавно осветљење

За потребе снабдевања електричном енергијом предметног комплекса изграђена је стубна ТС 10/0,4 kV, инсталисане снаге 50 KVA. Напајање постојеће ТС 10/0,4 kV изведено је на постојећи надземни вод 10 kV, веза између TS 35/10 kV „Неготин II“ – TS 35/10 kV „Брусник“. Постојећа мрежа водова 1 kV изведена подземно у коридору постојећих колско-пршачких стаза и делова парцела постојећих објеката. Разводни ормани за напајање групе објеката изведени су надземно на јавним површинама и парцелама објеката. Прикључни водови за напајање објеката изведени су кабловски подземно док су мерно-разводни ормани изграђени на фасади објеката.

На основу урбанистичких показатеља и специфичног оптерећења за поједине кориснике планирана једновремена снага за посматрано подручје износи сса 350 kW.

На основу процењене једновремене снаге планира се једна ТС 10/0,4 kV, инсталисане снаге

400 kVA, капацитета 1000 kVA.

Планирну ТС 10/0,4 kV предвидети непосредно поред постојеће стубне ТС 10/0,4 kV и прикључити, по принципу „улаз-излаз“, на постојећи надземни вод 10 kV који напаја постојећу стубну ТС 10/0,4 kV. Након изградње нове ТС 10/0,4 kV постојећу стубну ТС 10/0,4 kV укинути

Планирану ТС 10/0,4 kV изградити као слободно стојећи објекти под следећим условима:

- за ТС предвидети простор димензија 5х6 м;
- за ТС предвидети зидани објекат са фасадама и косим кровом који су дати у другим поглављима овог плана ;

- колски прилаз планирати изградњом приступног пута најмање ширине 3,00 м до најближе саобраћајнице;
- просторије за смештај ТС 10/0,4 kV, својим димензијама и распоредом треба да послужи за смештај трансформатора и одговарајуће опреме;
- трансформаторска станица мора имати два одвојена одељења и то: одељење за смештај трансформатора и одељење за смештај развода високог и ниског напона.

Грађевинска парцела трафо станице ТР

Грађ. парц.	Опис	Површина m ²	Катастарска парцела
ТР	Грађевинска парцела трафо станице	71	К.о. Рајац Део катастарске парцеле: 4124/1 Цела катастарска парцела: 4124/2

Од планираних ТС 10/0,4 kV, до потрошача електричне енергије, изградити електроенергетску мрежу мрежу 1 kV. Планиране водове 1 кв поставити у коридору колско пешачких стаза као и делимично преко парцела објеката. За групу објеката предвидети разводне ормане из којих се напајају поједини објекти електричном енергијом. Планиране водове 1 кв поставити подземно у рову потребних димензија у зависности од броја водова у рову. На местима где се очекују већа механичка напрезања тла водове поставити у кабловску канализацију или заштитне цеви, као и на прелазима испод коловоза саобраћајница. Разводне ормане поставити подземно у шахтовима потребних димензија са механичком заштитом од спољних утицаја а никако поред ојеката или као слободно стојећи. Постојеће разводне ормане који су изведени надземно изместити у шахтове по условима који су дати за нове разводне ормане. Мерно разводне ормане за поједине објекте постевити унутар објеката и уградити бројила за даљинско читавање и управљање.

Предвидети осветљење простора комплекса јединственим типом светиљки – фењера који ће се стављати на улазе у поједине објекте и канделабра, који ће функционално осветлити паркинг простор за аутомобиле нове пешачке стазе кроз шуму. Осветлењем предметног простора постићи средњи осветљај од око 20 Lx. Стубове и светиљке одабрати тако да се уклапају у околни простор а сходно условима завода за заштиту споменика. Планирати декоративно осветљење, које ће нагласити Запис. Осветлењем планиране саобраћајнице С1 постићи средњи ниво луминанције 1 cd/m², а да при том однос минималне и максималне луминанције не пређе однос 1:3. Целине које се обрађују урбанистичким пројектом решиће напајање електричном енергијом и осветлењем датог простора.

Постојећу електроенергетску мрежу прилагодити условима Републичког завода за заштиту споменика културе. При извођењу радова се водове заштитити и обезбедити од евентуалних оштећења, односно уколико су у колизији са планираним саобраћајницама и објектима изместити дуж траса за поменуте водове, у складу са важећим техничким прописима и препорукама.

Планиране електроенергетске водове за напајање осветлења полагати дуж планираних и постојећих електроенергетских водова 1 kV траса у истом рову дубине 0,8 m и ширине у зависности од броја водова.

*Услови Привредно друштво за дистрибуцију електричне енергије “Југоисток”, д.о.о. Ниш,
„Електротимок Зајечар“ Зајечар., број 712/1 од 16.01.2014 год.*

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ

*(графички прилог бр. 6 „Електроенергетска и телекомуникациона мрежа и објекти“ Р
1:1000)*

У постојећем насељу Рајац изграђена је нова дигитална централа (ДКТИЦ) са новом кабловском подземно – надземном телефонском мрежом укупног капацитета 700 пари. На предметном комплексу пивнице урађена је подземна тк мрежа са доводним ТК кабл

капацитета 200 бројева. У заједнички ров са ТК ловима положена је резервна ПЕ цев Ф40 за потребе будућег оптичког кабла. Постојећи разводни ормани изведени су надземно на слободним површинама. Потребан број телефонских прикључака обезбедиће се из постојеће ТК мреже која ће се реконструисати као и градњом нових објеката ТК мреже.

За одређивање потребног броја телефонских прикључака (тф) користи се принцип:

функционална јединица	1 тф/стану
Пословање	1 тф/40-60 m ²
Објекти пивница	1 тф/објекат

За предметно подручје потребно је око 250 телефонских прикључака који ће се обезбедити полагањем новог оптичког кабла у постојеће и планиране ПЕ цеви.

Дуж свих саобраћајница, у оквиру границе Плана, планира се тк канализација, одговарајућег капацитета (броја цеви пречника □ 110 mm), која ће повезати приводна тк окна са главном тк

Дуж свих саобраћајница и колско пешачких стаза Плана, планира се тк канализација, одговарајућег капацитета ПЕ 1х □ 110 mm), која ће повезати приводна тк окна са централа(ДКТИЦ) Рајац. Тамо где постоје ПЕ цеви исте ће се користити за нове оптичке каблове.

Дубина рова за постављање тк канализације у тротоару је 0,8 m, а у коловозу 1,0 m (мерећи од највише тачке горње цеви). Планирати прелазе из нових ТК окана на раскрсницама саобраћајница као и на средини распона између две раскрснице тако да се прелази завршавају у окнима на другој страни саобраћајнице. ТК окна предвидети на растојању од 50-60 m.

Планирану тк канализацију повезати са постојећом тк канализацијом, коју је потребно проширити за потребан број цеви. Поједини делови постојеће тк канализације који су директно угрожени планираном реконструкцијом саобраћајница па је исту потребно заштитити, односно изместити на безбедну локацију.

На местима где су постојећи тк каблови угрожени изградњом планираних објеката обратити пажњу да не дође до њиховог механичког оштећења, па је исте потребно заштитити, односно изместити дуж трасе планиране за тк канализацију.

Постојеће разводне ормане који су изведени надземно изместити у шахтове потребних димензија.

Услови "Телеком Србија" регија Ниш, Извршна јединица Зајечар, број 7140-25467/1-2014 од 24.01.2014 год.

КОМУНАЛНЕ ПОВРШИНЕ

(графички прилог бр. 3 „Планирана намена површина“ Р 1: 1000, графички прилог бр. 4 „Регулационо нивелациони план“ Р 1: 1000)

КОМУНАЛНЕ ПОВРШИНЕ – К1 И К2

У оквиру јавних површина формиране су две грађевинске парцеле за намену комунални пункт за одлагање смећа, са ознаком К1 и К2, дефинисане у графичком прилогу бр. 4

„Регулационо нивелациони план“. Обе тангирају колско пешачки приступ, односно саобраћајницу ради обезбеђења приступа комуналним возилима. Није дозвољена њихова препарцелација.

Грађ. парц.	ОПИС	Оријент. површ. (m ²)	Катастарска парцела
K1	комунални пункт за одлагање смећа	14	К.О. Рајац Део катастарске парцеле 4297
K2	комунални пункт за одлагање смећа	92	К.О. Рајац Део катастарске парцеле 6442

У оквиру гп К1 и К2 дозвољено је постављање покретних контејнера, капацитета до 1100 литара, чији ће се потребан број одредити помоћу норматива: 1 контејнер на 800 m² корисне површине простора искључиво у функцији туризма, угоститељства.

За одлагање комуналног отпада и комине из пивница које су у функцији производње, нису предвиђене посебне парцеле, нити њихово одлагање у контејнере. Комина се директно из пивница вози на њиве.

Осим ова два пункта, планирано је постављање истог типа контејнера уз паркинг саобраћајнице С1 и уз паркинг пута око гробља, гп ПТ5, без издвајања посебне грађевинске парцеле.

Простор за постављање контејнера визуелно заштитити оградом, тако да не омета приступ контејнерима. Обликовање треба да буде јединствено за све контејнере, примерено заштићеној околини. Остатак парцеле уредити као зелену површину. У оквиру грађевинске парцеле К2, поред контејнера, могуће је поставити и јавну чесму.

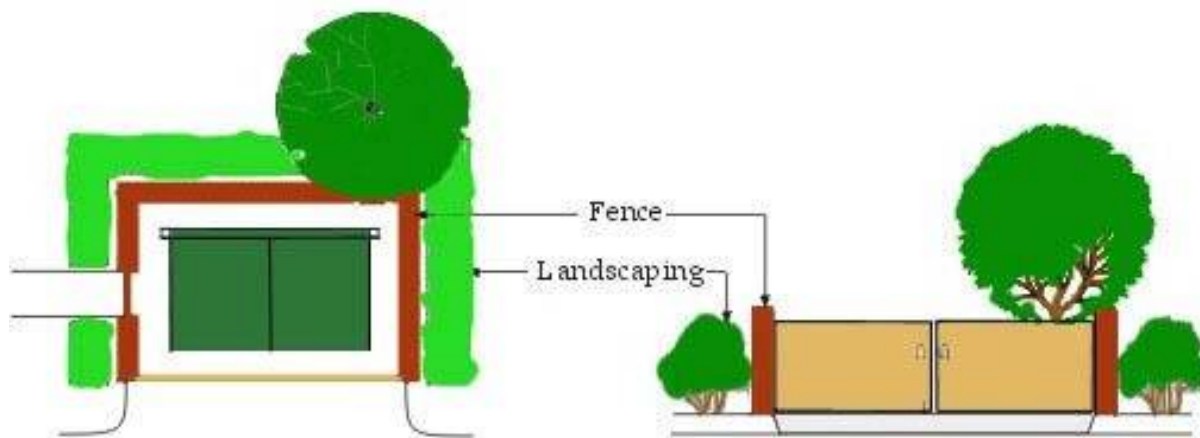
Услови за уређење места за постављање контејнера

Места означена на графичким прилозима ознаком 7а-ђ, треба да буду минималних димензија за постављање два контејнера, стандардних димензија (око 2.3 x 4m за 2 контејнера.) Дозвољено је застирање тла непосредно испод контејнера непропусним застором од камених плоча.

Места треба да буду са минимум 3 стране ограђене, оградом максималне висине до горње ивице контејнера (не више од 1.8 м или ниже али да у потпуности сакрива контејнер). Ограда може бити дрвена или бетонска, у том случају обавезно обложена природним каменом (врста камена која се може употребити дата у одељку Типологија подова). Дрвена ограда треба да буде густа, непровидна, у природној боји дрвета.

Пожељно је да ограда буде озелењена пузавицама (*Hedera helix*, *Parthenocissus* sp.) или сакривена вертикалним зеленилом, жбунастим врстама. У околини ограде обавезно планирати садњу високе вегетације, тако да не омета пролазак возила за одношење смећа. Четврта страна ограђеног простора (окренута ка улици) може се оставити слободна али је пожељно да и она буде заклоњена дрвеним покретним платном које се може лако отворити ради пражњења контејнера.

Пример уређења простора за постављање контејнера:

ГРОБЉЕ– ГРАЂЕВИНСКА ПАРЦЕЛА ГР

Рајачко гробље налази се на брду Бели брег и део је комплекса пивница у чијем је продужетку, на његовој југозападној страни.

Гробље чине две целине – прву целину чини источни, најстарији део заштићен као споменик културе са скупином од око 1500 надгробних обележја је, док је друга целина активна и окружује споменик културе са северне, западне и јужне стране. Међутим у последње време најновија сахрањивања су и између старог гробља и пута али и између најстаријих споменика, што их умногоме девастира.

Старо гробље на Белом брегу заштићено је законом као споменик културе 1980. године Одлуком бр. 633-15/80-III Скупштине општине Неготин. На њему је око 1500 споменика, укопаних у благо нагнут терен.

Споменици на рајачком гробљу које су створили самоуки анонимни каменоресци, представљају ремек-дела народне уметности и изузетно вредно културно наслеђе овога краја, те стога заслужују систематско истраживање и адекватну заштиту и презентацију.

На основу уписане године, најстарији споменици су из друге половине 18. века, али на основу облика и начина украшавања има и старијих. Највише је споменика из друге половине

- века.

Гробље на Белом брегу карактеришу надгробни споменици облика једноставних и разуђених крстова или високих квадера – стубова заштићених каменим капама. Сви споменици су вертикално постављени. Клесани су у истом камену од којег су и пивнице. Највећи каменоломи одакле је доношен камен су у Рогљеву, Мокрању, Видровцу и Трњану.

Готово све површине обрађене су и декорисане изузетно живописном орнаментиком. Најчешће заступљени мотиви у плићој рељефној обради површина су пре свега крст, представљен на више начина, врло развијен и комбинован са словима ИС ХС НИ КА, јер се представа симболично односи на голготски крст на којем је разапет Христос. Често су резане и розете које симболишу представу сунца, потом круг, свастика, зупчасте траке и цикцак линије, упрошћене и стилизоване гране, лоза, изломљене линије и коси урези, тордиране траке и плитке нише лучно пресведене.

Разликују се три основне врсте споменика:

- **Стубови** са капом висине од 1 m до 2 m. Капа је посебно клесана и насађена одозго. Са свих страна су у плитком рељефу уклесани украси. Као и сами стубови, богато су резбарене и капе.
- **Крстови** у разним варијантама, и то мањи где су сахрањивана деца и већи до 2 m, затим крстови издуженог облика и здепасти. Краци крстова су равних линија, заобљених, или комбинација равних и облич линија.
- **Споменици пресличастог облика** су најређи. Високи су до 2 m, са много шупљина *прозора*, које образују више крстова.

Стање: Импресивном утиску који данас оставља стари део гробља крај рајачких пивница, поред монументалности и богате орнаменталне обраде надгробних споменика и приметне временске уједначености, односно њихове древности, доприноси и ванвремени приказ налик илузији да су стамени, масивни и тешки надгробни споменици заправо у покрету. Чини се да је сваки високи камени белег кренуо на неку другу, своју страну. Међутим, у том покретању, ови високи и дубоко укопани камени стубови и крстови нису дестабилизовани. Њихове базе и даље су чврсто везане за тло и споменици стоје непомично упркос оштрини угла под којим су нагнути. Из тих разлога се и помишља на активност земљишта које је, некада у прошлости покренуло ове споменике али не и њихову дестабилизацију. Вероватно су тада многи споменици изваљени из земље, оборени или преломљени, разорени, и таквих и сада има свуда по рајачком гробљу.

Приоритетне интервенције: Обавезна је израда урбанистичког пројекта пејзажног уређења гробља са свим његовим елементима (ограде, стазе, осветљење, урбани мобилијар и др.) укључујући приступне колске и пешачке стазе и паркинг. Пре израде урбанистичког пројекта потребно је извршити одговарајућа геомеханичка испитивања тла ради истраживања узрока покренутости споменика. Такође, потребно је израдити Студију од стране надлежне службе заштите, којом ће се детаљно евидентирати постојећи надгробни

споменици, са конзерваторским пројектом и свим неопходним истраживањима старих надгробних обележја и начина њихове конзервације, имајући у виду и резултате испитивања тла. Поред тога, пре израде пројекта, потребно је извршити и снимање квалитетних примерака зеленила.

Урбанистичким пројектом би требало, такође, регулисати и даље коришћење гробља за сахрањивање становништва које живи у селу Рајцу или се враћа да се у гробљу својих предака сахрани. То би значило да се стари део гробља који се конзервира мора ставити под физичку заштиту, ненаметљиво оградити и издвојити од активног дела гробља.

Планом је дефинисана **грађевинска парцела комплекса гробља са ознаком ГР**, површине око 147010m², која у односу на постојеће стање, представља проширење комплекса гробља. Није дозвољена препарцелација комплекса гробља.

Грађ. парц.	ОПИС	Оријент. површ. (m2)	Оријент. БРГП (m2)	Катастарска парцела
ГР	Гробље	14701		К.О. Рајац Делови катастарских парцела: 4467, 4468, 4471, 4472, 4477, 4478, 4480, 4481, 4482, 4483, 4486, 4487, 4488, 4748. Целе катастарске парцеле: 4479 1, 4479 2.

Главни приступ гробљу планиран је са нове саобраћајнице ПТ5 која обухвата комплекс гробља, а на улазу у гробље формиран је паркинг простор са 10ПМ и проширење тротоара испред улаза.

Приликом даље разраде, за уређење планираног проширења гробља применити следеће нормативе:

- гробнице (двојне) 2.50mx2.75m, бруто површина око 12.0m
- гробови у низу 2.20mx1.0 и 2.30mx1.10m, бруто површина око 5.0m Планирати уређење пешачке стазе и улаза из правца паркинга.

Низ породичних **гробних капела** на североисточном делу гробља, на кп 4488, 4481, 4480, 4479/2, које својим обликом и употребљеним материјалима у потпуности одударају од традиционалних гробних обележја на овом локалитету, предвиђени су за **преобликовање**. Оне ће бити посебно обрађене кроз Урбанистички пројекат Гробља, односно кроз посебне МТЗ које издаје надлежни завод или Министарство културе и информисања.

Остаци објекта – капеле, на јужном делу гробља на КП 4470, четвороугаоне неправилне основе, малих димензија, око 6x4m, зидова од ломљеног камена који су сачувани у висни до 2,00m, због значаја места на коме се објекат налази заслужуу третман и заштиту као и цело гробље, те се радови на њему могу изводити само према решењу о мерама техничке заштите које издаје надлежни Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања.

За две постојеће пивнице, ван функције, означене у плану са **93** и **94**, графички прилог бр. 4 "Регулационо нивелациони план", које су се, услед спонтаног проширења гробља, нашле окружене гробним местима, планирано је **измештање** на површину јавне шуме **ШЈ2**, под условима дефинисаним у одељку **4.6.2. Објекти са наменом туризма у оквиру грађевинске парцеле јавне шуме ШЈ2**.

Зеленило гробља

На старом гробљу нема ораганизовано сађене вегетације, већ се јављају спонтано самоникла стабла лишћарских врста. Интервенције у смислу пејзажног уређења односе се на евентуалну интродукцију плански сађене вегетације, али само на местима где коренов

систем не може угрозити гробна места и стабилност споменика, и где је потребно постићи засену. Ободом гробља планирано је подизање живе оgrade максималне висине до 1м, од врсте

Buxus sempervirens-шимшир.

Перпорука је плана да се интензивно ради на искорењавању инванзивне врсте пајасена

(*Ailanthus altissima*), која се јавља и на простору гробља.

ПОВРШИНЕ ЗА ПЕЈЗАЖНО УРЕЂЕЊЕ

(графички прилог бр. 4 „Регулационо нивелациони план“ Р 1: 1000 и графички прилог бр. 9 „Пејзажно уређење“ Р 1:1000)

На простору Рајачких пивница, у домену пејзажног уређења, као и уређења зелених површина, планиране су интервенције, али тако да основни просторни и визуелни идентитет пивница остане ненарушен. Планским решењем подржана је постојећа квалитетна вегетација, као и постојеће травнате површине, које на овом простору преузимају функцију улица, односно улице су формиране травнатим површинама између објеката, и као такве представљају карактеристични амбијент који се афирмише и овим Планом.

На предметном простору издвојене су следеће категорије зеленила и површина за пејзажно уређење:

Јавне површине за пејзажно уређење

- Шуме и зелене површине јавне намене
- Уређене зелене површине јавне намене
- Површине са карактером трга
- Зона видиковаца и обезбеђења падине

Остале површине за пејзажно уређење

1. Шуме и зелене површине остале намене
2. Уређене зелене површине остале намене

У овом одељку, у контексту јединственог значаја и решавања пејзажног уређења површина, дати су заједнички услови и за површине статусу **јавне намене** и за површине у статусу **остале намене**.

ШУМЕ И ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ

У оквиру плана издвојене су грађевинске парцеле јавне намене ШЈ1, ШЈ2 и ШЈ3, за јавне шуме и зелене површине јавне намене, које су уз шуме. Шумске површине налазе се и у оквиру грађевинских парцела јавне намене ИЦ (информативни центар) и ТО (јавни тоалет).

ЈАВНЕ ШУМЕ- ШЈ1, ШЈ2, ШЈ3,ШЈ4,ШЈ5

Грађ. парц.	Опис	Површина m ²	Катастарска парцела
ШЈ1	Шума са одмориштем, северно од јавног тоалета	1321	К.о. Рајац Део катастарске парцеле: 4866, 4867, 4868, 10066
ШЈ2	Шума са одмориштем	1142	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 6439, 4672, 4854, 4858, 4859, 4860, 4861, 4865/1.
ШЈ3	Шума, јужно од јавног тоалета	407	К.о. Рајац Део катастарске парцеле: 4866, 10065, 10066.

ШЈ4	Шума изнад С1	3283	К.о. Рајац Део катастарске парцеле:
ШЈ5	Шума између пута С1 и корита потока	1699	К.о. Рајац Део катастарске парцеле:

Шумске површине (јавне и остале) задржавају се у постојећем стању уз редовне мере неге. Дозвољена је само санитарна сеча у случају фитопатолошких оштећења. Даљом разрадом планске и пројектне документације, могуће је планирати шетне стазе у оквиру шумских површина са мањим одмориштима, према графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план" и бр. 9 "Пејзажно уређење".

Шумске састојине ораха (*Juglans nigra*) са обе стране приступног пута, грађевинска парцела С1, су задржане у постојећем стању.

На простору шумске површине јавне намене, грађевинска парцела ШЈ2, а у непосредној близини главног трга, планирано је одмориште за посетиоце, са клупама, као и у шуми поред јавног тоалета, грађевинска парцела ШЈ1. Одмориште означено са 5а се налази на стазама којима се повезује паркинг за аутобусе, јавни тоалет и поплочани приступ пивницама са јужне стране. Одмориште означено са 5б се налази на стазама степеништима којима се повезује поменути приступ пивницама са јужне стране и приступ Централној зони Тргу.

Материјализација одморишта треба да буде усклађена са каменим поплочањем главног трга

– Сабора, у смислу избора и обраде, као и димензија камених плоча. Материјализација је описана у одељку Типологија подова.

При даљој изради техничке документације, неопходно је геодетско снимање постојеће вегетације у околини одморишта, као и израда Мануала детерминације и валоризације постојеће вегетације, како би се сеча стабала при изградњи одморишта свела на минимум. У том контексту могуће су мање измене положаја и облика планираних одморишта и степенишних кракова, тако да површина одморишта буде 15 до 35m², а минимална ширина степенишног крака 1.40m и одморишта 1.40m.

Услови за планирано постављање, у оквиру грађевинске парцеле ШЈ2, измештених пивница са простора гробља дати су у одељку 4.6.2. Објекти са наменом туризма у оквиру грађевинске парцеле јавне шуме **ЈШ2**.

У оквиру јавне површине шуме, на грађевинској парцели **ШЈ3**, постављен је уређај за биолошко пречишћавање отпадних вода. Тачан положај објекта дефинисати израдом Урбанистичког пројекта, након извршеног снимања и валоризације постојеће вегетације, тако да се сеча стабала при изградњи сведе на минимум.

УРЕЂЕНЕ ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ ЈАВНЕ НАМЕНЕ

Уређене зелене површине јавне намене обухватају карактеристичне `улице` између објеката (затрављене), као и репрезентативно зеленило тргова, у оквиру површина јавних колско пешачких површина КП1 и КП2. Овој типологији припада и зеленило зоне видиковаца на грађевинској парцели ВД, описаној у одељку 4.4.3. Репрезентативно зеленило партерног типа треба да буде формирано на погодним местима уз јавни трг Сабор, као и где је то могуће у залеђу осталих мањих тргова. Колоритно и композиционо, партерно зеленило треба да буде сведено, са врстама карактеристичним за сеоске окућнице (предлог биљних врста дат је у посебном поглављу Услови за избор садног материјала).

Затрављене улице карактеристичне су за Рајачке пивнице, и задржавају се у постојећем стању, уз препоруку да се трава интензивније одржава и подсејава.

Сва висока кавалитетна вегетација се у потпуности задржава (иако није сва приказана на графичким прилозима, због неажурности геодетске подлоге), посебно стабла дуда (*Morus sp.*), цера (*Quercus cerris*) и ораха (*Juglans regia*) великих димензија.

Пре даље израде техничке документације, обавеза је Инвеститора наручи израду Мануала детерминације и валоризације постојећег зеленила, те да се према налазу Мануала, сва стабла оцењена високим оценама задрже и инкорпорирају у планирана решења.

Приликом евентуалне сече стабала већих димензија, неопходно је прибављање сагласности надлежних институција за извођење радова.

На местима приказаним на графичком прилогу бр. 9 "Пејзажно уређење" приказане су позиције планираног дрвећа, које нису обавезујуће у смислу позиције и зависиће од детаљно снимљене постојеће вегетације.

Уз саме објекте, у максималној ширини од 0.6 m, могуће је поплочавање каменим плочама описаним у одељку Типологија подова.

ПОВРШИНЕ СА КАРАКТЕРОМ ТРГА, ЈАВНЕ НАМЕНЕ Централна зона -Трг са дрветом Записом

У оквиру колско пешачке површине јавне намене, на грађевинској парцели КП1, у централној зони пивница, планирано је задржавање основне функције постојећег Трга, као јединог правог, и највећег трга на предметном подручју. Дрво запис (стабло дуда –*Morus sp.*), се најстрожије чува, уз препоруке за могуће мере неге (санитарно хигијенске мере, ентомолошка и фитопатолошка заштита стабла је могућа). Дрво запис је централни део трга, као и целих Пивница уопште, те даљом разрадом техничке документације, организацију трга, као и седења и других елемената треба подретити самом стаблу, које јесте, и треба да остане централни мотив овог простора. Саобраћајне површине око трга треба да, нарочито у дане празновања и организовања скупова, постану интегрални део трга. Због тога су застори саобраћајних површина у околини трга интегрисани са засторима самог трга. Нема разлике у материјализацији (тип каменог застора је исти), а разлика је само у величини, и евентуално дебљини камених плоча (камене плоче трга треба да буду бар дупло веће од димензија камених плоча саобраћајних површина)- могућности материјализација су приказане у прилогу Типологија подова- ТИП 1 и ТИП 2.

Предлог врста камена за облагање застора: `рујан`, гранит, струганички, а тип обраде треба да буде уједначен антико, штоковани или тесани. Колорит као и обрада камених плоча треба да буду максимално сведени, без честих промена слога и обраде.

На исти начин планирано је и поплочавање одморишта у непосредној близини Сабора (5а). Опремање трга урбаним мобилијаром (расвета, клупе, канте за отпатке и др.) треба да буду усаглашени са карактером Пивница- они могу бити савремени али да у домену материјала и дизајна буду у складу са објектима (никако не предвиђати бетонске елементе мобилијара, елементе од полираног инокса и слично).

Постојећи објекат Сабора се уклања, како би се обезбедио неометани простор око дрвета запис, у функцији службе која се око њега обавља, као и ради обезбеђења неометаног колског приступа пивницама. Нови објекат Сабора, чије је идејно решење саставни део Документације плана, поставља се према графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план." Објекат Сабора се налази уз ограду потпорног зида, испод кога је, такође, јавни колско пешачки простор са клупама уз зид. Завршна обрада потпорног зида мора бити од камена, у складу са условима за облагање застора. Објекат Сабора опремљен је клупама и столовима, а поред њега је планирана чесма, амбијентално примерена месту на коме се налази.

Друге површине са карактером трга

Ове површине јавне намене, формиране су као проширења у зони пешачких стаза између објеката, и, у том микроамбијенту, добијају карактер трга (може бити ораганизовано седење, као и засена високим лишћарима). Поменути амбијенталне целине налазе се у оквиру колско пешачких површина КП1 и КП2.

На неколико места тргови су формирани око постојећих бунара, планираних чесми или око планираних собрашица и вењака, означени су у графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план" ознакама: 2 (бунари и чесме), 3 (собрашице), 4 (вењаци).

Опрема ових простора треба да буде једноставна.

Уколико се наведени садржаји не налазе на поплочаној подлози, планиран је застор од полуврстог материјала, стабилизowane земљане подлоге –Типологија подова ТИП 3- (*Decomposed granite, Terra stabilizzata*) којој су додати фиксатори ради онемогућавања

расипања. Боја ове земљане подлоге треба да буде усаглашена са доминантним бојом објеката (нијансе беж, окер). Око чесми и бунара могуће је и поплочавање у максималној ширини од 0.6m, према типологији подова која важи за површине Централне зоне.

Опремање трга урбаним мобилијаром (расвета, клупе, канте за отпатке и др.) треба да буду усаглашени са карактером Пивница - они могу бити савремени али да у домену материјала и дизајна буду у складу са објектима (никако не предвиђати бетонске елементе мобилијара, елементе од полираног инокса и слично).

На местима где је планирано постављање вењака – пергола, организовано је и седење. Озелењавање пергола треба да буде традиционалним врстама – најбоље виномом лозом (*Vitis vinifera*), аутохтоним сортама карактеристичним за овај крај: багрина, зачинак, прокупац, црна тамјаника, бела тамјаника, али се повремено могу користити и друге декоративне врсте, најбоље аутохтоне.

И у оквиру планираних сабрашница организовано је седење. Максималне димензије појединачних сабрашница су 3.0mх6.0m, без стреха. Стрехе су препуштене до 0.7m. Према графичком прилогу бр 4 "Регулационо нивелациони план", у зависности од величине простора, могуће је поствити више сабрашница.

На трговима планирати засену високим лишћарима, аутохтоних врста - предлог садног материјала дат је у посебном одељку Услови за избор садног материјала.

Сви набројани објекти могу бити изграђени само према условима и уз сагласност на пројекте надлежног завода за заштиту споменика културе или Министарства културе и информисања.

Услови и мере заштите

ЗАПИС- ЗАВЕТНО СТАБЛО ДУДА налази на централном тргу у Пивницама, на КП 4865/1. Највероватније је Трг са објектима око њега и формиран око записа као што се село или град формира око саборног храма- цркве. Овде Запис третирамо као религијски објекат јер је веома важно у духовном али и социјалном животу становника Рајца, а нарочито у време обележавања сеоске славе-заветине. По сећању најстаријих становника села Рајца литије у име свеца заштитника села, односно Св. Тројице, биле су редовне пре Другог светског рата и почињале су у порти цркве, а након обилазак свих записа у атару, завршавала се у пивницама где је свештеник заједно са сељанима читао молитву. Тада се поново урезивао крст на деблу где је он од давнина стајао, затим литија обилази три пута око записа, и то се место поливало вином и остављали се дарови у облику цвећа и плодова на трпези која се и данас налази испод урезаног крста. У току литије изговарале су се молитве за заштиту села од болести и несреће, за родну годину итд. Након обављеног ритуала раније су се враћали у село, у порту цркве где је некада била трпеза или сабор (собрашница) где се славље завршавало гозбом. Када је трпеза или сабор у порти пропао направљен је нов у пивницама 1936. године године од „савременог“ материјала и од тада се славље завршавало гозбом у пивницама.

Постоји веровање у народу да ће свако ко оскрнави запис бити кажњен, а у овом региону иде се и до крајњег сујеверја па се чак ни сува грана са овог стабла не уклања у страху од Божје казне.

Литија не обилази записе по атару од Другог светског рата, тај обичај је замро, али се одржао обичај слављења св. Трифуна и за св. Тројице када се код записа обавља богослужење.

Стање: Запис – стари дуд је у веома лошем стању што је пре свега одраз његове времешности али и небриге мештана. Стабло је угрожено непромишљеном изградњом постојећег сабора чијим темељима је угрожен коренов систем, сам објекат постојећег сабора онемогућио је и вршење процесије-обилазак литије око записа. У том контексту је и планиран нови Сабор на локацији у непосредној близини.

Приоритетне интервенције: Неопходно је да стручњаци из Завода за заштиту природе или Шумарског факултета процене могућност лечења овог стабла и да се предузму све неопходне мере за његово оздрављење.

ПОСТОЈЕЋИ САБОР Св. ТРОЈИЦЕ налази се поред записа – старог дуда на централном тргу у комплексу пивница, на КП 4865/2. Натпис на њему даје информацију да је саграђен 1938. године као „трпеза“ коју су користили становници Рајца и њихови гости за време заветине Св. Тројице.

То је бетонска грађевина оријентисан исток- запад, са 12 стубова који носе равну армиранобетонску плочу са оградом на северној страни од бетонских стубића и хоризонталне гредице на висини од око 70 цм. На средини ограде наглашена је вертикална

бетонска плоча са крстом испод којег се налази икона Св. Тројице и натпис када је објекат саграђен. Својом западном страном сабор је приљубљен уз дуд-запис. Кроз једно од четири поља сабора пролази колско-пешачки пут ка југу и платоу-видиковцу.

Стање: Постојећи Сабор, својом архитектонском формом и материјалом од којег је саграђен, одудара од осталих објеката комплекса. Без обзира што је грађен од „трајнијег“, материјала-бетона, у лошем је стању. Поред тога што је физички угрозио и визуелно девастирао стабло дуда као светог места, Сабор (трпеца) је онемогућио и одвијање литије која је до његове градње три пута обилазила око записа, те се из тог разлога постојећи Сабор одавно не користи у својој основној намени, а простор је деградиран контејнерима и паркираним возилима

Приоритетне интервенције: С обзиром на све горе наведено потребно је изградити нови Сабор на одговарајућој локацији, недалеко од Записа, на тргу, према ситуационим условима дефинисаним у графичком прилогу бр.4 "Регулационо нивелациони план", али од материјала који је примерен за целину пивница – камени ступци који носе дрвену таванску и кровну конструкцију широких стреха, покривену ћерамидом. У овакав објекат треба да буду уграђене дрвене клупе и столови. У Документацији плана приложено је Идејно решење новог Сабора. Постојећи Сабор се може уклонити тек пошто се изгради нови Сабор.

БУНАРИ:

Поред пивница и казанија, у комплексу су значајни и бунари. Поред два која се налазе у две пивнице постоје и два јавна, на КП 4622 и 4760. Озидани су врло добро клесаним каменом испод површине тла, међутим њихова грла или круне су бетониране или малтерисани.

Стање: Стабилни су, али се не користе јер су затрпани отпадом, због чега се не зна да ли у њима има воде.

Приоритетне интервенције: Потребно је очистити бунаре а круне, уколико нису од камена па малтерисане, озидати од, за то клесаних, блокова или направити дрвене круне односно сантраче (остаци једне такве конструкције се налазе на централном бунару у рогљевачким пивницама) и направити конструкцију за извлачење воде, као и надстрешницу, а према пројекту урађеном на основу решења о мерама техничке заштите које издаје надлежни завод или Министарство културе и информисања.

ЗОНА ВИДИКОВЦА И ОБЕЗБЕЂЕЊА ПАДИНЕ, ГРАЂЕВИНСКА ПАРЦЕЛА ВД

У оквиру плана издвојена је грађевинска парцела јавне намене за зону видиковаца и обезбеђења падине, означена са ВД.

Грађ. парц.	Опис	Површина m ²	Катастарска парцела
ВД	Зона видиковца и обезбеђења падине	1139	К.о. Рајац Делови катастарских парцела: 6440, 4787, 4790, 4792, 4795, 4814, 4815, 4816, 4817, 4818, 4819, 4841, 4842, 4843, ?.

Планирана зона видиковаца је у југоистичном делу предметног подручја. Видиковци су планирани као једноставни платои, са местима за седење са окупљање посетиоца, и уз засену стаблима лишћарских врста. Није дозвољена изградња затвореног објекта. Услови за уређење зелених површина видиковца дати су у одељку 4.4.3. Уређене зелене површине јавне намене.

Материјализација видиковаца треба да буде усаглашена са материјализацијом јавних површина на простору захвата Плана - користити природне материјале дрво и камен, а тип камена и његова обрада дата је у одељку Типологија подова ТИП 1, 2 И 3.

Опремање видиковаца урбаним мобилијаром (расвета, клупе, канте за отпатке и др.) треба да буде усаглашена са карактером Пивница – елементи мобилијара могу бити савремени али у домену материјала и дизајна морају да буду у складу са објектима окружења (никако не предвиђати бетонске елементе мобилијара, елементе од полираног индекса и слично). Просторе за одмор формирати као неколико групација опремљених клупама, столовима и осталим неопходним мобилијаром, максималне појединачне површине до 35m², уз могуће поплочавање или примену стабилизационе подлоге у зони постављања. Између су зелене

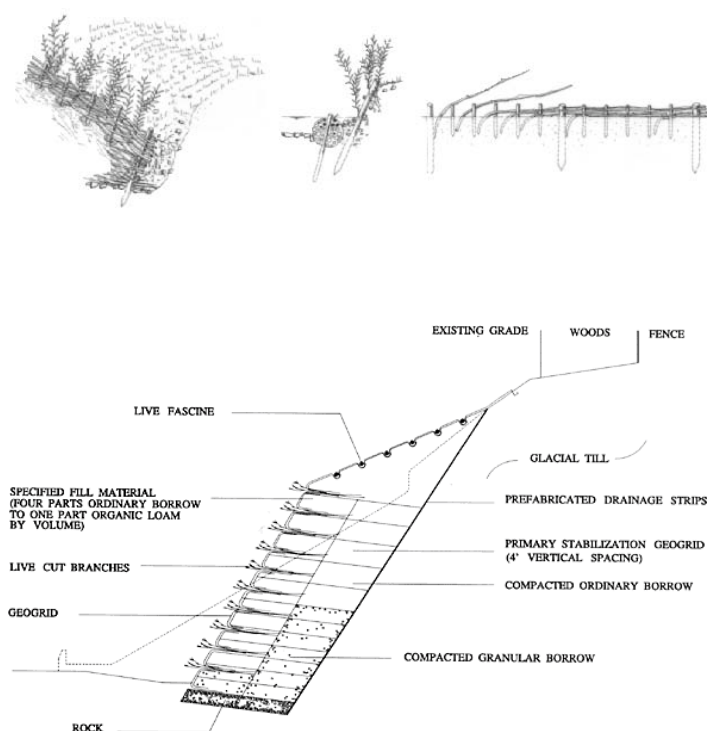
површине. Удео застртих или стабилизваних површина не може бити већи од 15% у односу на површину грађевинске парцеле **ВД**.

За зону видиковца неопходно је извршити предходна геолошка истраживања, која ће дефинисати оптималне и амбијентално прихватљиве начине стабилизације падине, према условима плана.

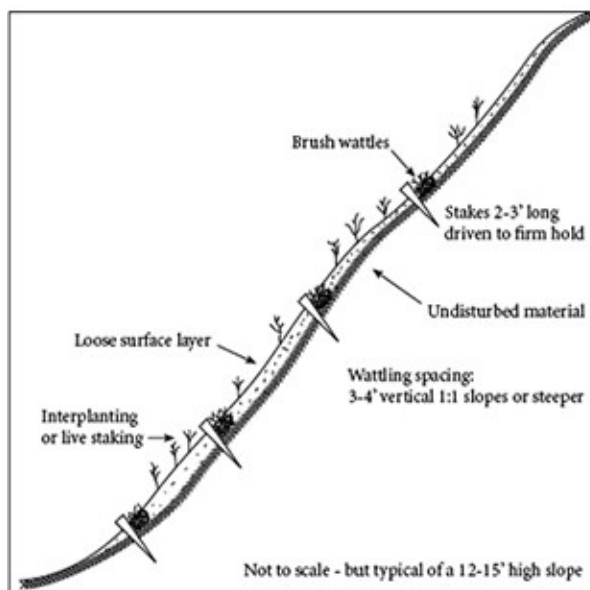
Стабилизацију падине на којој се планирају видиковци, извршити претежно биоинжењерским мерама, употребом неког од предложених метода, или методом коју предложи стручно лице (*План предвиђа израду стручне студије од стране релевантних стручњака из области геологије, статике, заштите од ерозије, и сл., којом ће се предложити најбоље решење за стабилизацију терена*).

Стабилизација се може вршити употребом плетара, живих фашина, комбинацијом кочића и жбунастих врста, употребом живог прућа, комбинацијом каменог зида и живог прућа, комбинацијом габиона и живог прућа и сл, или комбинацијом наведених метода, у зависности од нагиба и карактера терена.

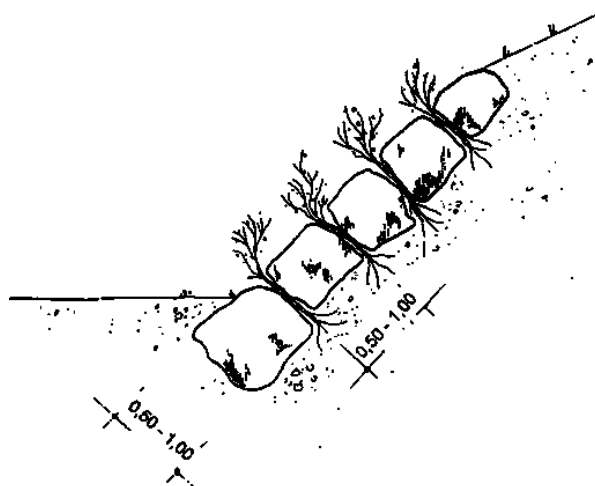
Примери биоинжењерских мера за стабилизацију терена:

Сл. 2- Живе фашине

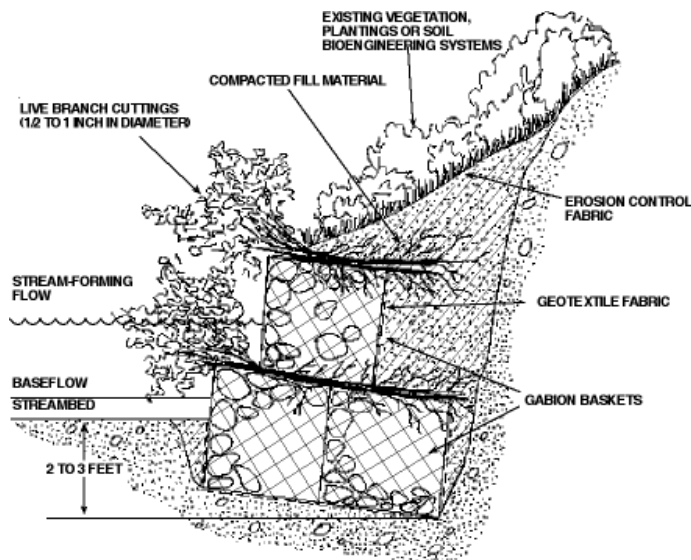

Сл. 1-Плетари од живог прућа

Сл. 3- Комбинација кочића и жбунастих врста

Сл. 4- Комбинација каменог зида и жбуња

Сл. 5- Озелењени габион

УСЛОВИ ЗА ИЗБОР САДНОГ МАТЕРИЈАЛА

На локацији је примећено присуство изузетно инванзивне врсте пајасена (*Ailanthus altissima*), те се препоручује њено искорењивање, односно уклањање младица које се спонтано појављују на локацији.

Дрвче:

Juglans regia-opax, *Quercus cerris*- џер, *Quercus frainetto*- сладун, *Morus alba*-дуд, *Tilia sp*- лана., *Fraxinus ornus*- јасен, *Carpinus betulus*-граб, *Crataegus sp.*- глог, *Fagus silvatica*- буква, *Cornus mas*- дрен., *Robinia pseudoacacia*- багрем, *Taxus baccata*...

Воћарске врсте:

Pyrus sp. (аутохтоне сорте крушке), *Malus domestica* (аутохтоне сорте јабуке), *Prunus domestica* (аутохтоне сорте шљиве), *Prunus persica* (аутохтоне сорте брескве), *Prunus armeniaca* (аутохтоне сорте кајсије), *Prunus avium*- трешња, *Rubus idaeus* (аутохтоне сорте малине)...

Жбунасте врсте:

Ligustrum vulgare, *Syringa chinensis-jorгован*, *Buxus sempervirens*- шимиш, *Rosmarinus officinalis*- рузмарин, *Prunus laurocerasus*-ловорвишња, *Cotoneaster sp.*, *Pyracantha coccinea*, *Viburnum lantana*...

Пузавице:

Vitis vinifera (аутохтоне сорте карактеристичне за неготински крај багрина, зачинак, прокупац, црна тамјаника, бела тамјаника), *Hedera helix*, *Lonicera caprifolium*, *Parthenocissus tricuspidata*...

Перене:

Rosa canina, *Rosa sp.*- руже, старе сорте- стаблашице и ниске сорте, *Iris sp*-ириц., *Salvia officinalis*-жалфија, *Ruscus sp.*, *Calendula arvensis*- невен, *Vinca maior*, *Hosta sp.*, *Thymus sp.*- мајшина душица, *Primula sp.*- јагорчевина

Луковичасте врсте:

Narcissus sp.- нарцис, *Galanthus nivalis*-висибоба, *Allium sp.*, *Crocus sp.*- шафран, ...

Предложене врсте приказане су у одељку Каталог биљних врста.

Предложене врсте представљају избор врста у даљој изради техничке документације у домену пејзажног уређења, и не обавезују пројектанта да употреби све наведене врсте већ да према пројекту усклади избор врста са предложеним.

ШУМЕ И ЗЕЛЕНЕ ПОВРШИНЕ ОСТАЛЕ НАМЕНЕ

Шумске површине остале намене остају у постојећем стању и коришћењу, ос им у јужном делу комплекса где се планира проширење постојеће шуме остале намене на контактне површине остале намене, према графичком прилогу бр. 3 "Планирана намена површина".

Услови за шумске површине остале намене су исти као и услови за шуме јавне намене (одељак 4.4.1. Шуме и зелене површине јавне намене).

Уређене зелене површине остале намене - ван регулационе линије

Обухватају зелене површине типа окућнице око објеката или су у виду затрављених пролаза- улица између објеката. Уређење треба да буде подређено корисницима простора, у смислу организовања седења и одмора, али и других активности у функцији производње вина, као основне делатности.

Уколико се објекат користи у сврху туризма, онда се слободни простор око објекта треба организовати тако да буде у функцији посетилаца- уколико објекат има своју окућницу.

Партерно уређење окућница не сме да одудара од постојећег амбијента пивница. Није дозвољено оградавање парцела, као ни одвајање живим оградама.

На местима која су у графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план" означена као места за постављање вењака или собраница у оквиру остале намене, важе услови обликовања и материјализације који су дати за исту врсту објеката у оквиру површина јавне намене (одељак 4.4.3. Површине са карактером трга, јавне намене).

Карактер зеленила треба да буде у духу постојећих амбијенталних вредности, никако не уводити врсте које нису карактеристичне за окућнице сеоских домаћинства овог краја- избегавати новије култиваре и форме, као и врсте које се никада раније нису користиле у озелењавању окућница Србије. Најбоље је користити аутохтоне врсте и одомаћене врсте, као и врсте карактеристичне баш за пивнице (орас, дуд, цер, као и руже, које су се некада користиле уз засаде винове лозе, као индикатори појаве болести лозе).

Пре израде техничке документације, обавеза је Инвеститора наручи израду Мануала детерминације и валоризације постојећег зеленила, те да се према налазу Мануала, сва стабла оцењена високим оценама задрже и инкорпорирају у планирана решења.

ВОДЕНЕ ПОВРШИНЕ

(графички прилог бр. 2 „Планирана намена површина“ Р 1: 1000)

У циљу обезбеђења континуитета водотока исушеним коритом потока, формиране су две грађевинске парцеле, В1 и В2, а испод паркинга и саобраћајнице на грађевинској парцели С1, планиран је цеваст пропуст Ø 1000.

ВОДОТОК - ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ В1 и В2

Грађ. парц.	Опис	Површина m ²	Катастарска парцела
В1	Корито потока	192	К.о. Рајац Део катастарске парцеле: 10048
В2	Корито потока	88	К.о. Рајац Део катастарске парцеле: 10048

ОБЈЕКТИ У ОКВИРУ ПОВРШИНА ЈАВНЕ НАМЕНЕ

(графички прилог бр. 3 „Планирана намена површина“ Р 1: 1000, графички прилог бр. 4

„Регулационо нивелациони план“, графички прилог бр. 5 „План грађевинских парцела са смерницама за спровођење“)

ИНФОРМАТИВНИ ЦЕНТАР – ГРАЂЕВИНСКА ПАРЦЕЛА ИЦ

За планирани објекат Информативног центра - туристички пункт, издвојена је грађевинска парцела јавне намене ИЦ, површине око 600m². Парцели се приступа са саобраћајнице С1.

Грађ. парц.	Опис	Површина а м ²	Катастарска парцела
ИЦ	Информативни центар , туристички пункт на улазу у пивнице	600	К.о. Рајац Део катастарске парцеле: 4950, 4951, 4952, 4953/1, 4953/2, 4954, 10065.

Услови за формирање грађевинске парцеле	- Грађевинска парцела ИЦ дефинисана је у графичким прилозима бр. 4 "Регулационо нивелациони план" и бр.5 "План грађевинских парцела са смерницама за спровођење". - Границе грађевинске парцеле ИЦ, дефинисане овим планом, не могу се мењати.
Намена	Туризам: информативни центар, галерија, продаја сувенира, пратећи садржаји
Положај објекта на парцели	Дефинисан у графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план".
Индекс изграђености („И“)/индекс заузетости парцеле („З“)	"И"=0.25 (редукована БРГП сутерена) "З"=15.5%
спратност објекта	Ст + П
Кота приступног платоа	Кота приступног платоа објекту ИЦ са саобраћајнице С1 је око 188.30 mпv. Остале платое и уређење отвореног застртог простора прилагодити максимално терену и очувању квалитетног зеленила.
кота приземља	Минимално +0.20 m, максимално +0.45 m у односу на приступни плато.
Услови за слободне и зелене површине	Услови уређења слободних и зелених површина дефинисано је у одељку 4.4 ПОВРШИНЕ ЗА ПЕЈЗАЖНО УРЕЂЕЊЕ.
Решење саобраћаја/ паркирања	4. Паркирање решити у оквиру јавног паркинга уз саобраћајницу С1.
Архитектонско обликовање	Обликовање и материјализација: зидови су од ломљеног и клесаног камена, таванска и кровна конструкција од храстове грађе, покривач - ћерамида. Уређење и материјализација окружења: рампе и степеништа пројектовати у камену, потпорне зидове ломљеним каменом, поплочавање платоа, такође извести у камену, према каралогу материјала.
Услови за ограђивање парцеле	Парцела се не ограђује
Инжењерскогеолошки услови	Потребно је извршити одговарајућа геолошка истраживања пре приступања изради техничке документације.

ОБЈЕКТИ СА НАМЕНОМ ТУРИЗМА У ОКВИРУ ГРАЂЕВИНСКЕ ПАРЦЕЛЕ ЈАВНЕ ШУМЕ ШЈ2

У оквиру јавне површине грађевинске парцеле ШЈ2 планирано је постављање измештених пивница са простора гробља 94 и 95, које на новој локацији имају ознаку 94а и 94б.

За ове објекте нису издвојене посебне парцеле остале намене, имајући у виду да се ради о целовитости шумског комплекса, али сами објекти не морају имати статус јавне намене. Положај објеката дефинисан је на графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план". Измештање и реконструкцију објеката извршити према пројекту израђеном по условима из Решења о мерама техничке заштите, издатим од стране надлежног завода за заштиту споменика културе или Министарства културе и информисања. Потребно је да пројекти имају и сагласност ових институција, као и конзерваторски надзор у току реализације. Намена објеката је туризам, који подразумева угоститељство (без смештајних капацитета), продајницу сувенира, продајну галерију у функцији афирмације Пивница, а могући су и други садржаји културе.

ОБЈЕКАТ ЈАВНОГ ТОАЛЕТА - ГРАЂЕВИНСКА ПАРЦЕЛА ТО

За постојећи објекат јавног тоалета, издвојена је грађевинска парцела јавне намене ТО, површине око 600m². Парцели се приступа са саобраћајнице С1.

Грађ. парц.	Опис	Површина н а m ²	Катастарска парцела
ТО	Јавни тоалет, уз саобраћајницу С1	523	К.о. Рајац Део катастарске парцеле: 4866.

За потребе приступа изведеном објекту јавног тоалета, планирани су приступни плато и степеништа која тоалет повезују са паркингом уз саобраћајницу С1 и са комплекса пивница, преко пешачког пута КП2. Приступни плато повезан је и са планраним одмориштем у јавној шуми ШЈ1.

Елементи ситуационог решења дати су у графичком прилогу бр.4 "Регулационо нивелациони план".

5. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ГРАЂЕЊА ЗА ПОВРШИНЕ ОСТАЛИХ НАМЕНА

(графички прилог бр. 3 „Планирана намена површина“ Р 1: 1000 и графички прилог бр. 4 „Регулационо-нивелациони план“ Р 1: 1000)

Рајачке пивнице – групација винских подрума села Рајац, налазе се западно од села уз винограде, удаљене од села око 2 км на брежуљцима Бели брег и Стена Највећи број пивница налази се у насељу на десној обали орашачког потока на Белом брегу и оно је збијеног типа као и село, спонтано настало пратећи конфигурацију терена, што је условило кривудава улице и блокове грађевина неправилног облика. Карактеристично за ово насеље је да су се улице формирале уз пивнице, често са две, а понегде и са више страна. Други део насеља винских подрума налазио се на левој обали Орешачког потока и до данашњих дана сачуван је и доступан само један полуурушен објекат а до пре десетак година могло се прићи и до још неколико остатака које су сада прекривене вегетацијом и потпуно неприступачне.

Први записи о Неготинским пивницама потичу из средине 19. века, а о времену почетка њихове градње на овом простору нема поузданих података. На многим пивницама постоје записи о години градње, на основу којих је могуће претпоставити и време изградње осталих – током друге половине 19. и прве половине 20. века, а може се претпоставити да су постојале и старије које су грађене од дрвета.

У оквиру површина остале намене, објекти и парцеле пивница су доминантни предмет уређења и грађења, од којих је највећи број постојећих пивница или оних које се обнављају. С обзиром да су у обликовном и амбијенталном смислу објекти пивница, без обзира на намену, јединствена целина, планом су дефинисана **општа правила уређења** која важе за све пивнице, као и **посебна правила уређења** која се односе на појединачне објекте, нумерички јединствено означене у графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план" и у одговарајућим деловима текста.

ПИВНИЦЕ –ОПШТА ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

основна намена	Основна намена објеката пивница дефинисана је графичким прилогом бр. 3 „Планирана намена простора“ за сваку парцелу и то: • Вински подруми-пивнице: производња и складиштење вина • Мешовита намена: пивнице, туризам • Туризам (сувенири, галерије, угоститељство, промоција) • Казаније – производња ракије • Угоститељство
----------------	--

	Остале намене, а посебно становање, су искључене.
компатибилност намене	• Компатибилне намене могу бити заступљене од 0% до 100%, искључиво према посебним правилима за појединачне објекте. • Један објекат може, поред основне, имати само једну компатибилну намену. • Избор компатибилне намене је искључиво у оквиру планом дефинисаних основних намена.
број објеката на парцели	• За постојеће објекте и објекте који се обнављају дозвољено је више објеката на једној парцели, као и један објекат на више парцела, у контексту очувања изворне парцелације.
услови за формирање грађевинске парцеле	☐ Парцела мора имати непосредан колски приступ на јавну саобраћајну површину и могућност прикључка на комуналну инфраструктуру. ☐ Није дозвољена парцелација и препарцелација. ☐ Дозвољене су исправке граница парцела у односу на планирану регулацију и топографско стање објекта, као и исправке граница суседних парцела у контексту решавања имовинско правних односа и разграничења. ☐ Дозвољене су исправке граница парцела у контексту превођења старог катастра у нови.
положај објекта на парцели	• Постојећи објекти се задржавају у постојећем габариту, према графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план" и према посебним правилима за појединачне објекте. • Објекте који се обнављају и нове објекте постављати искључиво у оквиру зоне грађења одређене грађевинском линијом дефинисаном у графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план".
помоћни објекти на парцели	• Није дозвољено постављање помоћних објеката на парцели.
спратност и висина објеката	• Максимална спратност објеката дефинисана је графичким прилогом бр. 4 је "Регулационо нивелациони план". • Максимална висина слемена постојећих аутентичних објеката који нису планирани за преобликовање је дефинисана постојећим слемомом. • Максимална висина пивница које се реконструишу, преобликују или планираних нових објеката, биће одређена студијом волумена суседних објеката у простору у ком се гради а у циљу спречавања угрожавања како постојећих објеката тако и оних који се на овим парцелама планирају, а према Решењу о мерама техничке заштите и Решењу о сагласности од стране надлежног завода за заштиту споменика културе.
приступна кота	☐ Приступна кота за постојеће објекте се задржава у постојећем стању. ☐ Приступна кота за планиране објекте и објекте који се обнављају је кота приступног пута, односно колско пешачког пута. ☐ за постојеће двоетажне објекте дозвољава се приступ другој етажи објекта спољашњим степеништем у оквиру јавне површине.
правила и услови за интервенције на постојећим објектима	• Детаљна правила за појединачне објекте дата су одељку 5.2. • Све интервенције на постојећим објектима реализовати у складу са одговарајућом типологијом, дефинисаном овим планом и мерама техничке заштите (у даљем тексту МТЗ).

услови за слободне и зелене површине	Услови уређења слободних и зелених површина остале намене дефинисано је у одељку 4.4 ПОВРШИНЕ ЗА ПЕЈЗАЖНО УРЕЂЕЊЕ.
решење саобраћаја/паркирања	- Колски приступ путничким возилима и тракторима са приколицом обезбеђен је са саобраћајних и колско пешачких површина искључиво за власнике пивница. - Није дозвољено паркирање, осим на јавном паркингу у оквиру саобраћајнице С1.
архитектонско обликовање	У свему према Решењу о МТЗ и Решењем о сагласности од стране надлежног завода за заштиту споменика културе или Министарства културе и информисања.
услови за ограђивање парцеле	Није дозвољено ограђивање парцела.
услови и могућности фазне реализације	Није дозвољена фазна реализација.

Типологија пивница

Постоји неколико типова пивница, али се према просторној организацији и материјализацији могу издвојити две основне типологије:

А) Према броју етажа

— једноетажне (приземне - Ст), и двоетажне (спратне СТ+П). Често се приликом груписања у истом низу, или блоку, може наићи и на приземне и на спратне, као и на слободно стојеће у дефинисаном блоку.

- Једноетажне пивнице (на графичким прилозима означени са Ст) углавном су неправилне четвороугаоне основе, зидане каменом. По правилу, ови вински подруми укопани су у тло за око 1–1,20 м. Улаз у пивницу углавном је са оне стране на којој је терен нижи, или уколико је постављена управно на изохипсе на дужем, бочном зиду. У зависности од имућности домаћина пивнице могу бити нижих зидова и тада имају портале скромнијих димензија, у правоугаоном дрвеном раму са двокрилним вратима. Код имућнијих власника зидови пивница веома су високи, а портали лучни монументални, са декорисаним каменим рамом.
- Код двоетажних пивница (на графичким прилозима означени са Ст+П) прва етажа је укопани вински подрум, док су на другој, стамбеној етажи боравили власници или радници, у време радова у винограду или припреме вина и ракије. Ове пивнице се могу сврстати у два подтипа условљена градњом на стрмијем, односно благо нагнутом терену. На стрмијем терену пивнице се најчешће налазе између два сокака. Вински подрум већим делом је укопан, тако да је зид код улаза висок око 1–1,20 м, а супротни потпуно укопан у тло. На горњу етажу улази се са супротне стране од улаза у подрум, непосредно са горње улице. Други подтип су двоетажне пивнице грађене на благо нагнутом тлу, тако да је вински подрум укопан до 150 цм, док се на спрат пење дрвеним, а некада и каменим степеницама. Нема их много у комплексу, свега десетак. Грађене су углавном око раскршћа главних саобраћајница и на централним „трговима“, а изгледају као куле.

Б) Према материјализацији

Друга типологија пивница је заснована на употребљеним материјалима за градњу зидова - и то су дрвене, камене и од опеке, као и комбинација ових материјала.

- Најстарије сачуване пивнице су од дрвених брвана или брвеница спојених на угловима на ћерт, или бондручне конструкције са дрвеном испуном. И једне и друге биле су малтерисане блатним малтером. Ако су једноетажне, пивнице су на темељним зидовима од камена, грађеним у сухозиду, а уколико су двоетажне, први ниво је полуукопан и грађен ломљеним каменом у блатном малтеру, док је други од дрвета, грађен као и једноетажне.
- Почетак грађења камених пивница везује се за почетак друге половине 19. века, односно за почетак извоза вина у Француску након што је у тој земљи филоксера уништила

винограде. Највећи број оваквих пивница изграђен је до почетка 20 века, односно до Балканских ратова. Оне су у највећем броју једноетажне али их има и двоетажних. Зидане су ломљеним каменом а само су елементи на угловима, портали и остали отвори од клесаног камена. Код овог типа пивница разликују се и различите подтипове зависно од начина формирања стрехе.

- Први подтип су објекти без стреха, када су зидови завршени каменим, једноставно профилисаним венцима, а дрвени елементи таванске и кровне конструкције споља нису видни.
- Други подтип је са плитким стрехама које чине само видне, конзолно препуштене тавањаче или само препуштени рогови.
- Трећи подтип је са веома дубоким стрехама које чине конзолно препуштене тавањаче преко којих су препуштени и рогови.

Начин решавања кровне конструкције, нарочито стрехе, указује на везу са профаним градитељством Косова и Метохије и Македоније. То се може објаснити чињеницом да је већинско становништво ових крајева досељено са тог подручја, пренело узор за обликовање, градњу и технике грађења.¹⁰

У периоду после Другог светског рата у комплексу је саграђено неколико двоетажних пивница у комбинацији ломљеног камена у првој и опеке у другој етажи. Неке од њих имају и серклаже и друге елементе од армираног бетона.

Опште мере заштите пивница

Сви објекти у границама плана налазе се, на основу споменичке валоризације, у Првом степену заштите, на основу чега су прописане мере заштите и степен интензитета.

У границама плана нису дозвољене грађевинске интервенције у виду изградње нових објеката, ако нису дефинисани овим планом, као ни пренамена и коришћење планираних пољопривредних површина у другу сврху.

Могућа је **конзервација, рестаурација, реконструкција и преобликовање** постојећих објеката према пројекту израђеном по условима из Решењима о МТЗ, издатим од стране надлежног завода за заштиту споменика културе или Министарства културе и информисања. Потребно је да пројекти за ове објекте имају и сагласност ових институција, као и конзерваторски надзор у току реализације.

Дозвољена је и **изградња нових објеката који су у функцији пивница** и развоја овог комплекса према овде датим условима.

На за то предвиђеним локацијама, у оквиру остале намене, могуће је изградити и одморишта са клупама и столовима, наткривена крововима-типа собраница и вењака са лозом. Поред тих одморишта, као и на фреквентним местима, предвиђене су чесме. Сви набројани објекти могу бити изграђени само према условима и уз сагласност на пројекте надлежног завода за заштиту споменика културе или Министарства културе и информисања, а од камена и дрвета, покривени ћерамидом.

За све појединачне објекте заштићених културних добара од изузетног значаја, просторно културно-историјских целине Рајачке пивнице у границама Плана детаљне регулације, подразумева се строги конзерваторски третман, а који су у текстуалном делу **5.2. Пивнице - посебна правила уређења** добили препоруке на који начин се може поступати са њима и које намене могу да добију. Предузимање мера техничке заштите – извођење радова на објекту у циљу његове заштите и презентације, могуће је искључиво на основу пројеката за које су издата Решења о мерама техничке заштите и Решења о сагласности од стране надлежног завода за заштиту споменика културе или Министарства културе и информисања.

10 Тихомир Станојевић, *Неготин и Крајина од 1859. до 1940. године*, оп. цит., 55.

Предвиђене су МТЗ на свим објектима Рајачких пивница, а ради очувања њихове аутентичности или враћања у аутентично стање, и за оне потпуно нове објекте на за то предвиђеним локацијама које је дефинисао овај План. МТЗ су конзервација и рестаурација, реконструкција и преобликовање.

Преобликовање

Преобликују се објекти који су новим интервенцијама изузетно девастирани и којима је измењен концепт оригиналног објекта - винских подрума.

То су следећи објекти:

део пивнице бр. 1 на кп. 4588; анекс објекта бр.19 на кп 4897, део двојне пивнице бр. 216 на КП 4909 ; пивнице бр. 53 на КП 24813; бр. 173 на КП 4646; на делу пивнице бр. 47 на КП 4836/1 и 3847/1; пивнице бр. 58 и 59 а и 59 б, на катастарским парцелама 4836/2, 4837/2 и 4838/1; пивнице бр. 56 и 57 на КП 4835/2 и КП 4834/2; пивница бр. 81 на КП 4825; бр. 98, на КП 4761; пивница бр. 139 на КП 3435 ; бр. 112 на КП 4726 и 4727; бр. 58, 59 и 59а на КП 4836/2, 4837/2 и 4838/1; 75 на КП 4705 и 4706 спољашње бетонске степенице заменити дрвеним какве су и биле; јужни анекс пивнице 89а на КП 4791; бр. 10 на КП 4928; бр 136 на КП 4548, итд.

За све њих је потребно урадити пројекат преобликовања према Решењима о мерама техничке заштите које ће у овом случају морати да садржи и Студију-идејно решење преобликовања за сваки појединачан објекат, а које издаје надлежни завод за заштити споменика културе или Министарство културе и информисања.

Објекти или елементи који се уклањају

Мерама заштите предвиђа се уклањање дограђених објеката и елемената на појединим пивницама који су грађени без сагласности Завода за заштиту споменика културе.

Трајно уклањање без замене, односи се на све помоћне објекте, шупе, надстрешнице и др., у циљу уређења целокупног простора Рајачких пивница. Са становишта заштите ови објекти или елементи немају архитектонских и других вредности, већ напротив, својим изгледом девастирају и нарушавају аутентичност објеката и амбијента.

За уклањање или рушење су предвиђени анекси на објектима: источни анекс пивнице 89а (КП 4791) и 91(4787) као и импровизовани видиковац на истој парцели; бетонска плоча на стубовима на пивници ба (4944), дрвени балкон на пивници 53 (КП 4813), и тремови поред објеката 60 (КП4701) и 176 (КП 4627). Спољашња ложишта су такође предвиђена за уклањање: испред пивнице 155 (КП4631) и поред пивнице 163 (КП 4607) до које је направљен и постамент за некакву грађевину, можда трем а на КП 4611., итд,

На многобројним објектима су сазидани димњаци које би требало уклонити, осим ако је несумњиво утврђено да у том двоетажном објекту постоји или је постојало аутентично ложиште-оцаклија. Феликс Каниц је у 19. веку, путујући по Србији, комплексе пивница, описао као насеља без димњака што је карактеристика насеља у којима се не живи.

Дислокација

Односи се на две пивнице које се налазе у оквиру проширеног гробља на КП 4486 и 4487, у плану означени као 93 и 94. С обзиром да су објекти у неодговарајућем окружењу, напуштени и неодржавани, планирана је њихова измештање на јавно земљиште, на грађевинску парцелу IIIJ2.

Нови објекти

На предвиђеним локацијама у комплексу, за које се претпоставља да су у прошлости биле пивнице, али за то без исцрпних теренских истраживања не постоје материјални докази, дозвољена је градња нових објеката. Њиховом изградњом употпунио би се прекинути низ у неким од сокака или групација око постојећег објекта у Орешачким пивницама, а на уситњеним парцелама које указују на некадашње постојање грађевина. У току припрема терена и земљаних радова за изградњу нових објеката неопходно је присуство архитекте из надлежног завода за заштиту споменика културе.

Према Решењима о мерама техничке заштите Републичког завода за заштиту споменика културе или Министарства културе и информисања неопходно је израдити пројекте за изградњу нових објеката на за то предвиђеним парцелама: објекат бр. 1- КП4872; објекат бр. 2,3 и 4 - КП 4862,4863; објекат бр.5 и6- КП 4546 и 4545; објекат бр. 7и 8- КП 4544 и 4543;

објекат бр. 9 и 10 КП 4540 и 4536; објекат бр. 12 - на североисточном делу КП 4611; објекат бр. 15 и 16- КП 3820 и 3821; бр 17- КП 3827; бр. 18 и 19 - КП 3824 и 3823; бр 20 КП 3826 и 3825 и бр. 21 на КП 3828.

Овим планом је дат хоризонтални габарит објеката –дефинисан грађевинским линијама, као и њихова спратност, међутим њихова прецизнија висина биће одређена студијом волумена суседних објеката у простору у ком се гради а у циљу спречавања угрожавања како постојећих објеката тако и оних који се на овим парцелама планирају.

Планирани објекти би требало да буду изграђени од камена исте врсте од кога су грађене све остале пивнице, исте обраде - ломљени камен и клесани камен за квадере на угловима, лучне портале и отворе за кљук као и за израду кровних венаца. Међуспратна, таванска и кровна конструкција би требало да буду од квалитетне храстове грађе обрађене по узору на аутентичне елементе објеката у суседству. Уколико се планирају стрехе, оне би требало да буду урађена по једном од заступљених типова у комплексу. Кровни покривач треба да буде квалитетна ћерамида.

Пројекти ових објеката ће бити урађени према аналогiji са суседним, аутентичним пивницама које имају сличну диспозицију у простору.

ПИВНИЦЕ - ПОСЕБНА ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

С обзиром да сваки појединачни објекат у Пивницама, поред заједничких карактеристика, поседује специфичности које није могуће обухватити општим правилима, у овом одељку су, уз оцену стања у тренутку израде плана, дати и посебни услови и правила за дозвољене, као и приоритетне интервенције у циљу очувања аутентичног изгледа и функције комплекса Пивница. Број пивнице у текс ту одговара броју –означи пивнице у графичком прилогу бр. 4 "Регулационо нивелациони план".

1а,1б,1в,1г. на кп 4585, 4586, 4587 и 4588 налазе се две двојне спојене, скоро идентичне пивнице. То је први низ објеката на улазу у насеље, налази се са десне стране пута којим се долази из села Рајца и паралелан је у односу на њега. Пивнице су једностажне, зидане на нагнутом терену као и већина објеката у комплексу. полуукопане су, те је висина задњег фасадног зида свега 1,6, а улазног око 2,8 м.

Последња пивница у низу, на кп 4588, је реновирана и адаптирана. Спољашње интервенције прилично су деградирале њен изглед.

Стање: Оба објекта споља делују стабилно али је унутрашње лице потпорног, југозападног зида првог објекта на једном делу обрушено. Само су прве две пивнице у функцији винског подрума.

Приоритетне интервенције: неопходно је санирање и редовно одржавање свих објеката као и укидање кровних прозора на последњој пивници у низу. За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о мерама техничке заштите (у даљем тексту МТЗ). које издаје надлежни завод за заштиту споменика културе или министарство културе и информисања.

Планира се презентација и ревитализација дела објекта који није у функцији – првенствено у винске подруме. Уколико не постоји такав интерес власника, могуће је отворити га за посетиоце комплекса са новом, компатибилном наменом, и уврстити га у туристичку понуду – дегустације вина и производа од грозђа са подручја рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа тимочког региона. Могућа је и намена едукативног карактера за становнике села и посетиоце.

- **Пивнице на КП 4589, 4590 и 4591** налазе се у северном делу насеља уз десну страну прилазног пута од села, на месту на којем се бочни пут одваја ка виноградима. Објекат је на благој падини, правоугаоне је основе, зидова грађених ломљеним каменом и четвороводног крова благог нагиба, покривеног ћерамидом. Грађен је као четвороделни осно симетричан – на дужим фасадама остављени су отвори за правоугаона врата у дрвеном раму. Објекат никада није подељен на четири дела, јер постоји само један преградни зид. Два отвора на северозападној фасади су зазидана, док су у функцији само два на југоисточној. Данас је то двојна пивница, југозападна и североисточна,

која поред аутентичних врата у дрвеном раму има и новији лучни камени портал на ужој страни оријентисаној ка прилазном путу.

На југоисточној фасади сачувана су двоја врата одвојена само уским каменим зидом који представља поделу објекта по дужини. На северозападној фасади отвори за врата су зазидани, а видљиве су ивице некадашњег отвора као и дрвене надвратне греде. Уз свака врата налазили су се отвори за „кљук“, а данас су у функцији само два уз активне улазе.

Изнад улаза југозападне пивнице стреха је проширена импровизованим додавањем необрађених прирожака. Обе пивнице су у новије време прекривене, западна „брамац“ бетонским црепом, а источна континентал црепом. Ентеријер пивнице је неугледан.

Стање: Пивнице су у својој аутентичној функцији – производња вина. Сва зазиђивања и проширење стрехе девастирала су објекат, за који се чини да је конструктивно стабилан.

Приоритетне интервенције: За бољу презентацију овог објекта потребно је урадити његову комплетну рестаурацију и конзервацију према решењу о МТЗ које издаје надлежни завод за заштиту споменика културе или министарство културе и информисања.

- **Објекат на КП 4603** је једноделна, слободностојећа, приземна пивница паралелна главном прилазном путу. Правоугаоне је невелике основе, са главном улазном фасадом оријентисаном ка североистоку, односно улици. Зидана је ломљеним и притесаним каменом, осим углова, који су од клесаних квадера и лучних оквира за прозоре и врата за које су коришћени клесани и профилисани елементи. На десној страни изнад улаза уграђена је плоча од пешчара на којој пише да је пивница стојана. Ђукића.и.с.драг.1922.г. на бочним фасадама, ниско при тлу су вентилациони отвори. **Стање:** овај објекат је стабилан, кровни покривач-бибер цреп недавно је „претресен“.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту неопходно је да надлежни завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања издају решење о МТЗ, на основу којег се може урадити пројекат конзервације и презентације. С обзиром на то да објекат није у функцији, планирана је ревитализација, односно враћање првобитне намене – вински подрум. Уколико не постоји таква могућност, могуће је отворити га за посетиоце комплекса са новом, компатибилном наменом, и уврстити га у туристичку понуду.

- **Пивница на КП 4604** налази се на улазу у комплекс са десне стране приступног пута. То је приземни полуукопани, једноделни објекат, са двоводним кровом покривеним ћерамидом. Главном, улазном фасадом, пивница је оријентисана ка путу. Уз јужни зид ове пивнице сазидан је новији објекат, могуће и на старим темељима. Са северне стране, на око 1,00 м удаљености налази се друга пивница сличног волумена, али нешто стрмијег четвороводног крова покривеног бибер црепом. Ниво улаза је на нивоу улице.

На улазној фасади су поред широког, каменог лучног портала, са обе његове стране и мали лучни отвори. Објекат је зидан ломљеним и притесаним каменом. Сви зидови, осим уличне фасаде која је малтерисана, дерсовани су кречним малтером.

Стање: Зидови су стабилни а кров је недавно реконструисан при чему је стреха ка улици непропорционално продужена чиме је објекат изгубио своју аутентичност. објекат до реконструкције крова није био у функцији, али сада се повремено користи за складиштење и продају вина на веома ниском нивоу.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о МТЗ које издаје надлежни завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања према којима треба урадити пројекат санације, конзервације као и враћања крова у аутентични габарит. Пожељно је обити малтер са улазне фасаде, као и са свих спојница, и урадити поновно дерсовање кречним малтером. Уклонити боју са каменог оквира портала.

Планирано је уређење ентерије и задржавање постојеће намене, вински подрум и продаја вина, али знатно унапређене.

- **На КП 4605** налази се новија пивница издужене петоугаоне основе. Припада низу од три објекта на десној – југозападној страни прилазног пута, а на углу је на којем се од њега одваја споредни пут ка југозападу.

Пивница је приземна, једноделна, са прилично великом спратном висином, од око 4 м. Улаз у тавански простор је са спољашње стране кроз мала врата у слободном, југоисточном калкану, мада сада недостају дрвене степенице. Кров је троводан, али му је трећа, југоисточна кровна равна знатно краћа, због чега је на тој страни формиран калкански зид са трапезним завршетком.

Улазна, улична фасада је оријентисана ка североистоку и поред двокрилних врата на средишњем делу зида има и по један отвор за „кљук“ са стране. На калканском зиду поред врата за тавански простор постоји у зони приземља и отвор за „кљук“ исте величине и обраде као на улазној фасади.

Зидови су зидани ломљеним каменом и тесаницима на угловима.

Стање: Објекат је стабилан, али је кровни покривач растресен.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту неопходно је да надлежни завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања издају решење о МТЗ на основу којег се може урадити пројекат конзервације и презентације. С обзиром на то да је објекат повременоу функцији, планирана је његова ревитализација, односно враћање првобитне намене – вински подрум. Уколико не постоји таква могућност, могуће је отворити га за посетиоце комплекса са новом, компатибилном наменом, и уврстити га у туристичку понуду.

- **На КП 4944 и 4945 налазе се** две спојене, двоетажне пивнице. Изграђене су на веома стрмом терену са североисточне стране прилазног пута, и представљају први објекат са леве стране на који се наилази када се од села Рајца улази у комплекс пивница.

Објекти су приближно исте дужине, исте ширине и висине стрехе и слемена. Југоисточна пивница је раније грађена и имала је двоводни кров. Она има испуштене камене квадере са обе стране североисточне фасаде, као везне елементе за суседне пивнице. Приликом грађења друге пивница кровови су обједињени у троводни кров.

Југозападне, уличне фасаде су идентичне, и имају само по једна двокрилна врата. Улази на горње етаже су на нивоу пута. Бочне стране су без икаквих отвора, док на супротној фасади старији објекат у доњем нивоу има камени лучни портал, симетрично постављен. Са његове десне стране је мали лучни прозор, изнад којег је прозор другог нивоа. Источна фасада новијег објекта је симетрично компонована, са истим елементима – лучни камени оквир двокрилних врата, и по два мала камена лучна оквира за прозоре. Изнад прозорских отвора прве етаже су правоугаони прозори спрата.

Стање: Објекти су стабилни, али је на њима рађено без решења о мерама техничке заштите које издаје надлежни завод, што је умногоме допринело девастирању аутентичних објеката. На северозападном објекту је постављен нови „брамац“ бетонски цреп и димњак, а рађено је и на адаптацији горњег нивоа. Код југоисточног објекта на његовој североисточној фасади, у нивоу друге етаже изграђена је бетонска плоча на бетонским стубовима и ка њој, на место прозора, пробијен отвор за врата.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту неопходно је да надлежни завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања издају решење о МТЗ на основу којег се може урадити пројекат конзервације и презентације. Бетонски цреп треба заменити ћерамидом једнообразно над целим објектом и уклонити бетонску терасу. Објекти су у функцији винских подрума и дегустације вина што би требало задржати и унапредити производњу али и на презентацију ентеријера која мора бити на знатно вишем нивоу од досадашње.

- **Пивница на КП 4941** је приземни објекат, правоугаоне основе, четвороводног крова, оријентисан у правцу СЗ-ЈИ. Темелни зидови су од камена, а зидови приземља су бондручни са испуном од талпи-брвеница. Малтер за зидање је кречни, а све зидне површине малтерисане су блатним малтером са додатком сламе. Под пивнице нижи је за ~ 80 цм у односу на праг улаза. Косници нису у равни стубова, већ су приковани накнадно преко стубова са спољашње стране. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Улаз у пивницу је са СИ стране; врата су дрвена, двокрилна, са средњим стубом који је померан по потреби. Кровна конструкција је дрвена, а кров је покривен ћерамидом.

Стање: Објекат је у лошем стању; недостају брвенице у једном пољу бондручне конструкције североисточне фасаде; зидови су испуцали; малтер је у великој мери оштећен,

испан или одвојен од конструкције; конструкција бондручних зидова као и крова је искривљена. Објекат је нарастао у шибље и коров.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Урадити пројекат потпуне санације и рестаурације пивнице, у свему према расположивим подацима. Планирано је да се пивница ревитализује тако што ће јој се вратити првобитна намена винског подрума, али је могуће и да буде опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **На КП 4943**, су остаци подрума пивнице ромбоидне основе, постављене у правцу југозапад – североисток. Зидани су ломљеним каменом, док су на угловима већи комади притесаног камена. Пивница се налази уз главни, прилазни пут, на терену који је у великом паду од запада ка истоку. Због конфигурације терена и према ситуацији на терену, може се претпоставити да је била двостажна Ст + П. Улаз у сутерен био је са југоисточне стране, а улаз на приземље вероватно са југозападне стране (са пута). Врата су била двокрилна, дрвена, у правоугаоном дрвеном оквиру и истом таквом отвору у каменом зиду. Могуће да је приземље било дрвено као код пивнице на **КП 4928**, с обзиром на то да нема никаквих зиданих остатака другог нивоа.

Стање: Зидови су порушени у великој мери, а спојнице између камених блокова потпуно испране деловањем атмосферерије. Објекат је потпуно обрастао шибљем и коровом.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања, који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде.

Пројекат реконструкција треба да буде урађен према расположивим подацима и аналогји са другим двостажним пивницама чији је спрат у бондрук конструкцији.

Приоритет је да се пивница ревитализује тако што ће јој се вратити првобитна намена винског подрума, али је могуће и да буде опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Пивница на КП 4929**, је спратни објекат са подрумом и приземљем, зидан тридесетих година прошлог века. Са југоисточне стране спојена је са пивницом бр. **10** на КП 4928. Подрумски зидови зидани су каменом и малтерисани, док је приземље зидано опеком и такође малтерисано. Подигнута је на нагнутом терену који пада од југозапада ка североистоку. Кровна конструкција је дрвена, а кров троводни покривен фалцованим црепом. Улаз у подрум је са североисточне, ниже стране, померен уз југоисточни зид (уз пивницу бр. **10**). Зидови приземља зидани су опеком, са истакнутим пиластрима на срединама и угловима северозападне и југозападне фасаде, и профилисаним кровним венцем. Око прозора су у малтеру урађени веома декоративна профилијација. Улаз на ниво приземља је са југозападне стране непосредно са пута од којег је виши око 50 цм. Са североисточне стране је балкон са оградом од кованог гвожђа и настрешницом. Столарија је дрвена, врата су двокрилна, а на свим прозорима су дрвени капци.

Стање: Објекат је у солидном стању. Кровна конструкција је без видних оштећења, а покривач стабилан. Фасадни зидови оштећени су дејством атмосферске воде и влаге у зонама уз тло.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања, који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Намена прве етажје треба да остане вински подрум, у којем ће се одвијати производња вина, а други ниво треба да добије јавни карактер и да буде доступан широј публици, у смислу дегустације вина или слично.

- **Пивница на КП 4928** је двостажна, са подрумом и приземљем. Са северозападне стране спојена је са пивницом бр. 9 на КП 4929. Подигнута је на нагнутом терену који пада од запада ка истоку. На објекту су пре неколико године изведени радови при чему је измењна његова аутентичност. Подрум је зидан ломљеним каменом у кречном малтеру, док је приземље у

бондрук конструкцији са испуном од брвеница, које је пре неколико година обложено новим машински справљеним облицама од четинарског дрвета. Кровна конструкција је дрвена, а кров троводни покривен ћерамидом. Улаз у сутерен је са североисточне, ниже стране, а ката пода подрума нижа је од коте прилаза за око 50 цм. Улаз на ниво приземља је са југозападне стране, непосредно са пута од којег је одигнут око 50 цм.

Стање: На објекту радови су изведени без решења о мерама техничке заштите и сагласности на пројекат коју издаје надлежни завод или Министарство културе и информисања. Кровна конструкција је без видљивих деформација, покривач стабилан. Приземље пивнице споља је обложено машински обрађеним боровим облицама, на прозорима су дрвени капци нетипични за пивнице. Унутрашњост је адаптирана за повремени боравак. Некада двокрилна врата приземља замењена су једнокрилним, а друго крило затворено је новим облогом од облица. Објекат је стабилан.

Приоритетне интервенције: Урадити пројекат реконструкције и рестаурације према решењу о мерама техничке заштите које издаје надлежни завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Пројектом реконструкције и рестаурације пивнице треба предвидети: уклањање полуоблица и других неадекватних материјала којим су изведени последњи радови и малтерисање зидова од брвеница блатним малтером.

Планирана намена за прву етажу је вински подрум, у којем ће се одвијати производња вина, а у другом нивоу може да остане функција повремениг боравак, али би знатно боља била функција јавног карактера - дегустације вина или слично.

- **Двојна пивница на КП 4925 и 4926** је приземни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу југоисток – северозапад. Зидан је ломљеним каменом у кречном малтеру, док су на угловима тесаници. Објекат је подигнут на нагнутом терену који, благо, пада од запада ка истоку. На терену постоји у целости сачуван само објекат бр. 11, док су 11а само остаци зидова. Обе пивнице су квадратне основе и имају приближно једнаку површину.

Улаз у део објекта 11 на КП 4925. је са југоисточне стране, а врата су двокрилна, дрвена, са средњим стубом који може да се помери по потреби. У југозападном зиду је отвор за кљук димензија око 50 x 50 цм. Кров је четвороводни, храстове конструкције и покривен ћерамидом. Некада је цео двојни објекат имао четвороводан кров, али је због урушавања његовог северног дела, над овим – јужним делом, направљена и четврта кровна раван ка другом делу – на северозападној страни.

Стање: Стање објекта је добро. Зидови су сада без пукотина, а поједине које су се раније појавиле саниране су и дерсоване продужним малтером.

11а. Пивница је порушена, на терену постоје остаци зидне масе висине око 200 см, зидане ломљеном камену у кречном малтеру.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Потребно је урадити целовит пројекат реконструкције и санације двојне пивнице на КП 4925 и 4926 који би обухватио реконструкцију порушеног дела 11а, према аналогји са постојећим суседним, 11 кога треба санирати. Пројектом предвидети да обе пивнице покрије јединствен четвороводни кров покривен ћерамидом.

Планирано је да постојећа пивница задржи намену винског подрума, али је могуће да буде опремљена и за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом. И реконструисани део објекта може да има било коју од горе наведених функција.

- **Троделна пивница на КП 4923, 4922, 4921** је приземни, троделни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу северозапад – југоисток. Зидан је већим комадима ломљеног и притесаног камена у кречном малтеру, док су на угловима тесаници, сви зидови су дерсовани. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Кровна конструкција је дрвена, четвороводна са стрехама дубине око 90 см.

12а. Кров над овим делом објекта је саниран и покривен је медитеран црепом. Улаз у пивницу је са југоисточне стране уз североисточни зид. Врата су нова, двокрилна дрвена, као и капак на отвору за кљук (са југозападне стране), док су надвратне и натпрозорне греде оригиналне.

Стање: Пивница је у солидном стању. Камени зидови су без пукотина; кровна конструкција и покривач су стабилни; столарија је у солидном стању.

12б. Кров над овим делом објекта је саниран и покривен бибер црепом. Улаз у пивницу је са североисточне стране, а изнад улаза је лук са две архиволте. Спољашња архиволта је у равни зида, док је унутрашња, ширине ~25 cm, повучена за ~15 cm у односу на раван зид. Врата су дрвена, двокрилна, опшивена лимом, а на супротном зиду од улаза је лучни отвор за кљук ~40 x 60 cm. На зидовима су спојнице дерсоване цементним и продужним малтером. **Стање:** Објекат је у солидном стању. Камени зидови су без пукотина; кровна конструкција и покривач су стабилни; столарија је у солидном стању.

12в. Кров над овим делом објекта покривен је старом ћерамидом. Улаз у пивницу је са североисточне стране, а врата су архитравна, двокрилна, од дрвета. На супротном зиду од улаза је правоугаони отвор за кљук ~40 x 60 cm у дрвеном раму.

Стање: Ова пивница је у солидном стању. Зидови су без пукотина; кровна конструкција је стабилна, кровне равни благо заталасане, а покривач местимично растрешен.

Приоритетне интервенције: За све радове на све три пивнице овог објекта потребно је обратити се надлежном заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада. При рестаурација кровна конструкција и покривачки радови требало би да се раде једновременно над сва три дела објекта.

Намена објекта је сада различита, али је планирана намена првенствено вински подруми; међутим, могуће је да буду и сале за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

14. Тројна пивница на КП 4914, 4913, 4912, је приземни, троделни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу северозапад – југоисток. Пивнице 14 а и 14 б на КП 4914 и 4913, заузимају половину укупне површине док је 14 в на КП4912, заузима другу половину. Споља гледано није могуће одредити да ли су то два објекта зидана у различитим периодима или је јединствен објекат једновременно грађен. Зидан је ломљеним каменом у кречном малтеру, док су на угловима тесаници. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Кровна конструкција је дрвена, двоводна. Стрехе чине конзолно препушене тавањаче дужине 60 cm. Улази у пивнице су са североисточне стране, док су са југозападне стране отвори за кљук.

14а. Северна пивница у овом низу на КП 4914. Врата су дрвена, двокрилна у каменом, лучном отвору. Лучни надвратник је у равни зида и декорисан је уклесаним мотивом унизаних полукругова и полукружним жлебом паралелним ивица лука. Једноставно профилисане ослонце лука, конзолно испуштене из равни зида, носе камени монолитни довратници. Десно од врата је мањи отвор у облику „пушкарнице“ за вентилацију. Са северозападне стране у калканском зиду, у нивоу тавана је један кружни отвор, такође за вентилацију, величине ~Ø 30 cm у већем каменом блоку, а у југозападном зиду један отвор за кљук квадратног пресека у дрвеном раму, са дрвеним капком. Зидови су зидани ситнијим ломљеним каменом, а спојнице су дерсоване цементним малтером. Кров је покривен медитеран црепом.

Стање: Кровна конструкција је стабилна, санирана у новије време, а кров је покривен медитеран црепом. Испод крова у нивоу тавањача (на СИ и ЈЗ страни), урађена је армиранобетонска греда; спојнице су дерсоване цементним малтером. Радови су изведени без сагласности надлежног завода.

Објекат је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се препоручује да и остане, са могућношћу проширења капацитета.

14б. Средња пивница у низу на КП 4913. Врата су дрвена двокрилна у каменом лучном оквиру. Лук је у равни зида и декорисан уклесаним мотивом унизаних полукругова. Базе лука су такође камене профилисане и конзолно испуштене из зида. Испод ослонаца лука су монолитни камени довратници такође у нивоу зида. У југозападном зиду је један отвор за кљук квадратног пресека у дрвеном раму, са дрвеним капком. Зидови су зидани ситнијим ломљеним каменом, а спојнице су дерсоване. Кров је покривен фалцованим црепом.

Стање: Кровна конструкција, покривач од фалцованог црепа и зидови делују стабилно, док су врата и капак на отвору за кљук дотрајали.

Објекат је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што је планирано да и остане, са могућношћу проширења капацитета.

14в. Јужна пивница у низу на КП 4912. Врата су дрвена двокрилна, чамова у каменом оквиру. Камени довратници су монолитни, у равни зида, као и лучни надвратник који је декорисан уклесаним лучним жлебовима. Ослонци лука су камени, профилисани и конзолно испуштени из зида. Лево и десно од врата, су два мања отвора у облику „пушкарница“ који служе за вентилацију. Са југоисточне стране у калканском зиду, у нивоу тавана је један кружни отвор величине $\sim \varnothing 30$ цм у већем каменом блоку, а у југозападном зиду су два отвора за кљук са дрвеним капцима. Зидови су зидани ситнијим ломљеним каменом, а спојнице су дерсоване. Кров је покривен ћерамидом.

Стање: Кровна конструкција делује стабилно, без неравнина у кровним равнима, које су у већој мери зарасле узеленило. Зидови делују стабилно, без пукотина. Објекат се користи за прераду вина за сопствене потребе.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту у целости, за све три пивнице, потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Урадити пројекат санације, који би требало да обухвати првенствено: замену кровног покривача квалитетном ћерамидом; замену цементног малтера кречним малтером и ампасовање и репарирање столарије, или израда нове по узору на постојећу, итд.

• **Двојна пивница на КП 4893 (18а) и КП 4896 (18б)** је приземни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу североисток – југозапад. Зидан је ломљеним каменом у кречном малтеру, док су на угловима обрађени тесаници већих димензија, спојнице су дерсоване кречним малтером. Стреху на објекту за разлику од већине објеката у комплексу чини камени једноставно профилисан венац. Камен за зидање је кречњак из локалног мајдана, тесан и једноставно обрађен. Венац је дубине ~ 40 см, а висине ~ 20 см, и сужава се ка слободном крају до димензије од ~ 12 см. Објекат је подигнут на нагнутом терену који пада од запада ка истоку, тако да је улаз у пивницу **18б** уопан за ~ 40 см у односу на терен, а улаз у пивницу **18а** је у равни терена. Кровна конструкција је дрвена, троводна, покривена ћерамидом. Са југозападне стране објекат је наслоњен на пивницу бр. **19**. **18а, на КП 4893** је североисточни део објекта. Правоугаоне је основе са улазом оријентисаним према североистоку, а у северозападном зиду је разрушени отвор за кљук затворен даскама. Улаз је уоквирен лучним каменим порталом који је накнадно обојен. Лучни надвратник је у доњој ивици једноставно декорисан плитким полукружним жлебовима. Базе лука су једноставно профилисане и конзолно испуштене из равни зида, а довратници су монолитни тесаници. Изнад портала је уклесан текст „МИЛОСАВ БАСАРИЋ 1875г.“ Врата су дрвена, двокрилна.

Стање: Објекат је стабилан али су недавно изведени радови на санацији од влаге (уз северозападни и североисточни зид при тлу се уочава тер папир).

и у ентеријеру без мтз, пројекта и сагласности надлежног завода .

18б, на КП 4896 је југозападни део објекта. Правоугаоне је основе са монументалним каменом, лучним порталом на северозападном зиду. Лук чине две архиволте од којих је спољашња у равни зида, а унутрашња ширине ~ 25 см, је повучена за ~ 15 см у односу на раван зида. Лук је ослоњен на профилисане базе који су конзолно испуштени из равни зида а испод њих су вертикални већи исклесани монолитни довратници. Десно од врата је лучни отвор $\sim 40 \times 60$ см. Врата су дрвена двокрилна. Кровна конструкција је дрвена, а кров је покривен ћерамидом.

Стање: Овај део објекта је стабилан, али је накнадно препокривен жљебљеним црепом, а лучни део портала офарбан је зеленом бојом.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Урадити пројекат санације целовитог објекта, за обе пивнице, којим треба поред осталог предвидети: једновремену и истоветну санацију кровне и таванске дрвене конструкције са конзервацијом и заменом веома оштећених елемената, и препокривање квалитетном ћерамидом.

Прва пивница је сада помоћни вински подрум који се користи повремено, али се препоручује се његова потпуна ревитализација интензивирање производње и проширења капацитета. Намена друге пивнице је сада недефинисана, али се препоручује првенствено

вински подрум; међутим могуће је да буде и сала за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Објекат на КП 4897, 4898**, је двојна пивница врло велике правоугаоне основе са улазним порталима на дужим странама. Налази се на североисточној страни главне комуникације која иде од села ка саборишту. Постављена је у правцу североисток – југозапад, управно на нагиб терена, односно на пут. Објекат је зидан каменом као приземни, делимично укопан, са великом спратном висином која је била подељена само гредама. За разлику од већине пивница у овом комплексу ова је двоводог крова са каменим кровним венцем.

Улази у винске подруме су на југоисточном и северозападном зиду, који представљају и главне фасаде, симетрично компоноване. Лучно обрађени портали су од камена и на средини фасадних зидова, а са обе њихове стране су мали лучни камени прозорски оквири. Објекат је по дужини подељен каменим зидом до таванске конструкције.

Северозападни део објекта задржао је своју аутентичну форму и структуру, док је јужни преграђен по верикали те је добио и другу етажу у коју се улази са уличне, југозападне стране уз неколико степеника, а кроз накнадно пробијен врло неугледан отвор. Основа степеништа је од каменних блокова док су сами степеници од бетона.

Горњи ниво био је преграђен зидом од опеке на већи улазни део без таванице и мању собицу. Кровна и таванска конструкција су гореле 1948. године, па је тај део урађен поново. Објекат је покривен фалцованим црепом.

Стање: југоисточни део је стабилан, али је непрофесионално саниран додавањем армирано бетонских (у даљем тексту АБ) стубова у ентеријеру и АБ плоче а изнад постојеће међуспратне конструкције као и АБ рамова у кровној конструкцији чиме је потпуно девастирана аутентичност ентеријера. Северозападна половина објекта је веома испраних спојница на целој површини, а услед дугогодишњег прокишњавања, тако да је северозападни, фасадни зид у свом средишту нестабилан и потребно му је најхитније дерсовање и ињектирање. Само је југоисточна половина објекта у својој аутентичној функцији, док је северозападни део планиран за санирање и обједињавање простора у једној, туристичко-угоститељској намени.

Испред објекта је по казивању власника некада била казанија, па је на њеним темељима направљен анекс са тремом бетонским блоковима које је обложио каменом плочама. У трему је сазидан и камин, тако да су сада на крову два димњака, један поред другог. Међутим, оваква врста доградње се не уклапа у аутентични склоп пивница, нарочито јер девастира аутентичну форму једне од најинтересантнијих пивница комплекса.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања.

Пројектом је потребно планирати хитну санацију северозападне половине, конзервацију и презентацију целог објекта, као и демонтажу анекса.

Предлаже се ревитализација дела који није у функцији – првенствено у вински подрум. Уколико не постоји та могућност могуће је отворити га за посетиоце комплекса са новом, компатибилном наменом, и уврстити га у туристичку понуду – дегустације и продаја вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. Препоручује се и намена едукативног карактера за становнике села и посетиоце.

- **Пивница на КП 4908** изграђена је на источној страни улице која води из села Рајца ка центру пивница, односно саборишту. Пивница је веома велике дужине – 30 m, ширине – 12 m и висине као и суседни двостажни објекат. Има два улаза, један врло репрезентативно обрађен камени портал на јужној, бочној страни, а други знатно скромнији са двокрилним вратима са дрвеним оквиром у правоугаоном отвору у каменом зиду, на источној – подужној страни која није истакнута погледима. На западној – подужној страни уз улицу су три лучна прозорска отвора са дрвеним капцима – пажљиво обрађена у камену пешчару. Ова три отвора су била у функцији убацивања „кљука“ у ардове, али и за осветљење и проветравање.

Кров је троводан јер се са северне стране објекат наслања на суседни. Покривен јебибер црепом, са стрехама једнако препуштеним на све три слободне стране објекта. Објекат је врло добро зидан углавном притесаним и клесаним каменом. Угао ка улици је врло пажљиво и декоративно обрађен.

Стање: Пивница је стабилна и очувана. Није била у употреби до 2008, када је преуређена у угоститељски објект који није у сталној функцији јер комплекс нема потребну инфраструктуру. Инвеститор адаптације прибавио је решење о мерама техничке заштите које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе, али пројекат нема сагласност. При адаптацији су изведени радови који су у МТЗ изричито били наведени као непожељни – камин, димњак итд.

Приоритетне интервенције: Потребно је урадити пројекат конзервације али и премоделовање ентеријера што би требало да подразумева демонтажу камина и димњака. За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисањ, као и сагласност на пројекат.

- Пивница на КП 4910 и 4910, приљубљена је уз пивницу, бр. 20 са северозападне стране. То је двојни, двоетажни објект са двоводним кровом. Горња стамбена етажа је у нивоу улице, и у њу се улазило преко двоја двокрилна врата у дрвеном правоугаоном раму. Доњи ниво је укопан у терен и такође има двоја двокрилна врата, иста као и на горњој етажи. Објект је подељен по средини каменим зидом на две потпуно одвојене пивнице. Зидан је ломљеним и притесаним каменом у кречном малтеру врло солидно. Таванска конструкција је од тавањача правца исток – запад, а кровна припада већ овде много пута виђеном типу који подсјећа на кров на вешалке. Стреха је, као и код суседног објекта, формирана препуштањем тавањача око 40 см. Кров је покривен ћерамидом.

Кровни покривач северозападне пивнице неколико је трошан и прокишњава те су угрожени и кровна и таванска конструкција. На југоисточној половини објекта радовима је 2008. девастирана аутентичност. Оба правоугаона отвора за врата, на горњем и доњем нивоу, замењена су каменим лучним отворима, а на горњој етажи на североисточној фасади отворен је и нови отвор за прозор. Сви конструктивни елементи аутентичних дрвених конструкција су исечени (остављени су само елементи стрехе), иако је већи део био у веома добром стању, што се видело на основу остатака исечених греда у оквиру зидова. Свим овим интервенцијама објект је изгубио своју аутентичност, а до 2014.г. радови нису окончани.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања. Пројекат мора да третира објект целовито а радови на кровној, таванској конструкцији као и фасадама мора да се изводе једновременно на обе пивнице. На југоисточном делу објекта потребно је вратити аутентични изглед портала а према истим елементима на суседној пивници.

У својој примарној функцији, планирана је ревитализација подрумског дела – првенствено у винске подруме. Уколико не постоји та могућност било могуће је отворити га за посетиоце комплекса новом, примереном наменом, и уврстити га у туристичку понуду – дегустације и продаја вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. С обзиром на локацију објекта, горња етажа не може добити функцију смештаја туриста, већ је пожељно да буде јавни простор за дегустације, изложбе, продаје, презентације и едукације за становнике села и посетиоце и сл.

- 22а Пивница на КП 4662 је двоетажни објект, Су + П, квадратне основе, подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Налази се у источном делу комплекса, у блоку од три објекта, од којих је средишњи урушен. Зидан је ломљеним каменом, док су на угловима правилно обрађени тесаници већих димензија. Улаз у подрум је са северне стране, а улаз на приземље са западне. Подрум има по један прозорски отвор са металним решеткама од флаха, на северној и јужној страни, и један отвор за кљук са западне стране. До нивоа приземља води двострано степениште (уз западни зид), озидано од великих блокова тесаног камена. Приземље има двоја дрвена врата, двокрилна на западном и једнокрилна на северном зиду. Испод главних улазних, двокрилних врата, лево од степеништа, налази се отвор за кљук. На нивоу приземља постоје три прозора, два са јужне стране и један на западној. Спојнице између камења у зони тла (до ~50 цм висине) испране су од дејства влаге. Изнад улаза у подрум налазио се балкон, од којег је остало само неколико дрвених конзолних греда. Кров је четвороводни, покривен ћерамидом, дубине стреха око 60 цм.

Стање: Објекат је у добром стању, нема видљивих пукотина, али су оштећени делови кровног покривача као и делови кровне конструкције, греде некадашњег подеста или балкона, каменог прилазног степеништа, и спојнице зидова при земљи. Сутеренска етажа је у функцији винског подрума док је друга остава.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о МТЗ за израду пројекта рестаурације. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

С обзиром на то да је доња етажа у функцији винског подрума, тако би требало и да остане, док је горњу етажу потребно ревитализовати и адаптирати за потребе пријема туриста, дегустације вина, или сл.

- **Пивница на КП 4665** подигнута је у источном делу комплекса, као и претходна, на нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Приземна је, зидана ломљеним каменом, док су на угловима обрађени тесаници већих димензија. Улаз у пивницу је са јужне стране; врата су дрвена, двокрилна, у правоугаоном дрвеном раму. Под пивнице је нижи од прага улаза за око 120 цм. Троводна кровна конструкција је дрвена, покривена ћерамидом са стрехама дубине око 80 цм. На западној страни овај објекат је био спојен са пивницом која је порушена, имали су заједнички зид до нивоа тавањача, као и кров и тавански простор. Након рушења суседног објекта тавански простор је затворен бетонским блоковима.

Стање: Објекат је у солидном стању; зидови су без пукотина, а кровна конструкција је здрава, а кровне површине су са незнатним неравнинама.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада, осим калкана од бетонских блокова који би требало президати по узору на остале зидове – ломљеним каменом.

Објекат је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се препоручује да и остане, са могућношћу проширења капацитета.

- **Пивница на КП 4667** лоцирана је у источном делу комплекса, испод пута који води од села ка Саборишту. Налази се у блоку од некадашња три објекта, од којих је средишњи, већим делом, порушен а је остао само калкански зид од ломљеног камена, који је сада јужни зид ове пивнице. Саграђена је на врло стрмом терену, што је искоришћено да се направи двоетажна пивница. Једноделна је и правоугаоне основе. Сутерен је највећим делом зидан ломљеним каменом и у њега се улази са бочне, северне стране. Приземље је веома ниских зидова, у бондрук конструкцији са унизаним талпама (брвеницама), док је само са клесаним угаоницима што је остатак од горе поменутог објекта који је порушен. Кров је троводан са стрехама дубине око 70 см. Кроз двокрилна врата са стубом у средини улази се на другу етажу. У југоисточном углу накнадно је преграђена собица која има ложиште, због чега је на крову формиран димњак. На брвеницама источног зида највероватније је тада просечен прозор.

Стање: Објекат је стабилан, али је кров почео да пропада – ћерамида клизи, али га и суседно дрвеће угрожава. Малтер са дрвеног дела је отпао, а темељача северног зида извила се у поље.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Планирано је да се сви објекти у пивницама ревитализују тако што би им се вратила првобитна намена – намена винских подрума, што важи и за ову пивницу. Уколико то није могуће, дозвољено је да буде опремљен за дегустације или неке друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Остаци пивнице на КП 4668** налазе се у источном делу комплекса, испод пута који води од села ка Саборишту. Ова пивница је средишњи део блока од некадашња три објекта у низу. Овај објекат изграђен је пре претходно описаног, али су оба истовремено поправљана, те су им неки елементи зидова заједнички. Од овог објекта остао је само потпорни (темељни)

— источни и калкански — северни зид ка суседу.

Приоритетне интервенције: Према решењу о МТЗ које издаје надлежни Завод може се урадити пројекат реконструкције. То би била приземна или двоетажна пивница ромбоидне основе, зидова од камена, чија су висина и нагиби двоводног крова идентични као код суседних објекта – и прекривени истим кровним покривачем – ћерамидом. Било би неопходно да се кровови све три пивнице једновремено реконструишу. Планирано је да се сви објекти у пивницама ревитализују тако што би им се вратила првобитна намена – намена винских подрума, што важи и за ову пивницу. Уколико то није могуће, могуће је да буде опремљен за дегустације или неке друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Једноетажна камена пивница на КП 4669** је трећа у претходно описаном низу, који се налази на истоку комплекса. Издужене је, неправилне, четвороугаоне основе управне на стрм терен. Имала је непотпуни троводни кров покривен ћерамидом. Асиметрична двокрилна врата са стубом налазе се на подужном – јужном зиду, док су два отвора за кљук у делу забатног зида изнад таванске конструкције. Таванице су биле конзолно препуштене око 20 cm изнад улазне фасаде и носиле су венчаницу преко које су препуштени рогови, тако да чине стреху укупне дубине око 50 cm.

Стање: Објекат је урушен.

Приоритетне интервенције: Пројекат санације спровести према решењу о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања. Објекту је неопходна потпуна реконструкција уз коришћење што већег дела аутеничних зидова. Покривање крова ћерамидом неопходно извести једноремено са друга два објекта која су у низу.

Након реконструкције потребно је да се врати првобитна намена винског подрума или друга, компатибилна намена у функцији целине комплекса.

- **Двоетажна, слободностојећа пивница на КП 4672** налази се на врло стрмом терену у источном делу комплекса. Правоугаона основа паралелна је са изохипсама. Доња етажа – вински подрум, има камене зидове. Јужни зид увучен је у односу на чела западног и источног, чиме је формиран трем (ајат) одакле се улази у подрум. У горњој етажи, која је изграђена у бондрук конструкцији од стубова и унизаних притесаних полуоблица и облица (брвница), такође је формиран трем изнад ајата са три дрвена стуба са јастуком и једноставном оградом.

Дрвена друга етажа је била малтерисана блатним малтером са плевом, који је прекривао стубове и полуоблице, а само су косници били преко малтера, што можда може да указује на њихово накнадно прикивање. Ова етажа има широка, двокрилна врата, са дуже, западне стране. На једном делу источног зида дрвена испуна замењена је опеком. У оквиру спрата, у југоисточном углу накнадно је формирана соба која, за разлику од осталог дела, има плафон и омалтерисане зидове. Уз преградни зид је изграђена велика оцаклија.

Таванску конструкцију, поред примарних тавањача чине и секундарне, али стреху формирају само рогови који су изван равни зидова препуштени око 60 cm. Четвороводни кров покривен је ћерамидом.

Стање: Камени зидови прве етаже су стабилни, као и дрвени зидови другог нивоа. Међутим, дрвени елементи су доста оштећени деловањем инсеката и атмосферилија, с обзиром на то да на већем делу површине зидова недостаје малтер. Слична ситуација је и са таванском и кровном конструкцијом. Кров је скоро препокриван тако да је објекат за сада обезбеђен од прокишњавања.

Приоритетне интервенције: Потребно је урадити пројекат санације према решењу о МТЗ које издаје надлежни завод или Министарство културе и информисања. Потребна је рестаурација.

Објекат није у функцији винског подрума али се повремено користи за окупљање. Потребно је да се ревитализује тако да подрумска етажа поново добије намену винског подрума, док је горњу етажу могуће адаптирати за потребе пријема туриста. У том смислу је прихватљива примена савремених материјала и инсталација у деловима ентеријера.

- **Остаци пивнице који се налазе на КП 4675**, такође у источном делу комплекса са источне стране самог саборишног трга. Некада двоетажни правоугаони објекат, изграђен на стрмом терену, управно на изохипсе, урушен је до нивоа приземља осим источног зида друге етаже. Из остатака се закључује да је источна фасада пивница била осно симетрична, са

двокрилним вратима у приземљу, али за коју се не може утврдити да ли је била калканска или пуна висина зида са стрехом.

Објекат је био зидан ломљеним каменом, а само су углови били од клесаних блокова. Како је био прислоњен уз суседни, такође двоетажни објекат, али са стрехом ка пивници 29, једино је могуће да је овај објекат имао полуетажу у поткровљу као објекат на КП 4682 или КП 4669. **Стање:** Остаци објекта представљају руину која има видљив само источни зид, док су остали зарасли у растиње. Потребно је сва три зида президати из темеља, док четврти припада суседном објекту на КП 4676. Реконструисати у првобитном габариту.

Приоритетне интервенције: неопходно је архитектонски снимити остатке објекта и урадити техничку документацију на основу које може да се уради решењу о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања. Потребно је урадити пројекат реконструкције у постојећем габариту – од ломљеног камена, према аналогијама са сличним аутентичним пивницама, под условом да не угрожава суседе. Планирано је да се објекту врати првобитна намена – вински подрум, или нека друга компатибилна намена која би била у функцији целине комплекса.

- **На КП 4676 изграђен је** двоетажни објекат који се налази с леве, источне стране прилазне саобраћајнице ка сабору. Уз њу је са јужне стране била приљубљена, сада потпуно руинирана, двоетажна пивница (29), од које су остали само делови каменних зидова.

Основа објекта је неправилна, приближних димензија 8,70 x 8,0 m. Пивница је грађена на врло стрмом терену због чега се у оба нивоа, који имају засебне улазе, приступа директно са тла, односно у вински подрум који је у првој етажи и који је укопан око 1 m, монолитним каменним степеницима. Улаз у приземље је на западној, уличној фасади, где се налазе двокрилна врата у правоугаоном дрвеном раму. У подрум се улази са источног, доњег платоа, који је некада представљао колски приступ за два низа пивница.

Пивница је зидана ломљеним и притесаним каменом, док су на угловима клесани блокови. Везиво је као и код већине објеката у комплексау било благо, а за дерсовање је коришћен кречни малтер. Један од углова на објекту са спољне стране је засечен, што је уобичајено за објекте на кривинама, раскршћима улица и на трговима. Полуукопани сутерен је једноделан и има унутрашњу комуникацију са приземљем дрвеним степеништем, поред отвора за „клјук“ који се налази у поду приземља, што је редак пример у овом комплексу. Осим врата у југоисточном углу просторије, сутерен има прозорски и вентилациони отвор.

Под сутерена је земљани. Међуспратна конструкција је дрвена, а таваница сутерена је даска која је једновремено под приземља у једном делу, док је у другом делу где се налази соба, преко даске слој земље.

Друга етажа објекта је сада дводелна. Први, већи улазни део, у функцији је чувања вина, док је други део – соба за боравак власника која се грејала. Претпоставља се да је ова етажа накнадно, вероватно почетком XX века, преграђена. У првом, улазном делу таванска конструкција је видљива, док је у другом делу затворена "коленикама" и малтерисана. У углу, насупрот врата собице, видљив је траг некадашњег ложишта. Изнад су остаци димњака – дрвена конструкција на тавањачама и део димњачког зида од опеке.

Таванска конструкција је од храстових притесаних греда које конзолно прелазе лице зида за 85 cm, и као и у подруму правца север – југ. Такође, има и секундарне тавањаче са источне и северне стране, које проширују стреху за 60 cm са уличне стране и 110 cm са супротне.

Рогови су препуштени преко венчаница, зависно од стране објекта, од 73–93 cm.

Четвороводни кров покривен је фалцованим црепом.

Стање: Објекат је у функцији винског подрума због чега је редовно одржаван, мада његовој презентацији није поклоњено довољно пажње.

Приоритетне интервенције: Потребно је урадити прикладну презентацију оба нивоа, отворити га за посетиоце и уврстити га у туристичку понуду комплекса – дегустације и продаје вина и осталих производа овог винског подрума.

- **Двојна пивница на КП 4681** је приземни, двојни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу југозапад – североисток. Зидан је у кречном малтеру ломљеним каменом а само на угловима тесаницима различитих димензија. Објекат је подигнут на нагнутом терену који пада од југозапада ка североистоку, и подужно је подељен на две пивнице. Подеони – преградни зид зидан је ломљеним каменом, до нивоа таванске конструкције, а у нивоу крова пуном опеком, између стубова. Кровна конструкција је дрвена, троводна, која са западне

стране формира калкан. Тавањаче су препуштене преко зидова за ~15 cm, док су рогови препуштени за још ~ 40 cm (на северној, источној и западној страни). Улази у пивнице су са (ниже), источне стране, док су са западне (више) стране секундари отвори.

31а. је северна пивница објекта **31**, са улазом са источне стране. Врата су дрвена, двокрилна, чамова. Изнад врата су две архитравне надвратне дрвене греде. Са западне стране у калканском зиду, у нивоу тавана, налази се један отвор величине око 90 x 120 cm, затворен једнокрилним дрвеним вратима, а испод њега (испод нивоа таванске конструкције) још један отвор величине око 40 x 40 cm. Зидови су зидани ситнијим ломљеним каменом, а спојнице су дерсоване.

31б. је јужна пивница двојног објекта **31**, са улазом са источне стране. Врата су дрвена двокрилна. Изнад врата су две надвратне дрвене греде. У јужном зиду испод саме стрехе је отвор за кљук величине око 50 x 50 cm, а још један отвор у западном калканском зиду величине је око 150 x 150 cm, затворен двокрилним дрвеним вратима. Зидови су зидани ситнијим ломљеним каменом, а спојнице дерсоване.

Стање: Кровна конструкција је у великом мери оштећена, баскије иструлиле, нарочито на северној страни; оштећена је стреха на источној страни, кровне површине су неравне, а покривач је растрешен. У задовима се уочавају пукотине, а спојнице су испране дејством атмосферичкијих зона на при тлу.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Пивнице нису у функцији али се препоручује првенствено вински подрум; међутим могуће је да буде и сала за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Двојна пивница на КП 4679**, је двоетажни објекат, Ст + П, правоугаоне основе, који се пружа у правцу исток – запад. Зидан је ломљеним каменом, док су на угловима обрађени тесаници већих димензија. Објекат је подигнут на нагнутом терену који пада од запада ка истоку.

Објекат је подељен на западну и источну пивницу а између њих је у нивоу подрума зид од ломљеног камена, а на нивоу приземља је бондручни зид са испуном од камена. Улаз у подрум источног дела је на источној фасади преко двокрилних архитравних врата, док се на другу етажу (која је у овом делу на висини спрата) улазило преко сличног отвора на северној фасади до кога сада нема никаквог степеништа. Претпоставља се да им се по потреби прилазило мердевинама. Један двокрилни прозор на источној фасади осветљава други, стамбени ниво. У подрум западног дела улази се кроз такође архитравни портал на дужој, северној фасади, а на други ниво кроз сличан портал на западном зиду.

Кровна конструкција је четвороводна, дрвена и покривена ћерамидом. Тавањаче су декорисане једноставном профилијацијом и конзолно препуштене преко зидова, око 45 cm на западу, око 60 cm на северу и истоку, а око 30 cm на југу. Рогови се ослањају на крајеве тавањача и свакој одговара по један пар.

32а. Источна пивница чији је улаз на нивоу сутерена са источне стране, са котом пода која је нижа за 60 cm у односу на праг. Врата су дрвена, двокрилна, са средњим стубом који се помера по потреби. Североисточни угао пивнице засечен је под углом од 45 степени до висине од око 200 cm. Конструкција између сутерена и приземља је од храстових греда преко једне подвлаке коју носи стуб.

32б. Улаз на ниво сутерена пивнице је са северне стране, а праг врата пивнице је за око 60 cm нижи у однос у на прилазни пут. Врата су као и код суседне дрвена, двокрилна. Северозападни угао пивнице засечен је под углом од 45 степени до висине од око 80 cm. Са главног пута са западне стране на ниво приземља воде двокрилна врата.

Стање: Пивнице су у с олидном с тању – зидови су чврсти, без пукотина, али су спојнице местимично испране од дејства кише; кровне површине су неравне.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат је ван функције али се препоручује његова ревитализација, првенствено у вински подрум, док је горњу етажу могуће адаптирати за потребе туристичке понуде комплекса.

- **Пивница на КП 4885**, је двоетажни објекат Ст + Пк, правоугаоне основе. Зидан је ломљеним каменом, док су на угловима већи тесаници. Објекат је подигнут на врло стрмом терену који пада од запада ка истоку. Улаз у сутерен је са југоисточне, а на приземље са уличне, југозападне стране. Прилаз објекту је са југозапада, а испод северозападне и североисточне стране је врло стрма падина, па је испод тих зидова направљен потпорни зид од камена. На североисточној страни потпорни зид је шири од објекта за око 60 cm, а на северозападној страни за око 30 cm.

Кров је једноводни, покривен ћерамидом, са нагибом од југозапада ка североистоку, тако да су југоисточни и северозападни зид калкански. Кровна конструкција је доста пропала и неравна, а покривач је растрешен. Греде међусупратне конструкције су конзолно препуштене преко североисточног зида око 20 cm, а рогови око 50 cm; југозападна стреха, над улазом приземља и над бочним странама широка је око 40 cm. Врата на нивоу приземља и подрума су дрвена, двокрилна, обложена поцинкованим лимом. Отвори за кљук су са североисточне стране у нивоу подрума, у дрвеним рамовима са металним решеткама од флаха.

Стање: Објекат је у лошем стању; има видљивих пукотина на потпорним и зидовима пивнице; због растрешеног покривача оштећена је кровна конструкција, малтер у зидовима је испран а столарија дотрајала.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о МТЗ. Овај објекат мора да се чува у аутентичном хоризонталном габариту, али би могао да добије ниво са целом спратном висином уместо поткровља, дозиравањем североисточног и бочних зидова до нивоа на којем се сада налази југозападни зид. Материјализација и обраде фасада морају да остану аутентични. Таванска и четвороводна кровна конструкција треба да буде урађена према аналогiji са аутентичним четвороводним конструкцијама објекта у комплексу. Елементи таванске конструкције, примарне и секундарне тавањаче, треба да буду конзолно препуштене преко фасадних зидова око 50–60 cm, а рогови са свих страна још 50–60 cm. Кровни покривач би требало да буде ћерамида.

Потребно је да се пивница ревитализује тако што би јој се вратила првобитна намена, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Пивница на КП 4885** је двоетажни објекат Ст + П, приближно квадратне основе. Зидан је ломљеним каменом, док су на угловима већи тесаници. Објекат је подигнут на веома стрмом терену који пада од запада ка истоку. Улаз у сутерен је са североисточне, а на приземље са југозападне стране. Прилаз објекту је са југозапада, а испод североисточне стране је врло стрма падина. Изнад улаза у сутерен налазио се отвор са капком чија се намена не зна. Кров је четвороводни, покривен ћерамидом. Кровна конструкција је пропала и неравна, а покривач је трошан и растрешен. Тавањаче су конзолно препуштене преко југоисточног и северозападног зида око 30 cm, а рогови за око 50 cm те чине стреху дубине око 80 cm. **Стање:** Објекат је у лошем стању; има видљивих пукотина на угловима; кровна конструкција и покривач су оштећени; спојнице између камених блокова су испране, а столарија дотрајала. На објекту се уочавају невешти санациони радови на источном углу објекта и прагу подрума.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објект није у употреби, а планирана је ревитализација првенствено у вински подрум, а на горњој етажи је могуће да се уреди и сала за дегустације, или друге функције у вези са културним, односно винским туризмом, едукацијом становништва али и посетилаца, изложбе, итд. Такође је прихватљива и продаја сувенира – оригиналних предмета народне радиности, или слично.

- **На КП 4881 и 4882 је двојна, приземна пивница.** Дозидана је уз објекат бр. 36 на **КП 4878**. Објекат није никада био подељен и користио се као јединствен простор. Зидови су од ломљеног камена. Тавањаче једноставне декорације на делу стрехе конзолно су препуштене

око 35 cm изнад североисточне, улазне фасаде, и носе венчаницу на којој су ослоњени рогови препуштени у поље око 40 cm. Изнад југозападног зида стреха је формирана само од препуштених рогова. Кровна конструкција двоводног крова није симетрична јер је изнад југозападног зида, изнад таванске конструкције озидан назидак висине око 90 cm, чиме се формирао простор на коме је отвор за убацивање кљука.

Стање: Објекат је у веома лошем стању, нарочито елементи таванске и кровне конструкције, због чега би их требало све заменити, а зидове консолидовати.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада. Предвидети покривање ћерамидом.

Планирано је да се сви објекти у пивницама ревитализују тако што би им се вратила првобитна намена – намена винских подрума, што важи и за ову пивницу. Уколико то није могуће, дозвољено је да буде опремљен за дегустације или неке друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **На КП 4878** налази се рушевина двојне једноетажне пивнице правоугаоне основе. Она је била југоисточна од две двојне пивнице у низу. Половина пивнице је рушевина код које је сачуван само један калкански – источни зид са трапезоидним завршетком, док је други сачуван само до таванске конструкције. Подужни зидови су већим делом урушени, те се не могу са сигурношћу лоцирати улазни отвори који су били на југозападном зиду. Сачуван је само северни отвор, док је код јужног дефинисана једна страна отвора бочним – југоисточним зидом. Зидан је ситнијим ломљеним каменом, осим углова који су од клесаних блокова. Кров је био непотпуни троводни. Ниво пода је виши за око 50 cm од нивоа пута, што је јединствен случај у рајачким пивницама.

Други део објекта има сачуване зидове, али су таванска и кровна конструкција урушене. Према њима би могао да се реконструише изглед целе пивнице. Сва грађе је била храстова. **Стање:** Делимично је рушевина која би на основу остатака могла већим делом да се реконструише из темеља.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада. Реконструкцију предвидети од ломљеног камена, а кровну и таванску конструкцију пројектовати на основу остатака, али и конструкције суседне пивнице. Предвидети покривање ћерамидом.

Планирано је да се сви објекти у пивницама ревитализују тако што би им се вратила првобитна намена – намена винских подрума, што важи и за ову пивницу. Уколико то није могуће, дозвољено је да буде опремљен за дегустације или неке друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Објекат на КП 4875** је рушевина некада слободностојеће, једноетажне пивнице, правоугаоне основе. На објекту недостаје кров; зидови су од ломљеног камена, док су на угловима тесаници већих димензија. Око 1/3 североисточног зида је урушено, док су остали зидови цели. Улаз у објекат је монументални лучни портал у равни зида са профилисаним базама лука, који су конзолно препуштене из масе зида. Врата пивнице су дрвена двокрилна. Лево од врата је отвор (вероватно за кљук) у дрвеном раму. Источни угао објекта засечен је под углом од 45 степени и на ~150 cm висине прелази у прав угао. У југоисточном зиду са унутрашње стране је мања ниша са једном полицом на средини висине. Простор пивнице је зарастао у коров и траву. Ниво пода нижи је за око 50 cm од нивоа улазног прага. У југоисточном зиду се уочава санација зида изведена пуном опеком. Спојнице између камена у зидовима су испране. У средини пивнице још стоји дрвени стуб са подвлаком. Грађа таванске и кровне конструкције је била храстова.

Стање: Недостаје таванска и кровна конструкција. Малтер у спојницама је у великој мери испран. Објекат је зарастао у коров.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Реконструисати пивницу у постојећем габариту, са четвороводним кровом покривеним ћерамидом, према аналогији са сличним пивницама и према постојећим подацима. Некадашњу санацију пуном опеком потребно је президати каменом.

Планирано је да се пивница ревитализује, тако што би јој се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Пивница на КП 4874** налази се у издвојеном делу, у источном делу комплекса, а поред стрме, сада запуштене пречице која води од места Опине ка средишту пивница. То је двојни, приземни објекат, врло издужене правоугаоне основе оријентисане северозапад–југоисток, са улазима на подужном, југозападном зиду. Зидана је ситним ломљеним каменом, а само су угаони елементи од клесаних камених блокова.

Тавањаче су конзолно препуштене изнад улазне фасаде око 60 см, а са супротне, свега 25 см. И рогови засеченог (непотпуног) четвороводног крова су препуштени преко тавањача, са уличне стране 30 а са задње око 40 см. Због геометрије крова забатни зидови су трапезног облика и као остали зидови грађени су ломљеним каменом. Кров је покривен ћерамидом.

Улазна, југозападна фасада је осно симетрична са двоје двокрилних, високих врата, у дрвеним правоугаоним рамовима који су у равни лица зида. Врата су од дрвених вертикалних дасака на три кушака са кованим клиновима, а на средини имају дрвени помичан стуб. Обе пивнице имају и своје отворе за кљук са дрвеним капцима, на истој фасади на којој су и улази.

Стање: Пивница је стабилних камених зидова али са мањим пукотинама на источном калканском зиду које су саниране продужним малтером. Кров је у лошем стању и захтева препокривање, можда и замену појединих дрвених елемената кровне и таванске конструкције.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат је ван функције. Планирано је да се ревитализује тако што би му се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљен за дегустације, као и компатибилне намене у вези са културним, односно винским туризмом.

- **На КП 4848, 4847 и 4846** је постојала двојна, двоетажна пивница грађена на врло стрмом терену, веома мале површине. Прислоњена је уз објекат на **КП 4849 (44)**, имала је двоја двокрилних врата у приземљу и спрату. Товодни кров био је покривен ћерамидом.

Стање: На терену су сада видљиви само остаци приземља и делимично друге етаже према којима се може реконструисати цео објекат.

Приоритетне интервенције: Пројекат реконструкције урадити према решењу о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања.

Планирано је да се врати првобитна намена – вински подрум или компатибилна намена, али која би била у функцији целине комплекса.

- **На КП 4673 и 4674** се налазе остаци двојне пивнице, правоугаоне основе, која је скоро потпуно разрушена. На терену стоје само делови зидова у висини од ~100 см. Зидана је ломљеним каменом, док су на угловима клесани блокови. Терен је стрм и пада од северозапада ка југоистоку, а објекат је оријентисан (по дужини) у правцу север–југ. Остаци улазних отвора су са источне стране, ка путу.

Стање: Остаци објекта су зарасли у растиње.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном хоризонталном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Урадити пројекат реконструкције према расположивим подацима и аналогији са другим сличним пивницама. Обавезе власника/инвеститора је да се ревитализује тако што би јој се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде опремљена и за дегустације као и друге компатибилне намене везане за културни, односно вински туризам.

- **На КП 4853**, у источном делу комплекса на источној падини или одсеку, налази се објект који је грађен у два нивоа као двојна пивница. Налази се испод сабора у другом низу пивница од пута који иде од сабора ка југу. Саграђен на врло стрмом терену, издужене правоугаоне основе, објект је дужом страном паралелан изохипсама. Грађен је каменом – ломљеним, притесаним, а само угаони елементи су од клесаних камених блокова. Кров је двоводни, широких стреха и покривен ћерамидом. Објект је симетричних дужих фасада са двоја двокрилних врата на западној фасади за горњи и двоја на источној фасади за доњи ниво. Врата су уз бочне, калканске зидове на оба нивоа.

Међуспратна конструкција је од греда врло великих пресека, по средини ослоњених на подвлаку која је крајевима уграђена у бочне зидове и на средини ослоњена на стуб са јастуком.

Таванску конструкцију чине тавањаче правца исток–запад, конзолно препуштене преко атула на подужним зидовима. И оне су на средини ослоњене на подвлаку која је ослоњена на стуб са јастуком. Кров је двоводан и покривен ћерамидом.

Стање: Објект је препокривен, а пукотине на калканским зидовима запуњене цементним или продужним малтером. Темелјни зидови су „санирани“ без пројекта и урађени тротоари око објекта.

Приоритетне интервенције: С обзиром на то да је санција објекта предузета без пројекта, односно без решења о МТЗ, потребно је да се уради стручна експертиза која се односи на стабилност објекта на основу чега би за све даље радове на објекту надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања издали решење о МТЗ.

Планирана је ревитализација винског подрума или да се прва етажа адаптира у винотеку, простор за дегустацију вина. Други ниво, такође, може добити сличну намену, али је могуће да се адаптира и у продавнице сувенира или галерије. Дозвољено је да се планира повремено али ексклузиван смештај туриста, при чему би било потребно, поред традиционално опремљених соба, оформити и савремене мокре чворове. За овај део посла потребно је да овлашћени пројектанти ураде и пројекте ентеријера, као и контролу њихове реализације.

- **Пивница на КП 4849** била је двојна, двоетажна, издужене правоугаоне основе, зидана каменом са троводним кровом. Налази се у источном делу комплекса на врло стрмом терену и уз врло стрм одсек. Делимично је урушена .

Улазним фасадама оријентисана је исток – запад. Уз јужни зид се налазила још једна двоетажна пивница **41**, која већим делом урушена и као претходна представља опасност за пролазнике.

На западној фасади су двоја симетрично постављених двокрилних дрвених врата којим се улазило на другу етажу, док симетрију источне фасаде ремети једини прозор другог нивоа који је отворен на северном делу фасаде. Двокрилна дрвена врата првог нивоа на источном зиду постављена су уз калканске зидове, а на средини између њих је један мањи прозор са решеткама испод којег је мањи отвор за вентилацију.

Први ниво зграде је једноделан са двоје врата, а укопан је око 1 m у тле. Служио је као вински подрум – смештај бачви, буради и осталих посуда и прибора за обраду грожђа и вина. Улази у доњи ниво су на источној фасади и 40 cm су изнад нивоа тла. Међуспратна конструкција је од греда по краћем распону које су крајевима ослоњене на атуле и уграђене у зидове, а по средини су ослоњене на подвлаку са стубом и јастуком на каменој стопи.

Друга етажа је виша око 1,20 m у односу на улазни ниво терена. То одговара висини каце на воловској запрези из које се сипао кљук кроз отвор у поду на самом северном улазу западне фасаде. Други ниво је био преграђен, могуће врло брзо по изградњи објекта, на једну мању собу у североисточном углу, испред које је узак ходник спојен са осталим делом спрата. Соба има прозор на источном зиду, а поред њега мали долап. Таванска конструкција изнад већег дела је видљива, а само је у соби коленика – уваљана у блато, која је касније додата између прикованих летвица на тавањачама.

Таванску конструкцију, поред сантрача или атула, чине и тавањаче које су постављене по краћем распону исток–запад, и конзолно су препуштене са обе стране, са источне стране 1,10 m а са западне 1,30 m. На крајевима објекта атуле су конзолно продужене на обе

стране, тако да и оне имају улогу у формирању стрехе. На северном делу објекта тавањаче су постављене на мањем растојању, можда у намери да се постави плафон.

Стање: Објекат је врло оштећен; урушен је јужни, као и делови источног и западног зида, као и делови кровне и таванске конструкције. Преостали делови су у врло критичном стању. Услед прокишњавања неки елементи крова су иструлели – североисточни угао – гребењаче и рогови, као и рогови јужног дела западне кровне равни. Зидови су растресени и испуцали. То се односи пре свега на источни зид, на угловима су врло наглашене пукотине – као да се размичу бочни зидови. Северни бочни зид је са нешто мањим пукотинама, како на угловима тако и по средини. Поред тога што је услед небриге и деловања времена и атмосферилија пивница оштећена, и суседни објекат, који је услед небриге урушен, такође је угрожава.

Приоритетне интервенције: Неопходно је према решењу о МТЗ, које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања урадити пројекат реконструкције. Функција објекта треба да буде у складу са планираним наменама комплекса - вински подрум или неки угоститељски садржај у првој, а у другој етажи може да се планира повремено али ексклузиван смештај туриста, при чему би било потребно поред традиционално опремљених соба оформити и савремена мокре чворове. За овај део посла потребно је да овлашћени пројектанти ураде и пројекте ентеријера, као и контролу њихове реализације.

- **Објекат на КП4840** је самостална двоетажна пивница (Ст + П) петоугаоне основе, са петоводним кровом. Налази се у близини Сабора у центру пивница, на заравњеном терену. Подрум пивнице укопан је око 120 cm а спрат је, спољашњим дрвеним степеницима, одигнут од терена око 230 cm. Зидана је, оригинално, каменом и пуном опеком. Цео сутеренски део је зидан каменом, различитих димензија, са већим тесаницима на угловима, док је друга етажа зидана комбиновањем камена и опеке. Малтер за зидање је кречни, а спојнице између камења дерсоване.

Монументални камени лучни портал који води ка винском подруму налази се на североисточној петој фасади која је најужа, и у односу на суседне зидове под углом од 45 степени. На суседним фасадама, северној и источној су лучни прозори и један отвор за кљук у приземљу. На спрату изнад портала, на североисточној фасади налазе се два лучна прозора од којих је један зазидан. На северној фасади, уз коју је и дрвено степениште са подестом, налазе се једнокрилна врата и два зазидана лучна прозора. На источној и јужној фасади је по један правоугаони, највероватније накнадно пробијен отвор за двокрилни прозор. На спрату су три просторије, ходник, соба и оцаклија (југозападна просторија).

Међуспратну конструкцију чине тавањаче правца север- југ чији распони су скраћени са две целе и једном скраћеном подвлаком, правца исток-запад, по средини ослоњене на веома дугашак јастук дрвеног стуба који се налази на средини подрума.

Кровна конструкција је дрвена, а кров је вишеводни, покривен фалцованим црепом. Стреху чине тавањаче које су препуштене преко зидова око 50 cm и које су подашчане са горње стране. Рогови се споља не виде, а завршавају се на крајевима тавањача које су подашчане. Кровни покривач је фалцовани цреп.

Стање: Објекат је у солидном стању. Зидови су здрави, али су кровне равни благо денivelисане, а покривач местимично растрешен. У југозападном углу сутерена, испод оцаклије, попустила је конструкција од тавањача. Дрвено степениште делимично је иструлило. Спојнице између камених блокова су местимично испране.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

С обзиром на то да је доња етажа у функцији винског подрума, тако треба и да остане, док је горњу етажу могуће адаптирати за потребе пријема туриста, и дегустације вина уз хладну традиционалну закуску, смештај гостију или слично.

Под овим бројем се воде две пивнице, прва је западна, двојна, на КП 4836/1 и КП 4837/1 и друга, источна, на КП 4838/2, које дели средишњи зид

Објекат је постављен у правцу исток – запад. На источној страни је улаз у пивницу **47а** (над којом је троводни кров), а са западне стране у пивнице **47б** и **47в** (над којима је двоводни кров). Кров над пивницом **47а** је, након радова над источним делом објекта, нижи је од крова над пивницама **47б** и **47в**, због недозвољеног надзиђивања што се види на фасадама

западног дела објекта. То је некада био јединствен објекат, са јединственим кровом чији облик и поделу сада можемо само наслутити према аналогiji са суседним објектима.

Терен на којем се пивнице налазе је у благом паду од запада ка истоку, због чега је пивница

47а на нижој коти.

47а, на КП 4838/2. Источна пивница у склопу објекта. Правоугаоне је основе са улазом оријентисаним према истоку. Зидана је ломљеним каменом, док су на угловима већи тесаници; поготово уз југоисточни угао, где је тесаницима обрађена зона од око 80 cm у источном и јужном зиду. Спојнице су дерсоване продужним малтером и местимично су наглашене. Врата су архитравна, дрвена, двокрилна, а отвор за кљук је јужно од улазних врата димензија ~50 x 50 cm у дрвеном раму, са дрвеним капком. Кровна конструкција је дрвена, а кров је покривен фалцованим црепом. Тавањаче су препуштене само преко источног зида за око 40 cm, док су рогови препуштени на све три стране (преко тавањача) за још 50 cm. Тавањаче и маије (грбине) су при крајевима обрађене, једноставним засеком, од којег се сужавају према слободном крају, док су рогови без икакве обраде и новије су израде. **Стање:** Објекат је у солидном стању али са оштећеним деловима таванске и кровне конструкције. Спојнице између каменних блокова су дерсоване и без пукотина; столарија је у солидном стању.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања здају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат је сада вински подрум који се користи за прераду вина, што се препоручује да и остане, са могућношћу проширења капацитета и знатно бољом презентацијом.

47б на КП 4836/1 и 47в на КП 4837/1. Северозападна и југозападна пивница у склопу објекта заједно имају исту ширину као пивница **47а**, у чијој су залеђини. Издужене су основе са улазима оријентисаним према западу. Овај део објекта је у скороје време реконструисан на непримерен начин тако да је изгубио своју аутентичност. Интервенције су видљиве на бочним зидовима је додат АБ серклаж, док је западни зид такође добио серклаж и два улазна отвора, неодговарајућег облика. Зидане су ломљеним каменом, док су на угловима већи тесаници. Преградни зид између пивница и зид према пивници **47а** зидани су бетонским блоковима. Западни зид у нивоу крова је калкански, зидан ломљеним каменом, док је источни зид, према пивници **47а** је зидан бетонским блоковима. Кровна и таванска конструкција је од нове резане чамове грађе, а кров је двоводни и покривен фалцованим црепом. Рогови су препуштени преко северног и јужног зида у виду стрехе за ~40 cm.

Стање: Објекат је стабилан али ликовно веома девастиран и лоше уклопљен у аутентичан амбијент.

Приоритетне интервенције: Потребно је урадити прилагођавање девастираног објекта аутентичном амбијенту са стручњацима надлежног Завода за заштиту споменика културе који треба да изда решење о МТЗ за све интервенције на њему. Објекат мора да се преобликује а материјализација и обрада фасада треба да буду што приближнија аутентичним.

Објекат је у функцији повременог боравка власника планирано је да се објекту врати функција винског подрума, али и да буде отворен и за ширу публику-туристе као сала за дегустације, или сл.

- **На КП 4839** некада се налазила, сада потпуно порушена, приземна пивница правоугаоне основе постављена у правцу север – југ. Пивница се налазила са северне стране уз пивницу **47б**, са којом је највероватније имала уклопљене кровне равни. Улаз у био је са северне стране.

Стање: Зидови су порушени у потпуности. На терену се примећују само трагови на северном зиду пивнице **47б**, где се „наслањала“ пивница **48**.

Приоритетне интервенције: Потребно је израдити техничку документацију, а за све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања, који треба да издају решење о МТЗ.

Урадити пројекат реконструкције према расположивим подацима и аналогiji са другим пивницама у комплексу.

Планирано је да пивница има намену винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и да добије друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Двојна пивница (49а) КП 4835/3 (49б) КП 4835/1.** Приземни двојни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу исток – запад. Зидан је ломљеним каменом, док су на угловима обрађени тесаници већих димензија. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Улаз у пивницу **49а** је са истока, а у пивницу **49б** са запада. Врата су двокрилна, са средњим стубом који се помера по потреби. Са западне стране, на половини висине врата и непосредно изнад врата у зиду су уграђене либажне греде- сантрачи. Између пивница је бондручни зид са испуном од талпи, малтерисан блатним малтером са додатком сламе. По средини целе јужне стране тако је уграђена либажне греде- сантрачи.

Источни улаз је испод равни терена, тј. пута, за око 15 cm, док је западни улаз укопан за око 50 cm. Под источне пивнице нижи је за око 80 cm у односу на терен, а под западне пивнице за око 30 cm.

Тавањаче су једноставно декорисане и препуштене преко зидова, око 40 cm на истоку, а на северу и југу око 10 cm. Кровна конструкција је дрвена троводна и покривена ћерамидом са роговима препуштеним преко тавањача за око 40 cm. На западу, из калканског зида су конзолно препуштене венчанице, подрожњаче и слемењача око 40 cm, које изнад тог дела фасаде чине стреху.

Стање: Зидови су местимично испуцали, кровне површи неравне, конструкција је местимично иструлила, кровни покривач растрешен, спојнице зидова испране дејством атмосферске воде.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат није у функцији, планира се, након реконструкције, његова ревитализација, првенствено у вински подрум, а могуће је да буде и сала за дегустације, као и да добије друге функције у вези са културним, односно винским туризмом, едукацијом становништва али и посетилаца, одржавањем изложби итд. Такође, могућа је и продаја сувенира оригиналних предмета народне радиности, или слично.

- **На КП 4834/1 налази се једноделна пивница.** Саграђена је као слободностојећа у низу сличних објеката на југоисточном делу комплекса на платоу са којег се пружају отворене визуре ка истоку, селу Рајцу и Александровцу.

То је приземни, једноделни објекат веома издужене трапезоидне основе. Веома је велике спратне висине, око 4,00 m, која је била подељена полунивоом вероватно само у западном делу – виде се само остаци греда – нашта упућују и друга помоћна ниска врата на западној фасади, која су служила за убацивање кљука. Висина овог полунивоа је око 1,80. Главна улазна фасада оријентисана је ка истоку, док је други улаз у западном калканском зиду. Зидови су грађени ломљеним каменом а само су на угловима и на лучном, источном порталу и отвору за кљук, клесани камени елементи.

Таванска и кровна конструкција на већем делу недостаје, а на западном делу још постоје урушени елементи из којих се види на који су начин били конструисани, као и њихове димензије. Примарне тавањаче биле су постављене по краћем распону север – југ, са конзолним препустима од 50 cm на северној и 15 cm на јужној страни. Секундарне тавањаче су конзолно препуштене преко источног зида 40 cm.

Кровна конструкција је била троводна, са калканским зидом на западној фасади. По остацима видимо да је била препуштена, преко венчаница, које су лежале на тавањачама 40 cm, осим на јужној страни где је препуст био око 20 cm.

Стање: Веома лоше, са урушеним кровом и оштећеним крунама зидова.

Приоритетне интервенције: Према решењу о мерама техничке заштите које издаје надлежни Завод потребно је урадити пројекат санације и реконструкције, и што хитније приступити радовима, јер се може очекивати још већа оштећења зидова.

Након реконструкције објекта препоручује се његова ревитализација првенствено у вински подрум, међутим могуће је да буде и сала за дегустације, као и да добије друге, компатибилне, функције у вези са културним, односно винским туризмом, едукацијом

становништва али и посетилаца, одржавањем изложби итд. Такође је могућа и продаја сувенира оригиналних предмета народне радиности, или слично.

- **На КП 4822** налази се објекат који је изграђен крајем двадесетог века као стамбени, а сада је једини у комплексу који има само угоститељску функцију. То је потпуно нов објекат, који материјалом и неким елементима подржава архитектуру пивница. Налази се на самом источном делу комплекса у низу самостојећих пивница, и као све оне улазом је оријентисана ка истоку. То је двоетажна зграда, са полукопаним сутереном у којем се налазе кухиња, тоалет и трпезарија са великим камином, и спратом на којем су четири спаваће собе и купатило. Унутрашње степениште повезује етаже међусобно, а спољашње двокрако степениште на западној фасади води директно на другу етажу. За градњу је коришћен клесан биокластични кречњак из локалног мајдана. Прозори и врата су од храстовог дрвета, а њихов облик је у потпуности подражавао сличне елементе аутентичних објеката комплекса. Међутим, објекат одудара од низа у којем се налази својом претераном висином. У низу су углавном приземни објекти код којих се користи и део таванског простора као друга етажа, или двоетажни, али са веома укопаним подрумом и ниском спратном висином друге етаже. Такође је перфекционизам у изградњи нешто што издваја овај нови објекат од аутентичних, а односи се на зидање клесаним блоковима уместо ломљеним и притесаним каменом, и врло прецизну обраду камених оквира за прозоре и врата. И оно што је заиста непримерено овом комплексу пивница јесте дрвени балкон који је накнадно додат дуж друге, источне етаже, и двоструко дрвено степениште на западној фасади. Масивни камин у приземљу и димњак су сувишни елементи, јер су вински подруми били без ложишта, а самим тим и без димњака. **Стање:** У врло добром је стању.

Приоритетне интервенције: Пројекат за овај објекат урадио је Завод за заштиту споменика културе у Нишу, али пројекат није у потпуности реализован. Додати су елементи градске архитектуре по угледу на Радул бегов конак у Зајечару-балкон на источној и двоструко степениште на западној фасади. Потребно је демонтирати камин и димњак, као и један крак западног степеништа да би се објекат приближио архитектури аутентичних објеката. Намена може да остане туристичко-угоститељска.

- **На КП 4821** налази се једноетажни објекат издужене правоугаоне основе, оријентисане ка истоку где је главна – улазна фасада. Зидана је већим делом притесаним и ломљеним каменом, а само су углови и елементи лучног портала и прозор од клесаног камена. На супротној, западној фасади изнад таванске конструкције формиран је трапезни забатни зид, такође од камена, где се налази улаз за тавански простор, односно врата у дрвеном правоугаоном раму. Елементи таванске конструкције, примарне и секундарне таванчаке, једноставне геометријске декорације, конзолно су препуштени преко фасадних зидова и чине стрехе дубине око 50 цм. Рогови су ослоњени на таванчаке тако да споља нису видљиви. Кров је прекривен фалцованим (нажљепљеним) црепом, а оригинално су то могли да буду ћерамида или бибер цреп. Објекат има малу етнографску поставку, а с времена на време су у њему окупљања.

Стање: Објекат одавно није у функцији винског подрума али је у туристичкој функцији с обзиром да се с времена на време у њему окупљају власници и њихови пријатељи. Генерално гледано објекат је у добром стању. Камени зидови су стабилни али са испраним спојницама на спољашњим фасадним површинама што га угрожава. Јужни спољашњи сантрач је труо и делимично оштећен деловањем инсеката и атмосферилија, док је цела таванска конструкција нападнута деловањем инсеката. Елементи кровне конструкције осим рогова су у доста добром стању али већим делом димензијама не одговарају савременим статичким прописима. Рогови су од облика недовољног пресека и због тога искривљени тако да им је неопходна замена.

Приоритетне интервенције: Потребно урадити пројекат санације према решењу о МТЗ које издаје надлежни Завод. Објекту је потребна консолидација и конзерваторски третман. Намена објекта може остати иста, са етнографском поставком која мора да буде стручно обрађена од стране надлежног музеја, али би требало да буде отворена и за туристичке групе или слично.

- **На КП 4813** налази се пивница правоугаоне основе изграђена је на благо нагнутом терену. Објекат је двоетажни, са веома укопаним подрумом којем се прилази кроз широки лучно завршени камени портал на источној фасади. Поред улазног портала ова етажа има,

сада затворене, лучне отворе за вентилацију на северној и источној фасади и квадратни испод дрвене греде на јужном зиду, који је служио највероватније за убацивање кљука. Другој етажи прилази се преко отвора за врата на северној фасади. Пре последњих интервенција отвор за врата је био формиран на петом зиду који је настао засецањем северозападног угла. И ова етажа има отворе за вентилацију који су на фасадама веома малих димензија. Објекат је зидан ломљеним каменом, осим угаоних блокова и лучног портала доње етаже који су од клесаног камена. Радовима које су власници предузели у новије време промењена је међуспратна, таванска и кровна конструкција. Уместо дрвене међуспратне, урађена је бетонска конструкција као и бетонски стубови и греде које носе чамову таванску и кровну конструкцију, којом су замењене аутентичне од храстовог дрвета. Објекат је већ више од десет година запуштено градилиште.

Стање: На овом објекту је неадекватно интервенисано, без услова и сагласности надлежних институција. Осим описаних измена, додат је и балкон на источној фасади, од дрвених конзолних носача са косницима, и над њим је продужена стреха. Кровни покривач је нови медитеран цреп. Пукотине на јужној фасади нису саниране. Објекат није завршен и није у функцији.

Приоритетне интервенције: Потребно је прибавити сву документацију предвиђену законом – решење о МТЗ и пројекат урађен према њима, као и решење о сагласности на пројекат које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе. МТЗ требало би да предвиди уклањање балкона и смањење стрехе над источним фасадним зидом, демонтирање зида на северозападном углу и формирање отвора за улазна двокрилна врата у дрвеном правоугаоном раму на засеченом углу, који је представљао врло уску пету фасаду друге етаже. Предвидети разиђивање свих вентилационих отвора и стављање у функцију са прозорским крилима и дрвеним капцима.

Радови на адаптацији су покренути ради увођења објекта у нову функцију, али како су простори још недефинисани не знамо шта је предвиђао. У сваком случају требало би да буде у функцији комплекса, и то би било пожељно да обе етаже имају јавну намену.

- **Четвороделна једноетажна пивница на КП 4808, 4809, 4810 и 4811.** Основа објекта је веома издужена и неправилна, и чине је, под углом спојени, правоугаоник и трапез. Јужне две трећине објекта су покривене, док су над трећом четвртином кровна и таванска конструкција обрушене, као и делови западног и северног зида. Улази су на источној фасади, док су отвори за кљук углавном на супротној, западној фасади. Три отвора за врата су правоугаоног облика у дрвеном оквиру, док су четврта са лучним завршетком урађеним у опеци. На објекту је током времена интервенисано, тако да се чини да је само друга пивница на **КП 4809 (546)** у свом оригиналном облику – мисли се пре свега на таванску и кровну конструкцију. Таванска конструкција се састоји од тавањача постављених по краћем распону, запад–исток, и препуштених изнад источне улазне фасаде око 80 cm. На њих налаже венчаница преко које су препуштени рогови око 40 cm, тако да заједно чине стреху дубоку око 120 cm. Исти принцип примењен је и на северној фасади, док су судећи према остацима западну стреху чинили само препуштени рогови. Кровна и таванска конструкција су на јужној пивници, **КП 4808**, потпуно измењене, а над две северне пивнице (**КП 4810 и 4811**) су само делимично сачувани оригинални елементи. Из ових остатака може се у потпуности сагледати некадашња дрвена конструкција над каменим зидовима целог објекта. Објекти су покривени ћерамидом, али с обзиром на обнову кровне конструкције јужне пивнице кровне равни су јој нешто ниже од оригиналних површи суседне.

Стање: Три јужне пивнице имају кровни покривач тако да су зидови у стабилном стању. Јужни фасадни зид и југоисточни угао пивнице су попуцали и „санирани“ попуњавањем продужним или цементним малтером. Последња северна пивница је без крова, и самим тим зидови су јој изложени пропадању, па је већи део западног зида урушен.

Приоритетне интервенције: Потребно је према решењу о МТЗ надлежног Завода за заштиту споменика културе урадити пројекат реконструкције. Реконструкција подразумева враћање у аутентично стање свих зидова, таванске и кровне конструкције, као и конзерваторски приступ свим осталим елементима објекта. Препоручена намена је вински подруми или нека компатибилна намена која ће бити у складу са туристичком понудом комплекса.

- **и 55а. Пивнице на КП 4831/2 и 4832/2** су два једноетажна објекта која су зидана са заједничким средњим зидом. Прва је била планирана да буде дводелна, док је друга једноделна. Прва се увек користила као јединствени сутерен, због чега је један отвор за врата и зазидан. Могуће да су зидане у веома кратком временском интервалу, можда чак и истовремено, јер не постоји јасно видљива линија раздвајања фасадних зидова. Лоциране су у југоисточном делу комплекса, у низу удвојених или мултиплицираних винских подрума, једноетажних или двоетажних. Грађене су управно на изохипсе у правцу исток–запад, с тим што је улазна фасада западног објекта оријентисана ка северу, а источног ка истоку. И један и други објекат имају основе са засеченим угловима, источна са засечена оба слободна угла, те је у основи шестостран. Западна има целом висином засечен само југозападни угао, док је северозападни веома мало и то само делимично, те је он петостран. Оба винска подрума грађена су ломљеним каменом, осим на угловима и деловима отвора за врата где су употребљени клесани камени блокови. Иако делују као јединствени, због врло сличног зидања, као и због исте висине стрехе и истог кровног покривача, таванска и кровна конструкција им се разликују. Западна пивница има споља видљиве елементе таванске и кровне конструкције, док источна има видљиве само тавањаче, те су због тога стрехе код ове пивнице мање за дужину препушених рогова на суседној пивници. Наиме, западна пивница има препуштене тавањаче преко свих фасадних зидова око 40 cm. Оне носе венчанице преко којих су препуштени рогови такође 40 cm, те чине укупну дубину стреха од око 80 cm. Стрехе источног објекта чине само тавањаче конзолно препуштене преко лица зидова.

Стање: Западна пивница је у функцији и одржавана је колико то власник може, док је источна већ дуже време ван употребе, што се одразило на њено стање. Кровни покривач овог објекта је у знатно лошијем стању, негде и недостаје, што као последицу има оштећења на елементима кровне, односно таванске конструкције. Такође су изражене пукотине на источној, улазној фасади, нарочито изнад дрвених надвратника. Скоро урађен плочник између ове две и две суседне источне пивнице је на знатно вишем нивоу од прагова врата која су оријентисана ка том простору, те угрожава све објекте.

Приоритетне интервенције: Потребно је према решењу о МТЗ надлежног Завода урадити пројекат санације источне пивнице, предвидети њену санацију али и заједничко препокривање оба објекта ћерамидом. Пројектом уређења комплекса предвидети спуштање плочника до испод нивоа прагова, као и падове од објеката. Препоручена намена објекта који би требало санирати је првенствено вински подрум, али могуће је предвидети и салу за дегустацију и продају вина, или сличне делатности које би презентовале Рајачко виногорје у најбољем светлу.

- **и 57. на КП 4835/2 и 4834/2 били су остаци двоетажне и једноетажне пивнице.** Слично претходно описаним објектима, и ови су правоугаоне основе управне на изохипсе. Над остацима пивница садашњи власник реконструисао је такође две пивнице, али их је прерадио према сопственим потребама – источној која је била двоетажна затворио је спољашњи подрумски улазни отвор на источној фасади и спајањем подрума са суседном једноетажном пивницом створио јединствен вински подрум у два нивоа.

Сада јединствен објекат са два улаза на јужној фасади зидан је ломљеним каменом, али са лучним, уместо некада правоугаоних отвора за врата. Прозори на западној и источној фасади су нови, са лучним каменим завршцима. Приликом реконструкције објекта направљена је грешка у великом броју детаља, али и у једном врло битном елементу, односно стрехи на јужној – улазној фасади, која је формирана само од рогова дубине око 50 cm, за разлику од источне и западне фасаде где има препуштене и тавањаче и дубину стрехе од око 80 cm. Кровни покривач је медитеран цреп, а димњак од префабрикованих елемената.

Стање: Објекат је стабилан, међутим у многим елементима одудара од аутентичних винских подрума рајачких пивница, јер се приликом реконструкције није пратила логика њиховог формирања, а која и данас има свој пуни смисао. Као што је наведено, то су стрехе над јужном, улазним фасадним зидом, лучни камени портали на веома ниским фасадним зидовима. У једном делу објекта саграђени су велики камин и димњак, елементи који одударају од функције и карактера пивница.

Приоритетне интервенције: Потребно је урадити пројекат реконструкције према решењу о МТЗ које издаје надлежни Завод. Планирати продужетак стрехе на јужном фасадном зиду, уместо лучних отвора за врата предвидети правоугаона са дрвеним рамом у равни

спољашњег лица фасадног зида, као и код лучних прозорских отвора на источној фасади. Предвидети дерсовање зидова кречним малтером, као и демонтирање димњака.

Намена треба да остане иста – вински подрум са простором за краћи боравак власника али и дегустације туриста.

58, 58а, 59, на КП 4836/2, 4837/2 и 4838/1, где су се налазиле, по казивању мештана, две једноетажне и једна двоетажна пивница, пре двадесетак година саграђена су два просторно и функционално спојена објекта; један је у власништву МЗ Рајац, а други предузећа „Ерозија“ из Књажевца.

Објекти су функционално спојени, односно имају један заједнички зид, и како су зидани једновременно делују јединствено као слободностојећи између саборног трга, јаке саобраћајнице ка гробљу и једног локалног пролаза који је у функцији околних пивница. Од суседне пивнице на југу удаљеност је од око 80 cm. Објекат МЗ је оријентисан улазном фасадом ка северу, односно саборном тргу. Други објекат између њега и суседа, правца исток–запад, налази се између две комуникације са лучним улазом на источној фасади. Објекти су грађени као приземни са високим назидком за поткровље на којем су прозори. Четвороводни кров са конзолно препушеним роговима покривен је континентал црепом.

Делови зидова старе, северне пивнице, искориштени су при реконструкцији па је врло уочљива висина аутентичне пивнице као и почетак надзиђивања. И један и други део грађени су ломљеним каменом, са клесаним елементима на угловима и у делу отвора за врата. Међутим, јасна је разлика између нових и аутентичних партија зидова, јер су аутентични делови зидани ситнијим каменом а нови знатно крупнијим и већим делом клесаним. На неким деловима употребљен је вероватно плочаст камен, и као такав својом највећом димензијом „поплочао“ део фасаданог зида. Прозорски отвори поткровља су сви скоро квадратни, осим једног који је лучно завршен. Ни лучни ни квадратни нису конструисани на начин који је уобичајен на објектима у комплексу. Лучном према аналогима није место у горњој зони објекта – карактеристични су само за приземља, односно када изнад њих постоји већа маса зида, док су за спратове карактеристични четвртасти који су готово увек испод саме таванске конструкције и у дрвеном оквиру на спољашњем лицу фасадног зида, што код прозора ове две пивнице није случај.

Објекат „Ерозије“ из Књажевца има и спољашње полуотворено огњиште, док МЗ Рајац има велики камин у првој етажи, а ван кровних равни су зидани димњаци. Објекти нису завршени, користи се само приземље објекта МЗ, углавном за окупљања, славља, дегустације вина итд. **Стање:** Објекти су стабилни али, с обзиром на то да су незавршени и већим делом ван употребе и неодржавани, видно је лагано пропадање, померање црепа итд.

Приоритетне интервенције: Потребно је израдити главни пројекат реконструкције објекта на основу решења и детаљних МТЗ надлежног Завода за заштиту споменика културе, у коме ће им бити враћена аутентична спратна висина према објекту за који постоји тај податак. Намена би требало да остане туристичко-угоститељска, односно промоција винског комплекса.

- **На КП 4701 налази се пивница**, веома монументалан слободностојећи објекат лоциран на западном ободу саборишног трга. Двоетажни, некада једноделни, изграђен је на терену нагнутом од запада ка истоку. Зидан је ломљеним каменом, осим углова и портала који су од клесаних елемената.

Главна фасада, осно симетрична, оријентисана ка истоку, има само лучни камени портал винског подрума. На зиду друге етаже нема прозорске отворе већ само камену плочу на којој је натпис који говори када (нечитко, 1870. или 1830), ко (мајстори Дима и Миша), и за кога (Станоја Стојановића) је изграђена ова пивница. На супротној, такође осно симетричној западној фасади поред двокрилних врата у дрвеном правоугаоном раму, налазе се са обе стране по један правоугаони отвор, са дрвеним рамом и капком за кљук. Врата су веома високо постављена у односу на ниво тла (сада поплочан каменом), око 80 cm, тако да су због тога постављена три монолитна камена степеника.

Стреху дубине око 80 cm формирају елементи таванске конструкције, тавањаче које су конзолно препуштене изнад свих фасадних зидова. Елементи кровне конструкције, рогови се завршавају на тавањачама, које су опшивене даскама, тако да су споља невидљиви. Кров је четвороводни и покривен ћерамидом. У новије време објекат је подељен због чега је на главној, источној фасади отворен мали правоугаони отвор за врата и на том, северном делу,

подигнут трем на дрвеној конструкцији, покривен жљебљеним црепом и ограђен дрвеном оградом.

Стање: Објекат је врло стабилан, међутим у новије вереме претрпео је неколико интервенција које су га умногоме девастирале - отварање малог правоугаоног отвора за једнокрилна врата и ограђени трем који је непримерен овој врсти објеката.

Приоритетне интервенције: Потребно је решити приступ делу пивнице подељених наследника кроз аутентичне отворе, а мали отвор за врата на источној фасади је неопходно зазидати.

Објекат је могуће користити и за повремени смештај туриста на другој етажи, према решењу о МТЗ које изда надлежни Завод за заштиту споменика културе.

- **Двоетажни објекат изграђен је на КП 4700** између два рата. Оријентисан је ка југоистоку, односно ка саборном тргу. Приземље је грађено од клесаног камена а спрат од опеке, са наглашеним пиластрима и венцима. Претпоставља се да је спрат предвиђен за малтерисање, чиме би фасаде вероватно добиле богатију пластику. На југоисточној и североисточној фасади су сви отвори, у приземљу лучни камени отвор за двокрилна врата и исто тако лучни камени отвори за кљук и проветравање. Дрвена врата и капци у приземљу опшивени су поцинкованим лимом и декорисани ексерима. На спрату су балконска врата на средини и два, у односу на њих, симетрична правоугаона отвора за прозоре. Балкон је формиран на четири дрвене, конзолне греде, изнад којих је изливена АБ плоча. Балкон је сада без оgrade. Кров је четвороводан са малим стрехама од препуштених рогова, а покривен је фалцованим црепом.

Стање: Објекат је у стабилном стању а на њему се урађене интервенције којим су уклоњене дрвене конзолне греде и бетонска плоча балкона и замењена балконска врата који су били прилично дерутни.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту потребно је Решење о МТЗ које издаје надлежни Завод. Треба размотрити могућност малтерисања спрата по угледу на једину сличну пивницу из истог периода која је у потпуности завршена. Објекат задржати у свом вертикалном и хоризонталном габариту без формирања нових отвора. Објекат је у фази адаптације за повремен боравак власника али и туриста. Уколико није могуће приземљу пивнице вратити првобитну функцију винског подрума, с обзиром на локацију уз саборски трг, може да добије компатибилну намену која ће промовисати виноградарство и винарство. За спрат је могуће планирати адаптацију у туристичке сврхе - смештајни капацитети.

- **Рушевина пивнице налази се на КП 4699а**. Остаци овог објекта, на калкану суседне пивнице бр. 61 на КП 4700, указују на висину његовог слемена, нагиб крова и врсту кровне конструкције. Објекат је био приземан, од ломљеног камена, са лучним каменим отвором на северној фасади. Објекат је био приљубљен уз суседа источним зидом, због чега је имао троводни кров. Део таванске и кровне конструкције још постоји, те се према остацима може реконструисати њен аутентични изглед.

Стање: Рушевина, али се чини да је део зидова у стабилном стању.

Приоритетне интервенције: Потребно је кроз МТЗ које издаје надлежни Завод урадити пројекат за његову реконструкцију. Потребна је санација круна зидова и реконструкција аутентичног облика, али је могућа и надоградња истом врстом и слогом камена до висине нешто ниже од суседног објекта. Реконструкцију таванске и кровне конструкције урадити према остацима у зиду суседне пивнице. Кровни покривач је ћерамида. Објекат је могуће користити као вински подрум, али може добити и туристичку, едукативну намену која ће презентовати и промовисати виноградарство, енологију или традицију овог краја.

- **Пивница на КП 4687** је приземни, правоугаони објекат већих димензија, који се пружа у правцу северозапад – југоисток. Зидан је комадима ломљеног камена различитих димензија у кречном малтеру (са либазним гредама на половини висине), док су на угловима обрађени тесаници већих димензија. Подигнута је на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Кровна конструкција је дрвена, четвороводна, покривена ћерамидом. Монументални улазни портал је лучни, са двостепеним надвратником, зидан пуном опеком. Ослонци лука су профилисани камени конзолни испусти а испод њих, вертикални монолитни тесаници. Врата су дрвена двокрилна, опшивена поцинкованим лимом. Лево од врата, налази се правоугаони

отвор ~40 x 60 cm у дрвеном раму, а са десне стране лучни отвор сличних димензија зидан опеком. Тавањаче су препуштене преко фасада за ~20 cm, а рогови за још ~80 cm, а само преко североисточне, улазне фасаде препуштени су ~100 cm. Тавањаче и рогови украшени су једноставном декорацијом. Спојнице између камења су широко дерсоване тако да местимично зидне површине изгледају као да су малтерисане, док су у зонама зидова уз тло, испране дејством атмосферских падавина.

Стање: Објекат је у солидном стању. Кровна конструкција је благо заталасана, покривач местимично растрешен, а на неким местима и недостај. Простор око пивнице делује запуштено и обрастао је дивљим растињем

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе који издаје решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Урадити пројекат конзервације и рестаурације пивнице којим треба предвидети замену оштећених елемената кровне конструкције и покривача;

Пивница је у функцији културног, односно винског туризма. Нажалост, у питању је веома импровизовани вид угоститељства, али с обзиром на то да је један од малобројних сматрамо да до даљњег та намена може да остане – са обавезом да се у догледно време опреми свим прописаним садржајима, кухиња и тоалети итд и да се подигне квалитет услуге.

- **Пивница на КП 4689** је приземна, приближно квадратне основе, зидана већим делом ломљеним каменом, док су углови зидани већим комадима, притесаног камена. Спојнице између каменних блокова су дерсоване. Терен на којем се налази пивница је у благом паду од запада ка истоку. Улаз је са источне стране. Врата су двокрилна, дрвена, са средњим стубом који може да се помери по потреби. Десно од врата је отвор за кљук димензија ~50 x 50 cm, а још један такав отвор је и средини јужног зида. Тавањаче су конзолно препуштене преко зидова, ~60 cm на источној страни, а ~30 cm на јужној и западној страни, док се на северној страни равнају са спољним лицем зида. Кровна конструкција је четвороводна, храстова, а кровни покривач ћерамида. Рогови се ослањају на венчанице (које леже на крајевима тавањача) и препуштени су за ~60 cm на свим странама објекта.

Стање: Кров је делимично урушен а остали делови су веома оштећени Остаци кровног покривача су трошни. У западном зиду, ближе углу ка северном зиду, уочава се пукотина у целој висини зида.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе, који издаје решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Урадити пројекат санације, који би требало да обухвати: замену оштећених елемената кровне конструкције и покривача од ћерамиде, санацију пукотина у северозападном углу пивнице ињектирањем и ојачањем круне зидова, дерсовање спојница кречним малтером, ампасовање и репарацију столарије или израду нове по узору на постојећу столарију.

Објекат је напуштен и одавно ван функције али се препоручује, након реконструкције његова ревитализација првенствено у вински подрум; међутим могуће је да буде и сала за дегустације, или нека друга компатибилна намена у вези са културним, односно винским туризмом.

- **Пивница на КП 4690** је приземна и оријентисана је у правцу север – југ. Зидана је ломљеним каменом различитих димензија у кречном малтеру, док су на угловима тесаници већих димензија. Подигнута је на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку у низу са још једном, спратном пивницом, бр. 68(КП 4691), са којом има заједнички калкански зид. Улаз у пивницу је са источне стране. Врата су дрвена, двокрилна, са средњим стубом који се помера по потреби. Јужно од врата је мањи отвор за вентилацију димензија око 10 x 30 cm, док су у западном зиду некада била три отвора за кљук, која су сада зазидана. Спојнице између каменних блокова су дерсоване, али су у зонама зидова уз тло испране дејством атмосферских падавина. Тавањаче правца исток-запад су конзолно препуштене преко фасадних зидова око 40 cm, а рогови за још око 30 cm. Тавањаче као и рогови су једноставно декорисане. Кров над пивницом је троводни, покривен фалцованим црепом, и смакнут је по висини у односу на суседну спратну пивницу.

Стање: Објекат је у солидном стању. Кровна конструкција је благо заталасана, покривач местимично растрешен.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе који би требало да изда решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Урадити пројекат санације пивнице којим треба предвидети замену оштећених елемената кровне конструкције и покривача; столарију анпасовати и репарирати, или направити нову по узору на постојећу. Објекат је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се препоручује да и остане, са могућношћу проширења капацитета.

- **Пивница на КП 4691** је двоетажни објекат саграђен на нагнутом терену у источном делу комплекса, а поред главне комуникације која води ка саборишту. Приликом изградње искоришћен је и надзидан зид старије пивнице, која се налази са јужне стране. Са осталих страна су три улице, што је условило неправилан – трапезоидни облик основе.

Објекат поред полуукопаног подрумског простора који је служио за прераду грозђа, справљање и чување вина, има и другу етажу у којој се становало у току справљања и неговања вина. Објекат је релативно малих димензија јер је простор на којој је саграђена то условио. Оба нивоа су једноделна и имају широка двокрилна врата која су у функцији транспорта посуда за грозђе односно вино, доња етажа има уски прозор у облику пушкарнице на северној страни док горња има већи двокрилни прозор наспрам врата, на источном зиду.

Подрум пивнице оријентисан је ка истоку, односно улаз је на источном зиду, док је улаз у простор другог нивоа са запада. Између етажа постоји отвор у поду који се налази испред самог улаза у горњи ниво а који је служио да се кроз врата горње етаже убацује грозђе у ардове и каце које се налазе у доњој етажи. Тај отвор се затвара импровизованим поклопцем начињеним од спојених дасака.

Зидови су дебљине око 56 cm и зидани су, као и већина у овом комплексу, притесаним и ломљеним каменом, док су међуспратна, таванска и кровна конструкција рађене од тесане храстовине. Међуспратна конструкција је начињена од греда постављених у правцу исток–запад, које су по средини ослоњене на подвлаку правца север–југ, коју пак подухвата један дрвени стуб са јастуком врло скромно обрађен. Греде међуспратне конструкције су видљиве на источној фасади што није уобичајено. И греде таванске конструкције су истог правца исток

– запад. Ослоњене су на по пар сантрача или атула које представљају завршницу источног, односно западног зида, прелазе конзолно раван фасадног зида око 40 cm (западног) и 30 cm (источног). Оне својим испустима носе венчанице, те се овим специфичним конструктивним детаљем добија дубља стреха на фасадама на којима се налазе улази. Распон тавањача је смањен окачачом која се налази на средини, а која је уграђена у јужни и ослоњена на северни зид. Ова греда носи и елементе кровне конструкције, односно стуб висине око 2,2 m. С обзиром на то да је објекат прислоњен на старији и да је основа трапезоид, кров је троводан а кровна конструкција прилагођена неправилној основи и покривена ћерамидом. **Стање:** Објекат је саниран и препокривен старом ћерамидом пре неколико година, делује стабилно, али није у својој оригиналној функцији. Претпостављамо да га власник ретко користи за повремени боравак.

Приоритетне интервенције: Било би пожељно да му се врати првобитна намена винског подрума на првом, а на другом нивоу дегустација вина. Уколико то није могуће, с обзиром на то да се налази на веома добром месту, уз главну улицу и на једном од проширења комплекса који прераста у трг, било би добро урадити прикладну презентацију оба нивоа, отворити га за посетиоце и уврстити га у туристичку понуду комплекса – едукација становништва и посетилаца, изложбе, продаја сувенира и оригиналних предмета народне радиности, или слично.

- **Ансамбл од две дводелне пивнице на КП 4696, (69а и 69б) и на КП 4695 (69в и 69г)** у основи су постављени у облику слова „L“. Први једноетажни објекат је постављен у правцу север – југ, а други, двоетажни је саграђен уз источни зид јужне пивнице првог објекта. Оба објекта су зидана притесаним и ломљеним каменом, док су на угловима и око отвора обрађени тесаници већих димензија. У појединим зидовима налазе се либажне греде. Објекти су подигнути на нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Тавањаче су једноставно декорисане и конзолно препуштене преко зидова од 20 cm до 45 cm, док су рогови додатно препуштени за још око 45 cm; Кровне конструкције су дрвене и међусобно повезане те чине вишеводни кров, покривен ћерамидом.

69а. и 69б Двојна пивница која је оријентисана у правцу север – југ, са монументалним каменим лучним улазима на северној и јужној фасади. Врата су дрвена двокрилна. На северној улазној фасади, десно од улаза је мањи квадратни отвор димензија око 30 x 30 cm, док су још три иста таква у западном зиду. На северном делу крова стреха је продужена додавањем призорака дужине око 90 cm од крајева тавањача и ослоњени су на подвлаку коју држе два косника подупрта о зид. Кровна конструкција над пивницом је била формирана као четвороводна да би се дозиђивањем другог објекта уз његов источни зид нови троводни кров се усекао у његову источну кровну раван. Објекат је веома укопан у тло те има велику спратну висину.

Стање: Објекат је у солидном стању. Оштећења се уочавају у облику испраних спојница између камења у доњим зонама зидова, док су у горњим деловима зидова заклоњеним од кише, спојнице дерсоване кречним малтером. Кровне равни су неравне услед пропадање летве али и кровне конструкције, док је покривач трошан и растрешен.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе који издаје решење о МТЗ. Објекат мора да се сачува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасаде

Потребно је урадити пројекат санације пивнице који ће обухватити замену оштећених и дотрајалих елемената кровне конструкције и кровног покривача од ћерамиде. Столарију је потребно рестаурирати. Северна пивница је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се препоручује да и остане, са могућношћу проширења капацитета. Јужни објекат није у употреби.

69в. И 69 г је Двостажни (Ст +П) објекат зидан је ломљеним каменом, у тракту који је оријентисан у правцу исток – запад, а улази у пивнице су у јужном, односно источном зиду. Лучни улаз у подрум западне пивнице озидан је пуном опеком у облику плитког лука. Врата су дрвена двокрилна са средњим стубом померљивим по потреби. Надвратне греде врата у нивоу су међуспратних греда које належу директно на њих. Праг подрумских врата је укопан, односно нижи је од коте прилаза око 80 cm. Улаз на другу етажу је преко правоугаоног отвора широких двокричних врата.

Лучни улаз у другу пивницу је зидан пуном опеком и налази се у источном зиду објекта, а врата су дрвена двокрилна. На фасади источног зида видљиве су дрвене либажне греде. Десно од улаза је отвор за кљук (димензија око 40/50 cm) са дрвеним капком који се отвара ка споља, а изнад улаза је једноструки, дрвени прозор друге етаже. Око прозора је у једном моменту урађена санација (президавање) зида пуном опеком (уместо каменом).

Тавањаче правца север-југ конзолно су препуштене преко северног зида око 15 cm, а преко јужног 30 cm, док су рогови препуштени за још 45 cm преко крајева тавањача.

Троводна кровна конструкција покривена је ћерамидом.

Стање: Објекат је у солидном стању. Оштећења се уочавају у облику испраних спојница између камења у доњим зонама зидова, док су у горњим деловима зидова заклоњеним стрехом од кише, спојнице дерсоване кречним малтером. Кровне равни су неравне а трошни покривач је растрешен.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе који би требало да изда решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се сачува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасаде

Потребно је заменити оштећене и дотрајале елементе кровне конструкције и кровног покривача од ћерамиде, а спојнице у доњим зонама зидова дерсовати кречним малтером. Столарију је потребно рестаурирати.

Прва пивница је ван употребе због чега је неопходна ревитализација - враћање првобитне намене винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом. Друга пивница је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се препоручује да и остане.

• **На КП4697 (70а), на КП 4698 (70б) налазе се два приземна, спојена објекта који чине једну издужену целину, која се пружа у правцу запад – исток. Зидани су ломљеним каменом у кречном малтеру, док су на угловима обрађени тесаници већих димензија. Објекти су подигнути на нагнутом терену који, благо, пада од запада ка истоку. Западни објекат сазидан је први са два калканска зида и двоводним кровом покривеним ћерамидом.**

Источна

пивница

је прислоњена накнадно на источни калкан при чему је изнад ње конструисан троводни кров сада покривен бибер црепом. Источни објекат је ужи од западног за 40 cm. Оба објекта имају улазе на северном зиду.

70а. Источна пивница је новија и дозидана је на западну. Она има правоугаони улаз у дрвеном раму са северне стране, отвор за кљук у јужном зиду, наспрам врата, док су два лучна отвора у источном зиду зазидана пуном опеком. Тавањаче су препуштене преко зидова за ~15 cm, док су рогови препуштени за још ~40 cm.

70б. Западна пивница у овом склопу има правоугаони улаз у дрвеном раму у северном зиду, а отвор за кљук димензија ~60 x 60 cm се налазе у западном зиду. Као и код претходног објекта и код овог тавањаче су препуштене преко северног и јужног зида за ~15 cm, а рогови додатно преко крајева тавањача за још ~40 cm.

Стање: Зидови пивница делују стабилно, без видљивих пукотина. Код западне пивнице тавањаче су малог пресека због чега су се веома увиле. Спојнице између камења, у доњим зонама, испране су дејством атмосферилија. Кровне површине су неравне услед ослабљене летве и елемената кровне конструкције. Кровни покривач, нарочито ћерамида је веома трошна, нестабилна и покренута.

Источна пивница није у функцији, док је у западној вински подрум у коме се произвођа врши и за тржиште.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе који би требало да изда решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се сачува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасаде.

Урадити пројекат рестаурације пивница што првенствено подразумева замену тавнске и кровне конструкције ако и кровног покривач (препоручује се да се источна пивница уместо бибером препокрије као и западна новом ћерамидом).

Планирана је ревитализација источне пивнице тако што би јој се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом. Западну пивницу је потребно подићи на виши ниво традиционалног справљања вина.

74, 75 и 76 су ансамбл од три пивнице спојене у Г, на КП 4706, 4705, 4704, 4703, које делују као јединствени објекат. Хронологија њиховог грађења видљива је како према таванским, односно кровним конструкцијама, тако и према неким другим елементима.

Прво је грађена пивница **74** на **КП 4706**, затим **75** на **КП 4705**, и на крају двојна пивница **76ц** на **КП 4703**. Сва три објекта су двоетажна.

Пивница 74 на КП 4706 је на западу, са улазом у вински подрум са јужне стране кроз лучни портал, док је улаз на други ниво на западној фасади кроз правоугаони отвор у дрвеном раму са двокрилним вратима. На јужној фасади која је делимично малтерисана и лучни портал је покривен малтером, а на његовом лучном делу уцртана је подела као да је од опека, те је могуће да је од ње и изграђен лук, али није искључено да је и од клесаног камена. Изнад лучних врата је правоугаони отвор за вентилацију који је накнадно отворен, а у току зидања са његове источне стране уграђена је камена плоча за натпис у коју текст никада није уклесан. На делу јужне фасаде који није малтерисан, уз саму стреху је и правоугаони прозор са металним решеткама. Неки делови таванске и кровне конструкције указују на то да је објекат грађен као слободностојећи, са четвороводним кровом, широких стреха формираних од конзолно препуштених тавањача и рогова. Дозиђивањем двоетажне пивнице са источне стране, исте спратне висине као и ове, кровови се спајају те објекти добијају заједнички четвороводни кров.

Пивница 75 на КП 4705 је двоетажна, али с обзиром на то да у објекат у току истраживања није било могуће ући, према многим показатељима претпоставља се да је доња етажа дводелна, док је друга етажа једноделна. Прва етажа, на којој су вински подруми, има два улаза – један правоугаоног отвора са дрвеним рамом на источној, док је други исте форме и конструкције на јужној фасади, али је његов праг око 40 cm нижи од нивоа улице која тангира ову фасаду. Изнад подрумских улазних врата на јужној фасади налази се идентичан улаз и за горњу етажу, којем се прилазило врло уским дрвеним степеништем, без оgrade, које је недавно замењено бетонским. Дрвено степениште је било конструисано од две конзолне греде које формирају подест испред врата и две образне греде у које су усечена газишта. Судећи по сачуваним елементима некада су биле шире, али су због оштећења која су настала највероватније због деловања атмосферилија, скраћене конзолне греде које носе

образне носаче, а и сами степеници. Два лучна отвора за кљук у приземљу су на јужној фасади, док су на спрату правоугаони прозорски отвори и налазе се на око 20 cm испод стрехе – један је на источној, док је други на јужној фасади. Ови отвори имају металне решетке, а остаци шарки на спољашњим первазима указују на некадашње постојање спољашњих прозорских крила или капака. Таванска и кровна конструкција је на исти начин формирана као и на претходном објекту и имају идентичне стрехе дубине око 120 cm.

Пивница 76 на КП 4703 је трећи објект дограђен у блоку са северне стране претходно описане пивнице.

Двојни, двоетажни је и, као и суседни, зидан ломљеним каменом и својим кровом залази у кров две претходно описане пивнице. Објект је оријентисан ка истоку, где се налазе сви отвори. Приземље је са два лучна камена портала за широка двокрилна врата. Између врата је лучни отвор за кљук, док су изнад њега, на спрату, правоугаони отвор са дрвеним оквиром, за двокрилна врата, и два правоугаона прозорска отвора – све лоцирано испод саме стрехе, односно испод сантрача. Испод прага врата спрата северне пивнице налазе се остаци греда које су највероватније носиле степенишни подест, односно дрвене степенице. Сада се спрату може прићи једино прислоњеним мердевинама. Док се спрату јужне пивнице прилази унутрашњим дрвеним степеницама, која нису честа код објеката у овом комплексу. Двоводна кровна и таванска конструкција овог објекта веома је слична као код претходна два, препуштене тавањаче носе венчаницу преко које су препуштени рогови, тако да чине стреху дубоку око 120 cm. Кровни покривач као и код претходна два објекта је ћерамида.

Стање: Сва три објекта су стабилна, али с обзиром на трошан стари кровни покривач могуће је да постоје оштећења на његовим појединим деловима, а поготово на спојевима кровова.

Приоритетне интервенције: Уколико се планирају било какви радови потребно је прибавити решење о МТЗ за сваки појединачни објект или још боље, ако се власници тако договоре и за цео блок, јер се препоручује да се кровни покривач реконструише као јединствен да не би дошло до проблема који настају када се сваки објект понаособ прекрива. Потребно је уклонити све димњаке уколико нису аутентични, као и малтер са дела западне (74) пивнице на КП 4706.

Планирано је да се пивнице користе у својој примарној намени – вински подруми, али с обзиром на то да сва три објекта имају и одвојене спратове могуће их је користити за промоцију вина и дегустације, или још примереније за повремене али ексклузиван смештај туриста, због чега је потребно поред традиционално опремљених соба оформити и савремена мокре чворове. И за овај део посла потребно је да овлашћени пројектанти ураде и пројекте ентеријера, као и контролу њихове реализације.

- **Пивница на КП 4718** је полуукопани, двојни, двоетажни објект са троводним кровом који је сада слободностојећи, али према укопаном терену уз северни зид објекта (КП 4719) закључујемо да се ту налазио још један објект сличног хоризонталног габарита и спратности те су то највероватније била два, можда двојна, двоетажна објекта у низу. Овај објект је зидан већим делом ломљеним каменом, а само су углови и оквири портала урађени од клесаних елемената. Улазна фасада је оријентисана ка истоку.

Прва етажа има улазе у винске подруме формиране на источној фасади у правоугаоном дрвеном раму за двокрилна врата, а испод дрвених сантрача у равни фасадног лица зида. Између врата северни сутерен има отвор за кљук са дрвеним капком и металном решетком, док јужни сутерен има отвор на јужном фасадном зиду. На источном зиду су и прозори спрата осно симетрични, а постављени испод кровног венца са само једним редом камена између натпрозорне греде и сантрача. Они су скоро квадратног облика у дрвеном раму и са металним решеткама. Улази на другу етажу су на супротном, западном зиду, такође осно симетрични, правоугаони у дрвеном раму и двокрилним вратима. Праг врата је на висини од 110 cm од тла, а надвратник је тик ис под антрача у круни зида. Тло је благог нагиба ка истоку, па је формиран доста висок спратни објект код којег није било могућности да се на спрат улази директно са тла, већ су се морале прислонити мердевине уколико нису постојале фиксне степенице којих сада нема. Могуће је да су некада овде била и два дрвена степеништа јер су сада видљиви остаци две греде испод једног отвора чије су чеоне површине, сада у равни зида, а које су евентуално могле да буду елементи степенишног подеста.

Греде међуспратне и кровне конструкције су правца исток – запад; прве су видљиве на лицу источног зида, док су друге препуштене преко источног зида око 50 cm а западног свега 20

см. Таванска конструкција има и секундарне тавањаче које су конзолно препуштене изнад јужне фасаде, такође 50 см.

Кровна конструкција је троводна, са калканским зидом ка некадашњем северном објекту. Рогови су препуштени преко венчаница које налажу на ивице тавањача, и то на источној страни највише око 50 см, док је на јужној и западној препуст око 40 см.

Стање: северни део прве етаже је и сада у функцији винског подрума док су јужни део и друга етажа ван употребе.

Објекат је у стабилном стању, али је кровни покривач дерутан и покренут а на неким деловима и недостаје. Због тога претпостављамо да су делови кровне и таванске конструкције оштећени. Прозорским рамовима спрата недостају крила. На неким површинама фасадних зидова спојнице су испране.

Приоритетне интервенције: Радови на конзервацији или евентуалној адаптацији могу се извести само према решењу о мерама техничке заштите које издаје надлежна институција. Сада видљива оштећења упућују на то да је потребно хитно санирати оштећења на таванској и кровној конструкцији, и препокрити објекат квалитетном старом или новом ћерамидом. Неопходно је дерсовати цео објекат, а прозорске отворе затворити новим прозорским крилима. С обзиром на то да су вински подруми донедавно били активни неопходно је да се та врста активности настави, док се за спрат препоручује ревитализација, односно увођење у туристичку понуду. Имајући у виду отежан приступ не препоручује се намена са фреквентним коришћењем, типа продавнице, галерије или сл. Прихватљиво би било да се планира ексклузиван смештај туриста, за који је потребно, поред традиционално опремљених соба, оформити и савремена мокре чворове. И за овај део посла потребно је да овлашћени пројектанти ураде и пројекте ентеријера, као и контролу њихове реализације.

На КП 4719 само денивелација у тлу и северни зид суседног, **77.** објекта, указују на то да је некада овде био објекат. По положају и денивелацији сматрамо да га је могуће реконструисати у свему према суседном и са јединственим кровним површинама, истог нагиба и исте врсте покривача.

- **Пивница на КП 4715 , 4716 и 4717** је била тројна, полоукопана, једноетажна, грађена ломљеним каменом, са четвороводним кровом дубоких стреха покривеним ћерамидом. Објекат је био велике површине, у дужем правцу север-југ. До данас је сачувана само јужна пивница у целости и делови западног зида са остацима отвора за кљук средишњег дела, као и денивелација за под који је нижи од околног терена за око 100 см. Сачувана целина- јужна пивница има прилично висок улаз са дрвеним двокрилним вратима у правоугаоном оквиру на источној фасади и отвор за кљук такође са правоугаоним рамом и дрвеним капком на западној фасади. Таванска конструкција је од тавањача правца исток запад које су конзолно препуштене преко фасада. Кровна конструкција је над овим делом троводна, са препуштеним роговима, тако да са препуштеним тавањачама чине веома дубоке стрехе. Преградни зид између ове и суседне срушене пивнице је грађен до таванске конструкције у бондрук конструкцији са испуном од полуоблица и малтерисан блатом.

Стање: Сачувани део објекта, иако није у функцији, стабилан је јер је у новије време препокривен. Међутим са отворене, северне стране изложен је атмосферилијама те се може очекивати и његово пропадање уколико се не затвори у потуности. Остали део објекта- сачувани делови каменог зида са отвором за кљук су већ деценијама изложени утицају времена због чега би при реконструкцији у највећој мери морали да се демантирају.

Обавезе власника/инвеститора: Према МТЗ које издаје надлежни завод потребно је урадити пројекат реконструкције, након чега би било неопходно сва три дела објекта ревитализовати, односно вратити им аутентичну функцију. Уколико то није могуће потребно им је дати компатибилне намене - дегустација вина и хране, галеријско излагање, повремене етнографске изложбе, предавања и сл.

79а. Објекат на КП 4712, налази се у блоку од некада четири пивнице, између четири комуникације од којих су источна и јужна комуникација веома фреквентне. До данас су сачувани источни и западни објекат који су спојени заједничким зидом. Северни објекти, сада у рушевинама, били су међусобно спојени али на веома малом растојању од овог објекта.

Ово су услови за источни, двоетажни, једноделни објекат, прислоњен на старији (**79б**), западни. Зидан је притесаним и ломљеним каменом, а само су углови и монументални лучни портал од тесаника. Таванице су препуштене преко слободних зидова око 40 см, а рогови четвороводног крова преко венчанице око 30 см. Кровни покривач је ћерамида.

Улаз у вински подрум источног објекта налази се на источној, уличној фасади. Јужно од улаза формиран је мали правоугаони отвор за кљук или вентилацију, оперважен дрвеним рамом, релативно ниско – свега 50 см од тла. На тој фасади, на другом нивоу су два правоугаона прозора, формирана испод саме стрехе, у дрвеним рамовима са металним решеткама. На јужној фасади је широки правоугаони улаз за другу етажу. Двокрилна врата са первазима у дрвеном раму су испод саме таванске конструкције. До ових врата, која су ипак доста високо, сада нема степеница. На истом нивоу на којем се налази праг улаза налази се и отвор за кљук, прилично великих димензија 70/80, са дрвеним капком од храстових дасака. На спрату је у оквиру некада једноделног простора у југоисточном углу касније формирана собица. Уз преградни зид је са једне стране прислоњена оцаклија а у собици је озидан и до данас сачуван зидани шпорет. Изнад оцаклије је у тавну формиран широки, пирамидални димњак од опеке.

Стање: Споља гледано објекат је врло стабилан, јер је до скоро био у функцији винског подрума, међутим у унутрашњости објекта постоје проблеми чији узрок нисмо били у могућности да идентификујемо. Ради се о пропадању, рекли бисмо, само пода друге етаже. Могуће да је до тога дошло због прокишњавања услед лошег кровног покриваче. Због тога су највероватније и кровна и таванска конструкција оштећене.

Приоритетне интервенције: За све радове на овом објекту неопходно је прибавити решење о МТЗ од надлежне институције. Код овог и суседног објекта треба размотрити могућност реконструкције суседних објеката 80 на КП 4710 и 4711, прилепљивањем уз бр. 79, и конструкцијом крова у јединствен, сложени. Ово се предлаже из безбедоносних разлога јер би реконструкција објекта бр 80 у аутентичном габариту, због одводњавања воде са јужне кровне равни угрозила постојеће објекте. За овај предлог треба тражити сагласност од власника пивница на КП 4712 и 4713.

С обзиром на то да је, до недавно, у функцији био само вински подрум, било би неопходно да се врати та функција али и да се унапреди, а за други ниво објекта се препоручује да се адаптира у винотеку - простор за дегустацију вина или у ексклузивни смештајни простор за све већи број туриста који долазе. За ревитализацију тог простора потребно је пројектом предвидети спољашње дрвено степениште по узору на сличне у комплексу. Као и код свих објеката који имају другу етажу и могућност њене ревитализације, обавезно треба урадити пројекат ентеријера и пратити његову реализацију, да би сви ентеријери као и екстеријери имали заједнички концепт – традицију уз потребно осавремењавање инсталацијама и пратећим просторијама.

79 б. Пивница на КП 4713 је западни од два спојена објекта који се налазе између четири улице. Ово је старији објекат, што препознајемо по елементима некада двоводног крова који је трансформисан додавањем источне пивнице. Планиран је као једноделни објекат са улазним двокрылним вратима на северном и отвору за кљук на западном зиду. Зидан је као и већина у овом комплексу – ломљеним и притесаним каменом. Касније, 1959. године, дошло је до поделе објекта и опеком је формиран отвор за двокрылна врата на јужном зиду, с тим што је правоугаони отвор за врата, у односу на висину зида, знатно нижи, те је над дрвеном надвратном гредом затворен простор равним луком у опеци. Објекат је при деоби преграђен каменим зидом, правца исток – запад, али само у висини доње етаже. Објекат је веома дубоко укопан у тле, тако да, иако се споља чини да је низак, он има две спратне висине, што је искориштено само у северној половини која је преграђена на пола и над једним, источним делом, постављена је таваница, чиме су власници добили мањи простор који загревају. Као вински подрум користи се само јужна половина објекта. Кров је био прекривен ћерамидом али је у новије време прекривен медитеран црепом.

Стање: Објекат је стабилан, међутим постоје пукотине око дела новоформираног улаза на јужној фасади. Нови покривач објекта је сада на вишем нивоу од покривача суседног објекта, те је спој два крова није добро уклопљен због чега су угрожени елементи таванске и кровне конструкције те се може очекивати да на том делу почну да пропадају услед деловања атмосферичности. На северној фасади поред врата је отвор за одвод дима – од грејног тела које се налази у североисточном делу пивнице.

Приоритетне интервенције: Уколико се планирају било какви радови на објекту потребно је прибавити решења о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе републике Србије. При томе треба обратити пажњу на потребу уједначавања нивоа кровног покривача који мора бити јединствен над оба спојена објекта,

али треба размотрити и спајање објекта 79 и 80 под заједнички шестоводни кров. Планирати санацију пукотина и реконструкцију отвора двокрилних врата на јужној фасади. Пивница је једном половином у својој примарној намени те је планирано да тако и остане, и да се та намена прошири и на другу половину. Уколико се у другој половини објекта жели нека друга функција (сада је једним делом простор за окупљање ради дегустације вина), она може и да остане али да се на примеренији начин уреди уз сарадњу са стручњацима надлежног Завода.

80. Пивница (а) на КП 4711 је сада урушена али са видљивим елементима некадашње архитектуре. Била је једноделна и једноетажна. Са њене западне стране на **КП 4710** била је прислоњена још једна пивница, вероватно једноделна и приземна. Зидана је ломљеним каменом, са калканом ка источној и улазом ка северној улици. На поткровном делу калканског зида још је уочљив отвор за поткровље-које се највероватније користило као остава за опрему и прибор за рад у винограду. Улаз у вински, полуукопани подрум на северној фасади је оформљен правоугаоним дрвеним рамом са двокрилним вратима. Отвор за кљук, такође оперважен дрвеним правоугаоним рамом са дрвеним капком, налази се на истој фасади али на западном делу зида. Тавањаче од храстове грађе биле су конзолно препуштене преко улазног-северног зида око 80 см, док су на јужној фасади без препуста због близине суседа. Према остацима двоводне кровне конструкције закључујемо да је била конзолно препуштеним декоративно обрађеним роговима са око 60 см на северној фасади, а преко венчанице која је налегала на препуштене тавањаче. На јужној фасади због близине суседа тај препуст је незнатан – око 20 см.

Стање: Обрушена кровна конструкција и зидови са конструктивним пукотинама, нарочито на споју јужног и источног зида источне пивнице и трошни остаци камених зидова западне пивнице.

Приоритетне интервенције: МТЗ треба да јединствено третирају и суседни објекат чији су остаци веома ниски и одређују само хоризонтални габарит, и који чине остаци зидова грађених од ломљеног камена.

Објекти се могу реконструисати у аутентичном габариту, али с обзиром на стање њихових остатака потребно је да се реконструкција већим делом предвиди из темеља. Имајући у виду да ће њихова таква реконструкција угрозити суседне објекте због близине, свега око 30-50 цм, али да ће и суседни објекти угрожавати њих, сматрамо да је ова два објекта боље планирати за реконструкцију уз суседне објекте. Такође сматрамо да их је могућеба планирати као двоетажне по угледу на суседни (бр. 79) на **КП 4712 и 4712**, са стрехама на висини његових. Таванску и кровну конструкцију поновити према оригиналним конструкцијама, или модификовати према новој просторној концепцији. У случају изградње двоетажних објеката, код источног објекта могуће је формирати архитравни портал за другу етажу на северној фасади испод саме стрехе. Овој етажи би се прилазило спољним дрвеним степеништем, као што је то на суседном објекту 75 или унутрашњим. Објекат **806** такође може да има један или два улаза – за вински подрум са северне стране – правоугаони или лучни, док би правоугаони улаз за другу етажу био формиран на западној фасади. Кровну конструкцију објекта 80 би требало да се планира као уклапање са кровном конструкцијом суседних објеката 79, чиме би се добио сложен, шестоводан кров, а кровни покривач ћерамида. За овај предлог треба тражити сагласност суседа.

Обавезе власника/инвеститора је да се обнови првобитна функцијаобјекта– вински подрум, али уколико то није могуће требало би да буде у функцији промоције виноградарства, винарства или културног односно винског туризма.

81. Пивница на КП 4825 је. до 2007 била без таванске и кровне конструкције. Зидана је ломљеним каменом, правоугаоне основе са улазном фасадом оријентисаном ка југу, са лучним порталом који је израђен од камена и опеке. На подужној, западној фасади, су два мања отвора за кљук и проветравање.

Реконструкцијом објекта власник је изградио армиранобетонску таванску конструкцију и над њом урадио четвороводни кров од чамове грађе. Тип, обрада и материјализација овог крова рађени су импровизовано, без жеље да се подражава традиционални начин градње. Слично је и са дерсовањем зидова које је извршено продужним малтером, веома неуко и неуредно. Кров је покривен медитеран црепом

Стање: Објекат је стабилан, али је реконструкција урађена веома нестручно, те је њом не само објекат већ и комплекс ликовно девастиран.

Приоритетне интервенције: Неопходно је израдити техничку документацију, као и решење о мерама техничке заштите којима би требало поправити стање реконструисане пивнице. Првенствено би требало обратити пажњу на обраду споља видљивог дела рогова и маија, и квалитетно дерсовање кречним малтером уместо продужним. Пожељно је медитеран цреп заменити ћерамидом. Објекат је у већем периоду године затворен а само у току лета власнику служи као простор за окупљање и галеријски простор. Планирано је да објекат у току целе године буде у функцији галерије или сл.

82. Пивница на КП 4807 налази се у јужном делу комплекса. Грађена је 1890, на терену благог нагиба, дужом страном управна на изохипсе. Правоугаоне је основе димензија 14,20 x 6,80 м, једноетажна врло велике висине – 3,50 м.

Пивница је једноделна, али је грађена са могућношћу да буде и дводелна. Има двоје двокрлних правоугаоних врата на дужој, северној фасади. На западном зиду који је већим делом укопан налази се отвор за кљук који је зазидан. Грађена је притесаним и ломљеним каменом, а на угаоним клесаним квадерицама.

Таванска конструкција се састоји од примарних тавањача правца север – југ, које премошћују целу ширину објекта и имају конзолне препусте преко оба наспрамна зида, чиме формирају стрехе. На бочним странама стреха је формирана од секундарних тавањача које су ослоњене на бочне зидове и на примарне тавањаче које се налазе уз краће зидове. Тавањаче се на средини ослањају на дрвену подвлаку, која је асиметрично ослоњена на један стуб са јастуком, који је на каменој бази.

Кровна конструкција је конструисана на „попу“ са стубовима и косницима који су ослоњени на тавањаче изнад зида, или на препусте. Кровна конструкција има по два пара рожњача и слемењачу.

На крајевима препуста тавањача ослоњене су венчанице на које се ослањају препуштени рогови. Препуштањем тавањача и рогова добија се стреха знатне дубине.

Стање: Објекат је био у функцији винског подрума до 2006. године. Још је стабилан, али је кровни покривач – ћерамида дотрајала, и на неколико места померена и улегла услед пропадања летве.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе Републике Србије.

Неопходно је препокривање објекта и његово редовно одржавање. Планирана је његова ревитализација, првенствено у вински подрум. Уколико не постоји та могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса новом, компатибилном наменом, и уврстити га у туристичку понуду.

83а и 83б. Пивница на КП 4829 и 4828 су низ од две прислоњене пивнице. Северна је старија, што се да закључити према елементима таванске и кровне конструкције. Објекат правоугаоне основе, улазном фасадом је оријентисан ка истоку. Оригинално, објекат је био једноделни и једноетажни, неуобичајено високих зидова са лучним каменим порталом. Зидан је ломљеним каменом, а само на углу су тесани блокови. Наткривао га је четвороводни кров релативно дубоких стреха, покривен ћерамидом. Доградњом суседне пивнице постојећој кров је трансформисан, те оба објекта добијају јединствен, четвороводан кров покривен ћерамидом.

Касније, пивница је подељена на два дела, због чега је пробијен нови отвор за двокрилна врата, док је део старог лучног портала зазидан – чиме су се смањила и оригинална, двокрилна врата. Оригинални лучни портал је веома архаичан, са шестолисном розетом на кључним камену.

Овде су била интересантна оригинална врата, која су због сужења отвора и сама сужена, али је ипак сачувана њихова јединственост. Поред дрвеног рама – довратника и надвратника са померљивим стубом у средини – који су уобичајени, крила врата сачињена су такође од масивног дрвеног рама заобљених углова са жљебом, и кушака на који су, у његовој спољашњој равни, кованим ексерима приковане вертикалне даске. Интересантне су и декоративне коване шарке видљиве на лицу врата, обликоване у виду тролистог цвета, савијених спољних листова.

Друга врата отворена су са јужне стране постојећих, са прагом на знатно вишем нивоу од оригиналних, са вертикалним делом од тесаног камена а лучног дела формираног од опеке.

На средини северне фасаде су два нешто већа правоугаона отвора за кљук са дрвеним капцима, а са стране по један мали вентилациони канал налик на пушкарнице.

Таванска конструкција је уобичајена, са тавањачама (примарним и секундарним) које су конзолно препуштене око 55 cm изнад улазне – источне, а изнад северне фасаде 40 cm, на којој се налазе отвори за кљук. Са задње стране препуст је веома мали – само у ширини венчанице 15–20 cm. Рогови кровне конструкције су препуштени преко венчаница око 70 cm на истоку, а на осталим странама око 50 cm.

Објекат је од недавно, у свом једном делу, повремено у функцији.

Стање: Зидови објекта су стабилни, али је кровни покривач на јужном делу веома оштећен, што је проузроковало и оштећење кровне и таванске конструкције, и свакако ће се пре или касније одразити и на зидове. Северни део је препокривен.

Приоритетне интервенције: Према решењу о МТЗ, које издаје надлежни Завод, израдити пројекат и хитно препокрити ову и суседну пивницу са променом свих оштећених елемената кровне и таванске конструкције. Такође, потребно је да оба дела добију сталну намену која неће деградирати комплекс, односно да је у функцији производње вина и ракије, што је основна препорука за већину објеката; као и промоција виноградарства, винарства и народне традиције овог краја, а у сврху ревитализације села Рајца и Тимочке крајине, као и привлачења туриста из земље и света.

83ц. Пивница на КП 4827 је новији објекат дозидан са јужне стране постојећег, 83 а и б, чији је јужни фасадни зид коришћен као четврти. Зидан је ломљеним каменом, осим угаоника и елемената лучног каменог портала који су клесани. Као и код старије пивнице, и код ове је улазна фасада оријентисана ка истоку, где се поред портала налази и један мањи, сада зазидани правоугаони отвор, такође формиран од тесаника – вероватно је својевремено био намењен за убацивање кљук у бачве, или само за проветравање подрума. Нешто мањи отвори формиран од ломљеног камена и дрвених греда изнад њих налазе се на јужној фасади и такође су зазидани каменом. Улазни портал урађен је према порталу суседне пивнице, са сличном розетом на кључном камену.

Таванска и кровна конструкција овог објекта у потпуности су урађене према суседној пивници уз коју је дозидана, те сада представљају јединствен четвороводан кров покривен ћерамидом.

Стање: Зидови објекта су као и код суседног стабилни али је кровни покривач веома оштећен, што је проузроковало и оштећење кровне и таванске конструкције, и свакако ће се пре или касније одразити и на зидове.

Приоритетне интервенције: Према решењу о МТЗ, које издаје надлежни Завод, израдити пројекат и хитно препокрити ову и суседну пивницу са променом свих оштећених елемената кровне и таванске конструкције. Објекат није у функцији, нико не брине о њему, и зато убрзано пропада. Потребно је да што пре добије било какву намену која неће деградирати комплекс. Било би најбоље да је у функцији производње вина и ракије, што препорука за већину објеката, али и промоција виноградарства, винарства и народне традиције овог краја – а у сврху ревитализације села и Тимочке крајине, као и привлачења туриста из земље и света.

84а, 84б. На КП 4831, 4832, 4833, налази се сада једноделна приземна пивница. Правоугаоне је основе са улазом на бочној, јужној, док је отвор за кљук на западној фасади. Зидана је ломљеним каменом, са видљивим дрвеним сантрачима на лицима зидова.

Улазна врата су двокрилна, у дрвеном правоугаоном раму који је у равни лица зида и у правоугаоном отвору. На истој фасади са западне стране улаза, изнад сантрача, налази се, ломљеним каменом зазидан правоугаони отвор, највероватније за проветравање. Отвор за кљук са дрвеним капком на западној фасади такође је правоугаони и формиран је испод саме таванске конструкције. Таванице примарне и секундарне су препуштене преко фасадних зидова око 30cm, олико су и рогови препуштени преко венчаница које носе тавањаче. Некада четвороводан кров, а сада троводан, због призиданог новог објекта са северне стране, покривен је ћерамидом.

Дограђени део, уз северни зид пивнице, зидан је ломљеним каменом, а у функцији је повременог пријема гостију. На северном забатном зиду изнад отвора за уса, једнокрилна врата скоро целом дужином урађен је бетонски серклаж. На истом зиду налази се и правоугаони прозор са металном решетком.

Стање: Зидови објекта су стабилни, а чини се да је и кровни прекривач контролисан и вероватно у скороје време претресен.

Приоритетне интервенције: Мерама техничке заштите требало би предвидети предизајнирање северног анекса и прераду троводног заједничког крова у четвороводни, када се буде радило на потпуној замени кровног покривача. Намена објекта може да остане иста, односно стара пивница као вински подрум, а анекс за пријем туриста.

85. На КП 4800 налази се пивница неправилне основе саграђена управно на нагиб нешто стрмијег терена, што је искоришћено да се направи једноделни, двоетажни објекат, прилично велике површине. Већим делом зидана је ломљеним каменом са дрвеним либажним гредама- атулама, али и клесаним елементима на угловима и источном порталу. Улази су на ужим фасадама – на источној за прву и на западној за другу етажу. Међуспратну конструкцију чине подвлака, правца север – југ, на средини ослоњена на стуб са јастуком, док су греде правца исток – запад. На овим гредама изгледа да никада није постављен под, те је целокупан простор увек био у функцији само винског подрума.

Поред основне таванске конструкције, коју чине греде правца север–југ, постоје и секундарне тавањаче које су знатно краћег распона и супротног смера од примарних тавањача, исток– запад. Секундарне тавањаче ослоњене су на прву паралелну тавањачу уз источни, односно западни зид, као и на саме зидове преко којих су конзолно препуштене и заједно са препустима примарних тавањача (око 40 см.), и препуштених рогова (око 50 см.) – чине прилично дубоке стрехе. Објекат је покривен ћерамидом.

У полуукопану сутеренску просторију спушта се преко четири камена степеника, а кроз лучни портал.

Вертикални делови портала зидани су тесаницима као и конзолно препуштени ослонци лука, док је лучни део оформљен из две архиволте које су зидане опеком. Дрвена двокрилна врата опшивена су поцинкованим лимом, и декорисана ексерима у концентричним квадратима. Улаз у другу етажу са ниским двокрилним вратима формиран је испод саме таванске конструкције у правоугаоном, дрвеном раму са помичним стубом у средини.

Уз ову пивницу са јужне стране дозидан је мањи објекат, а кровови су спојени те чине јединствен кров сложене геометрије.

Стање: Објекат делује стабилно јер је у новије време на њему рађено, иако прилично нестручно, али препокривењем је заустављено пропадање дрвених елемената. Објекат има и видљиве пукотина на јужној фасади, као и лоше дерсоване партије јужног и источног зида. **Приоритетне интервенције:** Потребно је на основу решења о МТЗ које издаје надлежни завод или Министарство културе урадити пројекат који ће обухватити санацију зидова, таванске и међуспратне конструкције.

Намена прве етаже објекта је до пре 5 година био дефинисан – вински подрум са савременим судовима од нерђајућег челика. Међутим сада објекат није у функцији, па је обавезе власника да првој етажи врати првобитна намена, док би требало другу етажу, или њен део, који сада нема никакву функцију, предвидети као одговарајуће опремљен простор за дегустацију и продају флашираног вина који се у њој производи.

85а. На КП 4799 налази се пивница за коју се, споља гледано, не може оценити да ли се ради о једноетажном или двоетажном објекту. Чињеница да има само један улаз указује на то да је једноетажни објекат, али постојање видљивих греда на источном зиду указује на постојање етаже или полуэтаже, због чега претпостављамо да је могуће да објекат има и унутрашње степенице. При изградњи овог објекта искоришћен је јужни зид суседне пивнице **бр. 85 на КП 4800**, али за разлику од ње ова је постављена паралелно изохипсама. Таванска и кровна конструкција рађене су по узору на суседну, те има дубоке стрехе, осим на јужној страни где су препуштени само рогови, па је и стреха знатно мања.

Улаз у објекат је са западне фасаде и чине га двокрилна дрвена врата у правоугаоном раму од тесаних греда. На источном каменом зиду накнадно је пробијен неправилни отвор за прозор. Објекат се повремено користио за импровизовани пријем гостију, али више се ни тако не користи.

Стање: Стабилно, али са видном потребом да се неки елементи конзервирају а прозорски отвор у источном зиду правилно формира тесаницима.

Приоритетне интервенције: На основу Решења о МТЗ које издаје надлежни завод заштити потребноје израдити пројекат који ће предвидети све потребне радове за конзервацију овог објекта, али и за његову адаптацију за примерен пријем туриста.

86. На КП 4803, налази се пивница, приземни, дводелни објект, који има два улаза, на североисточном и западном зиду, али се чини да га је целог користио један власник. Оријентисан исток – запад, петостране је основе, формиране засецањем североисточног угла издуженог правоуганика, те је на петом, најкраћем зиду портал са лучним завршетком. Зидана је ломљеним каменом, док су тесаници употребљени само на североисточном зиду, угловима и на оквирима отвора – лучног портала на североисточном зиду, улазу на западној и прозорском лучном отвору на источној фасади.

Таванска конструкција формирана је од примарних тавањача правца север–југ, и секундарних које су управне на источни и североисточни зид. Све су конзолно препуштене чинећи стреху дубине око 50 см. Над западним, полукалканским зидом, формирана је стреха испуштањем венчаница, рожњача и слемена. Кров је четвороводан, са непотпуном петом кровном равни. Кровни покривач је жљебљени цреп.

Улазни портал на североисточном зиду компонован је од зиданих квадера у вертикалном делу, конзолних профилисаних ослонаца за лук и две лучне архиволте. Двокрилна врата опшивена су лимом обојеним црвено. Прозор се налази на источном зиду, релативно је малих димензија и има лучни завршетак исклесан из једног блока. Објект је до скоро био у функцији винског подрума.

Могуће је да су једнокрилна врата на западном зиду била предвиђена као помоћна, али судећи по накнадно отвореном прозору на западном делу јужног зида, чини се да је пивница преграђена и да се овај део користио као самостална целина.

Стање: Објект је у функцији и одржаван је. Стање је задовољавајуће, са стабилним зидовима и кровним покривачем, али је на северној кровној равни примећено неколико покренутих црепова.

Приоритетне интервенције: На основу Решења о МТЗ које издаје надлежни завод потребно је израдити пројекат који ће предвидети све потребне радове за конзервацију овог објекта и замену кровног покривача – бибер црепом или ћерамидом.

87. Остаци камених зидова једноетажне пивнице налазе се на **КП 4804 и 4805.** Скоро да је ромбоидне основе, око 50 см удаљен од суседа са јужне стране.

Приоритетне интервенције: На основу Решења о МТЗ које издаје надлежни завод урадити пројекат који ће предвиди реконструкцију у хоризонталном габариту некадашњег објекта, и то приземног, једноделног или дводелног, висине надземног дела као код суседа, бр. **86,** као и таванске и кровне конструкције – односно конзолно препуштене само тавањаче. Уколико се изабере конструкција са конзолно препуштеним тавањачама и роговима, као кровни покривач препоручује се ћерамида.

Планирана намена објекта је у функцији комплекса – вински подрум, дегустација или продаја производа овог подручја – галерија слика, производа примењене уметности и слично, који презентују Тимочку крајину.

88. Остаци двојне пивнице, (88а и 88б), налазе се на **КП 4774 и 4775.** Била је двојна, правоугаоне основе, постављена у правцу исток–запад, зидана ломљеним каменом, док су на угловима већи елементи од клесаног камена. Пивница се налази уз главни пут, а терен је у паду од запада ка истоку. Због конфигурације терена и према ситуацији на терену, не можемо са сигурношћу да утврдимо спратност оба дела, али за западну се може тврдити да је била двоетажне По. + Пр. Улаз у подрум западне пивнице (**88а**) је са северне стране, а улаз у другу пивницу (**88б**) због урушености зидова, може се претпоставити да је био са источне стране. Врата су, највероватније, била двокрилна, дрвена, са архитравним надвратницима.

Стање: Зидови су порушени у великој мери, а спојнице између камених блокова потпуно испране атмосферским падавинама. Објект је потпуно обрастао шибљем и коровом због чега су његови остаци већим делом нечитљиви.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе који би требало да изда решење о мерама техничке заштите. Објект мора да се сачува у аутентичном хоризонталном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасаде. Потребно је урадити студију маса ради утврђивања висине.

Урадити пројекат реконструкције према расположивим подацима и аналогiji са другим двоетажним пивницама.

Планирано је да доње етаже буду у функцији винског подрума, а горње етаже могуће је адаптирати за потребе пријема туриста и дегустације вина уз традиционалну закуску, или слично.

89. Две пивнице у низу, (89а) 4791, и (89б) 4790, са накнадно додатим анексима су приземни објекти, правоугаоних основа који се пружају у правцу север–југ. Зидани су ломљеним каменом у кречном малтеру, док су на угловима обрађени тесаници већих димензија. Објекти су изграђени на благо нагнутом терену који пада од југозапада ка североистоку. Пивница **89а** је јужна у овом склопу, а **89б** је северна. Свака пивница на месту додира са суседном пивницом има свој зид (што је неубичајено, јер је на споју обично један зид).

89а. Приземна пивница правоугаоне основе, на КП 4791 зидана је 1860. на релативно благој падини која је оријентисана ка истоку. Архитектура овог објекта може се само делимично сагледати јер је са три стране затворена новијим објектима, те је само њен западни део са отворима за кљук, сагледив. Димензије аутентичне пивнице су приближно 10х 7 м, зидана је ломљеним каменом, док су на угловима и око отвора већи комади притесаног камена. Спојнице између камених блокова су дерсоване. Двокрилна врата у правоугаоном отвору су на источној, док су отвори за кљук на супротној, западној фасади.

Таванску конструкцију аутентичне пивнице чине храстове тавањаче које су на средини ослоњене на подвлаку на средини подупрту стубом са јастуком. Тавањаче су конзолно препуштене преко подужних фасадних зидова, 50 см, део изнад улазне фасаде не може се сагледати јер је сакривен таваницом.

Кров је двоводан са калканским зидовима на северу и југу. Храстову кровну конструкцију чине три подужне греде које су ослоњене на тавањаче. На средњу греду, попа, ослоњени су средишњи стубови - носачи слемењаче, док су на две бочне греде ослоњени коси стубићи са пајантама које носе рожњаче. Ово је специфичан тип кровне конструкције која нема венчанице, већ сваком пару рогова одговара по једна тавањача у коју су рогови у стрехи уљебљени, тако да стреху чине само конзолно препуштене тавањаче. Тавањаче су у западној стрехи једноставно декорисане.

Са источне стране пивнице, испред улазне фасаде дозидан је трем са лучним прозорима, који је и застакљен, а у новије време са његове јужне стране дограђен је анекс који служи као казанија. Овај део је ужи од пивнице за око 60 см са западне стране. Спојнице између камених блокова на пивници су дерсоване, док на јужном анексу, казанији, нису. Парапетни део зазиданог трема зидан је каменом и дерсован, а у горњем делу између прозора простор је зазидан пуном опеком. У оквиру зазиданог трема је и мања просторија, соба са огњиштем. Улаз у јужни анекс је уз источни зид јужне стране, а врата су дрвена двокрилна. Лево од ових врата, померена 300 см, су једнокрилна врата (за казанију) и два мања прозора. Кровна конструкција је дрвена, храстова, а кров је двоводни покривен ћерамидом, осим зазиданог трема над којим је бибер цреп. На дозиданим деловима објекта - казаније и зазиданог трема стреху чине само рогови, препуштени за око 40 см.

Стање: Споља гледано објекат је стабилан, кровне равни су без већих оштећења, покривач прилично стар и трошан, али је пресложен те не делује растрешен. Зидови су без пукотина, а дерсоване спојнице су делимично испране. Таванска конструкција је добра, осим што су тавањаче у делу стрехе биле изложене деловању атмосферичности па су испошћене и деколорисане.

Већи део кровне конструкције такође је добар али су делови појединих рогова у слемени као и сама слемењача иструлели услед прокишавања.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе у коме је урађен пројекат који је обухватио реконструкције крова аутентичне пивнице, уклањање источног и ремоделовање јужног анекса-казаније.

Објекат је сада вински подрум- казанија који се користи за прераду вина, што се препоручује да и остане, са могућношћу проширења капацитета.

89б. На КП 4790 налази се пивница без кровне конструкције и крова. Зидови висине од око 250 цм су, зидани приклесаним каменом у кречном малтеру са робусним бетонским оквирима

за прозоре и врата. Дрвена двокрилна врата су са северне стране, а лево и десно од њих су два прозора. Кров над пивницом је био троводни, покривен ћерамидом.

Стање: Остаци зидова су стабилни, али бетонски оквири девастирају остатак камених зидова.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе који би требало да изда решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, али би било неопходно бетонске оквири за прозоре и врата заменити елементима од приклесаног или клесаног камена према аналогји са аутентичним. Таванску и кровну конструкцију пројектовати према аналогји са суседном. Пројектом предвидети да над обе пивнице, 89а и 89 б буде јединствен кров покривен ћерамидом.

Након реконструкције објекта планирана је ревитализација, чиме би му се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљен за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

90. Групација која представља низ од три објекта који се пружа у правцу исток – запад: на КП 4780, 4781, 4782, је тројне пивнице (90а), (90б) и (90в); на КП 4783 је једноделна (90г), и на КП 4784 такође једноделна пивница (90д). Сви објекти зидани су притесаним каменом на улазним-северним фасадама, и ломљеним на осталим, док су на угловима тесаници већих димензија. Објекти су изграђени на нагнутом терену који пада од запада ка истоку, због чега су каскадно зидани, те су им и кровови степенести и сада покривене различитим врстама црепа. Највероватније је уз калкански западни зид објекта 90абв, био још један, који се налазио између њега и двојне пивнице бр. 92, на којој, у источном делу фасадног зида, постоје везачи за повезивање са суседним објектом. Из свега тога закључујемо да је најмање 5 пивница било у низу, од пута ка гробљу на западу, па до последње пивнице, 90г, на истоку. Над првим објектом 90абв, кров је двоводни, над другим, 90г, такође двоводан, јер се налази између два објекта, док је над трећом, 90 д, троводни. Сви објекти су укупани те су им подови нижи од улазног прага за око 100 цм. Тавањаче су правца север-југ, конзолно препуштене преко зидова, око 70 см на северу, а 20 см на југу. Рогови се ослањају на венчанице које су ослоњене на крајеве тавањача.

90абв. Улази у пивнице овог објекта су са северне стране, а ката пода нижа је око 100 см у односу на праг. Све пивнице имају архитравне улазе са двокрилним вратима у правоугаоном дрвеном раму. Западној пивници припада половина укупне површине и њен праг је нижи од коте пута за око 20 см а правоугаони отвор за кљук је десно од врата, са дрвеним капком у дрвеном раму. Унутрашњи зидови су малтерисани и кречени.

Друге две пивнице деле другу половину објекта. Улази на њима су правоугаона са архитравним дрвеним гредама и дрвеним двокрилним вратима, каскадно постављени јер се прагови равнају са путем. Ове пивнице, колико је било могуће сагледати од зеленила, немају отворе за кљук.

Кровна конструкција је дрвена, кров двоводни покривен већим делом ћерамидом а само је једна четвртина крова, односно источна пивница, покривена фалцованим црепом.

Стање: Објекат је обрастао у растиње и коров. Зидови су испуцали, поготово јужни зид као и северозападни и југозападни угао; кровна конструкција је делимично урушена и покривач трошан на остатку крова а на неким местима и недостаје.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Реконструкцију крова је потребно урадити једновремено над целим објектом **90а, 90б и 90в**, јер је он јединствен, и покрити ћерамидом. Неопходно је да се пивница ревитализује тако што би јој се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

90г. Улаз у пивницу је правоугаони са дрвеним архитравним гредама на северној фасади. Врата су дрвена двокрилна са прагом у равни пута, док је под пивнице нижи за око 100см. Отвор за кљук у дрвеном раму, димензија 50х50см је западно од врата. Кровна конструкција је дрвена, урушена, а била је двоводна, покривена ћерамидом. Зидови делују стабилно, али су горње зоне (круне зидова), због недостатка кровне конструкције и покривача, испране

атмосферским падавинама. Тавањаче у стрехи су конзолно препуштене преко зидова, око 60 см на северу, а око 20 см на југу. Рогови су били препуштени за још око 30 см преко венчанице која се налази на крају тавањача. У средишту пивнице је дрвени стуб са декоративно обрађеним јастуком, који носи подвлаку, тавањаче и кровну конструкцију.

Стање: Кровна конструкција је срушена скоро у целости, кровни покривач и баскије потпуно су уништени (стоји понеки рог, косник и стуб). Објекат је обрастао у растиње и коров. Камено степениште унутар пивнице у потпуности је урушено.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Пивницу ревитализовати тако што би јој се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

90д. Улаз у пивницу је на северном зиду, засведен широким каменим луком, са дрвеним двокрилним вратима. Са обе стране врата су два мања отвора исклесаним од једног блока камена, а испод западног је архитравни отвор у дрвеном раму са решеткама, димензија 50x50 см. Кровна конструкција је дрвена, а кров је троводни, покривен фалцованим црепом. На источном зиду, при тлу је још један мањи квадратни отвор. У југоисточном углу објекта озидан је димњак (новијег датума) од фасадне опеке. Тавањаче су конзолно препуштене преко зидова, око 60 см на северу и истоку, а око 30 см на југу. Рогови се ослањају на крајеве тавањача.

Стање: Кровна конструкција је стабилна; зидови су без пукотина, а спојнице местимично саниране продужним малтером. Објекат је са јужне стране обрастао у растиње и коров, са лучним завршецима

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Пивницу ревитализовати тако што би јој се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

91. Пивница на КП4787, је једноетажни објекат са четвороводним кровом. Зидана је ломљеним каменом у блатном малтеру са спојницама које су биле фуговане. Објекат је изграђен на благо нагнутом терену који пада од северозапада ка југоистокуистоку. Лучни портал је са североисточне стране, врата су дрвена, двокрилна, обложена лимом. Камени лук са плитким, концентричним жлебовима је у равни зида. Ослонци лука наглашени су каменим конзолним испустима. Западно од врата је мањи отвор за кљук димензија око 50x50 см. Кровна конструкција је дрвена, а кров покривен фалцованим црепом. Тавањаче су конзолно препуштене преко зидова за око 50 см, а рогови се ослањају на њихове крајеве.

Уз југоисточни зид објекта дозидана је просторија са једноводним кровом који се наставља на југоисточну кровну раван. Ова просторија зидана је бетонским блоковима и малтерисана продужним малтером.

Стање: Објекат је у функцији и у солидном је стању. Зидови су без пукотина са испраним спојницама а кровне равни местимично заталасане.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада, са уклањањем накнадно додатог анекса са југоисточне стране.

Објекат је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се планира да и остане, са могућношћу проширења капацитета.

92. Двојна пивница на КП 4778 је била једноетажни, дводелни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу запад – исток. Зидан је ломљеним каменом различитих димензија у кречно-блатном малтеру, док су на угловима тесаници већих димензија. Објекат је подигнут на нагнутом терену који пада од северозапада ка југоистоку.

Северозападни

и

Југозападни

угао објекта засечени су под углом од око 45 степени, формирајући тако зидне равни, ширине око 140cm. Кровна конструкција је била дрвена а кров вишеводни, покривен ћерамидом. Тавањаче су биле конзолно препуштене преко зидова, а рогови додатно препуштени преко крајева тавањача. Објекат је 2008 године био већим делом сачуван са оштећеним деловима кровне и таванске конструкције.

92а. Западна пивница у овом склопу има улаз са северне стране. Врата су дрвена двокрилна са дрвеним прагом, без средњег стуба. Северозападни и југозападни угао пивнице засечени су под углом од 45 степени, формирајући тако зидне равни, ширине око 140 cm. Отвори за проветравање су на западном и југозападном зиду, у дрвеном раму са металним решеткама. У пивницу се силази преко камених степеника, тако да је ката пода нижа од коте прага за око 100 cm. Уз тавањаче је учвршћено пруже пречника око 2 cm, на које је ређано пруже, преко којег је, са горње стране, изливен мелез малтер.

Стање: приликом израде студије 2008.г. зидови су били доста испуцали и деловали су нестабилно али су само на једном делу били и урушени; столарија је дограјала, кровна конструкција и покривач девастирани и растрешени. 2014 године објекат је готово цео урушен.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Неопходно је да се пивница ревитализује тако што би јој се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

92б. Зидови пивнице су у великој мери били разрушени и 2008 године када је вршено теренско истраживање комплекса; недостајали су кровна и највећи део таванске конструкције. Објекат је био укупан око 100 cm. Тада су на с евероис точном углу још били сачувани блокови за повезивање са суседом који је можда био, или је само планиран са југоисточне стране овог дела објекта. Такође се може само претпоставити да је улаз у пивницу, највероватније, био на североисточном зиду.

Стање: У 2014.г. уочавају се само трагови некадашњег објекта.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада што је могуће реконструисати уз помоћ остатака са терена и фотографија из архиве Републичког завода за заштиту споменика културе.

Објекат је порушен али се након његове реконструкције планира враћање првобитне намене

— вински подрум, мада је могуће да буде и опремљен за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

93. Пивница, на КП 4487, је једноетажни објекат приближно квадратне основе. Лоцирана је на североисточној страни гробља, до пута који води ка виноградима. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од севера ка југу. Зидан је ломљеним каменом, док су на угловима и у довратницима тесаници већих димензија. На пивници не постоји кровна конструкција, потпуно је уништена, тако да су зидови у горњем делу порушени и изложени дејству атмосферичности. Улаз у пивницу је са источне стране, кроз камени лучни портал са две архиволте, двокрилна врата су дрвена. На северној страни, до пута је лучни отвор за кљук, зидан каменим тесаницама. Под пивнице нижи је од улазног прага за око 80 cm, **Стање:** Објекат је обрастао дивљим растињем и коровом.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Урадити пројекат реконструкције пивнице према расположивим подацима и аналогји са другим пивницама. Планирано је да се објекат, који се сада налази окружен гробним обележјима, дислоцира и ревитализује у вински подрум, али уколико то није могуће може да буде у функцији промоције виноградарства, винарства или културног односно винског туризма.

94. Пивница на КП 4486, је једноетажни објекат четвороугаоне неправилне основе са четвороводним кровом. Налази се на североисточној страни гробља, поред пута који води ка виноградима. Врло високи темељни зидови зидани су ломљеним каменом, а само на угловима су већи тесаници, док је остали део зидова бондручни са испуном од брвеница. Косници нису у равни стубова, већ су прикивани накнадно преко стубова са спољашње стране. Малтер за зидање је блатни, са додатком сламе, а истим малтером малтерисане су све бондручне површине. Под пивнице нижи је за око 80 cm у односу на праг. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Улаз у пивницу је са северне стране, врата нема али су била двокрилна, дрвена, са средњим стубом који је померан по потреби. Кровна конструкција је дрвена, а кров покривен ћерамидом. Тавањаче се завршавају у равни зидова, рогови су препуштени преко зидова у виду стрехе за око 50 cm. Стреха је без опшива.

Стање: Објекат је зарастао у шибље и коров, и у лошем је стању. Зидови су испуцали, малтер из спојница и са зидова је у великој мери испран или отпао. На неким деловима кровни покривач недостаје или је померен, због чега су неки делови кровне и таванске конструкције оштећени. Врата недостају, због чега је подложан девастирању изнутра.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања издају решење о МТЗ. С обзиром на то да се објекат налази у делу гробља, планирано је премештање објекта на за то прикладно место према условима Плана. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Потребно је урадити пројекат дислокације, на за то планом одређено место, као и рестаурација пивнице. Потребно је објекту вратити првобитну намену – вински подрум, али уколико то није могуће требало би да буде у функцији промоције виноградарства, винарства, или културног односно винског туризма.

95. Двојна пивница налази се у јужном делу комплекса, у близини гробља на **КП 4777 и 4777**. Најјужнији је у низу од неколико једноделних и дводелних објеката правца север–југ. Суседна двојна пивница са северне стране је урушена.

Саграђена је на темељима старијег објекта који је био руиниран. Јужна половина грађена је 1947. године док је друга саграђена касније али потпуно симетрично, тако да делују као јединствени објекат. Објекат је укопан у тле, издужене је правоугаоне основе, димензија 16 х

8 м, правца север–југ. Улазна фасада је оријентисана ка истоку, где се налазе два правоугаона отвора за двокрилна врата и два, такође правоугаона прозора. На западној, уличној фасади налазе се по два већа правоугаона отвора, која су некада вероватно служила за убацивање „кљука“, и четири мања, која су служила за проветравање. Објекат је грађен ломљеним каменом али су сви отвори на њему формирани опеком. На западној фасади налази се и кровна баца – улаз за поткровље; претпостављамо да је то каснија интервенција. Кров је непотпун троводни, покривен фалцованим црепом.

Стање: Објекат делује стабилно, иако није у функцији, мада је кровна конструкција на неким местима улегнута, а кровни покривач покренут.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања.

Планира се његова презентација и ревитализација првенствено у винске подруме. Уколико не постоји таква могућност, било би потребно отворити га за посетиоце комплекса са компатибилном наменом, и уврстити га у туристичку понуду – дегустације вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона.

96. На КП 4774 и КП 4775, налази се двојна пивница, скоро потпуно порушена. Спољашњи зидови зидани су ломљеним каменом, а средњи зид између пивница је бондручни, са испуном од опеке. Сви спољни зидови и кровна конструкција северне пивнице потпуно су срушени, а још стоје преградни и зид ка јужној пивници. Терен је у паду од запада ка истоку, тако да је са западне стране објекат укопан за око 50 cm. На терену су доскора били остаци лучних портала који су припадали овим објектима. Кров је био двоводни, покривен ћерамидом.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се обнови у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасаде. Потребно је урадити пројекат потпуне реконструкције пивница према расположивим подацима и аналогiji са другим пивницама. Након реконструкције планирано је да се објекту врати првобитна намена – вински подруми, или нека друга функција јавног карактера, како би пивнице биле доступне широј публици.

97. Пивница на КП 4773 је двоетажна, квадратне основе са двоводним кровом, оријентисана у правцу северозапад–југоисток. Зидана је ломљеним каменом, а на угловима већим тесаницима. У нивоу међусpratне и таванске конструкције урађени су АБ серклаж, али и АБ стубови са обе старне отвора за врата као и АБ прозорски оквири.

Терен на којем се налази пивница је стрм и у паду је од северозапада ка југоистоку. Улаз у подрум је са источне стране, а ниво пода подрума нижи је за око 130 cm од улазне коте. Врата су двокрилна, обложена лимом, а лево и десно од врата су прозори. Оквири врата и прозор изведени су у армираном бетону. Унутрашњи зидови подрума су грубо малтерисани и кречени. У средини подрума је бетонски стуб (пресека око 30 x 30 cm), који држи подужно постављену дрвену подвлаку на коју се ослањају тавањаче. Плафонска конструкција је од талпи ослоњених на летвице које су заковане као образни носачи за тавањаче. Улаз на ниво приземља пивнице је са западне стране и подигнут је од коте терена за око 100 cm. Степениште је бетонско. Врата су дрвена, двокрилна, обложена лимом, а лево и десно од врата су по један прозор. Приземље чине три просторије: прва заузима половину површине објекта и из ње се улази у две мање просторије – собе. Северна соба има излаз на балкон који је и настрешница изнад подрумског улаза. Балкон је бетонска плоча између два АБ конзолна носача ограда једноставном оградом од гвоздених шипки. Обе собе имају по један прозор на источном зиду. Кровна конструкција је дрвена, а кров је двоводни, покривен фалцованим црепом. Стреху чине рогови препуштени за око 60 cm. Из слемена, уз северни и јужни зид, излазе два димњака са лименим полукружним капама.

Стање: Објекат је у добром стању; кровна конструкција, покривач и зидови су здрави, без оштећења; једино се прилазно, бетонско степениште, које води на ниво приземља, одваја од зида.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту.

Намена прве етаже је вински подрум, у којем је производња за овдашње прилике интензивна, као и продаја флашираног вина. На другом нивоу објекта могућа је компатибилна намена – дегустација вина или сл.

98. На КП 4761 је приземни објекат намењен печењу ракије – КАЗАНИЈА. Правоугаоне је основе, подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Зидана је ломљеним каменом, док су на угловима и у доворотницима тесаници већих димензија. Кровна конструкција је дрвена, а кров је четвороводни, покривен бибер црепом. Тавањаче су конзолно препуштене преко равнифасадних зидова за око 30 cm, а рогови су препуштени преко крајева тавањача где се налази венчаница, за око 30 cm.

Улаз у објекат је са јужне стране, врата су дрвена једнокрилна, у дрвеном раму. У источном и северном зиду је по један отвор – прозор у дрвеном раму са дрвеним капцима са унутрашње стране. Око објекта је урађен тротоар од камена ширине око 80 cm.

Стање: Објекат делује чврсто, без пукотина. Санација која је урађена недавно изведена је веома лоше, не обзирајући се на могући аутентични изглед зидова и крова. Дерсовање је урађено неуредно, цементним малтером, као и таванска и кровна конструкција, које су урађене само да задовоље функцију – без циља да се објекту врати некадашњи изглед, или, уколико није било података за то, да се материјализацијом и конструкцијом уклопи у комплекс.

Приоритетне интервенције: За све даље радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, са променама на кровној односно таванској конструкцији, као и у обради фасада.

99. На КП 4769 и 4763 налази се двојни једноетажни објекат врло издужене трапезоидне основе, оријентисане северозапад–југоисток. Налази се између две улице, где су и улази у пивнице. Са треће, источне стране, прислоњена су два објекта, док је са четврте – западне стране, на којој су два отвора за кљук, проширење између околних објеката на којем се налази слободностојећа казанија.

Овај објекат највећим делом зидан је ломљеним, а само на угловима клесаним каменом. Таванска, примарна конструкција је по краћем распону правца исток–запад са препустом око 50 cm, док су изнад ужих фасада конзолно препуштене секундарне тавањаче (60 cm). Четвороводни кров је благог нагиба са роговима препуштеним преко венчанице, које носе тавањаче, на ужим странама око 40 cm а на дужој – западној страни око 30 cm. Кровни покривач је ћерамида.

Стање: Камени зидови објекта имају ситне пукотине, нарочито западни, које се скоро паралелно протежу од таванске конструкције до половине њихове висине. Нешто шире пукотине су око врата, где недостају и поједини блокови камена. Кровни покривач је у изузетно лошем стању, те постоји велика вероватноћа да су неки елементи кровне и таванске конструкције оштећени.

Приоритетне интервенције: За све радове на овом угроженом објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту. МТЗ би требало да детаљно третирају цео објекат. Неопходно је хитно препокрити објекат квалитетном ћерамидом и санирати све пукотине.

Објекат је сада само у једној половини у функцији винског подрума, што планирано и да остане, док би друга половина, уколико нема могућности за обнову те делатности, могла да буде простор за дегустацију, продају или презентацију ове винске регије, или галеријски простор али уз минималне интервенције у простору.

100. На КП 4768 и КП 4767, налазе се остаци некадашње двојне пивнице. Очувани су само зидови од ломљеног камена у некадашњој висини у једном делу подељени по хоризонтални дрвеним сантрачима, са очуваним отворима за врата и прозоре. На јужној фасади су један мали отвор са лучним завршетком за кљук и правоугаони отвор са дрвеним рамом за двокрилна врата у вис и низида. И источној фасадни зид на суседном делу има у потпуности сачуван отвор са већим делом дрвеног рама и двокрилним вратима. Код овог дела објекта отвор за врата је нижи око 30 cm од укупне висине зида, а изнад дрвене надвратне греде је испуна од камена. На северном делу овог зида налази се и квадратни отвор за кљук са дрвеним рамом и капком.

Стање: Остаци објекта су једним делом зарасли у зеленило, те се не може дати оцена њиховог стања. Сагледиви делови зидова делују стабилно, али са понеком пукотином и испраним спојницама. Претпоставља се да је због вишегодишње изложености зидова атмосферичким дејствима малтер у круни зидова испран.

Приоритетне интервенције: Након уклањања корова и зеленила архитектонски снимити објекат и урадити техничку документацију. Према овој документацији и оциени стања појединих делова потребно је да надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе изда решење о МТЗ овог објекта, према којем може да се уради пројекат реконструкције.

Планирано је да се објекту врати првобитна намена, а уколико нема могућности за обнову те делатности може да буде и простор за дегустацију, продају производа Рајца или презентацију ове винске регије, уз минималне интервенције у простору.

101. На КП 4765 и 4764 су два спојена објекта од којих је источни, једноделни – касније изграђен и у потпуности сачуван, док су од западног, дводелног, делимично очувани само зидови

Први објекат на **КП 4765** тангирају две улице, са источне и северне стране, од јужног суседа га раздваја само веома узак „мачји пролаз“, док је на западној страни био прислоњен уз источни зид објекта који је сада већим делом урушен. Петостране је основе, на чијој је петој страни, добијеној засецањем замишљеног североисточног угла квадратне основе, формиран лучни потрал.

Објекат је зидан ломљеним каменом, осим углова и делова портала који су грађени клесаним елементима. Вертикални делови портала су од зиданих блокова у равни зида, док је лук

сачињен од четири лучна сегмента. На источном зиду је правоугаони отвор за кљук са дрвеним рамом и капком у равни лица зида.

Тавањаче су конзолно препуштене преко свих зидова осим преко западног, где је некада био суседни објекат, и чине стреху дубине око 50 cm. Кров је четвороводан, некада је вероватно био јединствен изнад овог и суседног, западног објекта или пак спојен са њим, према којем је сада калкан озидан блок опеком. Кровни покривач је бибер цреп. Двокрилна дрвена врата опшивена су поцинкованим лимом.

Стање: Објекат је, споља гледано, стабилан, али се чини да је кровни покривач оштећен и покренут, што може да буде последица оштећене кровне конструкције. Камени зидови су чађави, вероватно због ложења ватре при грејању воде за прања бачви и буради.

Приоритетне интервенције: За све радове на овом угроженом објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту.

Није установљено да ли је источни објекат у функцији винског подрума, планира се да се објекту врати првобитна намена, а уколико не постоји могућности за обнову изворне делатности може да буде и простор за дегустацију, продају производа Рајца или презентацију ове винске регије, уз минималне интервенције у простору.

101a, на КП 4763, су остаци некада једноетажне двојне пивнице укопане у тле око 1,00 m. Сада су остали само зидови, негде врло оштећени и урушени, али на основу којих може да се претпостави изворна форма објекта. Пивница је са западне стране била наслоњена на суседну, такође двојну (**КП 4768 и 4767**). Касније је уз њен источни зид додат објекат који је претходно описан, тако да је она остала слободна само са северне стране где се налази улица. На северној фасади су била формирана два правоугаона отвора за двокрилна врата у дрвеним рамовима. Отвори за врата су били целом висином надземног дела зида. Сачувано је једно крило дрвених врата са кушацама на наличју и декоративним первазима с лица. Објекат је имао, највероватније, двоводни кров са стрехама које су сличне суседним објектима. Касније је западна половина овог објекта преправљена, надзидан један део, уграђен прозор и урађен једноводан кров који је покривен фалцованим црепом. Међутим, и ова „градња“ је врло оштећена.

Стање: Објекат је рушевина, односно остаци на основу којих може да се уради пројекат реконструкције.

Приоритетне интервенције: Неопходно је архитектонски снимити објекат и урадити техничку документацију на основу које ће надлежни Завод или Министарство културе и информисања издати решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту. Планирано је да и овај реконструисани објекат буде у функцији винског подрума, или уколико то није могуће да му намена буде компатибина и у функцији промовисања произведених вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиције Тимочког региона. Могућа је и намена едукативног карактера за све посетиоце, али и становнике села.

102. На КП 4743 је некада била једноделна, приземна пивница. Сада има две целине. Саграђена је уз јужни зид старије пивнице са којом је била под јединственим кровом. Правоугаоне је основе са првобитним улазом на источном, подужном зиду, док је накнадно отворен и на бочном, јужном зиду. Објекат је прилично ниских зидова, од ломљеног камена. С обзиром на то да је на нагнутом терену, надземни део западног зида је висине свега 1,60 cm, а источног око 2,50 cm. Источна двокрилна врата су у правоугаоном дрвеном раму који је у равни лица зида, док је накнадно отворен јужни отвор за једнокрилна врата обрађен опеком. Отвор за кљук је на западном зиду. Источни део објекта власника био је у функцији винског подрума, док је јужни део адаптиран у казанију. Тавањаче су конзолно препуштене око 50 cm само преко источне фасаде, док су рогови троводног крова препуштени највише изнад ње 60 cm, а изнад јужне 50 cm и изнад западне где је веома близу и суседни објекат свега 30 cm. Објекат је покривен ћерамидом.

Стање: Овај двојни објекат има пукотине на југоисточном зиду и око отвора за врата. **Приоритетне интервенције:** Потребно је архитектонски снимити објекат и урадити техничку документацију према којој надлежна институција може да уради решење о МТЗ. У мерама техничке заштите нарочиту пажњу обратити на статичку санацију зидова, замену оштећених елемената кровне и таванске конструкције, као и замену кровног покривача –

ћерамиде. Планирано је да намена објекта буде задржана – вински подрум, али би било неопходно казанију преместити. Због опасности од пожара оне су углавном биле самостални објекти. Зато је искључено да се простор адаптиране казаније користи за печење ракије, већ да поставка опреме буде у комбинацији са неком сродном наменом, рецимо флаширањем или продајом ракије.

103. На КП 4742 налази се једноделна једноетажна пивница . У низу је, правца југ–север, са још две пивнице. Са њене јужне стране је објекат који је у функцији, некада једноделни сада дводелни, док су са северне стране остаци једне двојне пивнице. Сви ови објекти су својим улазним фасадама оријентисани ка истоку. Средишњи објекат зидан је ломљеним каменом, а само су портал и отвор за кљук урађени од клесаних, камених елемената. На својој улазној фасади има само један скромно декорисани лучни портал и исто такав отвор за кљук. Због своје позиције у низу има двоводан кров који је сада реконструисан резаном, чамовом грађом, без икакве обраде. Препокривен је салонитом.

Таванска конструкција је оригинална и њени елементи – тавањаче су правца исток–запад, а изнад источне, улазне фасаде су конзолно препуштени око 60 cm, тако да је са те стране са препуштеним роговима, стреха око 100 cm.

Стање: Споља гледано објекат је стабилан, мада нова кровна конструкција и покривач не одговарају овом објекту.

Приоритетне интервенције: За све радове на овом угроженом објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту. Није установљено да ли је објекат у функцији винског подрума, али је планирано да се објекту врати првобитна намена, а уколико не постоји могућност за обнову изворне делатности може да буде и простор за дегустацију, продају производа из Рајца или презентацију ове винске регије, уз минималне интервенције у простору.

104. На КП 740 и 4741 налазе се остаци двојног објекта. То је крајњи, северни у низу од три објекта, док су од четвртог видљиви само трагови у виду денивелације терена, где је некада био укопан подрум. Зидови јужне пивнице су сачувани до таванске конструкције, док је северни део већим делом урушен, недостаје источни као и већи део северног зида. Зидани су ломљеним и притесаним каменом, а само на ивици отвора некадашњих врата били су уграђени већи клесани блокови. Врата ове пивнице према сачуваном отвору на јужном делу била су правоугаона, двокрилна са дрвеном надвратном гредом која је још сачувана. Сачувани зидови јужног дела објекта представљају довољан податак за реконструкцију зидова, док таванска и кровна конструкција објекта на КП 4742 могу дати податак за његову потпуну реконструкцију.

Стање: Урушен објекат само са остацима зидова.

Приоритетне интервенције: Архитектонски снимити остатке објекта и урадити техничку документацију, на основу које ће бити урађено решење о МТЗ које ће предвидети његову реконструкцију у првобитном габариту. Након реконструкције планирано је да се објекту врати првобитна намена – вински подрум, а уколико не постоји могућност за обнову изворне делатности може да буде и простор за дегустацију, продају производа Рајца или презентацију ове винске регије.

105. На КП 4739 налази се реконструисан објекат на остацима зидова некада једноетажног двојног објекта, смештеног између два низа пивница. Видни су били само југозападни и североисточни фасадни зидови, на којима су се налазили остаци улазних портала за винске подруме. Њих је одвајао подужни зид некада лоциран по средини објекта, који га је делио на две једнаке целине. Портал на североисточној фасади је лучни, од клесаних камених елемената и са луком од два реда опеке, са некада двокрилним дрвеним вратима. На југозападној фасади од каменог портала је оригиналан само вертикални део са конзолно испуштеним ослонцем за лук, који је вероватно некада такође био од опеке. Објекат је веома лоше занатски реконструисан, тако да је угрозио стабилност суседних, западних објеката на које је наслоњен. Поред јужног фасадног зида је изграђена надстрешница, а у оквиру остатака некадашње пивнице бр. 104 израђена је септичка јама. **Стање:** Реконструисани објекат је стабилан, али је потребно интервенисати на деловима споја кровних равни три суседна објекта. Уз јужни фасадни зид дограђен је трем.

Приоритетне интервенције: Објекат је архитектонски снимљен и урађена је техничка документација од стране власника, на чији захтев је Републички завод издао решење о МТЗ. Урађен је пројекат на који је издато решење о сагласности исте институције. Планирана намена објекта је у функцији производње вина или туризма. Потребно је уклонити трем уз јужну фасаду и септичку јаму, а отпадне воде спровести у канализациону мрежу када буде реализована.

106. Пивница на КП 4737 је двоетажна, грађена ломљеним каменом, са троводним кровом покривеним ћерамидом. Уз њу су са јужне и дела источне стране прислоњене две пивнице, тако да је она слободна само са западне, уличне стране, где је улаз у вински подрум – и са северне где се налази степениште и улаз за други ниво објекта.

Његова улична висина је релативно мала за двоетажни објекат, свега је за око 70 cm виша од суседног који је приземан, због чега је међуспратна конструкција повучена од улазних врата око 1 m где је висина у целој висини објекта, да би се омогућио приступ винском подруму. Двокрилна дрвена врата за вински подрум су на уличној фасади, и у правоугаоном су дрвеном раму на спољашњем лицу зида.

У сутерену, који сада није у функцији, рађена су ојачања бетонским стубовима и гредама, како по ободу тако и по средини простора. И поред тога на северном делу зида пивнице је велика пукотина и један део је покренут у поље.

Ка улазу на другу етажу је бетонско степениште, а врата су двокрилна али знатно мање ширине него она ка подруму. На северној фасади су и два мања прозора, један, на источном делу зида, је оригиналан, док је на западном делу новијег датума. Простор другог нивоа опремљен је за пријем гостију, са камином који је накнадно сазидан.

Стање: Овај двоетажни објекат има пукотине на северном зиду које могу да угрозе цео објекат иако сви остали зидови делују стабилно.

Приоритетне интервенције: Потребно је архитектонски снимити објекат и урадити техничку документацију према којој надлежна институција може да уради решење о мерама техничке заштите. У МТЗ нарочиту пажњу треба обратити на статичку санацију зидова, проверити елементе кровне и таванске конструкције и оштећене заменити. Подразумева се препокривање или замена кровног покривача – ћерамиде. Планирано је да објекат буде у функцији винског подрума, са спратом који би био намењен дегустацији.

107. На КП 4747 и 4738 у југозападном делу комплекса уз један од сокака који воде ка гробљу налазе се две пивнице. Иако су различитих димензија, делују јединствено јер их наткриљује заједнички кров. Прво је изграђена јужна, веома пространа пивница, приземна са полунивоом (галеријом) са којег се највероватније убацивао кљук. Пивница је оријентисана север–југ, са улазом на јужној фасади, док су два отвора за кљук на западној, дужој фасади, уз коју је трасирана улица. Зидана је ломљеним каменом, са тесаницима само на угловима и око правоугаоних отвора.

Таванску конструкцију чине примарне тавањаче по краћем распону, које су конзолно препуштене преко зидова око 60 cm, док су секундарне тавањаче препуштене 80 cm преко јужног фасадног зида где се налази улаз. Рогови су препуштени преко венчаница, које леже на тавањачама, око 10 cm на уличној страни, око 30 cm на супротној а изнад улаза око 40 cm, тако да је стреха са свих слободних страна различита. Кровни покривач је ћерамида.

Друга, северна пивница на **КП 4738** саграђена је између описане и двоетажне пивнице на **КП 4737**, на врло малој површини чији је фронт ка улици свега око 2,00 m колико су широка и двокрилна врата, док је њена дубина ширина суседних пивница. Могуће да је изграђена истовремено са јужном јер имају идентичну таванску и кровну конструкцију.

Стање: Објекти нису у функцији, али су стабилни и у добром стању.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објектима потребно је прибавити решење о мерама техничке заштите које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања.

Планира се њиховагова презентација и ревитализација првенствено у винске подруме. Уколико не постоји та могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса новом, компатибилном наменом, и уврстити га у туристичку понуду – дегустације вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. Могућа је и намена едукативног карактера за становнике села и посетиоце.

108. На КП 4745, у средишту комплекса налази се једностажна, слободностојећа пивница са двоја врата на јединственом унутрашњем простору. Тангирају је два фреквентна сокака са западне и јужне стране. Веома дубоко укопана код улазних врата, 140 cm и 160 cm, зидана је ломљеним каменом а само на угловима и око отвора за врата приклесаним каменом. Шестоугаоне је основе, настале из правоугаоника чији су северозападни и југозападни углови широко засечени да би се омогућило лакше скретања воловских кола, док је југоисточни утао само декоративно засечан са спољашње стране. Монументални, камени лучни портали су на јужној, односно на северној фасади. Објекат није никада физички подељен на две функционалне целине.

Таванска конструкција је дрвена са примарним тавањачама по краћем распону север-југ, и као и секундарне тавањаче конзолно су препуштене преко фасада. Испод примарних тавањача је подвлага без стубова која се због великог распона веома увила.

Кровна конструкција шестоводног крова је на комбинована са вешалкама и столицом, док рогови у потпуности прате таванску конструкцију, свакој примарној тавањачи одговара пар рогова, а на секундарне тавањаче ослањају се одговарајући рогови. Кров је покривен ћерамидом.

Стање: Објекат није у функцији, али је стабилан, мада са пукотинама на зидовима и трошном ћерамидом која недостаје на неким местима, те је угрожен дрвени део објекта.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања.

Планирана је његова конзервација и ревитализација првенствено у винске подруме. Уколико не постоји та могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса новом, примереном наменом, и уврстити га у туристичку понуду – дегустације вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. Могућа је и намена културног или едукативног карактера за становнике села и посетиоце.

109. Пивница на КП4734 је једностажни објекат ромбоидне основе који се пружа у правцу исток–запад. Зидан је ломљеним каменом у кречном малтеру, док су на угловима и око отвора тесаници већих димензија. Подигнут је на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Објекат је зидан као двојна пивница, али никада није подељен. Задржао је изворне улазе – један са источне стране, уз северни зид, а други са северне стране, уз западни зид. Кров над пивницама био је четвороводни, али је накнадно са западне стране опеком назидан непотпун трапезоидни калкан, тако да је сада кров са потпуне три кровне равни и четвртом, веома смањеном, изнад калканског. На калканском зиду је и једини отвор за поткровље. Врата на пивницама су дрвена, двокрилна, са средњим стубом који се помера по потреби. Тавањаче су конзолно препуштене преко источног, северног и јужног зида око 40 cm, а рогови за још око 60 cm. Са северне стране над калканским зидом стреха је свега 20 cm.

Стање: Објекат је у солидном стању. Кровна конструкција је неравна услед тешке трошне ћерамиде која је местимично растрешена, а спојнице између камених блокова испране при тлу.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се препоручује да и остане, са могућношћу проширења капацитета.

110. На КП 4731 4730 налазе се две једноетажне пивнице, које чине једну целину неправилне, приближно правоугаоне основе која се пружа у правцу исток–запад и под јединственим кровом. Зидане су ломљеним каменом различитих димензија у кречном малтеру, док су на угловима тесаници већих димензија. Између пивница је камени преградни зид који је зидан до кровног покривача. У зидовима су уграђене либажне греде. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Кров над пивницама је био четвороводни, са једнаким, наспрамним кровним равнима. Са западне стране је накнадно назидан трапезоидни калкански зид, чиме је кровна раван са те стране смањена. Западни калкански зид зидан је пуном опеком и малтерисан.

110а. Источна пивница у склопу целине је неправилне, приближно квадратне основе, са улазом оријентисаним према истоку, док је у јужном зиду отвор за кљук. Врата су у правоугаоном отвору, дрвена, двокрилна у дрвеном раму, а отвор за кљук је димензија око 60х60 cm у дрвеном раму, са дрвеним капком. Примарне тавањаче правца север –југ, конзолно су препуштене преко зидова за око 40 cm, док су рогови препуштени преко њих за још око 50 cm. Неке од тавањача су замењене новим. Кровна конструкција је дрвена, а кров је покривен ћерамидом. Унутар пивнице је један дрвени стуб, који носи једну подвлаку на коју се ослањају тавањаче. Преко тавањача су поређане дрвени облике омалтерисане са горње стране блатним малтером. У пивницу се силази каменним степеницама, тако да је под пивнице нижи за око 50 cm од коте улаза.

Стање: Објекат је у солидном стању. Спојнице између каменних блокова су у доброј мери испране, а у североисточном углу, изнад улазних врата уочава се пукотина на споју са угаоним тесаницима. Кровне равни су неравне због деформисане летве, а крајеви рогова оштећени су водом која „подлива“ испод ћерамиде. Столарија је оштећена.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат је ван функције, планирана је ревитализација првенствено у вински подрум; међутим могуће је да буде и сала за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом, едукације становништва али и посетилаца, изложбе, итд. Такође је могућа и продаја сувенира оригиналних предмета народне радиности или слично.

110б. Западна пивница у склопу целине је врло издужене, приближно правоугаоне основе са улазном фасадом оријентисаном према северу. Изнад врата у малтеру стоје уписани иницијали *С.С.Ж* и година 1930.

Претпостављамо да је то година када је урађен западни калкански зид од пуне опеке и малтерисан, са отвором за врата у нивоу таванске конструкције. У јужном зиду су два отвора за кљук димензија 60 x 60 cm са дрвеним капцима у дрвеном раму, а у северном зиду мањи отвор величине 30 x 30 cm са металном решетком. Дрвена врата су у правоугаоном дрвеном раму, двокрилна. Тавањаче су правца север-југ препуштене преко зидова за око 40 cm, док су рогови препуштени преко њих за још око 50 cm. Кровна конструкција је дрвена, а кров је покривен ћерамидом.

Стање: Објекат је у солидном стању. Зидови су стабилни осим калкански зид од опеке који је оштећен у северозападном углу. Спојнице између каменних блокова делимично су испране. Врата су искривљена и оштећена. Кровна конструкција је недавно делимично "санирана", додавањем нових рогова али само до стрехе, где су задржани делови декоративно обрађених аутентичних рогова. Сматрамо да то није стабилна конструкција и да током времена може изазвати нестабилност кровне конструкције.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат није у употреби, али се препоручује његова ревитализација, првенствено у вински подрум, али и салу за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом, едукацију становништва али и посетилаца, изложбе итд. Могућа је и продаја сувенира – оригиналних предмета народне радиности или слично.

111. Две спојене пивница на КП 4728 и 4729 (111а, 111б) са заједничким преградним зидом делују као јединствен приземни је објекат, неправилне трапезоидне основе, који се пружа у правцу запад – исток. Зидан је ломљеним каменом у кречном малтеру, док су на угловима већи тесаници. Објекат је подигнут на нагнутом терену који благо пада од запада ка истоку.

111а. је источна пивница, у овом склопу, са лучним порталом на источној фасади. Зидови су зидани ситнијим ломљеним каменом, а спојнице дерсоване. Лук портала је зидан опеком са две архиволте; прва је у равни зида а друга повучена унутар зида за око 12 cm. Врата су дрвена двокрилна, обложена поцинкованим лимом. Отвор за кљук је у јужном зиду, у дрвеном раму. У пивницу се силази преко четири камена степеника тако да је кота пода нижа од коте прага за око 80 cm. Тавањаче се пружају у правцу исток–запад, и конзолно су

препуштене преко источног зида за 40 cm. Кровна троводна конструкција је дрвена са роговима препуштеним на све три стране за око 40 cm. Покривена је фалцованим црепом.

Стање: У источном зиду уочавају се две пукотине које се пружају од тла ка крову. Спојнице између камења, у доњим зонама, испране су дејством атмосферичности. Кровна конструкција и покривач делују стабилно.

Приоритетне интервенције: За све даље радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се сачува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасаде. Потребно је санирати пукотине и заменити кровни покривач.

Пивница није у функцији и препорука је да се ревитализује тако што би јој се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

111б. је западна пивница у овом склопу, са улазом са јужне стране, ближе преградном зиду према пивници **111а**. Улаз у пивницу је био правоугаони, за двокрилна врата. Зидови су зидани ситнијим ломљеним каменом, а спојнице су дерсоване. Западно од врата налази се један отвор димензија 50 x 50 cm, док се у западном зиду налазе још два отвора. Један отвор је за кљук, димензија око 60 x 60 cm у дрвеном раму на око 60 cm од тла, док је други већи, улаз у тавански простор, димензија око 60 x 90 cm у калканском зиду између стубова кровне конструкције. Кровна конструкција је дрвена, а кров је двоводни са покривачем од ћерамике. Тавањаче се пружају у правцу север-југ и препуштене су преко равни зидова за око 40 cm, за колико су додатно, преко крајева тавањача, препуштени и рогови.

Стање: Објекат је до 2011.г. био у врло лошем стању. Зидови пивнице су у великој мери били разрушени, поготово улазна партија; недостајао је кровни покривач, због чега су у великој мери била оштећена кровна конструкција и круне зидова, као и западни калкански зид. Реконструкција није у свему изведена према пројекту на који је добијена сагласност Републичког завода за заштиту споменика културе. Портал објекта који је био правоугаони, изведен је са луком и конзолним ослоњцима и то веома нестручно; уместо дрвене подвлаке таванску конструкцију носи бетонска греда која је обложена ломљеним каменом; декоративна обрада елемената дрвене конструкције је невешто урађена, итд. Објекат је ревитализован и сада је функцији винског подрума.

Приоритетне интервенције: Потребно је да лучни портал прераде искусни мајстори за ту врсту посла, такође предложено да се каменом обложена подвлака, обложи дрветом.

112. Објекат на КП 4726 и 4727 је нова спратна пивница грађена на месту старије двојне пивнице чији трапезоидни хоризонтални габарит није поштован, односно проширен је према западу. Приземље новог објекта је неправилне шестоугаоне а спрат петоугаоне основе. Зидана је притесаним каменом већих димензија постављеним на кант, а спојнице су дерсоване продужним малтером. Подигнута је на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Кровна конструкција је дрвена, са вишеводним кровом покривеним медитеран црепом. Улаз у пивницу је са каменим луком који је због недовољне висине пресечен у темен. Камени портал је у односу на сличне у комплексу релативно узак и без декорације, а врата су двокрилна, дрвена. У источном и западном зиду приземља су по један лучни прозор, са металним решеткама. У нивоу спрата североисточни угао објекта није засечен, већ је над улазом у објекат, конзолно препуштен. Конзолни препуст је од армираног бетона, обложен каменим плочама. Прозори у источном, северном и северозападном зиду су двокрилни, правоугаони, са бетонским натпрозорницама обложеним, такође каменим плочама. Рогови су препуштени преко зидова за око 45 cm. Како пивница још није у потпуности завршена спојнице између камених блокова фасада су дерсоване само у делу приземља. Са северне стране пивнице урађен је тротоар од калдрме. На западној кровној равни је незавршен димњак квадратног пресека.

Стање: Објекат је и у статичком смислу у добром стању. Међутим нови спратни објекат од камена није зидан по угледу на сличне објекте у комплексу. Зидан је мешавином великих, насатично постављених камених блокова и знатно ситнијих правећи неуједначен зидани слог. Основа приземља је шестоугаона а основа спрата петоугаона, тако да је формиран троугаони еркер изнад улаза у приземље, архитектонски елемент који је потпуно стран овом комплексу и овом подручју. Приликом израде таванске и кровне конструкције није коришћен

модел аутентичних конструкција комплекса. Кровни покривач је медитеран цреп уместо ћерамиде. Због свега наведеног овај објекат у већој мери нарушава архитектонске вредности комплекса.

Приоритетне интервенције: Објекат је потребно преобликовати. За све радове на редизајнирању фасада потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ да би се урадио пројекат којим ће објекат добити изглед примерен комплексу рајачких пивница. МТЗ требало би да предвиде замену кровног покривача од медитеран црепа, ћерамидом; и демонтажу троугластог конзолног испуста спрата. Прозори спрата требало би да добију рам од дрвених гредица у равни фасаде, како је то уобичајено на аутентичним пивницама. Такође је потребно изградити нову столарију према детаљима аутентичне столарије

Иако незавршен, приземље објекта је у функцији, углавном за сопствене потребе а повремено и за потребе туриста, али без неопходне инфраструктуре и на ниском нивоу. Након радова на редизајнирању фасада, потребно је урадити примерено ентеријерско решење приземља и спрата за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

113. На КП 4749 налази се казанија, релативно мали објекат зидан каменом, неправилне петоугаоне основе. Казанија је прислоњена уз новији, угаони спратни објекат на **КП 4750**. Између казаније, новијег објекта и пивнице **114** на **КП 4750**, израђен је трем троугласте основе који чини саставни део пивнице и казаније. С обзиром на то да су, накнадно подигнути кров казаније и трема, морали да се усагласе, односно прилагоде простору, то је као резултат дало сложену конструкцију. Изнад казаније и дела трема кров је тросливни, а увалом је спојен са делом једносливне кровне равни изнад другог дела трема.

Ова ретка врста објекта у комплексу, налази се на углу две улице. Улаз у казанију је са јужне стране и наткривен је тремом. На источној фасади су три отвора, један на већој висини за осветљење, и два знатно нижа за избацивање кљука, а сви са дрвеним капцима.

Унутар објекта који је био у критичном стању 2005, је казан зидан опеком, али је и он због општег стања казаније био врло оштећен. Кров објекта је скоро потпуно пао, а таваници је претила иста опасност. Лице дела северног фасадног зида било је обрушено, па се видела његова структура – зидан је блатом, а само дерсован кречним малтером.

Целокупна структура објекта била је нестабилна, тако да се могло очекивати да неће одолети атмосферилијама, а што ће највероватније проузроковати и рушење крова трема и дела крова пивнице.

У последњим интервенцијама на овом објекту и делу трема испред њега уклоњена је дрвена, таванска и кровна конструкција. Делови северног зида који су били обрушени, президани су ломљеним каменом и дерсовани цементним малтером. Изнад зида приземља казаније и дела трема урађена је АБ плоча, и остављена арматура за анкере, вероватно за стубове планиране друге етаж. Објекат је затворен, па није могуће видети интервенције унутар њега.

Стање: Објекат је сада стабилан јер је саниран на делу казаније са тремом до каменог стуба, АБ серклажима и плочом. Радови су изведени без пројекта. Плоче су опшивене даскама.

Приоритетне интервенције: Казанија није у функцији због имовинских односа више власника али трем се користи у склопу пивнице **114**.

Планирана је ревитализација казаније и отворање за посетиоце комплекса, чиме би употпунили туристичку понуду – дегустације и продаја ракије која се пече у њој.

114. Пивница налази се на КП 4750 на западном рубу насеља, а између две улице правца север – југ, које воде од центра насеља ка гробљу. Новији угаони објекат зидан је пре или одмах после Другог светског рата. Приземље је зидано каменом, а спрат велике висине опеком – са нагљешеним угаоним пиластрима и кровним венцем. Између приземља и спрата је бетонски серклаж, као и изнад врата и прозора. Кров је је четвороводан, покривен бибер црепом.

Приземље, односно вински подрум је полуукопан, као и у већини пивница. Неправилне, приближно правоугаоне основе, простран је велике спратне висине. Тавањаче су веома великог попречног пресека, на правилном растојању. По средини их подухвата дрвена подвлака која је ослоњена на бетонски стуб, са профилисаним стропом и капителом.

Стање: Објекат до недавно није био у функцији, али је ревитализован – сутерен је у функцији винарије, а горња етажа користи се за повремено становање, у току радова у винограду и производње вина.

На објекту су недавно вршене интервенције без решења о мерама техничке заштите, пројекта и сагласности које издаје надлежни Завод. На спрату југоисточног фасадног зида, на месту где је био прозорски отвор, пробијен је отвор за врата којима је власник хтео, претпостављамо, да споји ову пивницу са планираним спратом суседног објекта на **КП 4749** – некадашње казаније. На истом објекту на улазној фасади сузјен је отвор некада двокрилних улазних врата. Постављени су понциковани олуци.

Приоритетне интервенције: За све интервенције које је потребно урадити на објекту треба прибавити решење о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе. С обзиром на то да је објекат у својој аутентичној функцији препоручује се његово малтерисање другог нивоа по угледу на једини сличан објекат који има у малтеру обрађене елементе пиластера и венаца. Пожељна је и нова презентација објекта у складу са значајем комплекса у којем се налази.

115. Пивница налази се на КП 4751, на западном рубу насеља, а између две улице правца север – југ, које воде од центра насеља ка гробљу, односно виноградима и између две пивнице. Северни објекат, који је приљубљен уз ову пивницу, саграђен је после Другог светског рата и спратни је, док је јужни приземни. Уз источни зид новије двоетажне пивнице дозидана је казанија. Испред ових објеката саграђен је трем чија је основа троугласта. Пивница је укопана у тле, неправилне четвороугаоне основе, зидана ломљеним и притесаним каменом и дерсованих зидова. Фасаде су асиметрично компоноване. Улазна, источна фасада је са двокрилним дрвеним вратима и једним прозором који је накнадно отворен. Западна фасада има два отвора; један је пажљивије обрађен са каменом оквиром и лучним завршетком (зидан), док је други, коришћен за кљук, правоугаони са дрвеним капком.

Тавањаче се пружају по краћем распону исток-запад, и препуштене су преко фасадних зидова по 55 cm. На крајевима тавањача су венчанице, на које се ослоњају рогови препуштени преко ње око 45 cm. Кровна конструкција је најчешћи тип који се среће у пивницама – комбинација крова на праве столице и вешаљке. Због положаја пивнице кров је двоводан и покривен ћерамидом.

Стање: Објекат није у функцији. Зидови су стабилни али је кровни покривач дерутан и нестабилан.

Приоритетне интервенције: За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о мерама техничке заштите које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања. Неопходно је његово редовно одржавање и препокривање.

Планирана је његова презентација и ревитализација првенствено у вински подрум. Уколико не постоји та могућност потребно је отворити га за посетиоце комплекса новом, примереном наменом, и уврстити га у туристичку понуду – дегустације и продаја вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. Препоручује се и намена едукативног карактера за становнике села и посетиоце.

116. Пивница на КП 4752 је приземна, правоугаоне основе, са двоводним кровом, оријентисана у правцу север–југ. Налази се у низу неколико пивница. Непосредно са северне стране је пивница бр. 115, а са јужне, рушевина пивнице бр. 117в. Зидана је каменом и пуном опеком, а надвратна и натпрозорне греде су од армираног бетона, што говори о њеној познијој градњи вероватно на месту старије. Врата су дрвена, троделна, са металном роло решетком, а прозори (отвори за кљук) су застакљени и имају металне решетке. Камен употребљен за зидање различитих је димензија, док су на угловима већи тесаници. Малтер за зидање је кречни, а спојнице између камења дерсоване. Пивница је зидана на нагнутом терену који пада од запада ка истоку, тако да је укопана са западне стране око 200 cm. Улаз у пивницу је са источне стране. Кровна конструкција је дрвена, а покривач ћерамида. Стреху чине рогови препуштени преко зидова за око 50 cm.

Стање: Објекат је у солидном стању. Зидови су стабилни, али су кровне равни благо заталасане, а покривач растресен и обрастао у дивљу лозу и шибље. Спојнице између каменних блокова су местимично испране.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту и материјализацији. Препорука је да се пивници врати функција винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним и винским туризмом.

Тројна пивница на КП 4753, 4754, 4755, (бр. 117а, 117б, 117в). Двостажни

(Су+П.), тројни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу север – југ. Улази у подруме пивница су са источне стране, док су улази на нивое приземља са западне. Објекат је зидан на нагнутом терену који пада од запада ка истоку, ломљеним каменом, док су на угловима већи тесаници.

117а и 117б. Пивнице су зидане једновременно као „братске“. Између њих је бондручни зид са испуном од камена, по целој висини подрума, док је зид у нивоу приземља и тавана порушен. Пивница **117б** је средња, а **117а** крајња северна у овом низу. Зидане су ломљеним каменом и дерсоване кречним малтером. На источној страни су улази у подруме без других отвора.

Стање: Горње етаже недостају, порушене су. На терену постоје само обимни зидови и подеони подрумски зид; кровна конструкција и покривач су у потпуности уништени.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се сачува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасаде.

Урадити пројекат потпуне реконструкције пивница према расположивим подацима и аналогiji са пивницом **117в**.

Планирано је да у реконструисаном објекту доње етаже буду првенствено вински подруми, а горња етажа може бити намењена повременом смештају туриста, дегустацијама, као и другим функцијама у вези са културним и винским туризмом.

117в. Ова пивница је приближно квадратне основе и заузима површину као две претходно описане заједно. Зидана је ломљеним каменом са дерсованим спојницама. Улаз у подрум пивнице је са источне стране, уз јужни зид, а улаз у приземље је са западне стране на средини зида. Врата подрума су двокрилна, дрвена, са средњим стубом који се помера по потреби, укопана у односу на пут за око 40 см. Под подрума, нижи је од прага за око 50 см. Десно од врата је отвор за кљук димензија око 50 x 50 см са металном решетком. На нивоу приземља у североисточном углу је мања просторија (соба) бондручних зидова, која заузима око 1/4 површине основе. Међусpratна конструкција је од дрвених греда са подом од дасака и малтона. Кровна конструкција је дрвена, ослоњена преко подвлаке на један стуб и околне зидове, а кров је двоводни, покривен на источној страни фалцованим црепом, а на западној – ћерамидом. Тавањаче су конзолно препуштене преко фасадних зидова око 40 цм на источној, а 10 см на западној страни, док су рогови препуштени за око 40 см преко тавањача. Преградни зид према пивници **117б** у нивоу подрума је зидан каменом, а у нивоу приземља је од непечене опеке, док је цео зид према пивници **118** (са јужне стране) од камена.

Стање: Пивница је доста оштећена. Кровни покривач је растрешен, кровна конструкција местимично иструлила и покренута. Елементи међусpratне конструкције су иструтели или недостају. Зидови су испуцали а спојнице су испране дејством атмосферске воде; столарија је дотрајала.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасаде.

Препоручује се да у реконструисаном објекту доње етаже буду првенствено вински подруми, а горње етаже могу бити намењене повременом смештају туриста, дегустацијама, као и другим функцијама у вези са културним и винским туризмом.

117. На КП 4756 су остаци пивнице правоугаоне основе, оријентисане у правцу север–југ. На терену који је у паду од запада ка истоку сачувани су зидови висине до око 30 см, зидани каменом, обрасли коровом и разним растињем. Судаћи према остацима, пивница је зидана као целина са пивницом бр. **119** на **КП 4757**, са којом има заједнички зид. Врата су највероватније, према аналогiji са суседни пивницама, била на источној, а отвори за кљук,

на вишој, западној фасади уколико је пивница била једноетажна. Међутим пивница је могла бити и двоетажна, Су+П, и тада би улаз у прву подрумску етажу био на источној, а улаз на другу на западној фасади.

Стање: Објекат је срушен скоро у потпуности, обрастао разним растињем.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном хоризонталном габариту висине, материјализације и обраде према суседним објектима.

Урадити пројекат реконструкције пивнице према расположивим подацима и аналогiji са другим пивницама (двоетажна, кров двоводни, покривач ћерамида, врата двокрилна, дрвена у правоугаоном дрвеном раму). Препоручује се ревитализација објекта, враћајући му првобитну намену винског подрума, али је могуће да буде и опремљен за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

118. Пивница на КП 4757 правоугаоне је основе, оријентисана у правцу север–југ, и скоро је у потпуности порушена. На терену, који је у паду од запада ка истоку, налазе се остаци зидова висине до око 150 cm зидани каменом различите величине са дрвеним либажним гредама, обрасли коровом и разним растињем. Зидана је као целина са пивницом бр. **118 КП 4756** са којом има заједнички зид. Врата су на северном делу источне фасаде, а отвори за кљук највероватније су били на западној фасади. Пивница је могла бити једноетажна али и двоетажна.

Стање: Објекат је срушен скоро у потпуности- сачуван само хоризонтални габарит, обрастао разним растињем.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите.

Објекат мора да се реконструише у аутентичном хоризонталном габариту, аутентичне материјализације и обраде и према аналогijaма са суседним пивницама. Може бити једноетажни или двоетажни, са двоводним кровом покривеним ћерамидом.

Након реконструкције препоручује се првобитна намена – вински подрум, али је могуће да буде и опремљен за дегустације, као и друге функције у вези са културним и винским туризмом.

119. Двојна пивница на КП 4758 и 4759 (120а,120б) је приземни, двојни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу север–југ. Зидан је ломљеним каменом у кречном малтеру, док су на угловима тесаници већих димензија. Таванска и кровна конструкција су дрвене, а двоводни кров покривен ћерамидом.

Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку, па је западна страна укупана око 250 cm, а источна око 80 cm. Северном делу једноетажне пивнице правоугаоне основе засечен је североисточни угао за око 20 cm под углом од 45 степени. Улази у пивнице су са источне стране, у равни терена, док су са западне стране отвори за кљук. Врата су архитравна, дрвена, двокрилна, а отвори за кљук димензија око 60 x 60 cm у дрвеном раму, са дрвеним капком.

Тавањаче су конзолно препуштене преко источног зида око 70 cm, а преко западног око 15 cm, док су рогови препуштени преко тавањача за још око 50 cm. Тавањаче и рогови су при крајевима једноставно декорисани. Стреха је подашчана преко тавањача. Са јужне стране је пивница бр. **121 на КП 4760**, према којој је калкански зид.

Стање: Објекат је стабилан, али није у добром стању. Зидови су испуцали, спојнице између камених блокова делимично испране. Кровне равни су неравне, а покривач растрешен.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се препоручује да и остане, са унапређењем производње могућношћу проширења капацитета.

120. На КП 4760, је двоетажна, двојна пивница (Су+П), већих димензија, неправилне петаугаоне основе, оријентисана у правцу север–југ и двоводног крова. За зидање је

употребљен највећим делом ломљени камен, а само на угловима већи тесаници. Објекат је подигнут на нагнутом терену који пада од запада ка истоку, тако да је са западне стране укопан око 250 cm, а са источне око 80 cm. Објекат зидан као двојни у подруму физички никад није подељен, док су у приземљу две вратима спојене целине које се састоје од претпростора и собе. На објекту постоје два улаза на источној фасади у нивоу подрума, чији су прагови нижи за око 50 cm од коте пута, и два улаза на западном зиду у нивоу приземља. Врата су дрвена двокрилна, у правоугаоном дрвеном раму у исто таквом правоугаоном отвору у зиду. Над улазним вратима подрума са источне стране у нивоу приземља налазе се прозорски отвори димензија око 60 x 60 cm у дрвеном раму. Кровна конструкција је дрвена, а кров је покривен ћерамидом. Тавањаче су конзолно препуштене преко источног зида око 50 cm, а преко западног око 15 cm, док су рогови препуштени преко тавањача за још 50 cm. Са северне стране пивница се надовезује на пивницу бр. 120, а са јужне стране налази се троугласти плато са зиданим каменим бунаром са бетонском круном.

Стање: Објекат је у веома лошем стању. Источни зид је избочен ка улици, а западни конкаван за око 30 cm на срединама дужина зидова, због чега су доста испуцали и деформисани и тај процес траје већ више година. Потпорни западни зид је највећим делом урушен. Кровне равни су неравне, покривач веома растрешен а кровна конструкција оштећена. С обзиром на стање објекта очекује се и његово урушавање.

Приоритетне интервенције: С обзиром на лоше стање, овај објекат је архитектонски снимљен 2010.г, а Републички завод за заштиту споменика културе је урадио пројекат санације и адаптације 2011.г, према Решењу о МТЗ Министарства културе и информисања, према коме би га требало реконструисати.

Објекат одавно није у функцији, али је пројектом планирано да се након санације врати првобитна намена, подруму- вински подрум, а уколико то није могуће препоручују се компатибилне намене у вези са културним и винским туризмом. За другу етажу препоручен је угоститељски садржај, односно повремен боравак туриста у два апартмана.

121. На КП 4506 и 450 7(122а, 122б), налази се једноетажни, сада двојни објекат, веома малих димензија. Објекат је правоугаоне основе која се пружа у правцу исток–запад, док су на северном зиду улази у пивнице. Судећи према катастарском плану, могуће да је ово део тројне пивнице, са делом који је био на **КП 4505**, а свакако је био део ансамбла са пивницом на **КП 4504**, међутим њихове међусобне везе и хронологију грађења није могуће дати. Објекат је зидан ломљеним каменом у кречном малтеру, док су на угловима обрађени тесаници већих димензија. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Ове две пивнице са пивницама **123** и **124** чиниле су ансамбл од четири пивнице, постављене у облику слова Г. Прва пивница 122а је још у аутентичном облику, док је на другој 122б интервенисано на неодговарајући начин.

122а. Овај део двојне пивнице сачуван је у аутентичном стању. Улазна врата су дрвена, двокрилна, са средњим стубом који је померљив по потреби. Кровна конструкција је дрвена, а кров је двоводни, покривен ћерамидом. Тавањаче су правца север–југ и конзолно су препуштене преко северног зида око 40 cm, а рогови су додатно препуштени још 40 cm. Под пивнице нижи је за 100 cm од околног тла.

Стање: Кровне равни су неравне, покривач местимично растрешен, а стрехе делимично оштећене. Источни зид, према пивници бр. **123** која је срушена, оштећен је у великој мери, наиме половина дебљине зида (источно лице зида) у потпуности се одронио, док се у северном зиду уочавају пукотине.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите. Објекат се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат није у функцији, али се препоручује да му се након санације врати намена – вински подрум, међутим могуће је да има и друге функције у вези са културним и винским туризмом

– продаја сувенира и оригиналних предмета народне радиности или слично.

122б. На овом делу пивнице интервенисано је без решења о мерама техничке заштите надлежног Завода, без пројекта и решења о сагласности. Улазни део фасадног зида ојачан је приљубљивањем камених стубаца са спољашње стране. Уклоњени су споља видни елементи таванске конструкције (тавањаче) и урађена неодговарајућа двоводна кровна конструкција и поткровље, као и улаз за њега на калканском зиду. Резани дрвени рогови

препуштени су на север и југ, по 60 cm. У западном калканском зиду изведен је лучни отвор величине око 100 cm x 200 cm, а над стрехама су изведени хоризонтални олуци од поцинкованог лима. Кровни покривач је фалцовани цреп. Испред пивнице је бетонирани плато површине 5–6 m².

У пивницу се силази преко камених степеника, тако да је под пивнице нижи за око 100 cm. У унутрашњости пивнице, уз јужни зид озидано је отворено огњиште од ломљеног камена, које се изнад кровних равни завршава масивним димњаком зиданим каменом и димњачком капом са лучним завршцима. У угловима и по средини дужина зидова изведени су АБ вертикални серклажи.

Стање: На пивници је вршена санација и реконструкција, али на неадекватан начин и неодговарајућим материјалима.

Приоритетне интервенције: Потребно је архитектонски снимити објект и израдити техничку документацију. За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе који издаје решење о МТЗ. Објект мора да се врати у аутентично стање, при чему је потребно урадити и статичку санацију, аутентичне материјализације и обраде фасада.

МТЗ требало би да обухвате уклањање огњишта из пивнице, замену кровног покривача и израду таванске и кровне конструкције према аналогји са суседном пивницом. Ојачања зидова у виду АБ серклажа уклонити и урадити друга ојачања, сакривена у зидној маси. Са објекта уклонити олуке и лимене опшиве и дерсовати спојнице између камена.

Планирано је да се пивници врати функција винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним и винским туризмом.

122. На угаоној КП 4505, приближно правоугаоне основе, судећи према ситуацији на терену и казивањима мештана села Рајац била је једноетажна пивница са улазом са источне стране. Припадала је низу од три пивнице са пивницама **122;** са јужне стране је пивница бр.

123. Пивница је порушена у потпуности и нема остатака грађевинског материјала.

Стање: Објект је потпуно порушен, а парцела на којој се налазио је денивелисана за око

120 cm у односу на околно тле, и зарасла је у растиње и коров.

Приоритетне интервенције: Потребно је геодетски снимити парцелу и на основу катастарског плана израдити подлогу на основу које може да се планира реконструкција. За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите.

Урадити пројекат потпуне реконструкције пивнице у складу са расположивим подацима, катастарском основом, и по аналогји са суседним пивницама у низу.

Уколико се реконструише објект на овој парцели препорука је да буде у функцији винског подрума, али је могуће да буде и опремљен за дегустације и друге функције у вези са културним и винским туризмом.

- **Пивница на КП 4504,** је приземна, правоугаоне основе, са троводним кровом, оријентисана у правцу север–југ. Са северне стране под истим кровом настављала се пивница бр. **123** која је срушена, а затим се овај низ наставља ка западу (**122а, 122б**). Објект је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Улаз у пивницу је са источне стране, а врата су дрвена, двокрилна, са средњим стубом који је померан по потреби. У источном зиду, лево од улазних врата је један отвор за кљук са дрвеним капком, а у јужном зиду још један такав. Зидови су од ломљеног камена а само уз отворе за врата и на угловима зидани су већим комадима клесаног камена. Кровна конструкција је дрвена, а кров покривен ћерамидом. Тавањаче су конзолно препуштене само преко источног зида око 70 cm, а рогови још 50 cm, и то са свих страна.

Стање: Објект је у стабилан иако је западни зид на више места испуцао. Кровне равни су благо денивелисане, али покривач није растрешен.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објект мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објект је некада коришћен за прераду вина за сопствене потребе, што се планира да поново буде.

- **Пивница на КП 4511.** Ова слободностојећа, приземна пивница већих димензија, је правоугаоне основе са четвороводним кровом, оријентисана у правцу исток–запад. Зидана је ситним ломљеним каменом, док су делови уз врата и на угловима зидани већим тесаницима у кречном малтеру. Објекат је подигнут на нагнутом терену који пада од запада ка истоку. Лучни камени портал је на средини северне стране и има двокрилна, дрвена врата опшивена лимом. Надвратни лук је двостепен, спољашњи део је у равни зида, а унутрашњи ужи за око 10 cm без декорације. Ослонци лука су камени, конзолно испуштени из зида, а испод њих, до тла, су већи тесаници. Лево и десно од улаза је по један лучни отвор за кљук који су изведени од већих камених блокова, а затворени дрвеним капцима опшивеним поцинкованим лимом. Кровна конструкција је дрвена, а кров покривен фалцованим црепом. Тавањаче су конзолно препуштене преко источног, јужног и западног зида за 40 cm, а преко северног зида за 60 cm. Рогови се завршавају на крајевима тавањача које су при крајевима једноставно декорисане. Стреха је подашчана преко тавањача.

Стање: Објекат је у солидном стању, без већих деформација, али са пукотинама на јужној страни уз источни угао и на западном зиду на више места; спојнице на фасадним равнима су дерсоване. Кровне равни су благо денivelисане али покривач није растрешен.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат је се до недавно користио за прераду вина, па се планира обновљање те, основне, делатности.

- **Двојна пивница на КП 4501 и 4502,(126а и 126б)** је приземни објекат, издужене ромбоидне основе. Зидан је ломљеним каменом различитих димензија, док су на угловима правилно обрађени тесаници већих димензија, са врло малим спојницама. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку и оријентисан је (по дужини) у правцу север–југ. Пивница је укопана за ~120 cm, мерено са источне стране где се налазе улази. Врата на пивници су дрвена, двокрилна, архитравна. Отвори за кљук су квадратни са дрвеним рамом и капком, један у источном зиду лево од врата и један у северном зиду. Тавањаче правца исток –запад конзолно су препуштене преко зидова ~40 cm на истоку изнад улаза и ~10 cm на западној страни, а рогови за ~40 cm на истоку и ~40 cm на западу. Кров је двоводни, са зиданим калканским зидом на северној страни у којем се види дрвена конструкција крова; покривач је ћерамида. Тавањаче и рогови су на крајевима обрађени на идентичан начин. Између пивница је зид од ломљеног камена.

Са јужне стране пивнице наставља се објекат **127** на **КП 4500**.

Стање: Објекат је највећим делом стабилан јер је 2011.г. изведена саницја кровне конструкције, препокривање објекта новом ћерамидом, као и презиђивање северног и, делимично, јужног калкана. С обзиром да је западни потпорни зид деформисан, али нема видљивих пукотина, није урађена његова санација. Потребно је пратити његово стање.

Приоритетне интервенције: За све друге радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ за специфичне радове. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Обе пивнице су вински подруми који се користи за прераду вина, један за тржиште а други за сопствене потребе, што се планира да и остану, са могућношћу проширења капацитета.

- **Двојна пивница на КП 4491 и 4500 (127а, 127б)** је једноетажни објекат, ромбоидне основе. Зидан је ломљеним каменом а на угловима правилно обрађеним тесаницима, са врло малим малтерним спојницама. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку и оријентисан је (по дужини) у правцу север–југ. Улази у пивнице су на источном зиду, као и један отвор за кљук или проветравање, док је на западном зиду сачуван само један отвор за кљук. Северна пивница је већим делом сачувана, док јужној недостају таванска и кровна конструкција, а део западног зида је обрушен. Између пивница је зид од ломљеног камена (са дрвеним стубом у средини) који није повезан са подужним зидовима. Са северне стране пивнице наставља се пивница бр. **126**.

127а. Тавањаче овог дела објекта су правца исток–запад и конзолно су препуштене преко зидова – 50 cm на истоку изнад улаза и око 10 cm на западној страни, а рогови око 40 cm на истоку и 30 cm на западу. Кров је двоводни, са зиданим калканским зидом на северној

страни, док према другој пивници у таванском простору није било зида, већ хоризонтално постављене необрађене тање облике између стубова кровног везача; покривач је ћерамида. Тавањаче и рогови су на крајевима обрађени на идентичан начин;

Врата на пивници су дрвена, двокрилна, архитравна, са средњим стубом (који је померљив), окренута ка истоку. Отвори за кљук су квадратни у дрвеном раму са капком; један у источном зиду лево од врата и један у западном зиду.

Стање: Зидови су местимично испуцали; спојнице су испране дејством атмосферске воде; кровна конструкција је попустила, а покривач растрешен; плафонска конструкција местимично недостаје; столарија је искривљена.

1276. Опис ове половине пивнице је дат у заједничком делу.

Стање: На пивници недостаје кровна конструкција и покривач, део западног зида је обрушен; нема врата и отвора за кљук. Под пивнице нижи је од улазног прага за ~100 cm и сав је обрастао у растиње и коров. Јужни и западни зид оштећени су од атмосферских падавина у висини од 50 cm до ~100 cm.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Планирана намена – првенствено вински подрум, међутим могуће је да буде и сала за дегустације, као и друге компатибилне немене у вези са културним и винским туризмом. Такође је могућа и продаја сувенира, оригиналних предмета народне радиности, њихове реплике и слично.

• **Двојна пивница на КП 4493 и 4494 (128а, 128б)** је старији објекат, једностажни, приближно правоугаоне основе. Зидан је тесаницама различитих дужина на источној, улазној фасади, док су на угловима правилно обрађени тесаници већих димензија, са врло малим малтерним спојницама. Остале фасаде зидане су ломљеним каменом. На средини источне, улазне фасаде, испод саме стрехе, стоји у камену уклесана табла по којој су пивницу подигли браћа Милисав и Миле, синови Миленка Ђуричића 1883. год. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку и оријентисан је (по дужини) у правцу север–југ. Отвори за врата су правоугаони, архитравни а врата дрвена, двокрилна, са померљивим средњим стубом. Отвори за кљук су правоугаони са дрвеним рамом, по два на источном и западном зиду, док је на јужном један. Кров је двоводни, са калканским зидовима на југу и северу; покривач је ћерамида. Тавањаче су конзолно препуштене преко зидова, 80 cm на истоку изнад улаза и око 20 cm на западној страни, а рогови 50 cm на истоку и 20 cm на западу. Тавањаче и рогови су на крајевима обрађени на идентичан начин; **Стање:** Зидови су стабилни и без пукотина; неке спојнице су пренагалашене цементним малтером приликом нестручних санација, док на појединим местима недостаје малтер; столарија је искривљена; отвори за кљук су без капака и решетки.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Јужна половина објекта је вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се планира да и остане, са могућношћу проширења капацитета, док други део није у функцији али се и за њега планира намена винског подрума.

130. У југозападном делу комплекса, на КП 4566, уз саобраћајницу правца север–југ која води ка гробљу у средини некадашњег низа налази се слободностојећа пивница. Саграђена је за Илију и његовог сина Момчила 1915. године, о чему сведочи натпис уклесан у камену плочу поред улаза у подрум. Испод се налази још један натпис на мермерној плочи из 1988. године у знак сећања да су се у овом објекту окупљали позадински радници у току Другог светског рата, коју је поставио СУБНОР Рајац, корисник Република Србија – општина Неготин, а у приватном је власништву.

Приземна пивница правоугаоне основе, зидана је ломљеним каменом а само је источна, улазна фасада од тесаника од којих су и углови, елементи лучног портала и малог лучног отвора који се налази северно од портала. Таванска примарна конструкција је правца исток – запад са секундарним тавањачама изнад северног и јужног зида чији конзолни препусти формирају стреху. Елементи кровне конструкције су несагледиви споља, па претпостављамо

да су рогови и гребењаче ослоњени на крајеве конзолно препуштених елемената таванске конструкције. Објекат има четвороводни кров, покривен фалцованим црепом.

Стање: Објекат је у веома лошем стању. Зидови су са пукотинама, поготово на угловима ка улици; с појнице на уличној фас ади су дерсоване продужним малтером, док су на осталим зидовима испране; целовита кровна конструкција постоји само над источним делом објекта, док је на остатку једним делом урушена а покривач је покренут и недостаје, па су, као последица тога, веома оштећени делови таванске и кровне конструкције.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

С обзиром на то да је објекат већ дужи период ван функције а био је власништво истакнутог борца НОР-а, Момчила Ранковића, чија је стамбена кућа у Рајцу споменик културе, и да су се у њој одржавали састанци позадинских радника овог краја у току Другог светског рата, сматрамо да је најбоље да се направи спомен-поставка која ће за тему имати позадински рад омладинаца у току НОР-а.

- **Објекат на КП 4571 и 4572** је двојна, приземна пивница. Налазио се између два, а у низу од неколико објеката, поред улице која води ка гробљу. Имао је двоја двокрилних, дрвених врата у правоугаоном дрвеном раму у лицу источног зида. Зидан је као и остали ломљеним и притесаним каменом. По остацима кровне и таванске конструкције закључујемо да је најстарији у низу у којем се налази. Бочни зидови овог објекта коришћени су за суседне пивнице. Јужни део је био казанија и њен под је на нивоу улице, док је други, северни био вински подрум у укупан је око 1,00 m.

Стање: Рушевина.

Приоритетне интервенције: Неопходно је архитектонски и геодетски снимити објекат и урадити техничку документацију на основу којих је могуће урадити решење о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања. Предложена намена реконструисаног објекта су првенствено вински подрум и музејска презентација казаније. Уколико не постоји таква могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса новом, примереном наменом и уврстити га у туристичку понуду – дегустације и продаја вина и производа од грождја са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона.

- **Једноделна приземна пивница на КП 4570** изграђена је на скоро равном терену, али је укопана знатно више у тло него што је то уобичајено. Налази се у низу спојених и слободностојећих пивница и казанија али су сада са обе њене јужне и северне фасаде, само остаци објекта. Улазна, улична фасада оријентисана је ка истоку. Пивница је осно симетрична, са каменим лучним порталом једноставне профилације. Прозорски оквири су од истог камена као и портал и такође лучно завршени. У дну зида, при тлу испод лучних су још два уска правоугаона отвора са решеткама.

При теренском истраживању које су стручњаци Републичког завода обављали у лето 2006. објекат је још имао остатке обрушене храстове, таванске и кровне конструкције, и ћерамиду као покривач. Тада је због опасности од обрушавања било могуће снимити само уличну фасаду са распоредом тавањача које су биле конзолно препуштене преко ње. У међувремену на објекту је урађена нова чамова таванска и кровна конструкција као и нови бетонски цреп, при чему се поштовала аутентична конструктивна шема. И дрвена врата су нова али само у основи подсећају на аутентична, а ни у материјалу ни у детаљу нису подржала оригинална. Објекат има само један калкански зид ка југозападу, док је ка суседној казанији тај зид делимично срушен да би била урађена још једна кровна раван. Остаци зида суседне казаније заштићени су „брамац“ бетонским црепом.

Стање: Објекат је стабилан јер су реконструисане таванска и кровна конструкција и кровништво га је сачувало од негативног утицаја атмосферије. Међутим при обнови се ни у чему нису подржале аутентичне конструкције, као и нови бетонски цреп уместо ћерамиде. Уколико се буду радили остали објекти истог низа морају имати јединствен кров, али са конструкцијама које ће у потпуности подржати аутентичне.

Приоритетне интервенције: Архитектонски доснимити објекат и израдити техничку документацију. За све будуће радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу

за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Доскорашња руина је обновљена и објекат је био у функцији производње вина али је због смрти власника поново ван употребе.

- **Пивнице на КП, 4573, 4574 и 4575** је једноетажни објекат изграђен на углу двеју улица, прве која се одваја од главне прилазне саобраћајнице и вијуга ка виноградима на запад и друге која се од ње одваја ка гробљу. Овим објектом почињао је низ који је некада бројао око 8 пивница са западне стране сокака, а од од којих је сада остало свега три. Он је издужне четвороугаоне основе правца север-југ, грађен као двојни са двоја двокрилних улазних врата на дужи, источној фасади. Касније је део који се налази на самом углу, односно северни део подељен на два дела и формиран је лучни портал на ужој, северној фасади.

Зидан је ломљеним и притесаним каменом, а само је лук накнадног отвора урађен од опеке. Таванице примарне таванске конструкције су правца исток-запад, а секундарне су само изнад северне фасаде. Кров је конструисан као тросливан јер је објекат био прислоњен на, јужну, старију приземну пивницу. аутентична Таванска и кровна конструкција сачувана над овим објектом може да буде модел за реконструкцију осталих пивница у западном низу овог сокака.

Стање: Пивнице су ван функције али је сам објекат још у доста добром стању, мада је део кровне конструкције већ оштећен, због чега се може очекивати убрзано пропадање целог крова.

Приоритетне интервенције: На основу решења о МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања, урадити пројекат реконструкције објекта, односно таванске и кровне конструкције. Неопходна је хитна интервенција – реконструкција таваница и крова.

Планирана је ревитализација објекта, првенствено у винске подруме. Уколико не постоји та могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса новом, примереном наменом и уврстити га у туристичку понуду – дегустације и продаја вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. Препоручује се и намена едукативног карактера за становнике села и посетиоце.

- **На КП 4549**, на западном ободу комплекса налази се приземна, једноделна пивница правоугаоне основе исток-запад. У низу је са једним двојним објектом. Суседна пивница, са којом има заједнички зид, је са западне стране, док је од источне дели пролаз ширине око 2,00 m.

Објекат је на падини правца запад-исток, због чега су му фасадни зидови различитих висина, од око 180–250 cm. Зидан је већим делом ломљеним каменом, а само на угловима већим тесаницима у блатном малтеру. Зидови имају сантраче на висини од око 1/3 зида источне фасаде, док је на другим та висина променљива. Улазна фасада оријентисана је ка северу, ка улици, и на њој се налазе само двокрилна врата у дрвеном раму, која представљају једини отвор на целом објекту. Због свог положаја објекат има троводан кров покривен ћерамидом. Таванска и кровне и конструкција припадају најстаријем типу у комплексу – таванске конструкције (тавањаче су конзолно препуштене преко фасадних зидова) и комбинације крова на вешаљке и крова на столице. Примарне тавањаче су по краћем распону север-југ, и конзолно су препуштене преко северне, улазне фасада за око 50 cm, колико су препуштене и секундарне преко источне фасаде. На њих налажу венчанице преко којих су препуштени и рогови око 40 cm, чиме се формирају врло дубоке стрехе.

Стање: Унутрашњост објекта није приступачна, али се споља види да су зидови у солидном стању, мада је кровни покривач покренут и недостаје на већој површини око слемена, што као последицу највероватније има оштећења на кровној и таванској конструкцији.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Потребно је хитно заменити оштећене елементе кровне конструкције и покривача. Планирана намена – првенствено вински подрум, међутим могуће је да буду и друге

функције у вези са културним и винским туризмом. Такође је могућа и продаја сувенира, оригиналних предмета народне радиности, њихових реплика и слично.

- **На КП 4547 и 4548**, на западном ободу комплекса налази се једностажна, двојна пивница, ромбоидне основе која својом монументалношћу и обрадом фасада одскаче од осталих. Наслоњена је на претходно описану пивницу, чији је западни зид делимично искоришћен и надзидан за овај објекат. Велике је ромбоидне основе, дужине преко 14 m, оријентисане исток–запад, и као претходна улазном, северном фасадом је оријентисана ка улици. Врло је велике спратне висине, око 4,50 m, од чега је изнад површине тла на западној фасади 3,5 m. Већим делом зидана је ситнијим, ломљеним каменом, али су на венцима, порталима, прозорским отворима као и у доњој зони северне фасаде употребљени клесани елементи и блокови.

Ова пивница има двоводни кров са профилисаним каменим кровним венцима само по дужим хоризонталним зидовима, што је убраја у малобројне објекте овог типа. Истиче се и својом необичном висином за приземни објекат, али и због врло брижљиво обрађене улазне фасаде која је симетрично компонована. Два лучна, камена портала су интересантна јер су веома сложена. Камени оквири конструисани су из вертикалних монолитних блокова, профилисаних ослонаца за лукове и самих лукова сатављених од по пет лучних сегмената. Поред ових основних елемената портали имају и додатни оквир који се састоји од по два пиластера, на профилисаним базама и са капителима, који су ослоњени на конзолно препуштене ослонце лукова и фланкирају лук. Капители пиластера повезани су венцем сличне профилације какву имају и капители.

На овој фасади су и три лучна прозора, симетрично постављена – два са страна портала, а један у средини између њих. И њихов оквир је од клесаних камених елемената. Изнад средњег прозора је и камена плоча, нарочито декорисана, обојена у црвено и припремљена за натпис који никада није уклесан.

На источном забатном зиду је отвор за проветравање поткровља, који је направљен у правоугаоном каменом блоку перфорирањем, чиме је формиран једноставно профилисани крст. Изнад блока у коме су отвори уграђен је кратак, једноставно профилисани венац.

Стање: Објекат је већ дуги низ година, ван функције а од пре десетак година је почело његово пропадање од крова, где је кровни покривач био оштећен или је недостајао на већој површини све до слемена са обе стране крова. Као последица тога јужни зид у источној пивници се делимично обрушио, као јужни део таванске и кровне конструкције. У делу западне пивнице због оштећеног кровног покривача оштећени су елементи кровне и таванске конструкције. Остали зидови су стабилни, осим на источном делу северне фасаде где су изражене пукотина на кровном венцу и испод њега. Свим зидовима су испране круне због дугогодишње директне изложености деловању атмосферилице.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада. Потребно је хитно интервенисати јер је ово један од најрепрезентативнијих и највреднијих објеката у комплексу.

Планирана намена – првенствено вински подрум, међутим могуће је да буду и друге функције у вези са културним и винским туризмом. Због монументалности објекта могућа је његова ревитализација у функцији едукације становништва и посетиоца као и организовање свечаности и изложби, као и комбинација свих тих намена.

138. На КП 4541, у западном делу комплекса који се граничи са виноградима, налази се објекат, правоугаоне основе са ужом, уличном, улазном фасадом оријентисаном ка североистоку. Претпостављамо да је објекат реконструисан између два рата на остацима старијег, коме је већи део улазне фасаде био урушен док су остали зидови највероватније највећим делом сачувани што се види према доступном југоисточном зиду.

Пивница је саграђена на скоро равном терену ломљеним каменом а само на угловима и делимично на улазној фасади приклесаним блоковима, а око накнадно формираних отвора и опеком. На улазној фасади је широки портал и отвор за кљук. Вертикални делови портала као и профилисани ослонци лука су од клесаног камена док су две архиволте од опеке. Од опеке је и лучни отвор за кљук на истој фасади као и правоугаони прозор на источној фасади. Који је накнадно пробијен у старијем зиду.

Таванска конструкција је највероватније фотмирана из примарних тавањача краћег распона југоисток-северозапад и секундарним изнад улазне, североисточне и југозападне фасаде са конзолним препустима. Кровна конструкција је четвороводна, са роговима који се завршавају на тавањачама. Стрехе су на свим старанама исте дубине и је опшивене су даскама. Кров је покривен фалцованим црепом. Врата су дрвена са лименом опшивком, док су капци на отворима за кљук дрвени.

Стање: Објекат је стабилан, али делови кровног покривача су оштећени, као и делови кровне односно таванске конструкције на источном делу објекта.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада. Хитни радови односе се на препокривање. Објекат није у употреби, планирано је враћање првобитне функције- вински подрум или ако то није могуће предлажу се компатибилна намена која је у вези са културним или винским туризмом.

139. На КП 3435, у северозападном делу комплекса, уз сам виноград, налази се објекат сличан претходно описаном, који је до 2013. године био зарастао у коров, те му се није могло прићи са свих страна.

Могуће је да је и овај објекат новија реконструкција над старијом рушевином. Једноетажна је пивница, ромбоидне основе. Зидана је већим делом ломљеним каменом, само на угловима су обрађени камени елементи, док су врата и прозори са лучним завршецима рађени од опеке као и делови зидова између отвора. И примарне и секундарне тавањаче су конзолно препуштене преко свих зидова око 40 см. Рогови четвороводног крова завршавају се на тавањачама, а кровни покривач је фалцовани цреп.

Стање: Југоисточни делови таванске, кровне конструкција и кровни покривач над тим делом били су оштећени, те су због тога и остали делови дуги низ година били изложени пропадању до његове реконструкције 2013.г, када је изведена нелегална „реконструкција“. Тада је надзидан објекат за 80 см и конструисана нова таванска и кровна конструкција са знатно ширим стрехама него што су биле аутентичне. Објекат је сада стабилан, али измењених аутентичних пропорција и идентитета.

Приоритетне интервенције: Вратити објекту аутентични габарит на основу пројекта који је израдио Републички завод за заштиту споменика културе, а Министарство културе и информисања издало Решење о сагласности.

140. на кп 4530 у северозападном делу комплекса, на самој граници ка виноградима, налазе се остаци слободностојећег објекта, релативно малих димензија, квадратне основе,. сачувани су само зидови, углавном рађени од камена, притесаног и ломљеног, углови и отвори за врата рађени су од клесаног камена. Улаз у објекат био је мале ширине, око 110 см, и висине око 150 см. главна улазна фасада оријентисана је ка северу, где је и накнадно отворен отвор – опеком обзидан и надзидан. објекат је био срушен са јужне стране. зидови су укупани и обрасли у коров. кров је био четвороводни. делови дрвених оквира за врата и прозор још постоје. већи део зидова је у добром стању, само део северозападног угла је обрађен опеком која је у трошном стању.

Стање: рушевина објекта који нема ни грађевинску нити архитектонску вредност. **Приоритетне интервенције:** архитектонски снимити објекат и урадити техничку документацију. према решењу о МТЗ које издаје надлежни завод или министарство културе и информисања. Објекат реконструисати у првобитном облику, али је је могуће проширити хоризонтални габарит ка западу да би се добио функционални простор за вински подрум или сл, али у истом материјалу – камену.

141. На КП 4579, на северозападном делу комплекса, налазе се остаци једноетажне пивнице, правоугаоне основе, са двоводним кровом. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од запада ка истоку. За највећи део зидова употребљен је ломљени камен, а само су делови уз врата и на угловима зидани приклесаним блоковима . Остаци су зарасли у шибље из ког израњају, СЗ и ЈИ, зидови, висине око 220 см и, СИ и ЈЗ, калкански идови. Зидови су дебљине око 50 см. Улаз у пивницу је са ЈИ стране, су дрвена врата, двокрилна, са средњим стубом који је померан по потреби. Под пивнице нижи је за око 60 см у односу на праг улаза. У ЈЗ зиду су два правоугаона отвора за кљук, један у нивоу тавана, а други испод њега. Кровна конструкција је била дрвена, а кров покривен ћерамидом. Тавањаче су биле конзолно

препуштене преко зидова у виду стрехе око 50 cm, а рогови су, највероватније, завршавали на крајевима тавањача.

Стање: Објекат је у лошем стању; нема кровне конструкције ни покривача; круне зидова у великој су мери обрушене; објекат је растао у шибље и коров.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Потребно је урадити пројекат потпуне санације и рестаурације пивнице, у свему према расположивим подацима и аналогiji са другим пивницама у комплексу. Објекат је сада урушен али се препоручује рестаурација и ревитализација, тако што ће му се вратити првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљен за дегустације, као и друге функције у вези са културним и винским туризмом.

142. На КП 4595 и 4596, у северозападном делу комплекса, на путу ка виноградима, налази се двојна једностајне пивница, укопане у тле око 90 cm код улаза, односно око 180 cm на супротној страни. Издужене правоугаоне основе, објекат је постављен паралелно са изохипсама правца југоисток-северозапад. Дужа, главна фасада оријентисана је ка североистоку и на њој су само два лучна портала. С обзиром на то да је терен, на којем је објекат грађен, у паду, надземни део зида улазне – источне фасаде висок је око 3 m, док је супротни – западни на којем су отвори за „кљук“, висине у просеку око 200 cm. Зидови пивница грађени су ломљеним каменом у блатном малтеру, али су дерсовани кречним малтером. Дводрни кров има стрме равни покривене ћерамидом. Калкански зидови су изражени и једноставно декорисани каменом квадерицама са кружним отвором на југоисточном и крстастим отвором за проветравање поткровља на северозападном калкану. Улази у пивнице наглашени су лучним каменом оквиром и израђени од камена из локалног мајдана. Довратници су из по једног вертикалног блока, са ослоњцима за лук, који су конзолно препуштени у односу на лице зида за око 6 cm. Лукови су веома широки – чине их по две архиволте, од којих је унутрашња степенасто увучена за 20 cm у односу на лице зида, у чијој равни су спољашње архиволте.

Испред објекта је израђен плато поплочан каменом плочама ширине око 6 m.

Стање: Северозападна пивнице је у функцији винског подрума, док је југоисточна дуги низ година, била ван употребе. Кровна конструкција је санирана, а покривач, који је био веома дотрајао, замењен новим. Међутим, урађена је само превентивна заштита, јер пукотине на југозападној фасади, којесу стабилне, требало би да се статички санирају, а остали део објекта конзерваторски третирају. Испред пивнице је поплочан плато велике површине, чиме је измењен однос између објекта и тла.

Приоритетне интервенције: Према решењу о МТЗ, које издаје надлежни Завод, требало би урадити пројекат санације пукотина и презентације. Објекат није запуштен, међутим, стање и презентација би требало да буду знатно бољи. Потребно је веома широк плато испред пивнице смањити на ширину од највише 3 m.

143. На КП 4598, при врху југозападне падине, испод самих винограда, су остаци четворроугаоне, слободностојеће пивнице. Оријентисана је југозапад–североисток, са улазом на југозападној фасади, ка улици која води ка виноградима. Четворосливни кров са дубоким стрехама био је покривен ћерамидом, али се пре неколико година због неодржавања урушио.

Зидана је веома лоше, ломљеним каменом у блатном малтеру. На појединим местима се чини да су коришћени остаци, односно делови рушевине неког старијег објекта (на споју новог и старог објекат има пукотину). Само на угловима су клесани камени блокови. Зидови нису дерсовани, или су спојнице током времена испране. На улазној, југозападној фасади, поред двокрилних дрвених врата, је и мали отвор са капком за убацивање кљука, а на североисточној су мали отвори за вентилацију.

Таванска конструкција састоји се од атула (нивелише круну зидова) у које су уљебљене тавањаче – оријентисане југозапад–североисток, и конзолно су препуштене само над улазом 35–40 cm. Рогови су били ослоњени на венчанице и конзолно препуштени преко њих 30 cm, колика је била стреха на свим фасадама осим на улазној која је била знатно дубља – 75 cm, због конзолног испуста тавањача. За елементе таванске и кровне конструкције који су само на делу стрехе једноставно декорисани коришћена је углавном обла грађа.

Стање: Кровна и таванска конструкција су урушене већ неколико година, а врло наглашене пукотине које се простиру од круне ка темељу југоисточног зида одају утисак нестабилног објекта коме сада због недостатка крова прети убрзано пропадање и потпуно нестајање.

Приоритетне интервенције: Потребно је рашчистити објекат, архитектонски га снимити и урадити техничку документацију на основу које може да се изда Решење о МТЗ, за израду пројекта санације и презентације. Објекат је потребно реконструисати и ревитализовати, а предвидети првобитну намену или неку другу која би требало да буде у складу са потребама комплекса и планом дозвољеним наменама.

144. На КП 4609, 4610 и 4611, на северозападу комплекса, на терену благог нагиба, налази се тројна пивница. Оријентисана је југоисток–северозапад. Са две стране тангирају је уске улице. Припада типу једноетажних, приземних, винских подрума зиданих ломљеним и притесаним каменом (биокластичним кречњаком), под чијим четвороводним кровом се налазе пивнице три корисника, у низу, једна до друге. Грађене су као братске, укупних димензија 7,70 x 20 m. Највећа је димензија 9 x 7,40 m, и од друге две подељена је каменим зидом који пролази и кроз тавански простор. Друге две су укупне површине 9,50 x 7,31 m и биле су преграђене зидом од плетера у две потпуно независне целине. Међутим, таванска и кровна конструкција рађене су јединствено. По казивању једног од власника, објекат су градили преци садашњих власника, односно његов чукундеда, што би значило да је објекат с краја XIX века.

Таванска конструкција типична је за винске подруме неготинских пивница. Сви дрвени елементи су од тесане храстове грађе. На два дрвена стуба са јастуком ослоњене су дрвене подвлаке на које се ослањају тавањаче различитих димензија. Оне су конзолно препуштене

70 cm преко улазног југозападног, односно 12 cm преко задњег – североисточног зида. Кровна конструкција је комбинација крова на вешалке и праве столице. Рогови су у доњој зони ослоњени на венчанице које су усечене на препуштеним тавањачама. Рогови, препуштени су у односу на венчанице око 40 cm на улазној односно 70 cm на задњој фасади. Четвороводни кров је благог нагиба покривен је ћерамидом.

Објекат је укопан у тле око 1,15 m, те се у вински подрум улази спуштајући се каменим монолитним степеницима. Висина зидова у ентеријеру је око 3 m, док су споља од 2,70 m до 1,90 m. Камени зидови дебљине око 60 cm зидани су притесаним кречњаком у блатном малтеру.

На главној, улазној фасади, само највећа југоисточна пивница има уз врата и два отвора са капцима за „кљук“. Ова пивница поред отвора на предњој фасади има и један накнадно отворен прозор на задњој фасади, који је служио само за осветљење и вентилацију јер има решетке.

Стање: Након пожара од 2006. Године, који је уништио све дрвене елементе и скоро две године изложености зидова деловању атмосферичности у великој мери су дестабилизовале и камене зидове, објекат је потпуно реконструисан 2008. и 2009.

Пре пожара две бочне пивнице биле су у функцији - вински подрум и пријем туриста са дегустацијом. Након реконструкције све пивнице су без константне употребе. Само су повремено у функцији окупљања породица којима припадају.

Приоритетне интервенције: С обзиром да нису у сталној употреби планира се да се овим пивницама врати основна намена, односно нека од компатибилних намена, према решењу о МТЗ, које издаје надлежни Завод.

145. На КП 4613 и 4614, на северозападном делу комплекса, на крају бочне улице која се на самом почетку главне комуникације одваја десно ка југозападу, налазе се две једноетажне пивнице наслоњене једна на другу. Североисточна пивница зидана је притесаним и ломљеним каменом у блатном малтеру. Има лучни оквир за врата и квадратни отвор за „кљук“. Обрада каменог оквира веома је скромна са линеарном декорацијом лука, и базом лука чија профилација излази из равни зида.

Друга, југозападна пивница је, чини се зидана раније, и то из две фазе. Прва фаза је, изгледа нам, објекат чији су остаци били исте дужине, дупло мање ширине и висине око 2 m, и знатно боље зидани него каснија доградња или друга фаза. Касније је тај објекат проширен ка улици и надзидан за око 50 cm. На њен североисточни зид прислоњен је објекат који је претходно описан, и он је служио као преградни. На уличној фасади виде се чела сантрача тог преградног зида. Ова пивница има правоугаони отвор за двокрилна врата, која су рађена

на старински начин – са по два поља на крилу, као и код врата на другој пивници са лучним отвором. Отвор за кљук је на истој, уличној фасади.

Таванска и кровна конструкција су истовремено рађене или реконструисане, иако се обрада стреха разликује код бочних фасада. Код првог објекта постоје само примарне тавањаче и оне су препуштене преко уличне фасаде око 40 cm, као и код другог. На задњој фасади тавањаче су препуштене за ширину венчанице, око 15 cm на обе пивнице. Друга пивница има и секундарне тавањаче које су препуштене преко бочне фасаде 30 cm. На ивицама тавањача (без посебне обраде лежишта) постављене су венчанице на које су ослоњени рогови и који су препуштени 40 cm, тако да су све стрехе, на четири стране објекта, различите дубине – 40, 55, 70 и 80 cm. Кров је покривен ћерамидом.

Стање: Обе пивнице су ван функције и у веома лошем стању. Зидови имају испране спојнице, док је кровни покривач – ћерамида веома оштећена, а на делу кровних површина као и на самим гребенима недостаје. Због дерутног кровног покривача претпоставља се да су кровна и таванска конструкција оштећене.

Приоритетне интервенције: Према решењу о МТЗ, које доноси издаје надлежни Завод, могуће је урадити пројекат реставрације пивнице, али је потребно пре тога проверити стање конструкције.

Планирано је да и овај реставрирани објекат буде у функцији винског подрума, или уколико то није могуће дозвољено је да му намена буде једна од компатибилних, у функцији промовисања произведених вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. Могућа је и намена едукативног карактера за становнике села, као и за посетиоце.

146. Пивница на КП 4625 саграђена 1871. године, је самостални, једноетажни, једноделни објекат на благо нагнутом терену, зидан каменом и дерсован кречним малтером. На уличној фасади оријентисаној ка југозападу су двокрилна врата и отвор за кљук са дрвеним капком. Објекат има двоводни кров. Улична фасада има стреху од препуштених тавањача дубине око 50 cm, док је на супротној северо источној свега 30 cm. На калканским зидовима стрехе су веома мале и чине их само препуштене летве. Објекат је до недавно био у функцији производње и складирања вина.

Стање: Објекат је реновиран, стављен је нови бетонски – „брамац“ цреп, врата замењена новим, а пукотине на југоисточном зиду попуњене су продужним малтером.

Приоритетне интервенције: За даље радове потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања да издају решење о МТЗ, на основу којих се може урадити свеобухватна конзервација и презентација. Након последњих интервенција потребно је обити спојнице у продужном малтеру на фасадним зидовима, и дерсовати кречним малтером и ињектирати. Потребно урадити нова врата, рустичније обрађена, а у свему према аутентичним. Кровни покривач потребно је заменити ћерамидом.

Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада. Планирано је да се задржи аутентична намена винског подрума.

147. Пивница на КП 4626, на западном ободу комплекса, према натпису на плочи која је уграђена у улазну фасаду, грађена је за Станоја С. Пајића и унука Станоја, 1922. године. Једноетажна пивница, неправилне петоугаоне основе, својим источним зидом прислоњена је на суседну, нешто ниже спратне висине. Пивница је грађена од клесаног и ломљеног камена и необично дубоко је укопана у тле. На јужној, најужој, петој фасади која је паралелна са улицом, налази се засведени отвор за двокрилна врата, који фланкирају пиластри, испод чијих капитела се налазе портрети деде и унука који се помињу у натпису. Капители су спојени једноставно профилисаним венцем који се на средини ломи да би обухватио плочу са натписом.

Лук портала такође је једноставно профилисан и декорисан полукруговима у полукружном низу. Кров је четвороводан пирамидалан, са калканским зидом ка североисточном суседу. Стрехе формирају тавањаче конзолно препуштене преко лица зидова око 50 cm. Кров је покривен бибер црепом. На северозападној фасади је мали лучни отвор са новим прозором и металном решетком. На западном углу препуштени су блокови камена у поље који су, претпостављамо планирани ради конструктивног повезивања са новим суседним објектом.

Стање: Објекат је реновиран – спојнице су фуговене цементним малтером, неодговарајућег састава, структуре и боје. У току реновирања сазидана је оцаклија са високим димњаком изнад северозапдне кровне равни.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

С обзиром на скорашње интервенције сада је потребно обити спојнице, дерсовати кречним малтером, димњак демонтирати а врата заменити дрвеним рустичним, урађеним по аналогји са аутентичним.

Објекат је у функцији туризма - сала за дегустације, што може и да остане с препоруком да се подигне ниво туристичке услуге. У овом објекту могуће је организовати едукацију становништва али и посетилаца, изложбе итд. Такође је могућа и продаја сувенира оригиналних предмета народне радиности, или слично.

148. На КП 4629 налази се пивница која је према натпису на улазној фасади саграђена је 5. априла 1887. године. Налази се у западном делу комплекса, изнад главног пута, а у унутрашњости блока у којем се налази проширење са казанијом и бунаром.

Објекат је једноетажни, полуукопан, камених зидова и троводног крова покривеног ћерамидом. Правоугаоне основе, објекат је оријентисан североисток–југозапад. Изграђен је уз калкански зид југозападне пивнице која и користи њен задњи зид, који је знатно виши. Кров је због тога на три воде. Улазна фасада је на североистоку. Сусед ка југоистоку је на растојању од свега 60 cm, док је супротна фасада слободна.

Зидови пивнице веома су добро зидани притесаним каменом, а само су угаони блокови клесани. При зидању коришћен је кречни малтер са жутим мајданским песком. Спољашње лице фасадних зидова дерсовано је истом врстом малтера. Касније су фасаде поправљане продужним, док су унутрашња лица малтерисана кречним малтером.

На улазној фасади су лучни камени оквири за врата и прозор, док је на бочној мањи отвор за убацивања „кљука“. Камени оквир за врата израђен је од меког камена пешчара. Довратници су од по два камена блока. Слободни углови довратника су засечени и линеарно декорисани, са волутама на врху. Конзолни ослонци лукова сада имају безобличан облик, али претпостављамо да су били профилисани као многи на сличним порталима. Они су дубине довратника, са конзолним испустом из равни зида од око 10 cm. Лук, ширине 44 cm, решен је у облику архиволти – два концентрична лука.

Ниво пода пивнице је 110 cm нижи од прага, и силази се преко пет степеника који су бетонирани преко камених, највероватније монолитних блокова пешчара. Спратна висина пивнице је 370 cm.

На средини пивнице је дрвени стуб са јастуком, на који је ослоњена подвлага. На њу се ослањају примарне тавањаче које са секундарним тавањачама и атулама по ободу зидова чине таванску конструкцију. Примарне тавањаче су правца северозапад–југоисток и конзолно су препуштене преко зидова 40 cm. Секундарне тавањаче су „учепљене“ у прву тавањачу до североисточног зида, ужљебљене у атуле и препуштене преко улазне фасаде 50 cm. Видљиви део тавањача у стрехи једноставно је декорисан. Свакој тавањачи одговара по један рог који је ослоњен на крај њеног конзолног испуста. Пивница је до недавно била у употреби.

Стање: Пивница је стабилна.

Приоритетне интервенције: С обзиром на то да је објекат у добром стању потребно је само инвестиционо одржавање, за које је такође потребно добити решења о МТЗ надлежног Завода. Потребно је заменити кровну летву, пресложити и заменити део црепа, обити малтер са унутрашњих зидова, дерсовати их и заменити доњи праг улазних врата.

Планирано је враћање пивнице у основну намену.

149. Од пивнице која се налазила у централној зони комплекса на КП 4627 остала је само денivelација у тлу, јужно пивнице бр. 150 на КП 4628. На коју се и наслањала и која има препуштене камене блокове, везаче који су везивали ова два објекта.

Стање: Од објекта је остала само денivelација терена, јер је и овај објекат као и сви био укопан.

Приоритетне интервенције: Према цртежима који су урађени 1985. или 1986. године, на основу захтева потенцијалног инвеститора, у надлежном Заводу може се урадити решење о МТЗ, односно пројекат реконструкције једноетажне пивнице.

Планирана намена је – првенствено вински подрум, међутим могуће је да буде и сала за дегустације, као и друге компатибилне намене у вези са културним и винским туризмом. Такође је могућа и продаја сувенира, оригиналних предмета народне радиности, њихових реплика и слично.

150. Пивница на КП 4628 је једноделни, једноетажни објекат зидан углавном притесаним каменом са лучним улазом на средини уличне – југоисточне фасаде, и малим правоугаоним прозором у дрвеном раму. Кров је двоводни, покривен ћерамидом, али има само западни калкански цео док на источном недостаје троугласти део између кровних равни. Стреха над улазном фасадом је око 120 см, а формирана је од препуштених тавањача око 60 см, и рогова, такође око 60 см. Стреха ка суседу који је на веома малом растојању, свега око 60 цм, је око 30 см, и то од препуштених тавањача око 10–12 см, које носе венчанице преко којих су препуштени рогови 15–20 см. Стреха овог крова незнатно је надвисила суседни кров. На североисточном зиду је мали прозор са металном решетком са високим парапетом изнад ког је забат делимично затворен поцинкованим лимом.

Камени оквир портала са лучним завршетком је једноставно декорисан, а изнад њега је уграђен блок за натпис који никада није уклесан.

Стање: Објекат је стабилан али кровне равни су неравне и ћерамида покренута. **Приоритетне интервенције:**

За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштитуспоменика културе надлежном или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада. Потребно је зазидати источни забат каменом на исти начин као и остали део источног зида, потребно је препокривање као и конзерваторски радови на целом објекта.

Објекат је сада вински подрум који се користи за прераду вина за сопствене потребе, што се планира да и остане, са могућношћу проширења капацитета.

151. Пивница на КП 4615 налази се у северном делу комплекса у првој улици која се од главне одваја ка југозападу. Лоциран уз саму улицу, објекат је једноетажни правоугаоне основе. Зидан је ломљеним каменом а само на угловима клесаним елементима. Објекат има непотпун троводни кров и покривен је бибер црепом. Отисци на калканским зидовима указују на то да се налазио између два објекта. На уличној, северозападној фасади су два камена лучна портала али неједнаких димензија и различите обраде. Објекат је подељен на два дела, већи северозападни део са лучним декоративно обрађеним порталом који је кориштен као вински подрум и веома уски, југозападни део у коме се налази бунар зидан каменним блоковима, са бетонском круном. Ова два дела су сада преграђена познијом зидом од опеке што може да говори да је оригинална преграда највероватније од плетера замењена после Првог светског рата или је можда није ни било. одељен је само део пивнице у којем се налази бунар, вероватно да би се омогућило његово самостално коришћење. На југозападном делу југоисточне фасаде је још један камени отвор за врата који је зазидан опеком, највероватније када је зидан и преградни зид. Улога ових врата је нејасна, али је свакако у вези са слободностојећом казанијом и бунаром који се налазе иза ове пивнице. Хронологију градње ових објекат не знамо па можемо само претпоставити да је спољашњи бунар новији од оног у пивници те да је у току печења ракије коришћена вода из бунара у објекту. Вероватно је након изградње спољашњег бунара поред казаније затворен задњи улаз.

На уличној фасади, поред двоја лучних врата, од којих су само северозападна декорисана, налазе се и два лучна прозора, такође урађена од пешчара. Има се утисак да је компоновање фасаде текло прилично спонтано, више функционално него естетски. Зидане је прилично рустично, чак се може рећи и прилично нехајно, што је проузроковало и садашње стање зидова посебно задње фасаде, мада и бочни нису у много бољем стању, нарочито североисточни.

Кровна и таванска конструкција кореспондирају. Сваком пару тавањача одговара пар рогова, који се ослањају на саму ивицу препуштених тавањача. На уличној фасади тавањаче су дуже препуштене од тавањача на супротној фасади. Тавањаче су подашчане целом дужином уличне стрехе. Стреха на супротној страни је потпуно необрађена, тако да су неке тавањаче

скоро обле. Таваница је урађена од притесаних облика између тавањача, преко којих је слој чок малтера.

Стање: Прилично лоше, што се односи првенствено на кровни покривач, односно кровну конструкцију која на југоисточној кровној равни делимично урушена, због чега је врло угрожен и таванска конструкција. Зидови су поред тога што су лоше зидани такође угрожени делимичним недостатком крова и потребно има је инјектирање и дерсовање. Дрвена врата обложена су лимом да би се заштитила од пропадања, па је потребно уклонити лим ако је могуће, и урадити његову репарацију.

Приоритетне интервенције: Потребно је хитно урадити пројекат санације према решењу о мерама техничке заштите које издаје надлежни Завод или Министарству културе и информисања. Неопходна је хитна замена оштећених елемената кровне и таванске конструкције и препокривање, али и презиђивање делова зидова, инјектирање и дерсовање.

Предложена намена санираног објекта је првенствено у вински подрум. Уколико не постоји таква могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса новом, примереном наменом, и уврстити га у туристичку понуду – дегустације и продаја вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности.

- **Пивница се налази на КП 4617**, на улазном делу комплекса, у улици која се одваја од главног прилазног пута ка југозападу.

Једностажни једноделни објекат, правоугаоне је основе са улазном фасадом ка улици. Налазио се у низу од најмање три пивнице као први и због тога је двосливног крова. Средишњи објекат је већим делом срушен, а судећи по остацима први је грађен – његова два бочна зида коришћена су за суседне објекте, те су то сада једини трагови његовог постојања. Дакле и југозападни бочни зид ове пивнице је од старијег објекта на који су подужни зидови наслоњени. Зидана је ломљеним и притесаним каменом, а једини клесани елементи су угаони квадери, делови лучног потрала и делови лучног отвора за кљук.

Лук портала је степенасто обрађен – први лук је у равни зида са скулптурално обрађеним кључним каменом – претпоставља се, портрет мушкарца. Део унутрашњег лука обрађен је геометријском декорацијом – спојеним полукружним луковима и крстовима у њиховом средишту. Прозор је од истог камена, али његов лук је израђен од једног камена са наглашеним делом где је обично кључни камен, који је овде декорисан модификованим крстом.

Таванску конструкцију чине тавањаче које премашују краћи распон северозапад-југоисток и конзолно су препуштене преко улазне фасаде око 60 см, а преко задње око 30 см. Размак тавањача одговара и размаку рогова који се ослањају на њихов конзолни део.

Стање: Пивница је ван употребе, али је стабилна, осим кровног покривача и кровне конструкције, а поготово оних делова који су уграђени у калканске зидове, који су, такође, веома оштећени.

Приоритетне интервенције: Неопходно је хитно урадити пројекат санације и адаптације објекта према решењу о МТЗ, које издаје надлежни Завод или Министарство културе и информисања. Потребно је ревитализовати објекат, односно вратити у функцију винског подрума или га пак отворити за туристичку понуду комплекса – дегустација, продаја вина и производа од грозђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. Могућа је и намена едукативног карактера за становнике села и посетиоце.

- **На КП 4622 налазила се једна од ретких казанија.** Пре неколико година на темељима старог објекта, грађеног у бондручном конструктивном систему са испуном од опеке, изграђен је нови, од опеке сличног габарита као и аутентични. Слободностојећи је, али не много удаљен од пивнице која се налази на његовој северозападној страни. Објекат је четворосливног крова покривен савременим црепом.

Стање: Објекат је стабилан али неомалтерисан.

Приоритетне интервенције: Објекат је изграђен без Решења о МТЗ, које издаје надлежни Завод, међутим поштовани су габарити некадашњег објекта и његово обликовање. С обзиром да објекат није малтерисан, препоручује се његово малтерисање блатним малтером. Објекат није доступан јавности, али претпостављамо да је у функцији казаније и да је уграђена оригинална опрема.

- **На КП 4631**, у централном делу комплекса, у једној од улица која се од главне одваја на југозапад ка гробљу и виноградима, налазио се низ од три једноетажна објекта, правца североисток-југозапад. Прва, бр. 157, је разрушена, са сачуваним остацима зидова, док су друге две добро сачуване. Овде је реч о последњој, југозападној у низу. Смакнута је у односу на суседну, североисточну с којом има заједнички зид у дужини од око 2,80 m, док је са остале три стране слободна.

Правоугаоне основе, једноетажна, полуукопана, пивница је већим делом зидана каменом а троводни кров покривен је фалцованим црепом. Улазна, односно улична фасада оријентисана је ка југоистоку. На њој су широки лучни портал и два скоро симетрична лучна прозорска отвора. На бочној фасади је још један лучни прозорски отвор.

Зидови су грађени врло солидно, каменом у блатном малтеру, али су дерсовани кречним малтером са нешто крупнијим агрегатом. Довратници и допрозорници су од камена, лукови од опеке, а потпрозорници су рађени од бетона. Ослонци за лук портала су од профилисаног камена, конзолно препуштени из равни зида. На њих се ослањају лучне архиволте од опеке, степенасто упуштене у односу на лице зида. Лукови портала и прозорских отвора су зидани или само фуговани цементним малтером. Дрвена, двокрилна врата опшивена су поцинкованим лимом, док су на прозорским отворима дрвени капци. Испред овог објекта, а уз зид суседа, саграђено је полуотворено огњиште.

Стање: Пивница је у задовољавајућем стању јер се користи у својој основној намени –

вински подрум за сопствене потребе.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

С обзиром на задовољавајуће стање пивнице, тренутно је потребно само одржавање, али је потребно заменити фалцовани цреп ћерамидом и уклонити спољашње огњиште (камин) који је саградио власник овог објекта уз суседну пивницу, на КП 4643.

- **Пивница на КП 4642 и 4643** је у низу са претходно описаном, у централном делу комплекса. Овај објекат је средишњи од три унизана, од којих је први, североисточни, разрушен само са остацима зидова. Суседна пивница на југозападу, **бр 155** је приљубљена уз њу и увучена је 2,80 m у односу на њену фронталну фасаду. Двојна пивница је једноетажна, врло издужене основе, правца југозапад-североисток, скоро управне на невелики нагиб терена. Подела на две засебне целине урађена је каменим зидом, али само до таванске конструкције. Објекат је веома укопан у тле, тако да се у пивнице силази низ 6 камених монолитних камених степеника. Зидана је врло солидно, каменом у кречном малтеру. На уличној фасади на угловима је уграђен камен изразито великих блокова, док је у средишњем делу врло ситан ломљени и притесани камен.

Улазна фасада је оријентисана ка улици, ка југоистоку, и, с обзиром на то да је терен у паду, водило се рачуна да буде симетрична. Има два лучна камена портала са стране и два лучна, такође, камена отвора за „кљук“ у средини.

Лучни камени портал чине довратници, ослонци лука и лук. Довратници су мало увучени у односу на лице зида са заобљеним и линијски декорисаним слободним углом. На њима су конзолно препуштени некада профилисани ослонци лука. Лучни део је формиран од две архиволте. Врата су двокрилна, дрвена, обложена лимом са декоративним елементима. Прозори имају дрвене капке.

Тавањаче су постављене по краћем распону северозапад–југоисток и препуштене су преко улазне југоисточне фасаде око 70 cm, чиме чине стреху изнад улаза.

Рогови кровне конструкције ослоњени су на крајеве конзолно испуштених тавањача, рожњаче и слемењачу.

Уз југозападну фасаду власник пивнице на суседној парели саградио је полузатворено бетонско огњиште (камин) покривено бибер црепом.

Објекат се користио до пре неколико година само у једном делу као вински подрум за личне потребе, због чега је објекат и реалтивно добро сачуван.

Стање: Зидови објекта су у солидном стању, али су летве на стрехама поломљене, што је проузроковало померање кровног покривача – ћерамиде.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика или Министарству културе и информисања који би издају

решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада. Потребно је уклонити накнадно изграђено спољашње огњиште. С обзиром на задовољавајуће стање пивнице, тренутно је потребна замена кровне летве и препокривање ћерамидом.

- **Остаци пивнице на КП 4640 и КП 4641** налазе се у централном делу комплекса, у близини главне улице. По остацима се недвосмислено се закључује да је био једноетажни објекат, који је изграђен уз северозападни зид објекта бр. 156 на КП 4642 и 4643. Северни и јужни зид зидани ломљеним каменом у кречном малтеру, делимично су срушени. На југоисточном зиду видљив је остатак прозорског отвора који је наобично широк. Врата су, највероватније, била на југоисточној – уличној фасади, јер је то једини слободан зид, док је североисточни обрушен до нивоа тла. Таванска и кровна конструкција не постоје, осим елемената уграђених у североисточни зид суседне пивнице.

Стање: Полусрушени објекат.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ, а на основу цртежа постојећег стања и аналогича са суседним објектима.

Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Објекат је могуће реконструисати само као приземан, ломљеним каменом и троводним кровом, са стрехом до 70 см само над југоисточном фасадом, док стрехе над североисточном и северозападном фасадом морају бити знатно мање због суседних објеката који су на веома малом одстојању. Кровни покривач требало би да буде ћерамида.

Планирани начин коришћења је првенствено вински подрум, међутим уколико то није могуће могуће је да буде компатибилна намена у функцији туризма или едукације становништва, дегустације производа неготинских пивница, али и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом, продаја сувенира, оригиналних предмета народне радиности или слично.

- **На КП 4637 је једноетажна, полуукопана пивница**, која се налази са југозападне стране главног пута који води ка саборишту, а на одвајању споредног, који се одваја ка гробљу и виноградима. Објекат је трапезоидне основе блиске квадрату са најкраћом, улазном фасадом оријентисаном ка путу, односно ка североистоку. Камених је зидова, и двоводог крова, покривеног ћерамидом. Зидови су грађени ломљеним и притесаним каменом, а на угловима клесаним блоковима, док је као везиво коришћен кречни малтер. Ниво бетонског пода пивнице је за 130 см нижи од прага. Улазна фасада је асиметрична, са вратима на јужном и лучним прозором, односно отвором за „кљук“, на северном делу. Остали фасадни зидови су без отвора. Клесаним елементима пешчара изграђен је лучни портал чији је лук једноставно, линеарно декорисан, као и његови ослонци који су конзолно препуштена из лица зида. Таванска конструкција сачињена је од тавањача које належу на сантраче или атуле зидова. Тавањаче премошћују дужи распон, али су по средини ослоњене на подвлаку са стубом и јастуком. Преко тавањача на средини је окачача која носи елементе примарне кровне конструкције. Тавањаче су конзолно препуштене преко улазне фасаде око 50 цм, а задње око 20 см. На крајевима тавањаче су венчанице преко којих су препуштени рогови, на улазу 35 см а на задњој фасади око 25 см. Кров је скоро препокривен, при чему је замењена летва.

Стање: Пивница је у добром стању јер је одржавана, иако није у функцији.

Приоритетне интервенције: С обзиром на задовољавајуће стање пивнице, тренутно је потребно само одржавање и ревитализација. Планирано је објекту вратити првобитну намену

– вински порум, или уколико то није могуће су и компатибилне намене, отворити га за туристичку понуду комплекса – дегустације, продаја вина и производа од грождја са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. Препоручује се и намена едукативног карактера за становнике села и посетиоце.

За све планиране радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би издају решење о МТЗ.

160. На КП 4634 налази се пивница која је по казивању власника саграђен 1900. године. Објекат се налази у централном делу комплекса недалеко од главног пута. Некада је био окружен са три стране пивницама и само се са предње могло прићи воловским колима. Данас су бочне пивнице потпуно порушене, док су од задње – југоисточне остали само урушени зидови.

То је једноделни, приземни, слободно стојећи објекат правоугаоне основе. Камених је зидова и четвороводног крова покривеног бибер црепом. Укопан је у тле око 120 cm, а укупне је висине зидова око 360 cm. Лучни портал је на ужој северозападној фасади где се налази и лучни отвор за „кљук“, док је на североисточној мали отвор за вентилацију.

Зидан је врло солидно притесаним и ломљеним каменом са клесаним угаоним блоковима. Као везиво коришћен је блатни малтер, док су кречним малтером само спојнице дерсоване. Дебљина зидова је око 45–50 cm. Камени оквир за врата чине довратници, ослонци за лук и лук. Довратници су зидани од по неколико клесаних блокова. Ослонци за лук степенасто су пофилисани и 13 cm конзолно препуштени у односу на лице зида. Лучни део чине две архиволте. Камени и дрвени довратници су са обе стране накнадно обрађени односно отвор проширен, ради уношења широких бачви(ардова) за вино.

Таванску конструкцију поред атула чине примарне тавањаче које премошћују краћи распон и секундарне које су на атулама краћих зидова. Тавањаче су конзолно препуштене 40 cm, а само на улазној фасади 60 cm. Примарне тавањаче се на средини ослањају на подвлаку чији су крајеви узидани у краће зидове, а на средини је ослоњена на стуб са јастуком и каменом базом. Рогови су ослоњени на слеменаџу, рожњачу и тавањаче. Сваком рогу одговара по једна тавањача. Ова конструкција је карактеристична јер нема венчанице.

Стање: Пивница је у добром конструктивном стању, али је влажна у доњој зони зидова. Користи се у својој основној намени, али само за сопствене потребе.

Приоритетне интервенције: Потребно је редовно одржавање објекта и контрола кровног покривача. Уколико постоји могућност вински подрум отворити посетиоцима комплекса и уврстити га у туристичку понуду – дегустације вина и производа од грозђа.

За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ.

- **Пивнице на КП 4619, 4620, 4621** налазе се поред главног, прилазног пута на југозападној падини комплекса. Једноетажни веома простран објекат грађен је као две пивнице са заједнички преградним зидом, зидана каменом са веома високим кровом дубоких стреха.

Прво је саграђена југоисточна, једноделна, полуукопана, врло дугачка пивница, управна на пут. Она има два улаза, један је на ужој уличној фасади и има правоугаони дрвени оквир за двокрилна врата, док је други улаз са једнокрилним вратима на дужој страни поред које је само пешачка стаза. На уличној фасади је и квадратни отвор са дрвеним капком за „кљук“. Објекат је укопан свега 60 cm, што је неуобичајено плитко за овај комплекс. Кров је био четвороводан са дугачким слеменом правца југозапад-североисток.

Дозиђивањем двојне пивнице приближно истог габарита уз северозападни зид, кров је преправљен у пирамидални четвороводни и покривен ћерамидом. Дограђени објекат има два улаза на дужем зиду који је оријентисан ка северозападу односно споредном путу. Код обе пивнице греде таванске конструкције постављене су по краћем распону југоисток- северозапад, али су по средини подухваћене подвлаком са стубом само у новијем објекту, док је у старијем то урађено накнадно само испод неколико тавањача. Поред примарних тавањача које су конзолно препуштене изван равни зидова, постоје и секундарне тавањаче које су на идентичан начин препуштене и чине стреху исте дубине.

У функцији је до скоро била само пивница на **КП 4619** и она је у добром стању, док су остале ван употребе и препуштене пропадању. Кров је над једном четвртином, **КП 4620**, потпуно урушен, док је над **КП 4621** врло оштећен али ипак већим делом спречава пропадање како кровне и таванске конструкције, тако и зидова. У делу објекта који је откривен и зидови су се делимично обрушили, тако да ће код њиховог санирања бити потребна озбиљна интервенција.

Стање: Веома лоше, са урушеним кровним равнима изнад северне пивнице, врло оштећеним изнад југоисточне половине и урушеним делом североисточног зида.

Приоритетне интервенције: Према решењу о МТЗ које издаје надлежни Завод или Министарство културе и информисања, потребно је урадити пројекат санације и реконструкције и што хитније приступити радовима, јер се може очекивати потпуно урушавање незаштићеног дела објекта, што ће довести и до оштећења дела који је сада у добром стању. Препоручена функција је вински подрум али и остале примерене функције које су у вези са винским или културним туризмом које ће промовисати комплекс винарство и виноградарство.

- **Пивница на КП 4606 и 4607** је самостални, једноетажни, двојни објекат. Налази се у северном делу комплекса у бочној улици која се на почетку главне одваја ка југозападу. Улазна фасада окренута је ка југоистоку и паралелна је улици. Објекат је управан на пад терена. Зидан је ломљеним и притесаним каменом, осим портала и угаоних квадера који су од клесаних блокова. На северном углу задње фасаде су испуштени блокови који су били планирани као везачи за евентуалну каснију градњу новог објекта.

Улична фасада има само два лучна портала, и то су једини отвори на објекту. Кров је двоводан и био је покривен ћерамидом, али је пре неколико година замењена са две врсте савременог црепа са наглашеним спојем на средини. Стрехе чине само конзолно препуштене тавањаче, на улазној фасади она је нешто дубља, око 50 cm, док је на задњој због близине суседног објекта свега 20 cm.

Стање: Објекат је стабилан и оба дела су у функцији. Првом је недавно враћена основна намена, док је други већ дужи период повремено у угоститељској функцији.

Део објекта на КП 4607 је фугован цементним малтером а уз његов јужни угао, на улици, на КП4612 пре неколико година саграђено је полузатворено ложиште које својим обликом подсећа на хлебне пећи. Уз југозападну фасаду урађен је веома грубо, широки тротоар а уз њега и темељни зидови највероватније за некакву надстрешницу.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ.

Неопходно је препокрити објекат једнообразним покривачем-ћерамидом. Уклонити новоизграђено затворено огњиште (пећ), темељне зидове за надстрешницу а тротоар нивелисати према уличном застору.

- **Пивница на КП 4608** новији је једноделни објекат са тремом испред улаза, велике спратне висине. Зидан је већим комадима тесаног камена, са АБ гредом изнад улазних врата и калканом зидом између објекта и трема, у којем се налази улаз у поткровље. Стубови трема зидани су опеком, а простор између њих је накнадно зазидан блок опеком. Дрвена улазна врата имају правоугаони дрвени оквир. Отвор за кљук који се такође налази на улазној фасади обзидан је опеком, и има дрвени оквир и дрвени капак. Рогови веома мало прелазе зидове пивнице и чине мале стрехе. Кров је покривен фалцованим црепом.

Стање: Објекат је у употреби и у добром је стању, али кровни покривач на неким деловима је оштећен.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Контролисати кровни покривач и кровну и таванску конструкцију. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

- **Пивница се налази на КП 4593, у северозападном делу комплекса.** Саграђена је на пространој ливади као слободностојећи објекат.

Правоугаоне је основе четвороводног крова. Улазном фасадом оријентисана је ка североистоку. Зидана је веома добро ломљеним и притесаним каменом, као и клесаним угаоним блоковима углавном од локалног камена – шкољкара. Елементи лучног портала и прозора на улазној фасади такође су клесани од локалног камена који мештани зову

„мекушан“. За зидање и дерсовање употребљен је кречни малтер са крупнијим агрегатом. Камени портал је израђен из неколико блокова који су на чеоном углу засечени и линеарно декорисани, са волутама на врху. Са његове десне стране је такође лучни оквир прозора од камена.

На југоисточној фасади је правоугаони отвор за убацивање „кљука“ – мањи је од једнокрилних врата, али и знатно већи од уобичајних отвора за кљук који су обично величине прозора. Под пивнице је нижи 135 cm од нивоа прага и силази се низ шест, врло "истрошених" монолитних камених степеника. Спратна висина објекта је 310 cm. Унутрашњи зидови били су малтерисани, али је на неким местима услед влаге малтер отпао и до 2,5 m.

Таванску конструкцију чине, поред сантрача или атула на зидовима, примарне тавањаче оријентисане по краћем распону, североисток–југозапад, конзолно препуштене 50 cm преко зидова – што формира стреху. На средини су ослоњене на средишњу подвлаку која је крајевима уграђена у зидове, али без средишњег стуба, како је уобичајено. Секундарне тавањаче су кратке, ослоњене су на примарне тавањаче и зидове – односно сантраче. И оне су конзолно препуштене преко бочних зидова и такође формирају стреху исте дубине као и на подужним зидовима.

Кров је четвороводан и покривен бибер црепом. Свакој тавањачи одговара један рог који се ослања на крај конзолног испуста. За све дрвене елементе овог објекта коришћена је храстова грађа.

Стање: Пивница је стабилна, са кровним покривачем који је покренут, а на неким местима и недостаје. Није у функцији.

Приоритетне интервенције: Неопходно је препокривање истом врстом кровног покривача као и редовно одржавање објекта. За све интервенције на објекту потребно је прибавити решење о МТЗ, које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања .

Планирана је његова конзервација и рестаурација а након тога ревитализација – првенствено у вински подрум. Уколико не постоји та могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса са новом, компатибилном наменом и уврстити га у туристичку понуду – дегустације вина и производа од грожђа са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона. Могућа је и намена едукативног карактера за становнике села и посетиоце.

- **Пивница на КП 4660**, налази се у централном делу комплекса са десне стране главне улице која води од села ка саборишту.

Објект су 1890. године саградили Илија Милојковић и његов син Алекса, што се види са натписа уклесаног у камену плочу уграђену на источној, уличној фасади. Пивница је двоетажна, зидана ломљеним и клесаним каменом. У сутерен се улази кроз широк портал са лучним завршетком урађен од клесаног камена. Дрвена врата обложена су лимом. Поред врата на уличној фасади налазе се још два мала отвора, један у каменом оквиру вероватно за кљук има дрвени капак, док је други испод њега са металним решеткама служио за вентилацију.

На уличној фасади се налази и прозор спрата у правоугаоном дрвеном раму. Улазна врата за другу етажу налазе се на супротној, западној фасади. До њих сада нема степеница, али је могуће да им се прилазило мердевинама. На овом зиду је и још један прозор са решеткама, као и на источној фасади.

Греде таванске конструкције конзолно су препуштене преко источне фасаде око 100 cm, и 60 cm преко западне. Рогови двоводног крова ослањају се на крајеве тавањаче. На калкану северне фасаде је отвор за проветравање тавана у облику обрнуте кључаонице уклесан у камену. Кров је покривен ћерамидом.

Стање: Објект се дуго није користио али је био у веома добром стању, колико је то било могуће закључити гледано споља. Објект је скоро препокривен и припрема се његова конзервација, адаптација и ревитализација.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објект мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

С обзиром на то да објект дуго није био у функцији и да се налази уз главну комуникацију, препорука је добије јавну намену, а спрат може да прими и повремено становање највишег стандарда – ексклузивни туризам.

- **Двоектажна пивница на КП 4659 и КП 4658** налази се у низу са претходно описаним објектом уз главну улицу комплекса. Не можемо са сигурношћу да тврдимо да је планирана

као двојна на шта указују по двоја врата у приземљу и спрату. У приземљу, правоугаоног дрвеног оквира на источној, и лучног на јужној фасади, а на спрату лучни камени оквир за врата на јужној и лучни оквир од опеке на источној фасади. Чини се да је су у том смислу вршене и накнадне интервенције, на шта указује опека којом је формиран лучни отвор врата на јужој фасади и отвор прозора спрата, као и лучни отвор врата спрата на источној фасади. Објекат је, свакако, био у једном периоду подељен на две независне целине али су преграде уклоњене за потребе данашњег власника. Данас је прва етажа јединствен вински подрум, док спрат није у функцији али није подељен на две целине. На источној фасади је отвор са лучним завршетком од опеке испод којег се налазе кратке дрвене греде које су највероватније биле конструктивни елемент подеста на које су се ослањале образне греде степеништа.

На јужном зиду улаз на спрат је преко каменог степеништа, а сам отвор формирали су камени довратници и лук од опеке. Врата су на спрату оригинална дрвена, док су у приземљу опшивена лимом. Спрат има и прозор са металном решетком и мали прозор са дрвеним капком у приземљу.

Објекат је највећим делом зидан каменом, клесаним на угловима и ломљеним у осталом делу, док је само у делу врата и прозора спрата у накнадним интервенцијама употребљена опека. Таванска конструкција није симетрична, на источној страни тавањаче су препуштене 80 cm, док су на западној страни скоро у равни спољног лица зида. Секундарне тавањаче на јужној страни препуштене су свега 30–40 cm. Слично је и са роговима кровне конструкције. Највише су препуштени на источној око 60 cm, на западној 50 cm и око 40 cm на јужној страни. Објекат је покривен ћерамидом.

Стање: Објекат је стабилан, вински подрум је у интензивној функцији активног виноградара и винара, али се спрат не користи. На јужном зиду су уочљиве пукотине и испране спојнице на делу зида изнад врата на источној фасади. На западној фасади су такође испране спојнице на месту где се спајају објекти, због прокишњавања услед денивелације у кровним равнима.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада. Неопходни су конзерваторски радови, али и једновременно препокривање са суседним објектом, на **КП 4660**, ћерамидом, да би се избегле слабости споја различитих нивоа суседних кровних равни.

С обзиром на то да је горња етажа ван сталне функције, могуће је ревитализовати је у туристичке сврхе – ексклузивни апартман или дневни пријем гостију – дегустације или слично, у оквиру компатибилних намена.

- **Пивница на КП 4656 и 4657** је двојни, правоугаони, двоетажни објекат са четворосливним кровом. Налази се у блоку који је формиран између две главне улице насеља, које су настале рачвањем прилазне улице из села Рајца и треће, која их спаја. Једна улица води ка духовном центру села – саборишту – које је формирано око Записа, старог дуда и Сабора, а друга ка виноградима и гробљу.

Пивница се налази на југозападу блока, поред друге улице и паралелна јој је. Иза овог објекта, на 1,0 m–1,30 m налази се низ пивница који је оријентисан ка североистоку, односно првој улици. Бочно од њега су слободни простори којима се прилази винским подрумима чији су улази на бочним фасадама.

Објекат је оријентисан североисток–југозапад, на великој денивелацији, тако да је североисточни подрумски део скоро целом својом висином укопан па главну улазну фасаду представља лице горњег нивоа. Та фасада, оријентисана ка северозападу, осно је симетрична. На други ниво улази се са три камена степеника кроз широка двокрилна дрвена врата. Тај ниво је био стамбени, једноделни, док је сада свака половина подељена на две просторије – једну улазну, више у функцији оставе, док је друга углавном савременије уређена за повремену пријем гостију.

На ужој југозападној, односно североисточној фасади су поред улаза у вински подрум и два отвора са капцима, и на спрату још по један прозор.

Међуспратна дрвена конструкција састоји се од подвлаке која на средини има ослонац – стуб са јастуком и греду на одстојању од око 1,00 m. Примарна таванска конструкција је, како је то и уобичајено, по краћем распону, а тавањаче су препуштене највише преко улазне фасаде. Секундарна конструкција постоји само на североисточном делу. Југоисточни је

реконструисан, па је вероватно тај део конструкције избачен као компликован и непотребан (пивница се иначе не користи, па власник нема потребу за дубоким стрехама које су код ових објеката врло функционалне). На конзолно препуштене тавањаче ослањају се венчанице које носе, такође конзолно препуштене рогове. Осим улазне стрехе све остале су дубине око 25 cm- 40 cm. Четвороводни кров покривен је бибер црепом.

Стање: Објекат није у својој аутентичној функцији али је у веома добром стању јер се одржава.

Претпостављамо да је кровни покривач трошан и да му треба претресање или замена у што хитнијем року.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

С обзиром на то да објекат није у аутентичној функцији, подруми могу да добију и компатибилну, јавну намену, као и спрат, који може да прими повремено становање највишег стандарда – ексклузивни туризам.

- Две пивнице у низу на КП 4652 је 170. на КП 4651 налазе се у непосредном суседству претходно описаних објеката, а на троугластом простору између три улице. Иза њих су била још два објекта чији је највећи део срушен с акојим су формирали блок. Подаци на терену говоре да је старији објекат југозападна пивница на КП 4651. Оба објекта су приземна, оријентисана ка улици, ка северозападу.

- Објекат на КП 4652 је врло скроман, правоугаоне основе и двоводног крова. Зидан је много лошије него суседни бр.170, ломљеним каменом, у блатном малтеру. Поред скромних двокрилних дрвених врата на уличној фасади налази се само мали, правоугаони отвор са капком.

Таванска и кровна конструкција су као на суседном објекту, али како је кров двоводни има само примарну таванску конструкцију и свакој таваници одговара пар рогова. Тавањаче препуштене преко северозападног фасадног зида (ка улици) формирају стреху ширине око 1,00 m, док на југоисточној фасади, због некадашњег суседа, стреха не постоји. Објекат је покривен ћерамидом.

Стање: Пивница се не користи, запуштена је, трошног кровног покривача, али нема већих оштећења.

Приоритетне интервенције: За све интервенције неопходно је да надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања издају решење о мерама техничке заштите, на основу које се може урадити пројекат конзервације и презентације. С обзиром на то да објекат није у функцији сматрамо да би их требало ревитализовати, односно вратити им првобитну намену – вински подрум. Уколико не постоји таква могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса новом, примереном наменом, и уврстити га у туристичку понуду.

- Старија пивница, има петострану основу. Пета страна формирана је засецањем угла који је између две улице да би воловска запрега лакше скретала из једне улице у другу. На тој петој, угаоној страни, формиран је портал од камених тесаника и опеке. Као и сви вински подруми и овај је укопан у тле, па се у њега спушта с неколико степеника.

Сви зидови зидани су ломљеним и притесаним каменом, осим дела калканског зида, који затвара поткровље, зиданог опеком, и делова отвора за врата и угаоника који су од клесаних блокова. Једини лучни прозор такође је засведен опеком.

Таванска конструкција је дрвена, са примарним и секундарним тавањачама. Примарне, правца југоисток–северозапад, препуштене су око 1 m, али само преко југозападног фасадног зида, док је на истоку био сусед, те нема стрехе. Секундарне тавањаче уграђене су да би формирале стрехе на бочној и закошеној фасади, и оне су већим делом под правим углом у односу на примарне. Свакој примарној тавањачи одговара пар рогова, а свакој секундарној по један рог јер су рогови ослоњени на крајеве тавањача. Четворосливни кров, са калканским зидом ка суседној пивници, покривен је бибер црепом.

Стање: Пивница се не користи, запуштена је, али још је стабилна.

Приоритетне интервенције: За све интервенције неопходно је да надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања издају решење о МТЗ, на основу чега се може урадити пројекат конзервације и презентације. С обзиром на то

да објекат није у функцији планирана је ревитализација, односно враћање првобитне намене – вински подрум. Уколико не постоји таква могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса новом, компатибилном, наменом, и уврстити га у туристичку понуду.

- **Пивница на КП 4649** налази се у центру насеља, на једном од најпрометнијих раскршћа које постепено прелази у функцију сеоског трга.

Објекат је изграђен као двоетажни, слободностојећи на благо нагнутом терену Тангирају га две врло фреквентне улице, док је трећа – пролаз, првенствено у њеној функцији, јер се из ње убацује „кљук“ кроз отвор на западној фасади. Од најближих суседних пивница дели је поменути пролаз ширине свега 1,70 m.

Објекат је петоугаоне основе која је формирана засецањем једног угла неправилне четвороугаоне основе, да би се запрежним колима могло прићи западном отвору за „кљук“. Овакво засецање квадратних основа често је код објеката на раскршћима и кривинама улица. Зидови пивнице су грађени притесаним и ломљеним каменом у кречном малтеру, а само су портали рађени од клесаних елемената.

Главни улаз – декоративно обрађени лучни портал, оријентисан је ка истоку кроз који се спушта у вински подрум преко неколико степеника. Њега фланкирају уски пиластри на којима су профилисани капители спојени венцем исте профилације. Изнад лука је камена плоча за натпис који није уклесан.

Поред портала је један прозор са капком, док је други на северној фасади. По потреби преко њих се осветљава и вентилира вински подрум.

На другу, стамбену етажу пење се врло уским дрвеним степеништем, прислоњеним уз јужни фасадни зид. Врата друге етаже су у каменом лучно засведеном оквиру али без декорације, знатно скромнијем од улаза у вински подрум. На спрату је као и у приземљу био јединствен простор, али је накнадно преграђен зидом од гипс-плоча на две просторије. У првом делу саграђена је оцаклија са једноставним димњаком од опеке. Друга просторија опремљена је за пријем гостију. На стамбеном нивоу, поред врата на јужној, на источној фасади су два прозора нешто већих димензија од оних у приземљу, док се отвор за „кљук“ налази у нивоу међуспратне конструкције на западној фасади.

Међуспратна, таванска и кровна конструкција су од храстове грађе. Гредe међуспратне конструкције су правца исток–запад и ослоњене су на подвлаку која је на средини ослоњена на стуб са јастуком.

Таванска конструкција је супротног правца, али су тавањаче конзолно препуштене преко лица зида за око 40 cm. Оне носе венчанице на које се у доњој зони ослањају густо постављени рогови који су у односу на венчаницу препуштени, тако да је укупна стреха дубине око 1,00 m. Кров је због неправилне петоугаоне основе објекта петоводан, благог нагиба, и покривен ћерамидом.

Стање: Пивница је у врло добром стању јер се радовно одржава. Осим поделе на спрату и изградње оцаклије објекат је задржао свој аутентичан изглед и просторну организацију. Примарна функција винског подрума је задржана у мањем обиму јер домаћин који је још активни виноградар производе од грождја највећим делом чува у пивници која се налази у склопу дворишта у селу Рајцу.

Приоритетне интервенције: За све интервенције неопходно је да надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања издају решење о МТЗ, на основу чега се може урадити пројекат конзервације и презентације. Максимално активирати функцију винског подрума, и унапредити презентацију оба нивоа овог објекта које би требало увести у туристичку понуду.

173, 174, 175. Пивнице на КП 4646, 4647 и 4648, налазе се на раскршћу путева који воде ка гробљу на југу и ка виноградилима на истоку. То је врло интересантна групација објеката неправилне основе, који су у ослоњени један на други. Фазност градње може да се претпостави само по висини стрехе, односно по подвлачењу кровова.

- **Јужни објекат на КП 4646** је двоетажни и шестоугаоне основе. У приземље се улази са засеченог југоисточног угла. Приземље је аутентично имало и прозорски отвор са решеткама на источној фасади и врло мали отвор, вероватно за „кљук“, на југозападној уличној фасади поред степеништа за спрат али накнадно је отворен и још један отвор у западном зиду.

Улаз на спрат је врло декоративно обрађен. Камени оквир је лучни, од само два асиметрична сегмента који су положени на профилисаним конзолним ослонцима. Лук је уоквирен правоугаоним оквиром који тангира лук са три стране. Вертикални део оквира је једноставан,

а на њему су профилисани капители и венац. Испуна између лука и оквира зидана је притесаним каменом. И ова пивница је зидана, осим портала спрата, притесаним и ломљеним каменом. Иако је шестоугаоне основе објекат је имао петоводни кров. На југоисточној улазној фасади где је основа засечена, кров је био формиран као да постоји угао, тако да на том месту стреха достиже скоро 200 cm. На осталим деловима стреха је била дубока око 70–80 cm, тавањаче препуштене око 30 cm, а преко венчаница, рогови су препуштени 30–40 cm, док је кров покривен ћерамидом. Судајући по висини кровова и могућности њиховог формирања, овај објекат је најстарији од три која су у групацији. Објекат био стабилан 2008.г. али са видљивим оштећењима таванице спрата.

На пивници су 2009.г. изведени радови који су умногоме изменили њено изворно стање. Објекат је надзидан за око 30 cm и формирано стамбено поткровље због чега је измењена геометрија крова – некада петоводни кров замењен је троводним са северозападним калканским зидом са два вентилациона отвора у поткровљу неприличне декорације иза којих су скривени прозори. На североисточној кровној равни је кровна прозорска баца. У потпуности је промењена аутентична таванска и кровна храстова конструкција новом елементима који су конзолно избачени у поље знатно више него на оригиналном крову. Изменом таванске и кровне конструкције над северозападним зидом урађен је калкан са препуштеним југозападном и североисточном кровним равнима чиме је угрожен суседни објекат на КП 4644. Елементи кровне и таванске конструкције су декорисани на начин који одудара од традиције овог краја. На засеченом углу објекта где се налази улаз у вински подрум на непримерен начин обрађен је не само портал већ и цео угао највећим делом вештачким каменом и декорацијом која није карактеристичан не само за пивнице него и за традиционално народно градитељство региона. Највећи део елемената фасада су измењени и предекорисани. Озидан је и веома наглашен и димњак. Урађени су тротоари од облутака са антропоморфним, зооморфним и флоралним мотивима а у потпуном неслагласју са традицијом неготинског градитељства.

Стање: Објекат је стабилан али је претворен у стамбени- типа викенд куће, што је непримерена намена за овај комплекс.

Приоритетне интервенције: Према МТЗ, које издаје надлежни завод или Министарство културе и информисање, неопходно је урадити пројекат преобликовања. Пројекат урадити према цртежима и фотографијама стања затеченог пре радова а односе се првенствено на реконструкцију петоводног крова и редизајнирања фасада при чему је неопходно урадити детаљну анализу делова објекта који су предекорисани и предложити аутентичне моделе обраде и декорисања. Такође планирана је да се првој етажи врати функција винског подрума или нека друга намена која ће бити у функцији развоја туризма комплекса.

- Североисточни објекат на **КП 4647**, је двоетажни петоугаоне основе у чије приземље се улази са засеченог источног угла, док се на спрат вероватно улазило степеницама које су се налазиле на североисточној, уличној фасади, где су до 2008.г. биле видљиве само греде које су, претпоставља се, носиле подест степеништа. Греде су исечене, а степенице уклоњене, највероватније када су воловска кола замењена тракторима са приколицама који су знатно шири па је степениште постало сметња у комуникацији. У периоду када није било фиксiranог степеништа власник је користио мердевине (литре). Горња врата немају споља кључаоницу, тако да је могуће да се на горњи ниво пело и мердевинама изнутра, јер и сада постоји мали отвор кроз који се може проћи.

Објекат је грађен ломљеним и притесаним каменом, осим улазне фасаде која је делимично зидана и клесаним блоковима, који су оформили углове и портал. Зидови су дерсовани кречним малтером. Камени, широки лучни улаз у приземље декоративно је обрађен једноставном профилацијом. Приземље поред отвора за кљук у дрвеном правоугаоном раму, на уличној фасади има и вентилациони отвор скоро на нивоу тла који је једва видљив – као прорез у камену. На истој фасади на спрату су и једноделна врата и прозор, формиран у дрвеним рамовима у равни фасаде.

Од таванске и кровне конструкције на фасади су видљиве само тавањаче, врло скромно декорисане, које су препуштене преко лица зида за око 1,00 m.

Објекат је прислоњен уз старију, јужну пивницу, и користи њен северни зид. У приземљу је уз тај суседни зид постављена греда подухваћена на средини стубом са јастуком. Ова греда носи са јужне стране греде међуспратне конструкције правца север–југ.

Таванску конструкцију поред сантрача на круни зидова, носи греда удаљена око 1 m. Она је, осим крајњих ослонаца на зидовима, ослоњена и на два стуба које носе греде међуспратне конструкције. Тавањаче су правца север–југ, а по средини је греда на коју су ослоњена два стуба кровне конструкције који носе слемењачу која је својим западним крајем уграђена у камени забатни зид.

Објекат је у функцији-прва етажа је вински подрум док другу повремено користи породица. Пре неколико година реконструисано је спољашње степениште без услова надлежног завода или министарства културе и информисања.

Стање: Објекат споља делује сасвим очувано, али тек након уласка у вински подрум може се сагледати његово право стање и проблеме које има. Лоше решена кровна конструкција овог и суседног објекта довела је до сливања воде у унутрашњост ове пивнице и на део заједничког зида. Последица тога су иструлеле греде међуспратне конструкције и делимично оштећена подвлака која их носи, као и под.

Приоритетне интервенције: Потребно је, према решењу о МТЗ, које издаје надлежни Завод или Министарство културе и информисања, урадити пројекат који би решио проблем одвода воде са кровних равни два спојена објекта, који сада угрожава оба објекта (између је сада олук). Потребна је и конзервација или замена иструлелих тавањача јер се може десити обрушавање како међуспратне, тако и таванске и кровне конструкције, које су повезане.

Планирано је интензивирање производње вина у подрумском делу а због делимичне неприступачности спратном делу предлаже се намена са ограниченим бројем посетилаца, или чак само за личну употребу.

- **Трећи, северозападни објекат на КП 4648** је најкасније изграђен у овој групацији. Он је приземни, изнутра четвороугаоне неправилне основе а споља петоугаони-засеченог северног угла. Широки лучни портал на североисточној фасади израђен је од приклесаног камена - вертикални део а лучни од опеке. Део изнад портала је обрађен цементним малтером, што би могло да укаже и на неке озбиљније интервенције на улазном делу објекта. Поред улазног отвора, пивница има још два скоро квадратна отвора за кљук на северној фасади. Објекат има стрехе дубине око 70 cm, кровни покривач је био ћерамида, али је замењена новим савременим црепом, чиме је објекат заштићен од пропадања али се при томе нарушила његова аутентичност.

Пивница није у функцији.

Стање: Објекат је стабилан али је потребно радити на његовој рестаурацији и презентацији. **Приоритетне интервенције:** За све интервенције на објекту потребно је да надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања издају решење о МТЗ на основу чега се може урадити пројекат конзервације и презентације. С обзиром на то да објекат није у функцији, приоритет би био да се ревитализује. Планирано је да се врати првобитна намена – вински подрум. Уколико не постоји таква могућност било би потребно отворити га за посетиоце комплекса новом, компатибилном наменом и уврстити га у туристичку понуду – дегустације и продаја вина и производа од грождја са подручја Рајачког виногорја, као и народне радиности и традиционалних производа Тимочког региона.

- **Пивница на КП 4644**, је слободностојећа двоетажна пивница четвороугаоне неправилне основе на благо нагнутом терену, четвороводног крова покривеног ћерамидом. Објекат је грађен ломљеним и клесаним каменом. Сутеренска етажа је једноделна са двокрилним вратима на североисточној фасади. Друга етажа има два улаза, један је на југоисточној, уличној фасади, и до њега се долази преко 6 монолитних камених степеника. Улаз је са лучним завршетком, једноставно декорисан. Врата су аутентична, двокрилна са первазима. Други прилаз је на југозападном зиду са аутентичним, правоугаоним двокрилним вратима у дрвеном раму која су у равни зида. Прилази му се преко три бетонска степеника. Западни и јужни углови објекта су и зарубљени и при врху прелазе у прав угао са четвртином калоте, декоративно обрађене у каменом угаоном блоку.

Дубина стрехе је око 100 cm и чине је конзолно препуштене тавањаче преко свих зидова, око 30 cm, осим на источној где је препуст 50 cm, и рогови такође 30–40 cm, осим на истоку где су препуштени 60 cm, а да би што више био наткривен улаз у вински подрум.

Стање: Врло добро одржаван објекат, али због продужене стрехе суседне пивнице над улазом у сутерен саграђен је трем што му нарушава аутентичност. Недавно је стара и трошна ћерамида замењена новим црепом.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Намена прве етаже је вински подрум, у којем је производња за овдашње прилике интензивна, продаја флашираног вина и дегустација. На другом нивоу објекта би било пожељно да тај део буде доступан широј публици, у смислу дегустације вина уз хладну традиционалну закуску или слично.

- **Пивница на КП 4722 и 4723** је веома мала приземна пивница. Налази се у централној зони комплекса у низу са још једном пивницом, од које постоје само остаци зидова. Улазном фасадом оријентисана је ка северу. Зидови су највећим делом од ломљеног каменом, а на угловима од клесаних блокова. Делови око отвора за кљук су президани опеком. Двоводни кров, благог нагиба, покривен је ћерамидом. Објекат није у функцији. **Стање:** Објекат је у веома лошем стању, зидови су нагнути, а кровна конструкција као и кровни покривач трошни и покренути.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада .

- **На КП 4724 у централној зони комплекса налазе се остаци пивнице** веома малог хоризонталног габарита. Остаци зидова, некада веома укопаног објекта, очувани су највећим делом до нивоа терена. Остаци зидова могу указати само на то да је објекат зидан ломљеним каменом.

Стање: стање остатака аутентичног објекта можда је и консолидовано покушајем реконструкције, али је свакако уништен велики део података који би били драгоцени за његову реконструкцију.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном хоризонталном габариту, и аутентичне материјализације зидова - ломљени камен, међутим објекат би требало да се реконструише према аналогiji са суседним аутентичним објектима, а да при томе не угрожава најближе суседе на које се наслања.

189. На КП 4902, у источном делу комплекса, усамљен и окружен зеленилом, налази се једноетажни објекат издужене петоугаоне основе правца југозапад – североисток. Зидан је ломљеним каменом, док су на угловима већи комади притесаног камена. Терен на којем се налази пивница је у благом паду од запада ка истоку. Улаз је са југоисточне стране, а врата су двокрилна, дрвена. Лево од врата је отвор за кљук димензија око 50 x 60 cm, а у североисточном зиду је још један мањи отвор димензија око 40 x 40 cm. Кровна конструкција је дрвена, храстова, а кров је четвороводни, покривен ћерамидом. Стрехе су веома дубоке. на СИ и ЈЗ страни око 100 cm, а на СЗ и ЈИ страни око 80 cm.

Стање: Кровне равни су неравне, стрехе, са свих страна, у великој мери оштећене, док је покривач растрешен. Зидови делују стабилно, без пукотина, али су спојнице између камена делимично испране. У доњој зони зидова, на неким местима дошло је до испадања камених блокова.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о МТЗ. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада.

Препорука је да се пивница користи као вински подрум, али је могуће да буде и опремљена за дегустације, као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

Остаци или трагови објекта бр. 179 на КП 4719; бр. 180 на КП 4891; бр.181 на КП 4907 и 4906; 182бр. на Кп 4904; бр.183 на Кп 4735;бр. 184 на КП 4566;бр. 185 на кп 4661; бр.186 на КП 4870; бр.187 на Кп 4653; бр.188 на КП 4650, указују само на места где су некада постојале пивнице. На већини ових парцела нема никаквих остатака некадашњег објекта, а

да је ту у прошлости постојао закључује се само по великој денивелацији у односу на околни терен или његовим траговима на зиду суседне пивнице. На другом делу ових парцела сачувани су само минимални остаци темељних зидова, углавном од ломљеног камена.

Приоритетне интервенције: За све радове на парцелама који су наведене потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који издају решење о МТЗ а на основу студије коју је потребно урадити на захтев инвеститора за сваки горе наведени објекат с обзиром на специфичност локације и густине изграђености.

Габарит објекта ће се одредити на основу катастарских парцела, односно грађевинских и регулационих линија и студије а ради спречавања угрожавања како постојећих објеката тако и оних који се на овим парцелама планирају.

Планирано је да објекти буду изграђени од камена исте врсте од кога су грађене све остале пивнице, исте обраде - ломљени камен и клесани камен за квадере на утловима лучних портала и отвора за кљук, односно отвора за вентилацију као и за израду кровних венаца. Међуспратна, таванска и кровна конструкција треба да буду од квалитетне храстове грађе обрађене по узору на аутентичне елементе на објектима у суседству. Уколико се за објекте предвиђа стреха, она мора да буде урађена по једном од заступљених типова у комплексу. Кровни покривач мора да буде квалитетна ћерамида.

Пројекти реконструкција свих објеката морају бити урађени према аналогiji са суседним, аутентичним пивницама које имају сличну диспозицију у простору.

ОРЕШАЧКЕ ПИВНИЦЕ

Северозападно од данашњих пивница, на простору удаљеном око 400 м, налазило се некада више пивница, које су данас скоро потпуно порушене и обрасле растињем. Ове пивнице се због густог растиња и стања у којем се налазе једва примећују, а остаци многих нису ни идентификовани. Потребно је цео простор са северне стране Орашачког потока истражити и идентификовати и снимити остатке свих објеката-пивница. Могућа је реконструкција ових објеката на основу пројеката који ће бити урађени према МТЗ које издаје надлежни Завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања. Објекти морају да се чувају у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада уколико су на терену сачувани подаци о њима или на основу аналогiji са објектима у комплексу.

Пивница 190 на КП 3817, 3818 и 3819 је тројни једноетажни објекат, правоугаоне основе, који се пружа у правцу југоисток–северозапад. Зидан је ломљеним каменом различитих димензија у кречном малтеру, а на угловима су тесаници већих димензија. Улазна фасада је оријентисана ка југозападу. Између пивница **А** и **Б** био је преградни зид од плетера, а између пивница **Б** и **В** је преградни масивни камени зид. Под пивница нижи је око 50 cm од коте улаза. Тавањаче су конзолно препуштене преко зидова око 50 cm, док се рогови завршавају на крају тавањача. Објекат је подигнут на благо нагнутом терену који пада од севера ка југу. Кров над пивницама био је четвороводни, покривен ћерамидом.

Пивница 190 А на КП 3819, северозападни део, је правоугаоне основе са улазом оријентисаним према југу, док је у северном зиду зазидани отвор за кљук. Двокрилна врата су била у правоугаоном дрвеном раму, са средњим стубом, али су сада без крила.

Пивница 190 Б на КП 3818 је средишња, правоугаоне основе са улазом оријентисаним према југозападу, док је у североисточном зиду отвор за кљук са дрвеним капком. Двокрилна врата су била у правоугаоном дрвеном раму, са средњим стубом, крила сада недостају.

Унутрашње зидне површине пивнице малтерисане су кречним малтером.

Стање: Ова два дела објекта су у лошем стању. Кровна конструкција и покривач су у већој мери урушени. Зидови су оштећени дејством атмосферичкиј. Преградни зид према пивници **А** је порушен, док је малтер са осталих зидова у већој мери отпао.

Приоритетне интервенције: За све радове на овим деловима објекта потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарству културе и информисања који би требало да издају решење о мерама техничке заштите за цео објекат на три катастарске парцеле. Објекат мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне

материјализације и обраде фасада, а да се радови на његовој рестаурацији изводе једноремено. Планирана је ревитализација пивница, тако што би јој се вратила првобитна намена винског подрума, али је могуће да буде и опремљена за дегустације као и друге функције у вези са културним, односно винским туризмом.

Пивница 190 В на КП 3817 је југоисточни део тројног објекта. Квадратне је основе са улазом оријентисаним према југузападу, док је у североисточном зиду отвор за кљук са дрвеним капком. Двокрилна рата су архитравна, дрвена, са средњим стубом. Кровна конструкција је дрвена, а кров је троводни покривен ћерамидом и бибер црепом. Тавањаче су препуштене преко зидова за око 50 cm, док се рогови завршавају на крају тавањача. Тавањаче и рогови су при крајевима једноставно обрађени. Стреха је подашчана преко тавањача. Испред улаза у пивницу стреха је препуштена око 100 cm и придржана уз помоћ три косника. Зидана је ломљеним каменом, а на угловима су већи тесаници. На левој страни источног зида уочава се пукотина која се пружа целом висином. Спојнице су дерсоване кречним малтером.

Стање: Пивница у солиднијем стању у односу на претходне две. Кровна конструкција није разрушена и делује стабилно.

Приоритетне интервенције: За све радове на објекту потребно је обратити се надлежном Заводу за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања издају решење о МТЗ. Објект мора да се чува у аутентичном габариту, аутентичне материјализације и обраде фасада, а да се радови на његовој рестаурацији изводе једноремено.

6. БИЛАНСИ УРБАНИСТИЧКИХ ПАРАМЕТАРА

НАМЕН А	постојећи обј.	обновљени	нови обј.	укупно
ПИВНИЦЕ- вински подрум произв. и склад.вина	7963	3085	1053	12101
МЕШОВИТА - вински подрум,	4396	776		5139
УГОСТИТЕЉСТВО	840			840
КАЗАНИЈЕ	178		32	210
укупно	13344	3861	1085	18290

Табела 2- Табеларни приказ планираних капацитета БРГП осталих намена – оријентационо т 2

В) СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА

(графички прилог бр. 5 „План грађевинских парцела са смерницама за спровођење“ Р 1:1000)

Овај план представља основ за издавање информације о локацији, локацијске дозволе, као и за израду пројекта препарцелације и урбанистичког пројекта, и основ за формирање грађевинских парцела јавне намене у складу са Законом о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14 и 145/14).

За све интервенције на објектима овог комплекса потребно израдити пројекте на основу решења о мерама техничке заштите које издаје надлежни завод за заштиту споменика културе или Министарство културе и информисања. Неопходно је да сви пројекти буду урађени у предузећима која имају лиценцу П090А1, односно лиценцу за израду пројеката за културно добро од изузетног значаја.

Због значаја овог комплекса и због досадашњег негативног искуства потребно је да надлежна институција за заштиту прати реализацију пројеката на терену кроз конзерваторски надзор.

1. ЛОКАЦИЈЕ КОЈЕ СЕ РАЗРАЂУЈУ УРБАНИСТИЧКИМ ПРОЈЕКТОМ

Све локације за обавезну разраду Урбанистичким пројектом су означене у графичком прилогу бр. 5. "План грађевинских парцела са смерницама за спровођење". Урбанистичким пројектом се не могу мењати намена и други услови дефинисани планом.

Локације које се обавезно разрађују урбанистичким пројектом су:

1. Гробље, грађевинска парцела ГР
2. Зона видиковца и обезбеђења падине, грађевинска парцела ВД.
3. Зона Трга, Записа и Сабора, део грађевинских парцела КП1 и КП2.
4. Грађевинска парцела Информативног центра ИЦ.
5. Грађевинска парцела јавне шуме ШЈ1.
6. Грађевинска парцела јавне шуме ШЈ2.
7. Грађевинска парцела јавне шуме ШЈ3, за потребе дефинисања услова за изградњу уређаја за пречишћавање отпадних вода.

Урбанистичким пројектом се не могу мењати планиране намене, капацитети и садржаји, као ни услови изградње дефинисани овим планом.

2. ЛОКАЦИЈЕ ЗА КОЈЕ ЈЕ ПОТРЕБНА ИЗРАДА СТУДИЈЕ

Локације за обавезну израду Студије, пре разраде Урбанистичким пројектом, су означене у графичком прилогу бр. 5. "План грађевинских парцела са смерницама за спровођење".

Локације за које је обавезна израда студије су:

- Гробље, грађевинска парцела ГР.
Потребна је израда Студије од стране надлежне службе заштите, којом ће се детаљно евидентирати постојећи надгробни споменици, са конзерваторским пројектом и свим неопходним истраживањима старих надгробних обележја и начина њихове конзервације, имајући у виду и резултате геомеханичких испитивања тла.
- Зона видиковца и обезбеђења падине, грађевинска парцела ВД. Потребна је израда Студије којом ће се, на основу резултата и препорука геомеханичких испитивања тла, дефинисати идејно решење обезбеђења падине и партерног уређења видиковца.

3. ЛОКАЦИЈЕ ЗА КОЈЕ СЕ ПРЕПОРУЧУЈЕ РАЗРАДА КОНКУРСОМ (АРХИТЕКТОНСКО-УРБАНИСТИЧКИМ И ПЕЈЗАЖНИМ)

Све локације за које се препоручује разрада архитектонско урбанистичким или пејзажним конкурсом су означене у графичком прилогу бр. 5. "План грађевинских парцела са смерницама за спровођење".

Конкурс није обавезан, а по својој природи је јавни, отворени, идејни и спроводи се пре издавања грађевинске дозволе, односно израде урбанистичког пројекта.

Конкурс се расписује на основу одлуке надлежног органа јединице локалне самоуправе на чијем подручју се налази локација. Конкурс може заједнички расписати и више расписивача. Конкурсни задатак треба да буде у складу са планом дефинисаним условима за предметну локацију.

Напомена: У случају неслагања бројева катастарских и грађевинских парцела из текстуалног и графичког дела важе бројеви катастарских и грађевинских парцела из графичког прилога бр. 4 „План грађевинских парцела са смерницама за спровођење“ Р 1:...

Саставни део овог Плана су и:

II ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

0. ГЕОДЕТСКА ПОДЛОГА СА ГРАНИЦОМ ОБУХВАТА	P1:1000
1. ПОСТОЈЕЋА НАМЕНА ПОВРШИНА	P1:1000
2. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ВРЕДНОСТИ –ИНТЕРВЕНЦИЈЕ	P1:1000
3. ПЛАНИРАНА НАМЕНА ПОВРШИНА	P1:1000
4. РЕГУЛАЦИОНО - НИВЕЛАЦИОНИ ПЛАН	P1:500
5. ПЛАН ГРАЂЕВИНСКИХ ПАРЦЕЛА СА СМЕРНИЦАМА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ	P1:500
6. ВОДОВОДНА И КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ	P1:500
7. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ	P1:500
8. СИНХРОН ПЛАН	P1:500
9. ПЕЈЗАЖНО УРЕЂЕЊЕ	P1:500

III ДОКУМЕНТАЦИЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ

ДОКУМЕНТАЦИЈА ПЛАНА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ:

1. Извод из решења о упису пројектне организације у привредни регистар
2. Решење о одређивању одговорног урбанисте
3. Лиценца одговорног урбанисте
4. Изјава одговорног урбанисте
5. Одлука о изради измена и допуна плана детаљне регулације за комплекс Рајачких пивница у општини Неготин
6. Решење о неприступању изради стратешке процене утицаја на животну средину измена и допуна плана детаљне регулације за комплекс Рајачких пивница у општини Неготин
7. Катастарско-топографски план

На основу члана 32. тачка 20. Закона о локалној самоуправи („Сл.гласник РС“, 129/2007, 83/2014-др.закон, 101/2016-др. закон и 47/2018) и члана 40. став 1. тачка 54. Статута општине Неготин. („Сл. лист општине Неготин“, бр. 4/2019), Скупштина општине Неготин на седници одржаној дана 29.12.2020. године, донела је

РЕШЕЊЕ

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ РАДА СА ФИНАНСИЈСКИМ ПЛАНОМ ТУРИСТИЧКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ОПШТИНЕ НЕГОТИН ЗА 2021. ГОДИНУ

Члан 1.

ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Програм рада са финансијским планом Туристичке организације општине Неготин за 2021. годину, који је усвојио Управни одбор Туристичке организације општине Неготин на седници одржаној дана 18.12.2020. године.

Члан 2.

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

Број: 402-62/2020-I/07

Датум: 29.12.2020. године

Неготин

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ НЕГОТИН

ПРЕДСЕДНИК,

мр Милан Уруковић, с.р.

На основу члана 32. став 1. тачка 20. Закона о локалној самоуправи („Сл.гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014-др.закон, 101/2016-др. закон и 47/2018) и члана 40. став 1. тачка 54. Статута општине Неготин („Сл. лист општине Неготин“, број: 4/2019), Скупштина општине Неготин на седници одржаној дана 29.12.2020. године, донела је

РЕШЕЊЕ

**О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ РАДА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД НЕГОТИН ЗА
2021. ГОДИНУ СА ФИНАНСИЈСКИМ ПЛАНОМ**

Члан 1.

ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на Програм рада Центра за социјални рад у Неготину за 2021. годину са финансијским планом, који је Управни одбор Центра за социјални рад Неготин донео на седници одржаној дана 22. децембра 2020. године.

Члан 2.

Ово Решење објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

Број: 402-63/2020-I/07

Датум: 29.12.2020. године

Неготин

**СКУПШТИНА ОПШТИНЕ НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК,
мр Милан Уруковић, с.р.**

На основу члана 119. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење), члана 49. Посебног колективног уговора за државне органе („Сл.гласник РС“, бр. 38/2019 и 55/2020), члана 69. Статута општине Неготин („Сл.лист општине Неготин“, бр. 4/2019), чланова 3. и 25. Пословника Општинског већа општине Неготин („Сл.лист општине Неготин“, бр. 23/2008 и 35/2014), а у складу са Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл.лист општине Неготин“, бр. 18/2019 и 12/2020), Општинско веће општине Неготин, на седници одржаној дана 15.12.2020. године, донело је

**ОДЛУКУ
О ДАВАЊУ НОВОГОДИШЊИХ ПОКЛОНА ДЕЦИ ЗАПОСЛЕНИХ У ОРГАНИМА ОПШТИНЕ
НЕГОТИН У 2020/2021. ГОДИНИ**

Члан 1.

Обезбеђују се и додељују новогодишњи поклони детету, пасторку или усвојенику запосленог у органима Општине Неготин, у појединачном износу од 5.000,00 динара.

Члан 2.

За обезбеђивање поклона из члана 1. ове Одлуке издваја се укупни износ од 305.000,00 динара.

Члан 3.

Право на поклон из члана 1. ове Одлуке има дете, усвојеник или пасторак запосленог у органима Општине Неготин, до навршених 15 година живота.

Члан 4.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном листу општине Неготин“.

Број: 401-567/2020-III/07
Датум: 15.12.2020.године
Неготин

ОПШТИНСКО ВЕЋЕ ОПШТИНЕ НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК,
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 119. став 2. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 - одлука УС, 113/2017 и 95/2018 – аутентично тумачење), члана 49. Посебног колективног уговора за државне органе („Сл.гласник РС“, бр. 38/2019 и 55/2020), члана 69. Статута општине Неготин („Сл.лист општине Неготин“, бр. 4/2019), чланова 3. и 25. Пословника Општинског већа општине Неготин („Сл.лист општине Неготин“, бр. 23/2008 и 35/2014), а у складу са Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл.лист општине Неготин“, бр. 18/2019 и 12/2020), Општинско веће општине Неготин, на седници одржаној дана 25.12.2020. године, донело је

**ОДЛУКУ
О ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О ДАВАЊУ НОВОГОДИШЊИХ ПОКЛОНА ДЕЦИ ЗАПОСЛЕНИХ У
ОРГАНИМА ОПШТИНЕ НЕГОТИН У 2020/2021. ГОДИНИ**

Члан 1.

Члан 2. Одлуке о давању новогодишњих поклона деци запослених у органима општине Неготин у 2020/2021. години број 401-567/2020-III/07 од 15.12.2020. године мења се и гласи:
„За обезбеђивање поклона из члана 1. ове Одлуке издваја се укупни износ од 315.000,00 динара.“

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу даном доношења.

Број: 401-588/2020-III/07
Датум: 25.12.2020.године
Неготин

**ОПШТИНСКО ВЕЋЕ ОПШТИНЕ НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК,
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе**

Република Србија
ОПШТИНА НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Број: 401-575/2020-П/04
21.12.2020. године
Неготин

На основу члана 61. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) и члана 15. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

РЕШЕЊЕ
О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ ЗА ПРОМЕНУ АПРОПРИЈАЦИЈА ОДОБРЕНИХ УМЕТНИЧКОЈ ШКОЛИ “СТЕВАН МОКРАЊАЦ” НЕГОТИН-ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ У 2020. ГОДИНИ

I

Одобрава се промена апропријација Уметничкој школи “Стеван Мокрањац” Неготин-основно образовање, у оквиру законом предвиђене могућности до 10 % апропријације, за раздео 5. Програм 9-основно образовање и васпитање 2002, програмску активност - функционисање основних школа 2002-0001, функцију 912 – основно образовање, позиције 102, намене – стални трошкови, економска класификација 421400 – услуге комуникација у износу од 10.000,00 динара, за 1,11 %, извор финансирања 01, ради обезбеђења средстава за редован рад Уметничке школе “Стеван Мокрањац” Неготин у 2020. години.

II

Промена апропријације односи се на промену у финансијском плану Уметничке школе “Стеван Мокрањац” Неготин за 2020. годину тако што се умањује:

- намена - стални трошкови, економска класификација 421400 – услуге комуникација, за 1,11%, у износу од 10.000,00 динара, извор финансирања 01.

III

Износ од 10.000,00 динара, преусмерава се за намене недовољно планиране у финансијском плану буџетског корисника за 2020. годину за исплату новогодишњих поклон честитки и то за намену – накнаде у натури, економској класификацији 413100 – накнаде у натури, у оквиру раздела, главе, програма, програмске активности и функције из става 1. овог решења.

IV

За износ одобрене промене апропријација извршити промену у финансијском плану за 2020. годину Уметничке школе “Стеван Мокрањац” Неготин.

V

О реализацији дате сагласности стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

VI

Сагласност за промену апропријација Уметничкој школи “Стеван Мокрањац” Неготин, објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

Образложење

Чланом 61. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) регулисано је да у току године може се извршити преусмеравање апропријације одобрене на име одређеног расхода и издатка у износу до 10% вредности апропријације за расход и издатак чији се износ умањује.

Председник општине доноси решење о повећању односно смањењу апропријације путем преусмеравања.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, програму 9-основно образовање и васпитање 2002, програмској активности - функционисање основних школа 2002-0001, функцији 912 – основно образовање, на позицији 102, намени – накнаде у натури, економској класификацији 413100 – накнаде у натури, извор финансирања 01, нису предвиђена довољна средства за исплату новогодишњих поклон честитки за децу запослених.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

РЕШЕЊЕ ДОСТАВИТИ: Уметничкој школи “Стеван Мокрањац” Неготин, Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе.

Обрадила
Љиљана Лицуловић

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

Република Србија
ОПШТИНА НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Број: 401-574/2020-П/04
21.12.2020. године
Неготин

На основу члана 61. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020), члана 44. тачка 3. и 5. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ бр. 129/2007, 83/2014-др. закон, 101/2016-др. закон и 47/2018), члана 65. став 1. тачка 3. и 9. Статута општине Неготин („Службени лист општине Неготин“ број: 4/2019) и члана 15. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

РЕШЕЊЕ
ОДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ ЗА ПРОМЕНУ АПРОПРИЈАЦИЈА ОДОБРЕНИХ МУЗЕЈУ КРАЈИНЕ
НЕГОТИН У 2020. ГОДИНИ

I

Одобрава се промена апропријација Музеју Крајине Неготин, у оквиру законом предвиђене могућности, раздео 5, глава 3, програм 13-развој културе и информисања 1201, програмска активност - функционисање локалних установа културе 1201-0001, функција 820 – услуге културе, позиција 233, економска класификација 423000 – услуге по уговору, економска класификација на четвртм нивоу 423400– услуге информисања, у износу од 1.000,00 динара, извор финансирања 07, ради обезбеђења средстава за реализацију пројекта „Гламија“ код Музеја Крајине општине Неготин.

II

Измена апропријација ће се извршити умањењем позиције Одлуке о буџету општине Неготин за 2020.годину, и то:

- позиција 233, економска класификација 423000 – услуге по уговору, економска класификација на четвртм нивоу 423400– услуге информисања, у износу од 1.000,00 динара, извор финансирања 07, ради обезбеђења средстава за реализацију пројекта „Гламија“ код Музеја Крајине општине Неготин.

III

Износ од 1.000,00 динара, преусмерава се за намене недовољно планиране Одлуком о буџету општине Неготин за 2020.годину, а ради обезбеђења средстава за рад Музеја Крајине Неготин за 2020.годину и то:

-на позицији 236, економска класификација 426000 – материјал, економска класификација на четвртм нивоу 426400 – материјали за саобраћај, извор финансирања 07, у оквиру раздела, главе, програма, програмске активности и функције из става 1. овог решења.

IV

За износ одобрене промене апропријација извршити измене распоређених средстава на одговарајућим позицијама Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину и Финансијског плана за рад Музеја Крајине општине Неготин за 2020. годину.

V

О реализацији дате сагласности стараће се Одељење за буџет,финансије и локалну пореску администрацију.

VI

Сагласност за промену апропријација Музеја Крајине Неготин, објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

Образложење

Чланом 61. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) регулисано је да у току године може се извршити преусмеравање апропријације одобрене на име одређеног расхода и издатка и из осталих извора могу се мењати без ограничења.

Председник општине доноси решење о повећању односно смањењу апропријације путем преусмеравања.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, глави 3, програму 13-развој културе и информисања 1201, програмској активности - функционисање локалних установа културе 1201-0001, функцији 820 – услуге културе, на позицији 236, економској класификацији 426000 – материјал, економској класификацији на четвртм нивоу 426400 – материјали за саобраћај, извор финансирања 07, нису предвиђена довољна средства за реализацију пројекта „Гламија“.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

РЕШЕЊЕ ДОСТАВИТИ: Музеју Крајина Неготин, Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила:
Љиљана Лицуловић

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

Република Србија
ОПШТИНА НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Број: 401-578/2020-II/04
22.12.2020. године
Неготин

На основу члана 61. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) и члана 15. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

РЕШЕЊЕ
О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ ЗА ПРОМЕНУ АПРОПРИЈАЦИЈА ОДОБРЕНИХ ТЕХНИЧКОЈ ШКОЛИ
НЕГОТИН У 2020. ГОДИНИ

I

Одобрава се промена апропријација Техничкој школи Неготин, у оквиру законом предвиђене могућности до 10 % апропријације, за раздео 5. Програм 10-средње образовање и васпитање 2003, програмску активност - функционисање средњих школа 2003-0001, функцију 920 – Средње образовање, позиције 103, намене – стални трошкови, економска класификација 421200 – енергетске услуге у износу од 35.000,00 динара, за 1,5 %, извор финансирања 01, ради обезбеђења средстава за редован рад Техничке школе Неготин у 2020. години.

II

Промена апропријације односи се на промену у финансијском плану Техничке школе Неготин за 2020. годину тако што се умањује:

- намена - стални трошкови, економска класификација 421200 – енергетске услуге, за 1,5%, у износу од 35.000,00 динара, извор финансирања 01.

III

Износ од 35.000,00 динара, преусмерава се за намене недовољно планиране у финансијском плану буџетског корисника за 2020. годину за исплату новогодишњих поклон честитки и то за намену – накнаде у натури, економској класификацији 413100 – накнаде у натури, , у оквиру раздела, главе, програма, програмске активности и функције из става 1. овог решења.

IV

За износ одобрене промене апропријација извршити промену у финансијском плану за 2020. годину Техничке школе Неготин.

V

О реализацији дате сагласности стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

VI

Сагласност за промену апропријација Техничкој школи Неготин.

Образложење

Чланом 61. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) регулисано је да у току године може се извршити преусмеравање апропријације одобрене на име одређеног расхода и издатка у износу до 10% вредности апропријације за расход и издатак чији се износ умањује.

Председник општине доноси решење о повећању односно смањењу апропријације путем преусмеравања.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, програму 10-средње образовање и васпитање 2003, програмској активности - функционисање средњих школа 2003-0001, функцији 920 – Средње образовање, на позицији 103, намени – накнаде у натури, економској класификацији 413100 – накнаде у натури, извор финансирања 01, нису предвиђена довољна средства за исплату новогодишњих поклон честитки.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

РЕШЕЊЕ ДОСТАВИТИ: Техничкој школи Неготин, Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе.

Обрадила
Љиљана Лицуловић

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 69. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) и члана 16. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

Р Е Ш Е Њ Е
О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5- Општинска управа, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност – текућа буџетска резерва 0602-0009, функција 130 – опште услуге, позиција 171, економска класификација 499100 – средства резерве – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 150.000,00 динара.

II

Средства из става 1. овог решења распоређују се у оквиру раздела 5, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност-функционисање локалне самоуправе и градских општина 0602-0001, функција 130 – опште услуге, на позицији 138-стални трошкови, економској класификацији 421400 – услуге комуникација у износу од 150.000,00 динара.

III

О извршењу овог решења стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

IV

Решење објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

О б р а з л о ж е њ е

На основу Обавештења председника општине о доношењу решења из текуће резерве за 2020. годину, број: 401-582/2020-IV/04 од 23.12.2020. године за одобравањем додатних средстава за редован рад Општинске управе општине Неготин, одобравају се додатна средства у износу од 150.000,00 динара из текуће резерве.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020.годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, програму 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмској активности – функционисање локалне самоуправе и градских општина 0602-0001, функцији 130 – опште услуге, планирана средства на позицији 138 – стални трошкови, економској класификацији 421400 – услуге комуникација ,су недовољна за финансирање редовних активности у 2020. години.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

Решење доставити: Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила:
Љиљана Лицуловић

Број: 401-582/2020-II/04
Дана: 23.12.2020. године
Н е г о т и н

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 69. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) и члана 16. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

Р Е Ш Е Њ Е О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5- Општинска управа, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност – текућа буџетска резерва 0602-0009, функција 130 – опште услуге, позиција 171, економска класификација 499100 – средства резерве – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 190.000,00 динара.

II

Средства из става 1. овог решења распоређују се у оквиру раздела 5, програм 6-заштита животне средине 0401, програмска активност- управљање заштитом животне средине 0401-0001, функција 560 – заштита животне средине, на позицији 93-специјализоване услуге, економској класификацији 424900 – остале специјализоване услуге у износу од 190.000,00 динара.

III

О извршењу овог решења стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

IV

Решење објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

О б р а з л о ж е њ е

На основу Обавештења председника општине о доношењу решења из текуће резерве за 2020. годину, број: 401-581/2020-IV/04 од 23.12.2020. године за одобравањем додатних средстава за редован рад Општинске управе општине Неготин, одобравају се додатна средства у износу од 190.000,00 динара из текуће резерве.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, програму 6-заштита животне средине 0401, програмској активности- управљање заштитом животне средине 0401-0001, функцији 560 –заштита животне средине, планирана средства на позицији 93-специјализоване услуге, су недовољна за финансирање редовних активности у оквиру програма 6-заштита животне средине 0401 у 2020. години.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

Решење доставити: Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила:
Љиљана Лицуловић

Број: 401-581/2020-II/04
Дана: 23.12.2020. године
Н е г о т и н

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 69. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020), Одлуке о давању новогодишњих поклона деци запослених у органима општине Неготин у 2020/2021. години, број: 401-567/2020-III/07 од 15.12.2020. године и члана 16. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

РЕШЕЊЕ О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5- Општинска управа, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност – текућа буџетска резерва 0602-0009, функција 130 – опште услуге, позиција 171, економска класификација 499100 – средства резерве – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 20.000,00 динара.

II

Средства из става 1. овог решења распоређују се у оквиру раздела 2- Председник општине, програма 16-политички систем локалне самоуправе 2101, програмске активности – функционисање извршних органа 2101-0002, функционалне класификације 111-извршни и законодавни органи, на новој позицији 22/1- накнаде у натури, економској класификацији 413100- накнаде у натури, у укупном износу од 20.000,00 динара.

III

О извршењу овог решења стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

IV

Решење објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

Образложење

На основу Обавештења председника општине о доношењу решења из текуће резерве за 2020. годину, број: 401-585/2020-IV/04 од 24.12.2020. године за одобравањем додатних средстава за редован рад Општинске управе општине Неготин, Одлуке о давању новогодишњих поклона деци запослених у органима општине Неготин у 2020/2021. години, број: 401-567/2020-III/07 од 15.12.2020. године, одобравају се додатна средства у износу од 20.000,00 динара из текуће резерве.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 2- Председник општине, програму 16-политички систем локалне самоуправе 2101, програмској активности – функционисање извршних органа 2101-0002, функционалној класификацији 111-извршни и законодавни органи, нису планирана средства на позицији 22/1- накнаде у натури из тог разлога је потребно отворити нову позицију за исплату новогодишњих поклона честитки за децу запосленог у износу од 20.000,00 динара.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

Решење доставити: Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила:
Љиљана Лицуловић

Број: 401-585/2020-II/04
Дана: 24.12.2020. године
Неготин

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 69. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) и члана 16. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

Р Е Ш Е Њ Е **О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ**

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5- Општинска управа, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност – текућа буџетска резерва 0602-0009, функција 130 – опште услуге, позиција 171, економска класификација 499100 – средства резерве – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 50.000,00 динара.

II

Средства из става 1. овог решења распоређују се у оквиру раздела 5, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност-функционисање локалне самоуправе и градских општина 0602-0001, функција 130 – опште услуге, на позицији 140-услуге по уговору, економској класификацији 423900 – остале опште услуге у износу од 50.000,00 динара.

III

О извршењу овог решења стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

IV

Решење објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

О б р а з л о ж е њ е

На основу Обавештења председника општине о доношењу решења из текуће резерве за 2020. годину, број: 401-590/2020-IV/04 од 29.12.2020. године за одобравањем додатних средстава за редован рад Општинске управе општине Неготин, одобравају се додатна средства у износу од 50.000,00 динара из текуће резерве.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, програму 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмској активности – функционисање локалне самоуправе и градских општина 0602-0001, функцији 130 – опште услуге, планирана средства на позицији 140 – услуге по уговору, економској класификацији 423900 – остале опште услуге, су недовољна за финансирање редовних активности у 2020. години.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

Решење доставити: Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила:
Љиљана Лицуловић

Број: 401-590/2020-II/04
Дана: 29.12.2020. године
Н е г о т и н

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 69. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) и члана 16. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

Р Е Ш Е Њ Е **О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ**

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5- Општинска управа, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност – текућа буџетска резерва 0602-0009, функција 130 – опште услуге, позиција 171, економска класификација 499100 – средства резерве – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 10.000,00 динара.

II

Средства из става 1. овог решења распоређују се у оквиру раздела 5, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност-функционисање локалне самоуправе и градских општина 0602-0001, функција 130 – опште услуге, на позицији 134-накнаде у натури, економској класификацији 413100 – накнаде у натури, у износу од 10.000,00 динара.

III

О извршењу овог решења стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

IV

Решење објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

О б р а з л о ж е њ е

На основу Обавештења председника општине о доношењу решења из текуће резерве за 2020. годину, број: 401-589/2020-IV/04 од 29.12.2020. године за одобравањем додатних средстава за редован рад Општинске управе општине Неготин, одобравају се додатна средства у износу од 10.000,00 динара из текуће резерве.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, програму 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмској активности – функционисање локалне самоуправе и градских општина 0602-0001, функцији 130 – опште услуге, планирана средства на позицији 134-накнаде у натури, економској класификацији 413100 – накнаде у натури, нису довољна за исплату новогодишњих поклон честитки за децу запослених.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

Решење доставити: Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила:
Љиљана Лицуловић

Број: 401-589/2020-II/04
Дана: 29.12.2020. године
Н е г о т и н

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 69. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) и члана 16. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

Р Е Ш Е Њ Е О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5- Општинска управа, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност – текућа буџетска резерва 0602-0009, функција 130 – опште услуге, позиција 171, економска класификација 499100 – средства резерве – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 73.000,00 динара.

II

Средства из става 1. овог решења распоређују се у оквиру раздела 5, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност-функционисање месних заједница 0602-0002, функција 160 – опште јавне услуге неklasификоване на другом месту, на позицији 183- стални трошкови, економској класификацији 421200 – енергетске услуге у износу од 66.000,00 динара и на позицији 185-специјализоване услуге, економској класификацији 424300 – медицинске услуге у износу од 7.000,00 динара, месној заједници Кобишница, за измирење обавеза по рачунима за електричну енергију и медицинске услуге до краја године.

III

О извршењу овог решења стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

IV

Решење објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

О б р а з л о ж е њ е

На основу Обавештења председника општине о доношењу решења из текуће резерве за 2020. годину, број: 401-591/2020-IV/04 од 29.12.2020. године, за одобравањем додатних средстава за редован рад месне заједнице Кобишница, захтева месне заједнице, број: 401-591/2020-II/04 од 29.12.2020. године, одобравају се додатна средства за измирење обавеза по рачунима за електричну енергију и медицинске услуге до краја године, у укупном износу од 73.000,00 динара.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, програму 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмској активности-функционисање месних заједница 0602-0002, функцији 160 – опште јавне услуге неklasификоване на другом месту, планирана средства на позицији 183- стални трошкови, економској класификацији 421200 – енергетске услуге и позицији 185-специјализоване услуге, економској класификацији 424300 – медицинске услуге, су недовољна за измирење обавеза по рачунима за електричну енергију и медицинске услуге до краја године.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

Решење доставити : месној заједници Кобишница, Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила:
Љиљана Лицуловић

Број: 401-591/2020-II/04
Дана: 29.12.2020. године
Н е г о т и н

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 69. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) и члана 16. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

Р Е Ш Е Њ Е

О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5- Општинска управа, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност – текућа буџетска резерва 0602-0009, функција 130 – опште услуге, позиција 171, економска класификација 499100 – средства резерве – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 300.000,00 динара.

II

Средства из става 1. овог решења распоређују се у оквиру раздела 5, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност-функционисање локалне самоуправе и градских општина 0602-0001, функција 130 – опште услуге, на позицији 142- текуће поправке и одржавање, економској класификацији 425100 – текуће поправке и одржавање зграда и објеката, у износу од 300.000,00 динара.

III

О извршењу овог решења стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

IV

Решење објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

Образложење

На основу Обавештења председника општине о доношењу решења из текуће резерве за 2020. годину, број: 401-593/2020-IV/04 од 29.12.2020. године за одобравањем додатних средстава за редован рад Општинске управе општине Неготин, одобравају се додатна средства у износу од 300.000,00 динара из текуће резерве.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, програму 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмској активности – функционисање локалне самоуправе и градских општина 0602-0001, функцији 130 – опште услуге, планирана средства на позицији 142- текуће поправке и одржавање, економској класификацији 425100 – текуће поправке и одржавање зграда и објеката, су недовољна за финансирање редовних активности у 2020. години.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

Решење доставити: Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила:
Љиљана Лицуловић

Број: 401-593/2020-II/04
Дана: 29.12.2020. године
Н е г о т и н

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

Република Србија
ОПШТИНА НЕГОТИН
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Број: 401-596/2020-П/04
30.12.2020. године
Н е г о т и н

На основу члана 61. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020) и члана 15. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину (“Сл. лист општине Неготин”, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

Р Е Ш Е Њ Е

О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ ЗА ПРОМЕНУ АПРОПРИЈАЦИЈА ОДОБРЕНИХ ОПШТИНСКОЈ УПРАВИ ОПШТИНЕ НЕГОТИН У 2020. ГОДИНИ

I

Одобрава се промена апропријација Општинској управи општине Неготин, у оквиру законом предвиђене могућности, раздео 5, програм 5- пољопривреда и рурални развој 0101, програмска активност-подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници-Комасација на подручју дела КО Речка и Чубра, општине Неготин 0101-0001, функција 421–пољопривреда, позиција 87-специјализоване услуге, економска класификација 424600-услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге у износу од 75.000,00 динара, извор финансирања 07, ради обезбеђења средстава за редован рад Општинске управе општине Неготин.

II

Измена апропријација ће се извршити умањењем позиције Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину, и то:

- позиција 87 – специјализоване услуге, економска класификација 424600-услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге, у износу од 75.000,00 динара, извор финансирања 07.

III

Износ од 75.000,00 динара, преусмерава се за намене недовољно планиране Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину, а ради обезбеђења средстава за редован рад Општинске управе општине Неготин и то:

- на позицији 84, економска класификација 424000-специјализоване услуге, економска класификација 424600-услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге, у оквиру раздела 5, програма 5 – пољопривреда и рурални развој 0101, програмске активности-подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници-комасација на подручју дела КО Рајац и Смедовац општине Неготин 0101-0001, функције 421-пољопривреда.

IV

За износ одобрене промене апропријација извршити измене распоређених средстава на одговарајућим позицијама Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину и Финансијског плана за рад Општинске управе општине Неготин за 2020. годину.

V

О реализацији дате сагласности стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

VI

Сагласност за промену апропријација Општинској управи општине Неготин, објавити у „Службеном листу општине Неготин“.

О б р а з л о ж е њ е

Чланом 61. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020)) регулисано је да у току године може се извршити преумеравање апропријације одобрене на име одређеног расхода и издатка и из осталих извора могу се мењати без ограничења.

Председник општине доноси решење о повећању односно смањењу апропријације путем преумеравања.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020.годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, програму 5 – пољопривреда и рурални развој 0101, програмској активности-подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници-комасација на подручју дела КО Рајац и Смедовац општине Неготин 0101-0001, функцији 421-пољопривреда, позицији 84, економској класификацији 424000- специјализоване услуге, економској класификацији на четвртм нивоу 424600-услуге очувања животне средине, науке и геодетске услуге, извор финансирања 07, нису предвиђена довољна средства за комасацију на подручју дела КО Рајац и Смедовац општине Неготин.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

РЕШЕЊЕ ДОСТАВИТИ: Управи за трезор Експозитури Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила
Љиљана Лицуловић

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 69. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, број: 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019 и 149/2020), члана 44. тачка 3. и 5. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“ бр. 129/2007, 83/2014-др. закон, 101/2016-др. закон и 47/2018), члана 65. став 1. тачка 3. и 9. Статута општине Неготин („Службени лист општине Неготин“ број: 4/2019) и члана 16. Одлуке о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), председник општине Неготин, д о н о с и

РЕШЕЊЕ О УПОТРЕБИ СРЕДСТАВА ТЕКУЋЕ БУЏЕТСКЕ РЕЗЕРВЕ

I

Из средстава утврђених Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5- Општинска управа, програм 15-опште услуге локалне самоуправе 0602, програмска активност – текућа буџетска резерва 0602-0009, функција 130 – опште услуге, позиција 171, економска класификација 499100 – средства резерве – текућа резерва, одобравају се средства у износу од 220.000,00 динара Предшколској установи „Пчелица“ Неготин.

II

Средства из става 1. овог решења распоређују се у оквиру раздела 5, глава 4, програм 8-предшколско васпитање и образовање 2001, програмска активност: функционисање и остваривање предшколског васпитања и образовања 2001-0001, функција 911 – предшколско образовање, на позицији 270, економској класификацији 511000 – зграде и грађевински објекти, економској класификацији на четвртм нивоу 511300 – капитално одржавање зграда и објеката.

III

О извршењу овог решења стараће се Одељење за буџет, финансије и локалну пореску администрацију.

IV

Решење ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном листу општине Неготин“.

Образложење

На основу Обавештења председника општине о доношењу решења из текуће резерве за 2020. годину, број: 401-597/2020-IV/04 од 30.12.2020. године за одобравањем додатних средстава за редован рад Предшколске установе „Пчелица“ Неготин, захтева број: 903/1 од 30.12.2020. године, рачуна број: 90 од 25.12.2020. године, Уговора о извођењу радова на поправци крова и фасаде у Предшколској установи „Пчелица“ Неготин, број: 845/1 од 09.12.2020. године, Записника о примопредаји изведених радова од 24.12.2020. године одобравају се додатна средства у износу од 220.000,00 динара из текуће буџетске резерве.

Одлуком о буџету општине Неготин за 2020. годину („Сл. лист општине Неготин“, број: 18/2019 и 12/2020), у разделу 5, глави 4, програму 8-предшколско васпитање и образовање 2001, програмској активности: функционисање и остваривање предшколског васпитања и образовања 2001-0001, функцији 911 – предшколско образовање, планирана средства на позицији 270, економска класификација 511000 – зграде и грађевински објекти, економска класификација на четвртм нивоу 511300 – капитално одржавање зграда и објеката, недовољна су за измиривање обавеза за ПДВ по рачуну- по окончаној ситуацији, број: 90 од 25.12.2020. године у Предшколској установи „Пчелица“ Неготин.

Из тог разлога и на основу свега напред наведеног, одлучено је као у диспозитиву решења.

Решење доставити: Предшколској установи „Пчелица“ Неготин, Управи за трезор Експозитури Неготин, Туристичкој организацији општине Неготин, Одељењу за буџет, финансије и локалну пореску администрацију и архиви Општинске управе општине Неготин.

Обрадила
Љиљана Лицуловић

Број: 401-597/2020-II/04
Дана: 30.12.2020. године
Неготин

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

На основу члана 65. став 1. тачка 23. Статута општине Неготин („Службени лист општине Неготин”, број 4/2019) а у вези са чланом 28. став 1. и 3. Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, број: 36/2009, 88/2010, 38/2015 и 113/2017-др.закон), председник општине Неготин, д о н о с и

Р Е Ш Е Њ Е
О ОСНИВАЊУ ЛОКАЛНОГ САВЕТА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ
НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ НЕГОТИН

I

ОСНИВА СЕ Локални савет за запошљавање на територији општине Неготин, на период од четири године, у саставу:

1. Милоје Банковић, приватни предузетник из Неготина, председник
2. Бојан Живановић, Општинска управа општине Неготин, члан
3. Дане Суруџић, Центар за социјални рад Неготин, члан
4. Марина Марковић, Национална служба за запошљавање Неготин, члан
5. Мирослав Кнежевић, Општинска управа општине Неготин, члан.

II

Локални савет за запошљавање, као саветодавно тело даје мишљење и препоруке председнику општине Неготин у вези са питањима од интереса за унапређење запошљавања и то:

1. плановима запошљавања,
2. програмима и мерама активне политике запошљавања,
3. прописима из области запошљавања и
4. другим питањима од интереса за запошљавање

III

Стручне и административно-техничке послове за потребе локалног савета обавља Општинска управа општине Неготин – Одељење за друштвене делатности, привреду и развој.

IV

Доношењем овог решења престаје да важи Решење о образовању локалног савета за запошљавање на територији општине Неготин број: 101-12/2018-II/05 од 13.06.2018. године објављено у „Службеном листу општине Неготин”, број: 19/2018.

V

Решење ступа на снагу даном доношења и биће објављено у „Службеном листу општине Неготин”.

Број: 101-11/2020-II/05
Дана: 10.12.2020. године
Н е г о т и н

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл.педагог физичке културе

На основу члана 65. став 1. тачка 23. Статута општине Неготин („Службени лист општине Неготин“, број 4/2019), председник општине Неготин, доноси

РЕШЕЊЕ
О ФОРМИРАЊУ КОМИСИЈЕ ЗА ИЗРАДУ И СПРОВОЂЕЊЕ ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА
ЗАПОШЉАВАЊА ОПШТИНЕ НЕГОТИН

I

ФОРМИРА СЕ Комисија за израду и спровођење Локалног акционог плана запошљавања општине Неготин на период од четири године, у саставу:

1. Милоје Банковић, координатор
2. Марина Марковић, члан
3. Дане Суруџић, члан
4. Слађана Стојановић, члан
5. Маријана Ђорђевић, члан
6. Неда Јанковић, члан
7. Слободан Дијановић, члан.

II

Задатак Комисије је да изради нацрт Локалног акционог плана запошљавања општине Неготин, прибави мишљења на исти од Локалног савета за запошљавање на територији општине Неготин и достави председнику општине Неготин и Општинском већу ради утврђивања предлога и упућивања истог Скупштини општине на усвајање.

Задатак Комисије је и да припреми јавни позив за реализацију мера активне политике запошљавања – стручне праксе предвиђене Локалним акционим планом запошљавања општине Неготин, врши обраду захтева/пријава по објављеном позиву/конкурсу и донеси одлуке.

III

Доношењем овог решења престаје да важи решење број: 101-1/2020-II/05 од 15.01.2020. године објављено у „Службеном листу општине Неготин“, број: 2/2020.

IV

Решење ступа на снагу даном доношења и биће објављено у „Службеном листу општине Неготин“

V

Решење доставити: Члановима Комисије и архиви.

Број: 101-12/2020-II/05
Дана: 10.12.2020. године
Неготин

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН
Владимир Величковић, дипл. педагог физичке културе

САДРЖАЈ**СКУПШТИНА ОПШТИНЕ НЕГОТИН**

1. Одлука о доношењу измена Плана детаљне регулације „Лука Прахово“	1569
2. Одлука о додељивању искључивог права Јавном предузећу за комуналне делатности „Бадњево“ Неготин на обављање делатности пружање услуга у 2021. години	1640
3. Одлука о доношењу измена и допуна плана детаљне регулације за комплекс Рајачких пивница у Неготин	1641
4. Решење о давању сагласности на програм рада са финансијским планом Туристичке организације општине Неготин за 2021. годину	1773
5. Решење о давању сагласности на програм рада Центра за социјални рад Неготин за 2021. годину са финансијским планом	1774

ОПШТИНСКО ВЕЋЕ

1. Одлука о давању новогодишњих поклона деци запослених у органима општине Неготин у 2020/2021. години	1775
2. Одлука о измени одлуке о давању новогодишњих поклона деци запослених у органима општине Неготин у 2020/2021. години	1776

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ НЕГОТИН

1. Решење о давању сагласности за промену апропријација одобрених Уметничкој школи „Стеван Мокрањац“ Неготин – основно образовање у 2020.години	1777
2. Решење о давању сагласности за промену апропријација одобрених Музеју Крајине Неготин у 2020.години	1779
3. Решење о давању сагласности за промену апропријација одобрених Техничкој школи Неготин у 2020.години	1781
4. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	1783
5. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	1785
6. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	1786
7. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	1787
8. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	1788
9. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	1789
10. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	1790
11. Решење о давању сагласности за промену апропријација одобрених Општинској управи општине Неготин у 2020.години	1791
12. Решење о употреби средстава текуће буџетске резерве	1793
13. Решење о оснивању локалног савета за запошљавање на територији општине Неготин	1794
14. Решење о формирању Комисије за израду и спровођење локалног акционог плана запошљавања општине Неготин	1795